Seinäjoki

Talousarvio 2023
Taloussuunnitelma 2024–2026

Hyväksytty valtuuston kokouksessa 14.11.2022

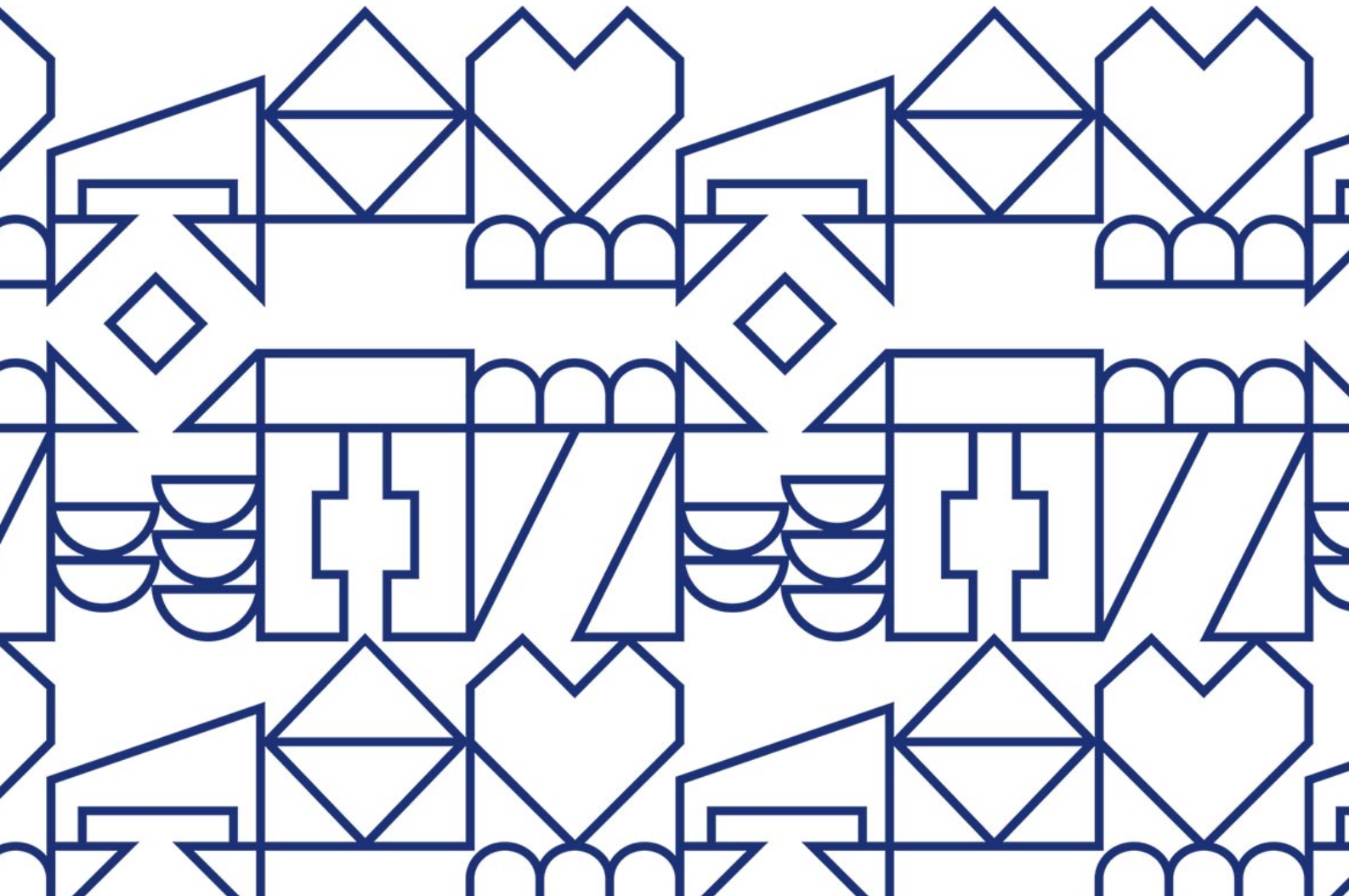

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

1. Kaupunginjohtajan katsaus 1

2. Talousarvion valmistelun lähtökohdat 3
   2.1 Yleinen talouskehitys 3
   2.2 Kunnallistalouden kehitys 6
   2.3 Valtion talousarvioesityksen vaikutukset kuntatalouteen 11
   2.4 Hyvinvointialueuudistus 1.1.2023 lukien 12
   2.5 Talousarvion laadinnan lähtökohdat 14

3. Talousarviorakenne 19

4. Seinäjoen kaupunkistrategia 2022 – 2029 21

5. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupunkikonsernissa 25

6. Talousarvioehdotuksen valmistelu 28

7. Taloussuunnitelma 29

8. Liikelaitos 29

9. Talousarvio 29

   9.1 Tuloslaskelmaosa 29
   9.2 Investointiosa 39
   9.3 Rahoitusosa 44

10. Talouden tasapainottaminen 49

   10.1 Lähtökohdat talouden tasapainottamiselle 49
   10.2 Talouden kolme skenaariota ja tasapainottamisohjelma 51

11. Taloussuunnitelma vuosille 2024 – 2026 55

12. Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 56

   Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

   Hallintokunnat 58

   Tytäryhteisöt 106

Tulosalueet ja kustannuspaikat 120

Investoinnit 160

   Investointiosa 160

   Investointien vaikuttavuus 164

Taloussuunnitelma vuosille 2024 – 2026 169

Liitteet

   Seinäjoen kaupungin suunnitelman mukaiset poistoajat 196

   Talousarviolainojen ottamista koskeva delegointi 198

   Talousarvion sitovuustasomäärittely 199

TALOUSARVIO 2023

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Kesällä 2022 valmistunut uusi kaupunkistrategia antaa suuntaa talousarviovuodelle 2023. *Tahtoa, rohkeutta ja vastuullisuutta* arvoinaan pitävä kaupunki kasvaa ja kehittyy. Visioimme olevamme valtakunnallinen kasvukeskus, jossa kaupunki, yrittäjät ja yhteisöt rakentavat osaavaa, innostavaa ja turvallista elämää. Seinäjoella kasvava kaupunki yhdistyy elinvoimaiseen maaseutuun. *Tahto* on meille yrittäjämäistä asennetta, halua tehdä ja onnistua yhdessä. *Rohkeus* on edelläkävijyyttä, kykyä uudistua ja kasvaa. *Vastuullisuus* on vastuuta kaupungin asukkaista ja yrityksistä, turvallisuudesta, taloudesta ja kestävästä kehityksestä. Inhimillisyys, oikeudenmukaisuus ja samanarvoisuus ovat vastuullisen toiminnan perustana.

Lähtökohdat uuteen ovat hyvät pidemmälläkin tähtäimellä. Seinäjoen kaupungin asukasluku on kehittynyt myönteisesti jo pitkään ja on ollut keskimäärin noin 1 % vuodessa, myös rakentaminen on ollut vilkasta. Myönteinen kehitys on jatkunut myös 2020-luvulle siirryttäessä, ja kasvunäkymät tuoreimpien Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan ovat vahvat jopa vuoteen 2040 asti. Työllisyyden luvut ovat valtakunnallista kärkeä ja työttömyys suurten kaupunkien matalimmalla tasolla.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneet taloudelliset pakotteet Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan jäänevät voimaan myös ensi vuonna, ja ehkä pidempäänkin. Taantuman uhka on voimistunut, elämme myös kasvavan inflaation sekä korkeampien energiahintojen ja korkojen aikaa. Tämä korostaa omien toimien merkitystä. Pelkästään yleisen kasvun tuomaan verotulojen kasvuun emme voi rakentaa, vaan tarvitsemme omassa toiminnassamme myös muita uudistuksia talouden vahvistamiseksi.

Kuntatalouden ja 2023 aloittavien hyvinvointialueiden vaikeimmat vuodet ovat vasta edessä. Tämä täytyy kunnissa ennakoida uudistumalla ja sopeuttamalla. Kunnat ovat vaikeassa tilanteessa: merkittävä taloudellinen haaste, kestävyysvaje on voitettavana, jotta pidemmälläkin tähtäimellä kuntapalvelut on rakennettu tukevalle pohjalle.

Seinäjoen kaupungin strategisia tavoitteita talouden tasapainon saamiseksi ovat kaupunkistrategiassakin mainitut 2 %:n vuotuinen toimintakatemuutos, 30 miljoonan euron vuosikate, jonka on katettava nettoinvestoinnit täysimääräisesti ja 10 miljoonan euron vuotuinen tulos. Näillä luvuilla velkaantuminen voidaan pysäyttää. Talouden vahvistamistoimia tullaan talousarviossa ja suunnitelmavuosina jatkamaan.

Tasetta on kevennetty vuonna 2022 myös sote-omaisuutta myymällä. Tätä tehdään myös tulevina vuosina mm. ei-strategisesti tärkeästä omaisuudesta luopumalla. Toteutuneet sote-kiinteistöjen myynnit ovat tärkeitä, sillä niillä tehdään taseeseen tilaa uusille tulevaisuuteen tähtääville investoinneille. Myynneillä on myös kertaluonteisia myönteisiä tulosvaikutuksia. Hyvät vuosittaiset tulokset puolestaan tuovat talouteen tärkeää liikkumavaraa.

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu siten, että vuosikate kattaa poistot 100 %:sti ja että tilikauden tulos on positiivinen 9,0 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat 30,7 milj. euroa. Veroprosentit pidetään vuonna 2023 ennallaan sekä kunnallisveron että

kiinteistöverojen osalta. Kunnallisvero on ensi vuonna 8,36 %, kun hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tehty verojen vähennys -12,64 % on huomioitu. Kaupungin velat vähenevät talousarviovuonna 2023 reilut 2,4 milj. euroa eli noin 72 euroa asukasta kohden.

Käytännössä vuoden 2023 talousarvio on jatkumoa vuosille 2020-2022 ja kääntää talouden kurssia kestävämpään suuntaan. Toimintakatekasvu on vuoden 2022 talousarvioon nähden on yhä korkeahkolla 3,8 %:n tasolla, kun on huomioitu hyvinvointialueelle siirtyvät tulo- ja menomuutokset. Sivistys- ja hyvinvointipalveluihin panostetaan sekä käyttö- että investointitaloudessa. Vuoden 2023 talousarvion keskeisenä tavoitteena on vaikuttavat palvelut, uudistuminen ja myös taloudellisen tehokkuuden lisääminen.

Avainasemassa ovat pidemmän tähtäimen rakenteelliset uudistukset ja niiden vieminen käytäntöön siten, että ne olisivat voimassa täysimääräisesti jo vuonna 2024. Talousarvio pitää sisällään selvityksiä, jotka tehdään vuoden 2023 aikana: kouluverkkoselvitys, lukioverkkoselvitys sekä tukipalveluissa hankintapalvelujen ja siivous- ja ruokahuoltopalvelujen mahdollinen uudelleen organisointi. Kaikki tämä tehdään, jotta olemme kaupunkina valmiimpia ja iskukykyisiä myös tulevaisuudessa.

Kiitän talousarvion 2023 laadintaan osallistuneita, henkilöstöämme ja kaupungin luottamushenkilöitä jo lautakuntavaiheen vaikuttavasta työstä.

Jaakko Kiiskilä
Kaupunginjohtaja

2. TALOUSARVION VALMISTELUN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Yleinen talouskehitys

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet, ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 %:iin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 %:iin vuonna 2023, arvioi Valtiovarainministeriö (VM) 19.9.2022.

Euroalueen näkymät ovat niin ikään synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen ja energiapulan takia. Euroalueen bruttokansantuote (BKT) on ensi vuonna enää 1,3 %. Inflaatio on kiihtynyt edelleen, ja kuluttajien luottamus on alamaissa. Erityisesti Saksan talouden näkymät ovat heikot, talouden kasvu laskee ennusteiden mukaan ensi vuodelle 0,9 %:iin.

Rahapolitiikkaa on kiristetty Yhdysvalloissa sekä euroalueella, ja korot ovat nousussa. Vaikea tilanne Euroopan energiamarkkinoilla jatkuu, ja tulevana talvena joudutaan ehkä säännöstelemään energian kulutusta. Maakaasun hinta Euroopassa on erittäin korkea. Toisaalta teollisuuden raaka-aineiden hinnat ovat laskeneet voimakkaasti kesän aikana, mikä heijastaa teollisuuden epävarmoja näkymiä. Raaka-aineiden hintojen oletetaan laskevan maltillisesti ennustejaksolla.

Valtiovarainministeriö (VM) arvioi talouskatsauksessaan (9/2022), että inflaation hidastamiseksi tehtävät toimet ja mahdollinen energiapula saattavat heikentää talouskasvua jopa ennustettua enemmän Euroopassa sekä muualla kansainvälisessä taloudessa. Kotimaisen kulutuksen kasvun taittuminen hidastaa myös inflaatiota ensi vuoden loppua kohden. Jos inflaatio osoittautuu ennustettua nopeammaksi tai pitkäkestoisemmaksi, korkotaso tulee olemaan oletettua korkeampi. Korkojen nousu voimistaa julkisen talouden velkaantumisen riskiä.

Hintojen ja palkkojen nousukierre euroalueella johtaisi kiristyvään rahapolitiikkaan ja korkeampiin korkoihin, mikä heikentäisi talouden kasvua sekä vientimarkkinoilla että Suomessa. Kilpailijamaita voimakkaampi kotimainen hintojen ja palkkojen kierre heikentäisi kustannuskilpailukykyä ja hidastaisi Suomen talouden kasvun elpymistä. Ansiotason nousuksi Suomessa arvioidaan valtiovarainministeriössä noin 2,6-3,5 %:in vuosittaista kasvuvauhtia vuosina 2022-2024.

Investointiympäristön epävarmat näkymät voivat lykätä investointeja vielä enemmän eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Taloutta voi puolestaan kasvattaa se, jos riippumattomuutta fossiilisista polttoaineista tavoitellaankin nopeammalla aikataululla ja energiasektorin vihreät investointihankkeet lisääntyvät.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän. Vuonna 2022 Euroopan Unionin, ja yleensäkin Euroopan muiden maiden ja Yhdysvaltojen asettamat taloudelliset pakotteet Ukrainan sodan aloittamisen vuoksi Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan jäänevät voimaan myös ensi vuonna, ja ehkä pidempäänkin. Myös koronaepidemian myötä kertynyt hoitovelka voi lisätä julkisia menoja. Lisäksi hoitajaliittojen palkankorotuksiin ja niiden kerrannaisvaikutuksiin liittyy edelleen kustannusriski, jota ei ole ennusteessa voitu ottaa täysin huomioon.

Vuonna 2022 bkt kasvaa Suomessa 1,7 %, vaikka kasvu hidastuu selvästi vuoden loppua kohden. Kuluttajahintojen nousu on kiihtynyt ja nousee keskimäärin 6,5 %:iin tänä vuonna. Hintojen nousu syö kotitalouksien ostovoimaa ja pitää kulutuksen kasvun vaisuna loppuvuonna. Työllisyyden kasvusta huolimatta kotitalouksien reaalitulot pienenevät eikä niitä juuri jää säästöön. Vuonna 2023 bkt:n kasvu hidastuu 0,5 %:iin, kun aiemmin keväällä arviot olivat vielä huomattavasti myönteisemmät. Alkuvuonna kasvu on pysähdyksissä, mutta vuoden loppupuolella kotimainen kysyntä alkaa elpyä, kun hintojen nousu hidastuu selvästi ja reaalipalkat kääntyvät hienoiseen nousuun. Korkealle kohonnut hintataso ja työllisyystilanteen heikentyminen jarruttavat kuitenkin edelleen kotitalouksien ostovoiman kasvua vuonna 2023. Yksityisen kulutuksen kasvunäkymät ovat vaisut, ja kasvu hidastuu 0,8 %:iin.

Vuonna 2023 viennin kasvu lähestyy maailmanmarkkinoiden kasvuvauhtia, vaikka yritykset eivät löydäkään täysimääräisesti korvaavia markkinoita Venäjän viennin tilalle ja heikko kasvu euroalueella rajoittaa vientiä. Vuonna 2023 maailmantalouden kasvunäkymät ovat heikommat kuin tänä vuonna, mikä hillitsee kotimaisia investointeja. Suomalaisen teollisuuden investointinäkymät olivat koronapandemian jälkeen valoisat, mutta epävarmuus voi viivästyttää tai keskeyttää investointihankkeita tulevaisuudessa. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) saatava rahoitus taas vauhdittaa yksityisiä investointeja ennustejaksolla.

Pidemmällä aikavälillä on oleellista tukea työllisyyttä, investointeja, tuottavuutta, kilpailukykyä ja vakaata julkista taloudenpitoa rakennepolitiikan keinoin.

Suomessa **bruttokansantuotteen** ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2022-2026 seuraavasti (Lähde: VM 19.9.2022):

2022	1,7 %
2023	0,5 %
2024	1,4 %
2025	1,5 %
2026	1,4 %

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021 ja 2022. Kun talouden kasvu hidastuu, julkisen talouden alijäämät ja velkasuhde alkavat kasvaa uudelleen. Budjettiriihessä jo aiemmin päätetyt mittavat tukitoimet sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot heikentävät myös julkista taloutta. Lisäksi alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita. Keskipitkällä aikavälillä on näköpiirissä vaimeata kasvua, kun talouskasvu on noin puolitoista prosenttia vuosina 2025-2026.

Kuluttajahintojen kova nousu on näkynyt sekä Yhdysvalloissa että Euroalueella. Yhdysvalloissa inflaatio oli elokuussa 2022 8,3 %, Euroalueella vastaava lukema oli peräti 9,1 %. Etenkin energia ja ruoan hinta ovat olleet kovassa nousussa. Inflaation odotetaan tasaantuvan vuonna 2023, todetaan useissa ennusteissa. Epävarmuustekijöitä on kuitenkin tavanomaista enemmän, mm. energian hinta on poikkeuksellisen kovassa nousussa.

Inflaatiokehityksen (kuluttajahinnat, muutos-%) ennustetaan Suomessa toteutuvan esitetyn mukaisesti vuoteen 2026 asti:

2022	6,5 %
2023	3,2 %
2024	1,8 %
2025	1,9 %
2026	2,0 %

Valtiovarainministeriö arvioi Suomessa inflaation laskevan vuotuisesta 6,5%:sta ensi vuonna 3,2 %:iin ja vuoteen 2024 mennessä sen alenemista 1,8-2,0 %:iin. Hyvänä tasona yleisen talouden kehityksen kannalta pidetään keskimäärin 2 %:n inflaatiota. Inflaation hidastamiseksi tehtävät toimet ja mahdollinen energiapula saattavat heikentää talouskasvua jopa ennustettua enemmän Euroopassa sekä muualla kansainvälisessä taloudessa. Ennusteessa kotimaisen kulutuksen kasvun taittuminen hidastaa myös inflaatiota ensi vuoden loppua kohden.

Huolimatta kasvavasta taantumauhkasta, työllisyysasteen kehitykseksi arvellaan yhä nousevan 73,9 %:sta 74,7 %:iin vuoteen 2026 mennessä, osin kasvun, osin työllisyystoimiin panostamalla, mutta myös työikäisen väestön vähentyessä. Yhteiskunnan eriytymisestä puolestaan kertoo se, että koronan pahimman vaiheen jälkeiseenkin pitkäaikaistyöttömyys on yhä korkealla ja toisaalta on osaajista pulaa.

Työllisyysasteen ennustetaan kehittyvän 2022-2026 seuraavasti:

2022	73,9 %
2023	73,8 %
2024	74,1 %
2025	74,4 %
2026	74,7 %

Tilastokeskuksen seuraaman (vertailukelpoinen muiden Euroopan maiden työttömyyslukujen kanssa) **työttömyysaste**en ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2022–2026 seuraavasti:

2022	6,6 %
2023	6,7 %
2024	6,5 %
2025	6,4 %
2026	6,3 %

Rahoitusmarkkinoilla näkyy keskuspankkien Yhdysvaltain FED:in ja Europan Keskuspankki EKP:n merkittävät ohjauskorkojen nostot vuoden 2022 aikana, jotta hyvin korkealle noussut inflaatio saadaan alemmalle tasolle. Yhdysvaltain ohjauskorot ovat syyskuussa 2022 välillä 3,0-3,25% ja EKP:n ohjauskorko 1,25%.

Koronostot jatkuvat myös vuonna 2023. Sekä lyhyet että pitkät markkinakorot ovat olleet historiallisen alhaisella tasolla, ja ovat olleet vuonna 2022 yli 2 % -yksikön kasvussa. Pidemmän tähtäimen ennuste pitkien korkojen tasosta on rahamarkkinoilla 2,5:n taso, mutta voidaan mennä ennen tasaantumista tätäkin korkeammalle tasolle.

Korkojen nousu jatkuu ensi vuonna ja se voimistaa julkisen talouden velkaantumisen riskiä ja näkyy yksityistenkin kuluttajien lainanhoitokulujen merkittävänä kasvuna ensi vuonna. Lisäksi julkisen talouden ehdolliset vastuut ja erityisesti takausten huomattava kasvu muodostavat riskin julkiseen talouteen.

Talouden kokonaiskuvassa vaikuttaa tulevaisuudessa se, että julkisessa taloudessa (valtio, 1.1.2023 aloittavat hyvinvointialueet ja kunnat) vallitsee edelleen rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Taulukko. Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa BKT:hen, %. Lähde: Tilastokeskus, VM.

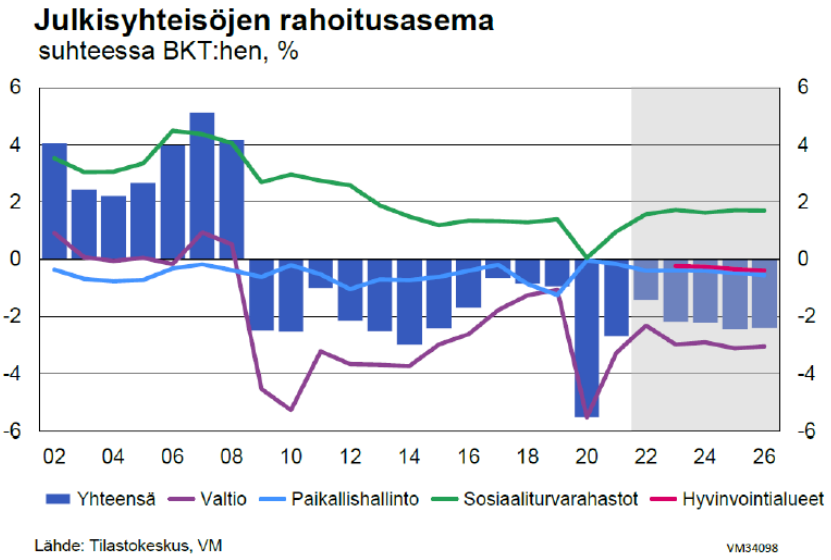

Merkittävä sopeuttamistarve on edessä julkisessa taloudessa. Velkaantumisen vähentäminen samalla on keskeistä. Sote-uudistuksen onnistumisella ja työllisyysasteen tasolla on merkitystä. Suomella oli jo ennen koronakriisiä ja Ukrainan sotaa tuntuva julkisen talouden kestävyysvaje, joka johtuu mm. väestön ikääntymisestä.

Pääministeri Marinin hallitusohjelmasta ja talouspoliittisista toimenpiteitä kerrotaan tarkemmin kappaleessa 2.3.

2.2 Kunnallistalouden kehitys

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna on lähellä neutraalia, todetaan VM:n kuntatalousohjelmakatsauksessa 9/2022. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa.

Valtio on luvannut kunnille, että kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Vuonna 2023 tulevia uusia ja laajentuvia tehtäviä ja velvoitteita ovat muun muassa perusopetuslakiin liittyen sitouttavaan kouluyhteisötyön, juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät valvontatehtävät ja asumisneuvonnan kehittäminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla kuntien valtionavustuksia kasvattavat Ukrainasta tulevien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen valmistavan opetuksen

ja kielikoulutukseen annettavat avustukset. Peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu vähennys osana hallituksen päättämiä uudelleenkohdennuksia.

Kuntien kustannuskehityksen kannalta painoarvoltaan merkittävin hintoihin vaikuttava tekijä on kuitenkin kunta-alan ansiokehitys, sillä henkilöstökustannukset muodostavat kuntatalouden suurimman kuluerän. Kunta-alan vaikea työkiista saatiin osittain päätökseen kesäkuun alussa, kun kaikki muut kunta-alan työntekijäryhmät hoitajaliittoja Tehyä ja Superia lukuun ottamatta hyväksyivät kuntien ja hyvinvointialueiden virka- ja työehtosopimukset. Yhdenvertaisen ja tasapuolisen kohtelun vuoksi sopimuskorotuksia sovelletaan kuitenkin kaikkiin, myös sote-alan työntekijöihin. Sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025.

Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,8 %. Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan. Lisäksi kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. Ohjelman avulla kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi.

Kuntien talouden ennusteisiin sisältyy yleisten talousennusteiden tavoin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan jatkuu ja näkymä tulevaisuuteen on edelleen kovin epävarma. Myöskään Covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät ole täysin poistuneet.
Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy myös sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Vuosi 2022 näyttää Suomen kuntataloudessa siltä, että menot kasvavat tuloja nopeammin. Kuntatalouden suurin ongelma on ollut jo pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet käyttötaloudessa helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvia menoja siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa. Kun myös tuloista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille, mutta velat jäävät kuntiin, se merkitsee kunnissa suhteellisen velkaantuneisuuden kasvua.

Heikkenevä toiminnan ja investointien rahavirta näkyy luonnollisesti myös kuntien lainakannan kehityksessä. Vaikka nettoinvestoinnit ovat laskeneet, on lainakanta kasvanut vuonna 2022 edelleen noin 660 milj. euroa, kun edellisvuonna kasvua oli peräti 1,5 mrd. euroa. Lainakanta oli vuoden 2021 lopulla kaikkiaan noin 24 mrd. euroa. Sote-kiinteistöjen myyntien arvioidaan myös kohentavan kertaluonteisesti toiminnan ja investointien rahavirtaa. Toimintakatteen arvioidaan heikkenevän pienentyneiden valtionavustusten vauhdittamana, mutta vuosikate pysyy lähellä viime vuoden tasoa.

Kuntatalouden ja 2023 aloittavien hyvinvointialueiden vaikeimmat vuodet ovat edessä. Se täytyy kunnissa ennakoida uudistumalla ja sopeuttamalla. Kunnat ovat vaikeassa tilanteessa: merkittävä taloudellinen haaste, kestävyysvaje on voitettavana, jotta pidemmälläkin tähtäimellä kuntatalous on kestävällä pohjalla.

Seinäjoen kaupungin taloutta on ryhdytty suuntaamaan 2020-luvulla kestävämmälle pohjalle. Strategisia tavoitteita talouden tasapainon saamiseksi ovat kaupun-

kistrategiassakin mainitut enintään 2 %:n vuotuinen toimintakatemuutos, vuosikatteen on oltava vähintään 30 milj. euroa ja katettava nettoinvestoinnit mahd. täysmäärisesti velkaantumisenkin vähentämiseksi ja tuloksen noin 10 milj. euroa. Yleisesti kaupungin taloudessa on rakenteellisten muutosten uudistamisen tarve, jotta talous on tasapainossa. Tasapainottamistarve kestävälle tulostasolle on noin 5 milj. euroa. Digiohjelma vuosille 2022-2025 on hyväksytty ja otettu käyttöön. Tietohallintopalveluilla on tärkeä rooli edistää muuttuvassa toimintaympäristössä kaupungin palveluiden uudistamista.

Kuvio. Vuosikatteen kehitys 2014-2023 suhteessa strategiseen tavoitteeseen.

Vuotta 2023 haastavat mm. tavanomaista korkeammat palkankorotukset kunta-alalle, nousevat korot sekä kasvava inflaatio, joka näkyy mm. energian hinnan voimakkaassa kasvussa. Energian säästäminen on tarpeen. Verotulokertymät näyttävät hyviltä kunnissa vuonna 2023; talousennusteisiin sisältyy kuitenkin voimistunut taantumauhka yleisessä taloudessa.

Taloudellisen tehokkuuden lisääminen on tärkeä tekijä talouden tasapainon saavuttamiseksi, samoin kuin palvelutason priorisoinnit hopeatason ja platinatason välillä. Vuoteen 2023 sisältyy tehtäviä selvityksiä mm. kouluverkon suhteen, hyvää johtamista. Tavoitteena on pysyvien rakenteellisten muutosten ja uudistusten viemistä käytäntöön vuosina 2023 ja 2024, jotta ollaan mahdollisimman hyvin valmistautuneita tulevaan ja pidetään kaupungin kehitys hyvänä myös taloudellisesti.

Eritoten vuodesta 2024 on tulossa hyvin haastava, koska menot kasvavat tällä hetkellä tuloja nopeammin, minkä lisäksi vuodelle 2024 tulee hyvinvointialueiden ja kuntien välinen rahoituksen valtionosuustasaus toteutuneiden sote- ja pelastuslaitos-kustannusten mukaan vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstiedoista. On nähtävissä, että kuntien ja sairaanhoitopiirien sote-kustannukset ovat Suomessa kasvaneet ennakoitua voimakkaammin, mikä tarkoittaa siirtymälaskelmissa vuonna 2024 sitä, että kuntien valtionosuudet vähenevät nyt ennakoidusta.

Seinäjoen kaupungin tulos 30.6.2022 on -6,2 milj. euroa. Tulosparannusta on viime vuoden vastaavaan aikaan nähden noin 6 milj. euroa, muttei riittävästi, kun yhä tässä vaiheessa vuotta ollaan miinuksella. Toimintakatteen systemaattista vahvistamista käyttötaloudessa tarvitaan senkin vuoksi, kun tulopuolen toteutumisessa on tavanomaista enemmän riskejä johtuen yleisen talouden näkymien kääntymisestä heikommaksi. Toimintakate kasvu on +3,8 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan ja on yhä liian korkea suhteessa tuloihin. Hyvällä johtamisella pyritään vaikuttamaan myös taloudelliseen tuloksen kehittymiseen toimialoilla

Taulukko. Talousarvion seuranta tulosalueittain, liikennevalot. Vihreä 1 = talousarvio pitää, keltainen 2 = lievä ylitysuhka ja punainen 3 = heikko tilanne).

KÄYTTÖTALOUDEN SEURANTARAPORTTI	2022			
Raportointikausi	1-3	1-6	1-9	1-12
PALVELUKESKUS:				
Tulosalue:				
KONSERNIPALVELUT	1	1		
Vaalit	1	1		
Tarkastustoimi	1	1		
Yleishallinto	1	1		
Hallintopalvelut	1	1		
Henkilöstöpalvelut	1	1		
Talouspalvelut	1	1		
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA	2	2		
Soten hallinto	1	1		
Sosiaalityö	3	3		
Ikäihmisten palvelut	2	2		
Terveydenhuolto	2	2		
Ympäristöterveydenhuolto	1	1		
SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA	2	2		
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto	2	2		
Perusopetus	2	2		
Erityispalvelut	2	2		
Varhaiskasvatus	2	2		
Lukiokoulutus	2	2		
Kansalaisopisto	1	1		
Ammatillinen koulutus	2	2		
Kirjastopalvelut	1	1		
Kulttuuripalvelut	2	2		
Museopalvelut	1	1		
Liikuntapalvelut	2	2		
Nuorisopalvelut	1	1		
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA	2	2		
Kaupunkiympäristön toimialan hallinto	1	1		
Toimitilat	1	2		
Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	1	2		
Yhdyskuntatekniikka	2	2		
Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus	1	1		
Rakennusvalvonta	1	1		
Ympäristön suojelu	1	1		
ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN TOIMIALA	2	2		
Elinvoima ja kilpailukyky	2	2		

Sote-palveluissa ja palvelujen ja aineiden ostoissa on ylitysriskiä, mutta jonkin verran myös sivistys- ja hyvinvointipalveluissa on nähtävissä talousarvion ylityspainetta mm. laajentuneen oppivelvollisuuden myötä, myös oppimisen tuen ja opiskelijahuollon tarve on kasvussa. Asiakaspalvelumaksut varhaiskasvatuksessa ovat lakimuutoksen myötä pienentyneet. Kaupunkiympäristöpalveluissa energian hinnan nousu näkyy. Elinvoimapalveluissa vaikuttaa se, miten työmarkkinatuen kuntaosuus kehittyy loppuvuonna. Koronatyöstä (mm. rokotuskulut) ja Ukrainan kriisistä aiheutuvat lisäkustannukset on valtio luvannut korvata kunnille.

Sote-kiinteistöjen myynnit vievät kuluvan vuoden tilinpäätöksen ylijäämäiseksi. Kyseessä on kuitenkin kertaluonteinen erä, jonka varaan taloutta ei voi pidemmälle rakentaa. Tilinpäätösennuste oli alkuvuoden (1.1.-30.6.2022) jälkeen +1,1 milj. euroa, kun budjetoitu tulos on +4,6 milj. euroa alkuperäisessä talousarviossa. Alkuvuoden hyvin kehittyneet verotulot pitävät tuloksen plussalla. Kaupungin hankintoihin ja ostoihin asetettu hankintakielto on voimassa 22.9.-31.12.2022, ja myös energian säästöjä tavoitellaan loppuvuoden aikana.

Kaupungin vuoden 2021 vahvistetun tilinpäätöksen keskeiset luvut ovat seuraavat:

Seinäjoki (kaupunki ja liikelaitos)	TP-2021
Asukasluku	64 743
Verotulot, 1 000 €	282 732
Vuosikate, 1 000 €	17 512
Nettoinvestoinnit, 1 000 €	34 297
Poistot, 1 000 €	23 101
Vuosikate poistoista, %	76
Valtionosuudet, 1 000 €	115 616
Lainamäärä	351 777
Lainat €/ asukas	5 433
Lainanhoitokate (laskennallinen)	0,40
Tase 31.12., 1 000 €	655 289
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 000 €	21,2
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	327

Kaupunkikonserni	TP-2021
Asukasluku	64 743
Verotulot, 1 000 €	282 732
Vuosikate, 1 000 €	56 990
Nettoinvestoinnit, 1 000 €	70 421
Poistot, 1 000 €	58 534
Vuosikate poistoista, %	97
Valtionosuudet, 1 000 €	115 616
Lainamäärä	641 647
Lainat €/ asukas	9 911
Lainanhoitokate (laskennallinen)	0,80
Tase 31.12., 1 000 €	1 192 071
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 000 €	112,6
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 739

Kaupungin suhteellisen korkea velkatilanne rajaa myös vieraan pääoman käyttömahdollisuuksia investointien rahoituskeinona. Kasvavan kaupungin investointitaso on yhä korkea suhteessa tulopohjaan. Investoinneille haetaan myös valtionavustuksia ja mahdollisuuksien mukaan myös Eu:n elpymisrahoitusta. Investointitasoon vaikutetaan kaupunkistrategian (talouden tasapaino) tavoitteiden mukaisesti niitä jaksottamalla talousarviovuonna ja talousarvion suunnitelmavuosina.

Tasetta on kevennetty vuonna 2022 sote-omaisuutta myymällä, mm. Kiinteistö Oy Myllypuistokoti. Kyseisessä kokonaisuudessa on asemanseudulla sijaitseva perhekeskus Aallokko mukana. Tätä tehdään myös tulevina vuosina mm. ei-strategisesti tärkeästä omaisuudesta luopumalla. Myynnit ovat tärkeitä omavaraisuuden vahvistamiseksi, minkä lisäksi myynneillä on myös kertaluonteisia myönteisiä tulosvaikutuksia. Kiinteistö Oy Seinäjoen Y-talon osakkeiden myynti toteutuu todennäköisesti vasta vuonna 2024, koska ko. osakkeiden ostaminen Seinäjoen kaupungilta on hyvinvointialueen investointiohjelmassa kyseisenä vuonna.

Seinäjoen kaupungin taseessa on ylijäämiä (31.12.2021) 21,6 milj. euroa, mutta ilman talouden sopeuttamista talouden liikkumavara saattaa vähentyä ja pahimmassa tapauksessa kertyneet ylijäämät muuttua alijäämäksi. Koko kaupunkikonsernissa tilanne on parempi, kumulatiivista ylijäämää on 112,6 milj. euroa.

Seinäjoen kaupungin asukasluku on kehittynyt myönteisesti 2010-luvulla ja on ollut keskimäärin noin 1 %:n vuodessa, myös rakentaminen on ollut vilkasta. Myönteinen kehitys on jatkunut myös 2020-luvulle siirryttäessä, ja kasvunäkymät tuoreimpien Tilastokeskuksen ennusteissa jatkuvat vahvana, jopa vuoteen 2040 asti.

Asukaslukukehitys 1-8 2022 on edelleen kasvussa, mikä on hyvä signaali kaupungin kehittymiselle. Elokuun lopussa Seinäjoen asukasluku on tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 65 043 (kasvua vuoden alusta +307), kun se 31.12.2021 on ollut 64 736. Syksyllä on ollut perinteisesti vahvemman kasvun kuukausia, mikä merkitsee sitä, että odotettavissa oleva kasvu voi olla kuluvana vuonna noin 0,7 %. Seinäjoen kaupunki on kasvanut joka ikisenä vuotena jo vuodesta 1960.

Kuvio. Asukasluvun kehitys vuoden 2018 tammikuusta elokuuhun 2022.

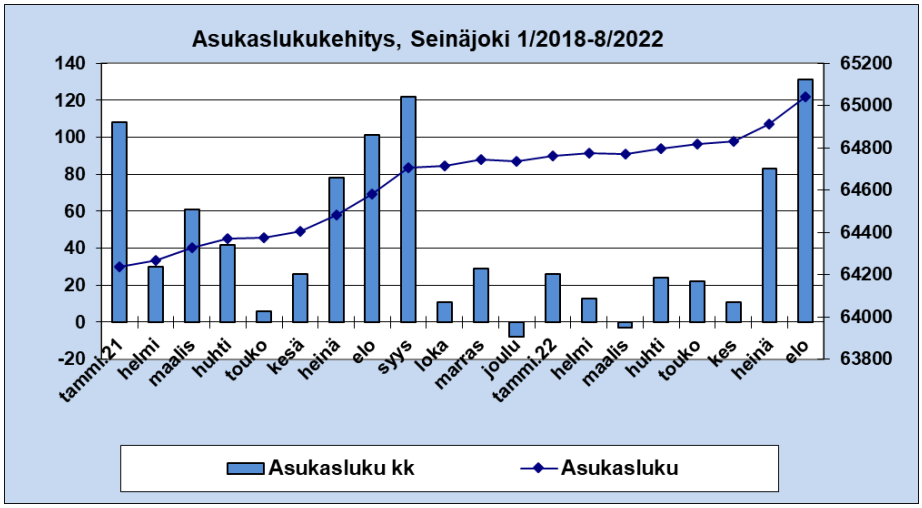

Tulevien vuosien asukasluvun kasvuksi ennakoidaan noin 0,75 – 1,0 %/vuosi. Seinäjoen elinvoimaisuus näkyy. Kaupunki on monella tavalla ollut julkisuudessa myönteisesti esillä myös vuonna 2022: yrittäjät valitsivat jälleen Seinäjoen kaupungin yritysmyönteisimmäksi kaupungiksi yli 50 000 asukkaan kaupunkien sarjassa. Erinomainen kehitys elinkeinoelämässä on jatkunut, tämä näkyy mm. vilkkaana rakentamisena, yli 100 %:n työpaikkaomavaraisuutena ja hyvässä työllisyyskehityksessä.

Työvoimahallinnon mukaan työttömyysaste on kehittynyt Seinäjoella ja Etelä-Pohjanmaalla muuta maata suotuisammin. Etelä-Pohjanmaan työttömyysaste oli Pohjanmaan kanssa maan alhaisin. Elokuun 2022 tilanteen mukainen työttömyysaste oli Seinäjoella 6,5 %, Etelä-Pohjanmaalla 5,9 % ja koko maassa 9,1 %.

Pitkäaikaistyöttömyys on silti yhä korkealla tasolla. Tällä on vaikutusta työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvuun. Seinäjoki-Ilmajoki työllisyyden kuntakokeilussa kaupungin toimivaltuudet parantuivat työllisyydenhoidossa, kun valtion ja kunnan resursseja yhdistettiin. Yhteistyön myötä tavoitellaan merkittäviä säästöjä julkisiin työvoimakustannuksiin ja uutta vaikuttavaa ja kustannustehokasta työllisyydenhoidon mallia Suomeen. Vuodesta 2025 alkaen kunnat hoitavat työllisyydenhoidon.

2.3 Valtion talousarvioesityksen vaikutukset kuntatalouteen

Valtion talousarvioesitys on valmis 19.9.2022. Vuoden 2023 talousarvioesityksen määrärahat ovat 80,5 mrd. euroa. Valtion budjettitalouden alijäämäksi ennakoidaan -8,1 mrd. euroa.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen talouspolitiikan päämääränä on hyvinvoinnin lisääminen. Tällä tarkoitetaan ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää talouskasvua, korkeaa työllisyyttä ja kestävää julkista taloutta. Hallituksen tavoitteena on nostaa työllisyysaste 75 %:iin vuosikymmenen puolivälissä sekä taittaa tuolloin julkisen talouden velkasuhteen kasvu. Hallituksen päätöksillä tavoitellaan, että eriarvoisuus vähenee, tuloerot pienenevät ja Suomi kulkee kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Hallitus vähentää ilmastopäästöjä ja tukee talouden kehittymistä uudistamalla energiaverotusta ja tukemalla teollisuuden sähköistymistä. EU:n elpymisrahoituksen avulla luotavan Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteena on ohjata useamman vuoden aikana 0,9–1,2 mrd. euroa suoraan vihreän siirtymän tukemiseen.

Finanssipolitiikka on ollut 2020-luvun alkuvuosina voimakkaasti elvyttävää. Hallitus päätti silloin laajoista toimista, joilla turvattiin työpaikkoja ja ihmisten toimeentuloa sekä helpotettiin yritysten taloustilannetta koronavirustilanteesta aiheutuvissa vaikeuksissa. Myös kunnat saivat silloin merkittävästi kertaluonteista koronatukea koronan talousvaikutusten kattamiseksi. Koronasta aiheutuvat rokotuskustannukset korvataan kunnille. Hallitus on lisäksi aiempien päätösten mukaisesti sitoutunut purkamaan hoito- ja palveluvelkaa noin 450 milj. euron kokonaisuudella vuosina 2021–2023.

Hallitus on myös esittänyt Ukrainan sodasta aiheutuneisiin välittömiin kustannuksiin korvauksia mahd. täysmääräisesti. Kuntataloutta ja mm. asumispalvelujen järjestäviä yhdistyksiä ja toimijoita tuetaan vuonna 2023 yhteensä noin 780 milj. euron tukipaketilla. Tätä suunnataan mm. ylimääräisten asumiskustannusten ja varhaiskasvatus ja koulutuskustannusten korvaamiseksi. Epävarmuus yleisessä taloudessa on kasvanut Venäjän hyökättyä Ukrainaan 24.2.2022. Valtion budjetissa on lisätty puolustusmenoja ja turvallisuuden ja huoltovarmuuden edistämisen kustannuksia merkittävästi. Samoin valtio on tehnyt ylimääräisiä energian tukiratkaisuja energian pulan ja sitä seuranneen hintainflaation myötä. Leikkauksiakin on valtion budjetissa noin 370 milj. euroa: mm. väyläkustannuksia vähennetään.

Kun talouden kasvu hidastuu, julkisen talouden alijäämät ja velkasuhde alkavat kasvaa uudelleen. Budjettiriihessä ja jo aiemmin päätetyt mittavat tukitoimet sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot heikentävät myös julkista taloutta. Lisäksi alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita. Valtionvelka on vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa 156 mrd. euroa.

Valtiovarainministeriön arvion (9/2022) mukaan julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on mittava, eikä julkisen talouden rahoitus ole kestävällä pohjalla pitkällä aikavälillä. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan nyt 3,0 % suhteessa bruttokansantuotteeseen eli noin 9 miljardia euroa vuoden 2026 tasolla mitattuna. Tämä aiheuttaa tuleville hallituksille pohdittavaa, miten tasapaino taloudessa saavutetaan ja miten velkaantumista saadaan hillittyä tai vähennettyä.

Verotulojen ennakoidusta kertymisessä on riskiä julkiselle taloudelle talouden taantumanäkymien vuoksi. Vuonna 2023 kuntien verotulot kehittyvät vielä hyvin, mutta yleiset talousennusteet ennakoivat taantuman kasvavaa uhkaa ja jopa todennäköisyyttä sille, että Suomi on ajautumassa kasvun vuosista taantumaan.

Tarvitaan julkisessa taloudessa toiminnan voimakkaampaa uudistamista ja tehostamista, koska muutoin tulot eivät riitä menojen kattamiseen valtiolla, hyvinvointialueilla ja kunnissa. Kestävyysvaje on sen verran suuri.

2.4 Hyvinvointialueuudistus 1.1.2023 lukien

Uudet hyvinvointialueet aloittavat 1.1.2023 kunnille rinnakkaisena toimijana. Hallitus johtaa valmistelua. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävässä määrin kuntien tehtäviin ja talouteen. Uudistus koskee myös pelastuslaitoksia.

Hyvinvointialueet ovat toimintansa aluksi hieman alijäämäisiä, todetaan VM:n taloudellisessa katsauksessa 9/2022. Alijäämä on noin 0,2 % suhteessa BKT:hen ja johtuu pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon investointien korkeasta tasosta, joka laskee hieman seuraavina vuosina. Sektorin rahoitusasemaa heikentää kustannusten, erityisesti henkilöstökustannusten ripeä nousu. Hyvinvointialueiden ennusteessa

sektorin ansiokehityksen oletetaan mukailevan kesäkuun alussa sovittuja palkankorotuksia ja viisivuotista palkkaohjelmaa, vaikka sopimuksia hoitajia edustavien liittojen kanssa ei ole tehty.

Hyvinvointialueet saavat rahoituksensa pääosin valtiolta. Valtionrahoitus kasvaa arvioidulla palvelutarpeen kasvulla lisättynä 0,2 %-yksiköllä. Lisäksi rahoitus muuttuu hyvinvointialueiden hintaindeksin ja tehtävämuutosten mukaan. Hyvinvointialueet saavat myös jonkin verran maksutuottoja. Vuonna 2023 sektorin kokonaistulot ovat 27,4 mrd. euroa, josta 90 % tulee valtiolta. Vuodesta 2025 alkaen palvelutarpeen kasvusta huomioidaan valtion rahoituksessa vain 80 %. Tämä tarkoittaa merkittävää sopeuttamistarvetta joko palvelutasoa heikentämällä tai rakenteellisia uudistuksia tehden tuleville hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueiden menokehitys perustuu palvelutarpeen kasvuun sekä menojen ennakoituun hintakehitykseen. Arvio investoinneista perustuu talousarviotietoihin sekä erilliskyselyihin investoinneista. Pääosa hyvinvointialueiden menoista koostuu sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotantokustannuksista.

Hyvinvointialueille aiheutuu aluksi myös muutoskustannuksia toiminnan aloittamisesta ja järjestäytymisestä. Valtiovarainministeriön ennusteessa on oletettu, että ICT-muutoskustannuksista, hallinnollisista menoista sekä palkkojen yhdenmukaistamisesta aiheutuvat muutoskustannukset toteutuvat sote-uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä arvioidun mukaisina. Muutoskustannusten mittaluokkaan liittyy epävarmuutta. Lisäksi hoitajaliittojen palkankorotuksiin liittyy edelleen kustannusriski sopimusneuvottelujen ollessa kesken.

Seinäjoen kaupungille sote-uudistus tarkoittaa käytännössä erittäin isoa muutosta kuntien tehtäviin ja rahoitukseen vuodesta 2023 lukien. Vuonna 2023 henkilöstömäärä tulee vähenemään kokonaisuutena sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön ja pelastuslaitoksen siirtyessä hyvinvointialueeseen. Lisäksi tukipalveluita tuottavasta henkilöstöstä siirtyy merkittävä osa hyvinvointialueelle. Kokonaisresurssista määritellään laskennallisesti sosiaali- ja terveydenhuollolle sekä pelastuslaitokselle palveluita tuottava osa. Yhteensä siirtyviä henkilöitä on tämän hetkisen tiedon perusteella noin 1 700 henkilöä sekä sopimuspalokuntalaisia (sivutoimisia) yli 950 henkilöä. Reilut puolet kaupungin puolen miljardin budjetista siirtyy tulevalle hyvinvointialueelle. Myös omaisuutta siirtyy hyvinvointialueelle, mm. sairaanhoitopiirin kiinteistöt sekä kaupungin sote-irtaimisto kokonaan. Kaupungin omistamia sosiaali- ja terveyspalvelujen tiloja tuleva maakunta vuokraa 3+1 vuosimallilla, minkä jälkeen asiat ratkaistaan erikseen.

Taulukko. Siirtyvät erät ja kunnallisveroprosentin leikkaus.

Siirtyvät erät ja kunnallisveroprosentin leikkaus - vertailu kevään 2021 ja 2022 laskelmien välillä

Siirtyvät erät	Kevät 2021	Kevät 2022	Muutos
Siirtyvät kustannukset	**20,63 mrd. €**	**21,23 mrd. €**	**0,6 mrd. €**
Leikattava valtionosuus (sote-osat)	5,32 mrd. €	5,36 mrd. €	0,04 mrd. €
Leikattava veromenetysten korvaus (70 %)	1,84 mrd. €	1,94 mrd. €	0,1 mrd. €
Leikattava yhteisövero (1/3)	0,67 mrd. €	0,82 mrd. €	0,15 mrd. €
Kunnallisverosta leikattavaksi jäävä osuus	12,8 mrd. €	13,2 mrd. €	0,4 mrd. €
Leikattava veroprosentti	**12,39 %-yks.**	**12,64 %-yks.**	**0,25 %-yks.**

Verotusoikeus kunnilla vähenee kunnallisveroissa laskennallisesti -12,64 %-yksikköä, mikä kaventaa merkittävästi tulopohjaa liittyen kuntiin jäävien palvelujen ja investointienkin rahoitukseen kunnissa uudistuksen jälkeen. Osa yhteisöverotuotoista myös vähenee hyvinvointialueuudistuksen myötä. Myös kaupungin liikelaitoksena toimiva Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos on siirtymässä maakunnalle.

Vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösten sote-menot määrittävät valtion siirtolaskelmissa tulevan valtionosuustason kunnille siirtymäajaksi seitsemäksi vuodeksi 2023-2029. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli palvelut on tätä ennen tuotettu kunnassa ja sairaanhoitopiirissä tehokkaasti, on silloin vuoden 2023 jälkeinen valtionosuuskin suurempi kunnalle. Kääntäen sama tarkoittaa sitä, että kalliilla hoidetut sote-palvelut ennen vuotta 2023 vaikuttavat kunnan valtionosuusrahoitukseen sitä merkittävästi pienentävinä seitsemän vuoden ajan alkaen vuodesta 2023.

Sairaanhoitopiirin ja sote-kuntayhtymien alijäämät on omistajakuntien kuitattava maksetuiksi vuoden 2022 loppuun mennessä, ja vastaavasti mahdolliset kertyneet ylijäämät palautettava. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirillä on tällä hetkellä ylijäämiä +7 milj. euroa ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymällä +2,6 milj. euroa.

Valtakunnallisella sote-uudistuksella pyritään vastaamaan mm. väestörakenteen muutoksen tuomaan julkisen talouden kestävyysvajeeseen muodostamalla laajemmat järjestämisvastuulliset toimijat alueen palvelutarpeen muutokseen vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

2.5 Talousarvion laadinnan lähtökohdat

Kaupunginhallitus on antanut ohjeet talousarviolaadinnalle 6.6.2022 ja täydentänyt ohjeitaan 5.9.2022. Talousarvion valmistelijoiden tulee ottaa huomioon kaupunginhallituksen linjaukset talousarvion valmistelussa.

Yleinen taloustilanne kuntakentällä on haastava johtuen kestävyysvajeesta, yleisen taloustilanteen suuresta epävarmuudesta ja mm. Venäjäpakotteiden myötä yhä kasvavasta inflaatiosta. Verotuloennuste on hyvä ensi vuodelle, mikä antaa hyvät mahdollisuudet rakentaa taloutta vahvistavaa talousarviota. Ensi vuoden talousarviokehys, mutta etenkin suunnitelmavuosista vuosi 2024 on tiukka, ja onnistumisessa tarvitaan kaikkia toimialoja ja toimia hyvän tasapainoisen talousarvion toteuttamiseksi. Tarvitaan myös uudistumiseen tähtääviä toimia, jotta kaupungin talous saadaan pysyvämmin vakautettua takaisin vahvemmalle pohjalle.

Kaupungin kasvu auttaa tavoitteeseen pääsemiseksi, muttei tarpeeksi. Seinäjoki kuuluu yhä kasvupotentiaaliltaan parhaaseen viidennekseen kaikkien kuntien vertailussa. Väkiluku kasvaa, kaupungin elinvoima on vahva, palvelut ovat toimivat ja kaupunki kehittyy. Myös työpaikkoja on hyvin tarjolla. Tältä osin kaupungin strategia toteutuu erinomaisesti. Sen sijaan kaupungin talous ei ole vielä tasapainossa, kun menot kasvavat yhä liikaa suhteessa tuloihin, vaikkakin parempaan suuntaan on menty sitten vuoden 2019. Vuoden 2023 talousarviolaadinnalla on tulevan kannalta iso merkitys, taloutta on vahvistettava, jotta myös velkaantuminen aidosti pienenee. Vuoden 2022 tuloksesta odotetaan ylijäämäistä, mutta ilman ylimääräisiä kertaluonteisia myyntejä tulos olisi ainoastaan nollan tuntumassa.

Kaupungin lainamäärä on 31.12.2021 asukasta kohti laskettuna 5 433 euroa. Lainamäärä ylittää selvästi kuntien keskiarvon. Konsernin lainamäärä on 9 911 euroa asukasta kohti. Tasapainotustyö on aloitettu 2019 ja jatkui myös vuosina 2020-2022 ja talousarviovuonna 2023. Vuoden 2023 keskeinen teema on uudistuminen.

Pidemmällä tähtäimellä rakenteelliset uudistukset osana tervehdyttämistoimia jatkuvat myös talousarvion suunnitelmakaudella 2024-2026. Jaksottamalla tasapainotustyö useammalle vuodelle voidaan tehdä se kestävällä tavalla.

Henkilöstösuunnitelmaa hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle. Henkilötyövuosien kehitystä seurataan. Eläköitymisen ennuste vuosina 2023-2026 (lähde: Kevan tilastot) on noin 70/vuosi.

Merkityksellistä on huolehtia myös riittävästä vakituisesta henkilöstöstä, riittävästä henkilöstömäärästä ja henkilöstön hyvinvoinnista, jotta sitouttaminen kaupunkiorganisaatioon myös tulevaisuutta ajatellen on mahdollista. Vakituisen henkilöstömäärän lisääntyminen suhteessa määräaikaiseen resurssiin antaa työyhteisöille vakautta, eikä resurssia valu hukkaan jatkuvaan vaihtuvan henkilöstön perehdyttämisen prosesseihin.

Kaupungin yleinen kehitys on jatkunut edelleen myönteisenä. Asukasluku jatkaa noin 0,75 – 1 %:n vuotuista kasvuaan, ja toimiva peruspalvelujen tuottamisjärjestelmä ja merkittävät panostukset kaupungin kehittämiseen ja koulutukseen ovat luoneet uutta pohjaa kaupungin ja kaupunkiseudun kasvulle ja kehitykselle. Kaupungin rooli yhtenä suomalaisena kasvu- ja maakuntakeskuksena on edelleen vahvistunut. Kasvukaupungissa investoinnitkin ovat merkittäviä. Ilman tärkeimpiä investointeja on vaikea rakentaa kaupungin tulevaisuutta ja ylläpitää kasvua ja vetovoimaa. Investointejakin tullaan tarkastelemaan kriittisesti.

Vuodelle 2023 on Suomessa ennustettu 0,5 %:n kasvua, mutta siihen sisältyy paljon poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä, mm. yleisen talouden taantumauhka, kasvava inflaatio, energian hinnan nousu, korkojen nousu sekä Venäjä-pakotteiden jatkuminen Ukrainan sodan aloittamisen vuoksi. Koronaepidemiakaan ei ole ohi, mutta sen osalta tilanne on normalisoitunut rokotteiden vuoksi.

Valtion sopeutustoimien vaikutukset heijastuvat hyvin suurella todennäköisyydellä myös kuntiin jo talouden suunnitelmavuosina. Kaupungin omalla menokehityksellä on merkitystä, ja että kestävä talouden taso on ”uusi normaali.” Silloin kestetään ennakoitu vaikea vaihe paremmin.

Talousarviovalmistelun keskeisiä lähtökohtia:

Kun talousarvioehdotuksen valmistelutyö käynnistettiin, kehystä ja talousarvion lähtökohtia valmisteltaessa on talousarvion laadintaohjeissa lähdetty sitä, että kaupungin talous pidetään tasapainoisena.

Kaupungin taloudessa keskeisin tavoite on vuosikatetason nostaminen nettoinvestointien tasoa ylemmäksi ja toisaalta sen tähden myös nettoinvestointien määrän alentaminen. Kaupunkistrategian mukaan vuosikatetavoite ja nettoinvestointien määrä on asetettu enintään 30 milj. euron tasoon. Vuoden 2023 talousarviossa esitetty ylijäämäinen tulos 8-10 milj. euroa sekä talousarvion suunnitelmakaudella 2024-2026 noin 10 milj. euron tilikauden ylijäämätuloksia, jolloin käyttötalous vahvistuu ja velkaantumiskehityskin saadaan loppumaan.

Uusi 20.6.2022 hyväksytty kaupunkistrategia huomioidaan tavoitteissa. Tavoitteiden toteutumisen mittaamiseen (mittareihin) tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Taulukko. Oikaistu käyttötalous TA2023, pohjaluku ilman sote- ja pela-muutosta.

Pohjaluku (sote ja pela puhdistettu, huomioitu energian nousu)					
		TA2023	muutos%		
tulot	80 700	80 000	-0,9 %		
menot	-241 000	- 246 400	2,2 %		
netto	-160 300	-166 400	3,8 %	lisäys 6,1 milj. €	

Kustannustehokas toimintakatetaso sekä vahvempi vuosikate luovat pohjaa investointien rahoittamiselle ja velkaantumisen hallinnalle. Myös taseen keventämistä jatketaan. Toimintakatekasvu on enintään nykytasoinen vuonna 2023 jäljelle jäävissä palveluissa, kun kokonaisuudessa on siirtyvät kustannukset ja tulot vähennetty, ja enintään 2,0 % vuosina 2024-2026. Asukaskohtainen toimintakate laskee vain pitämällä kiinni tulojen ja menojen hyvästä tasapainosta. Velkaantumiseen vaikuttaa myös taseen keventäminen. Tasetta on kevennettävä. Myös uusille investoinneille tehdään näin enemmän tilaa.

Käytännössä 1.1.2023 voimaan tuleva hyvinvointialueuudistus merkitsee lukuina sitä, että noin -50 % kaupungin menoista, ja tulopuolella soten toimintamenojen lisäksi reilut -70 % valtionosuuksista ja -12,64 % verovähennys kunnan tuloveroista sekä osa yhteisöverotuotoista siirtyy hyvinvointialueelle. Myös kaupungin liikelaitoksena toimiva Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos siirtyy 1.1.2023 hyvinvointialueelle.

Käyttötalouden tervehdyttämiseksi katse kasvun ja kustannustietoisuuden lisäksi nykyistä enemmän uudistamiseen:
- Toiminnoissa tavoitteena on rakenteelliset uudistukset, myös sopeutustoimia tarvitaan yhä korkeahkon toimintakatteen vahvistamiseksi.
- Tukemaan myös vaikuttavuuden rinnalla hyvää talouskehitystä.

Palveluissa huomiota halutaan kiinnitettävän tulosyksiköiden tavoiteasetantaan ja siihen, että palvelut tuotetaan tehokkaasti mutta myös vaikuttavasti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää strategiaan, kun palveluja priorisoidaan. Toiminta ja palvelutuotanto tulee sopeuttaa käytettävissä oleviin resursseihin.

Tulopohjan vahvistaminen
- Lisätulot (mm. ei-strategista omaisuutta myymälällä, muut tulot)
- Ulkoinen rahoitusmahdollisuus: EU:n elvytysrahat ovat miljardiluokkaa Suomeen lähivuosien aikana: miten niistä apua kasvun vauhdittamiseen. Tärkeätä on saada valtion erillisavustuksia mm. Seinäjoen asemanseudun kehittämiseen. Asemanseudun ensimmäinen vaihe on valmis 2024.

Palveluissa hyödynnettävä uusia toimintatapoja mm. digitalisaatiota. Hyväksytyn digiohjelman täytäntöönpano on yksi keinoista. Tietohallintopalveluiden ydintehtävänä on varmistaa, että kaupungin teknologisia ratkaisuja käytetään tehokkaasti ja niistä saadaan kustannus- ja vaikuttavuushyötyjä.

Tavoitteet johdetaan kaupunkistrategiasta. Uuden kaupunkistrategian ydinviestejä:

- Olemme yrittäjyyden ykköskaupunki Suomessa
- Pidämme huolta talouden tasapainosta ja arvostamme osaavaa henkilöstöä
- Viihtyisä ja kasvava kaupunkikeskusta luo elinvoimaa
- Tarjoamme monipuolisia ja turvallisia asuinympäristöjä

- Huolehdimme palveluiden hyvästä saatavuudesta ja kannamme vastuun työllisyyden hoidosta
- Olemme paras kaupunki opiskelijalle
- Olemme tapahtumien, kulttuurin ja liikunnan yhteisöllinen suurkaupunki
- Uudistumiskykyinen Seinäjoki kantaa vastuun ympäristöstä.

Kaupunkistrategiasta on tarkemmin kappaleessa 4.

Uudistumiseenkin liittyen osallistavaa budjetointia jatketaan myös vuosina 2023-2026 elinvoimapalveluissa. Kokemukset ovat olleet siitä hyviä. Vuonna 2023 kerätään ehdotukset ja vuonna 2024 ne viedään suunnitellusti käytäntöön. Samoin menetellään vuosina 2025 ja 2026.

Prosentti taiteelle on huomioitu investointiohjelmassa.
Kestävään kehityksen edistämiseen panostetaan talousarviovuonna ja suunnitelmavuosina sekä emokaupungissa että kaupunkikonsernissa. Kaupunki on sitoutunut hiilineutraalisuuden edistämiseen.

Talousarvioon esitettävien investointiprojektien ja investointien kokonaismäärän tulee perustua valtuuston hyväksymään taloussuunnitelmaan ja valtuuston hyväksymään kehykseen. Nettoinvestointitasossa tavoitteena on noin 30-32 milj. euroa, enintäänkin kuitenkin tasoa, joka katetaan vuosikatteena.

Asemanalueen kehittämiseen kohdistetaan erityistä huomiota talousarviovuonna ja koko 2020-luvun. Ydinkeskustan vetovoimaisuuden lisääminen ja siinä yhteiskehittäminen on keskeinen tavoite.

Lähtöolettamana on, että Seinäjoen kaupungin tuloksentekokyky on hyvä ja että kasvumme kestää taloudellisesti 2020-luvun kasvun.

Tuloveroprosentti ja kiinteistövero

Vuoden 2023 talousarvion valmistelussa lähdetään siitä, että veroprosentteihin ei tehdä muutoksia. Seinäjoen tuloveroprosentti vuonna 2023 on 8,36 %. Myöskään kiinteistöveroja ei olla nostamassa. Tuloveroprosenttia voidaan tarkistaa ensi kerran vuodelle 2024. Syynä tähän on hyvinvointialueiden syntyminen 1.1.2023.

Valtionosuudet

Valtionosuudet sisältävät peruspalvelujen valtionosuudet, opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet, kotikuntakorvaukset ja myös kuntien verotulotasauksen. Valtionosuudet tulee ottaa huomioon palvelujen määrää ja laatua mietittäessä. Valtionosuudet ovat kunnan toiseksi tärkein tulonlähde.

Kassahallinta

Kassanhallintapolitiikassa pyritään kaupungin vakavaraisuusaseman ja kassatilanteen vakaana pitämiseen, myös lisätuloja kassanhallinnassa etsitään maltillisella osake- ja rahastosijoittamisella. Hyödynnetään joustavien rahoitusinstrumenttien, mm. kuntatodistusten käyttöä kassatilanteen turvaamisessa.

Maksutulot

Tulosalueiden on käytävä budjettia laatiessaan tarkoin läpi omat myynti- ja maksutulonsa ja tehdä niihin kaikki mahdolliset tarkistukset tulojen lisäämiseksi, sillä kohonnut inflaatio nostaa kuluja, joita tuloilla täytyy rahoittaa. Myös uusien tuottojen selvittäminen on tarpeen.

Lainanotto

Kaupunki velkakehitys on talouden näkökulmasta keskeinen huolenaihe. Velkaantuminen jatkuu, tosin maltillisempana kuin ennen vuotta 2020. Velkaantumisen vähentäminen liittyy käyttötalouden lisäksi myös päätettävään investointitasoon. Rahoituksessa on näkyvissä korkojen nousu yleisen talouden muutosten vuoksi. Lainasalkusta on pitkäaikaisten lainojen osalta suojattuna vähintään 50 %.

Investoinnit

Talousarvioon esitettävien investointiprojektien ja investointien kokonaismäärän tulee perustua valtuuston hyväksymään taloussuunnitelmaan ja valtuuston hyväksymään kehykseen. Investoinneissa kaupungin taloudellinen tilanne otetaan huomioon ja priorisoitaessa investointikohteita taustalla ovat talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelman tasapainotukseen liittyvät kysymykset ja kaupungin velkakehitys.

Talonrakennusinvestoinneissa käytetään vaikuttavuuden arviointia (mm. tulot, vaikutus käyttötaloudelle, hyötyvaikutukset, kiireellisyys) euromäärän rinnalla. Myös tietohallintoinvestointeihin, laitehankintoja lukuun ottamatta on otettu käyttöön vaikuttavuusarviointi.

3. TALOUSARVIORAKENNE

Kuntalain 110 §:ssä on säädökset talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta.

Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Kuntalain 111 §:ssä säädetään veroperusteista seuraavaa:

Veroja koskevat päätökset

Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Veroperusteet tulee ilmoittaa Verohallinnolle 17.11.2022 mennessä.

Tulovero on vahvistettava nykyisen suuruisena. Kun huomioidaan hyvinvointialueiden rahoitukseen siirtyvä tulovero-osuus -12,64 % vuoden 2022 tuloveroasteesta (21,00%). Tuloveron suuruus Seinäjoen kaupungilla vuonna 2023 on 8,36 %. Tämä liittyy hyvinvointialueiden perustamiseen 2023 ja tehtäviin siirtolaskelmiin.

Taloussuunnittelu- ja kirjanpitojärjestelmän tavoitteena on:

- korostaa valtuuston päätösvaltaa toiminnan ja talouden suunnittelussa
- kytkeä talousarvio pitkän aikavälin taloussuunnitteluun
- osoittaa keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi

- sitoa toiminta ja talous yhteen
- antaa oikea kuva kunnan taloudesta
- osoittaa kunnan taloudellinen tuloksen muodostuminen sekä rahoitustarpeen kattamiskeinot ja
- parantaa vertailtavuutta muihin talousyksikköihin.

Talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kunnassa kolme päätehtävää. Ensiksi niissä asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet. Toiseksi talousarvioon ja -suunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Talousarviovuoden osalta arviot ovat sitovia määrärahoja ja tuloarvioita. Kolmanneksi talousarviossa ja -suunnitelmassa osoitetaan miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne palvelee mainittuja kolmea tehtävää, palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevien tavoitteiden asettamista sekä niiden edellyttämien menojen ja tulojen budjetointia käyttötalous- ja investointiosassa.

Toiminnan ja investointien pääomarahoitus ja siihen liittyvät korvaukset osoitetaan tuloslaskelmaosassa ja rahoitusosassa.

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on **vuosikate**. Vuosikate ilmoittaa rahoitusylijäämän sen jälkeen, kun käyttötalouden nettomenot ja rahoituksen nettomenot on rahoitettu. Vuosikate on se tulorahoituksen määrä, joka on käytettävissä investointeihin. Talous on tasapainossa, jos vuosikatteella voidaan rahoittaa investointien nettomenot.

Kuntaliitto on luonut seuraavat kriteerit tulorahoituksen riittävyyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

1. **Vahva talous**
   Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.

2. **Tasapainossa oleva talous**
   Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisten poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.

3. **Hyväksyttävän alarajalla oleva talous**
   Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen.

4. **Heikkenevä talous**
   Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen negatiivinen. Tällöin vuosikatteella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.

5. **Kriisitalous**
   Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

4. SEINÄJOEN KAUPUNKISTRATEGIA 2022 - 2029

Kaupunginvaltuusto on 20.6.2022 hyväksynyt Seinäjoen kaupunkistrategian vuosille 2022–2029.

Taulukko. Seinäjoen kaupunkistrategian tavoitteet.

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Vetovoimainen Seinäjoki	Palveleva Seinäjoki	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki
Yrittäjyyskaupunki 2.0	Uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta	Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelut	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Suomen ruokapääkaupunki, merkittävä teknologiateollisuuden keskittymä ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvualusta	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Tasapainoinen talous
Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö	Työllisyys	Kaupunkikonserni
Järjestö ja seurayhteistyö	Opiskelijalle paras kaupunki	Kotouttaminen	Digiälykäs kaupunki
Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa			Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Maakunnallinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö			

Strategian mukaan kaupungin visio on:

> ***Seinäjoki on valtakunnallinen kasvukeskus, jossa kaupunki, yrittäjät ja yhteisöt rakentavat osaavaa, innostavaa ja turvallista kaupunkia.***

Kaupungin arvot ovat:

> ***Tahto, rohkeus ja vastuullisuus***

Strategiset valinnat ovat:

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki
- *yrittäjyyskaupunki 2.0*
- *arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle*
- *hyvät palvelut asukkaille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa*
- *menestystä maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä*

Vetovoimainen Seinäjoki
- *uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta*
- *kaupunki Suomen kasvukäytävällä*
- *laadukas ja elinvoimainen kaupunkiympäristö*
- *opiskelijalle paras kaupunki*

Palveleva Seinäjoki
- sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- vastuuta työllisyydestä
- kotouttamisen edistäminen

Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki
- *hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki*
- *Kasvun ja investoinnit turvaava talous*
- *kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista*
- *digiälykäs kaupunki*
- *Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti.*

Hyväksytty kaupunkistrategia ohjaa toimialojen budjetointiprosessia ja tavoiteasetantaa sekä palveluissa että investoinneissa.

Tavoitteissa läpileikkaavana teemana on asiakaslähtöisyys ja vaikuttavuus, ja että asetetut tavoitteet ovat mitattavia ja johdettu kaupunkistrategiasta. Uusia tapoja toimia palveluissa edistetään kaikilla toimialoilla systemaattisesti.
Myös ympärillä oleva globaali muutos, mm. kehittynyt teknologia mahdollisuuksineen sekä kestävän kehityksen vaade haastavat kaupunkia uudistumaan.

Strategisten tavoitteiden rinnalla yleisen taloustilanteen epävarmuus yhdessä turvattomuuden kasvun Ukrainan ja sitä seuranneiden Venäjäpakotteiden ja energiakriisin myötä varautumisen huomioiminen on tärkeä.

Tavoitteena on, että vuoden 2023 talousarviossa kaikilla palvelualueilla kaupunkistrategia näkyy mahdollisimman vahvasti tavoiteasetannassa ja konkreettisissa toimissa, kun talousarviota toteutetaan.

Kestävän kehityksen edistäminen. Seinäjoen kaupunki on kuulunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) jo edellisellä sopimuskaudella 2008-2016 ja nykyinen sopimuskausi on voimassa 2017-2025. Sopimuksessa energiankulutusta on sitouduttu vähentämään lähtötilanteen noin 80 000 MWh 7,5 % eli noin 6000 MWh vuoteen 2025. Seinäjoen kaupunki on laatinut myös tuleville vuosille erillistä energiansäästöohjelmaa. Kaupunki osallistuu myös valtionhallinnon yhteiseen ”astetta alemmas” energiansäästökampanjaan.

Seinäjoella käydään järjestelmällisesti läpi syitä suurimpien ominaisuuskulutusten [kWh/m³] omaavien kiinteistöjen energiankulutukseen ja parannetaan energiatehokkuutta, mikäli se on elinkaarikustannusten kannalta järkevää. Kaupungin toimitiloissa parannetaan energiatehokkuutta mm. kiinteistöautomaation, talotekniikan, ominaiskulutusten, sisäilmaolosuhteiden ja kiinteistöjen painesuhteiden jatkuvalla seuraamisella sekä analytiikan kehittämisellä. Vuorovaikutusta kehitetään kiinteistöjen käyttäjien kanssa sekä eri toimialojen kesken. Kunnossapitohenkilöstölle on täydennyskoulutusta energiatehokkuudesta, minkä lisäksi tekoälyn hyödyntämistä lisätään analytiikassa.

Ilman palttoota ja rasoja -hankkeessa uudelleen ohjelmoitiin kiinteistöautomaatiota siten, että kiinteistöjen lämpötilaa ja ilmanvaihtoa pudotettiin noin 2-3 asteella käyttöajan ulkopuolella. Hankevaiheessa on ollut mukana noin 40 kaupungin omistamaa kiinteistöä, jotka olivat jo valmiiksi automaatiovalvonnan piirissä. Hankkeeseen valitut kiinteistöt vastaavat noin 63 % kaupungin omistamien kiinteistöjen kaukolämmön kokonaiskulutuksesta. Hankkeessa ohjelmamuutoksia on tehty vuoden 2021 loppuun mennessä kymmeneen (10) rakennukseen ja niissä saatiin energiansäästöä 8,8 % kulutuksesta verrattuna lähtötilaan.

Lämmityskaudelle 2022-2023 on säästöjä odotettavissa lisää, koska muutokset on toteutettu kaikkiin hankkeessa mukana olleisiin kiinteistöihin. Säästöpotentiaali vuodelle 2022 on 1500 MWh, eli euroissa noin 100 000 euroa vuodessa. Hankkeen päätyttyä automatisoituja lämpötilapudotuksia käyttöajan ulkopuolella on tarkoitus toteuttaa lisää niissä kiinteistöissä, jotka ovat kiinteistöautomaation piirissä ja käyttötapa sallii muutokset. Tarkoitus on tutkia saman toimintatavan käyttömahdollisuus myös niissä vesikiertoisissa rakennuksissa missä ei ole kiinteistöautomaatiota. Lisäksi on tarkoitus toteuttaa lämpötilan pudotuksia suorasähkölämmitteisissä kiinteistöissä, käyttöajan ulkopuolella lämmityskaudella 2022-2023. Näitä kohteita on vajaa kymmenen (10).

Toinen tärkeä teema, joka jatkuu vuonna 2023, on kestävä liikkuminen. Kestävän liikkumisen toimenpideohjelmaa (Smart Sump Seinäjoki) aloitettiin laatimaan 2022 ja se jatkuu vuonna 2023. SUMP eli Sustainable Urban Mobility Plan on EU-konseptin mukainen kestävän liikkumisen suunnitelma. Hanke tuo kestävän liikkumisen näkökulmaa osaksi Seinäjoen strategista kaupunkikehittämistä ja liikennejärjestelmätyötä. Tavoitteena on tasapainoisesti kehittää kaikkia liikkumismuotoja, ohjata ja kannustaa siirtymään kohti kestävämpiä tapoja liikkua, sekä pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia. Työssä tavoitteena on myös nivoa yhteen ja edistää Seinäjoen kaupungin Liikenneturvallisuussuunnitelman (2021), Pyöräilyn edistämisohjelman (2018) sekä Seinäjoen keskustan kestävän liikkumisen toimenpideohjelman (2020) toimenpiteitä ja **tukea Seinäjoen kaupungin tavoitetta vähentää hiilidioksidipäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä.**

Hankkeessa selvitetään miten ja millä alueilla ihmiset liikkuvat, mitkä ovat alueiden isoimmat ongelmakohdat, miten matkaketjut toimivat ja mitä pitäisi muuttua, että siirryttäisiin kohti kestävämpiä liikennemuotoja. Työmatkaliikenteen matkaketjut ulottuvat yli kuntarajojen, joten tavoitteena on paitsi parantaa kaupungissa asuvien ihmisten elämänlaatua, niin myös edistää liikennejärjestelmätyön vuorovaikutteisuutta ja lisätä kuntien välistä sidosryhmäyhteistyötä alueella. Pitkän aikavälin tavoite on pienentää tarjottavien liikkumisratkaisujen ja -palveluiden ympäristövaikutuksia (melu, ilmansaasteet, kasvihuonepäästöt, energian käyttö, onnettomuudet) ja parantaa alueen asukkaiden ja siellä liikkuvien elämänlaatua kestävillä liikenneratkaisuilla.

Kolmas teema liittyy myös hyvinvointiin. Sahannevan ennallistamishanke sai Kunta-Helmi rahoituksen ja sitä toteutetaan myös 2023. Sahannevan luonnonsuojelualueen ennallistamisen tavoitteena on lisätä luonnon monimuotoisuutta, hillitä ilmastonmuutosta ja parantaa vesiensuojelua. Työssä huomioidaan myös alueen virkistyskäyttö ja sen edistämistoimenpiteet. Ennallistaminen tarkoittaa suoalueen vesitalouden palauttamista lähelle luonnollista tasoa, nostamalla vesipintaa mahdollisimman korkealle aiheuttamatta kuitenkaan vettymishaittaa naapurikiinteistöille. Ennallistaminen parantaa alueen neva- ja räme-elinympäristöjen tilaa, luo alueelle uusia pienipiirteisiä suo- ja pienvesielinympäristöjä sekä lisää lahopuun muodostumista. Esimerkiksi linnuista ennallistamisesta hyötyy Sahannevan lajistoon kuuluva uhanalainen riekko.

Seinäjoen kaupungilla on kotisivuillaan ”kestävä kehitys” –internet-osio. Seinäjoki kannustaa myös kaupunkilaisiaan samanlaisiin tekoihin, mitä kaupunki pyrkii itsekin tekemään.

Kaupungin talouden tavoitteet on kirjattu seuraavasti:

TAVOITE
Tasapainoinen talous mahdollistaa kasvavan kaupungin palvelut ja investoinnit.

Kaupunkikonsernin talous pysyy tasapainossa ja omistajaohjauksella tuetaan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.

TOIMENPITEET
Tasapainoinen talous saavutetaan hallitsemalla toimintamenoja, parantamalla palvelujen tuottavuutta ja mitoittamalla investointitaso tulorahoituksen mukaiseksi. Tulopohjaa vahvistetaan aktiivisella elinkeinopolitiikalla ja osaamisperustaa vahvistavilla tulevaisuusinvestoinneilla.

Hankinnat edistävät aitoa kumppanuutta alueen yritysten kanssa. Hankinnoissa huomioidaan taloudellisuus, kestävyys ja vastuullisuus. Hankintoja toteutetaan hankintojen strategisen toimenpideohjelman 2021–2025 mukaisesti.

Kaupunkikonsernin sisällä yhteistyötä tiivistetään kaupunkikonsernille asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunkikonsernin tiloja käytetään tehokkaasti ja kaupunkikonsernin kokonaisetu huomioiden.

Kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistamisen on palveltava kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista. Omistuksesta voidaan luopua, mikäli omistaminen ei palvele näitä tavoitteita. Strateginen tuotantoinfra, verkosto ja kiinteistöt ovat kaupunkikonsernin omistuksessa.

Kaupunkikonsernin sisäisten palvelujen hinnan ja laadun pitää olla kilpailukykyisiä markkinoilta saataviin palveluihin. Kaupungin omistajuutta arvioidaan säännöllisesti.

Talouden tasapainon kehitystä seurataan seuraavilla mittareilla:

- *Toimintakatteen muutos-%: enintään 2 % vuodessa*
- *Investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %*
- *Konsernin investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %.*
- *Tilikauden tulos: vähintään 10 miljoonaa euroa*
- *Omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Taseen kertynyt ylijäämä: vähintään 25 miljoonaa euroa*
- *Lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 4 900 euroa*
- *Konsernitaseen kertynyt ylijäämä: vähintään 100 miljoonaa euroa*
- *Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 9 900 euroa.*

5. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA KAUPUNKIKONSERNISSA

Riskienhallinnan tarkoituksena on tunnistaa organisaatioon vaikuttavia potentiaalisia tapahtumia ja pitää riskit riskinottohalukkuuden rajoissa, jotta voidaan olla kohtuullisen varmoja organisaation tavoitteiden toteutumisesta. Seinäjoen kaupungissa riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Alla olevassa kuvassa on esitetty Seinäjoen kaupungin riskiavaruus, johon on kerätty kaupungin olennaisia toimintoja ja asiakokonaisuuksia sekä toimintaympäristön tuomia vaikutuksia. Riskiavaruus toimii tukena riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisessa.

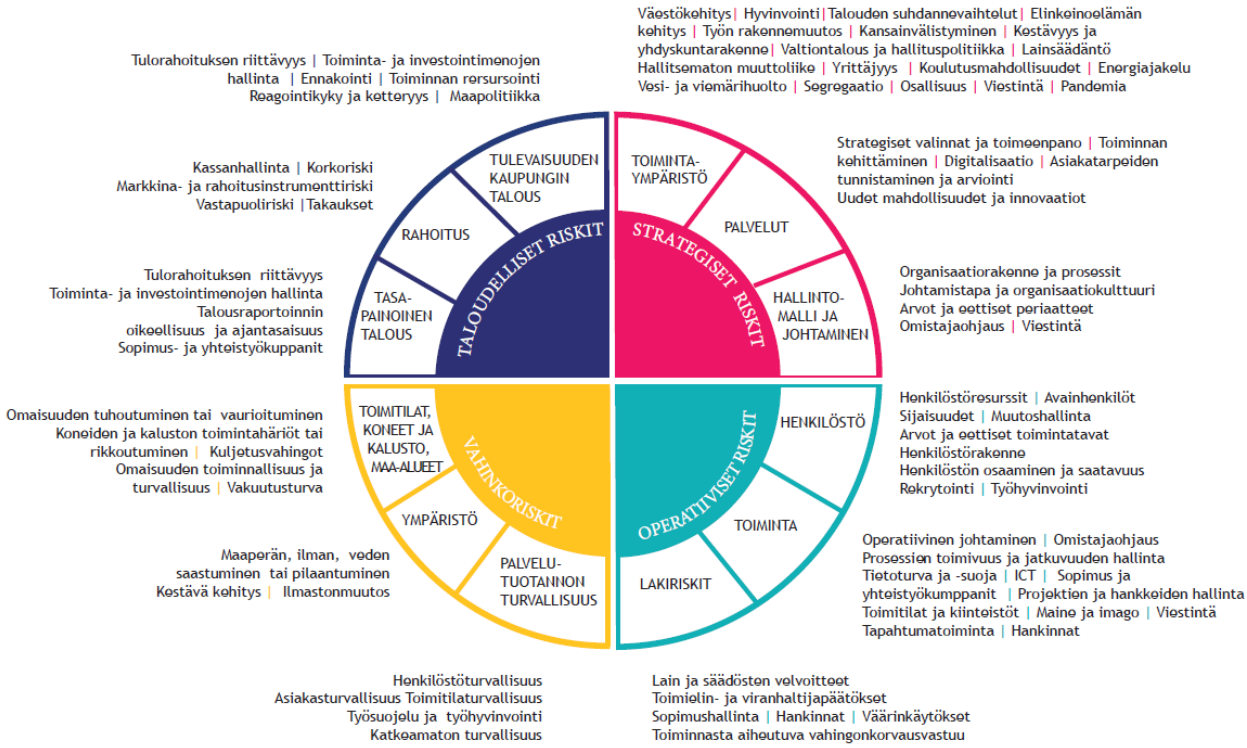

Kaupunginhallitus vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskejä arvioidaan. Tavoitteita asetettaessa tulee varmistaa, että riskit otetaan asianmukaisesti huomioon. Toimialat varmistavat osaltaan, että riskienhallinta sisällytetään kaikkiin toimintoihin ja nimeävät riskienhallintaprosessista toimialallaan vastaavat ja riskienhallintaan valtuutetut tahot. Riskejä hallitaan Seinäjoen kaupungin jokaisella tulosalueella ja jokaisella on vastuu riskienhallinnasta. Riskienhallinta on osa Seinäjoen kaupungin hallintotapaa, johtajuutta, strategiaa, tavoitteita ja toimintoja eikä niistä erillinen.

Talousarvioprosessissa toimialat laativat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman, jossa kuvataan toimialan toimintaympäristö, riskienhallintaprosessin vastuut ja käytännön toteutus sekä määritellään riskienhallintatoimenpiteet. Riskien ja mahdollisuuksien arvioinnin yhteydessä tunnistetaan tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioidaan niiden vaikutuksia ja laaditaan toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Merkittävimmät riskit ja hallintatoimenpiteet raportoidaan hallintosäännössä määritellyille lautakunnille ja edelleen kaupunginhallitukselle. Alla on esitetty Seinäjoen kaupungin merkittävimmät riskit ja niiden hallintatoimenpiteet.

Strategiset riskit

Seinäjoen kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamista uhkaa kaupungin taloustilanne. Mikäli taloudelliset riskit konkretisoituvat, kaupungin tulee varmistaa lakisääteisten palveluiden tuottaminen ja priorisoida palvelutuotantoa. Kriittisinä tekijöinä on nostettu esiin varhaiskasvatuksen palvelut, väestön ikääntyminen, lukion opiskelupaikkojen riittävyys sekä opiskeluhuollon palveluiden riittävyys koulukuraattoreiden ja koulupsykologien siirtyessä hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueuudistuksen valmistelu vaatii kaupungilta muutoksia omassa organisaatiossa ja hallintosäännössä sekä varmennusta sopimusvastuiden täysimääräisestä siirtämisestä. Riskinä on tunnistettu, onko valmistelutyössä huomioitu riittävästi myös hyvinvointialueen ja kaupungin välinen rajapinta. Yhteistyön organisaatioiden välillä tulee olla toimiva prosessi palveluiden sujuvuuden ja asiakaskokemuksen varmistamiseksi.

Maailmanpoliittinen tilanne huomioiden Seinäjoen tulee varautua kansallisen ja alueellisen riskiarvion mukaisiin riskeihin. Energian hinnan ja inflaation vaikutuksiin tulee varautua.

Taloudelliset riskit

Seinäjoen kaupungin merkittävä riski on, että käyttötalous ei ole tasapainossa eli vuosikate ei kata vuosipoistoja, mikä johtaisi sopeuttamistoimiin, palveluiden tuottamisen heikentämiseen sekä investointien karsimiseen. Riskiä hallitaan johtamisella, tavoiteasetannalla, rakenteellisilla uudistuksilla ja seurannalla, joiden tavoitteena on saavuttaa vahvempi toimintakate.

Merkittäviin riskeihin lukeutuu velkamäärän korkea taso, joka voi johtaa kriisikuntakriteerin täyttymiseen tai omavaraisuusasteen merkittävään alenemiseen. Valtion kova velkaantuminen 2020-luvun alkupuolella lisää riskiä siihen, voidaanko kunnille jatkossa myöntää riittävästi valtionosuuksia kuntiin jäävien palveluiden järjestämiseen hyvinvointiuudistuksen jälkeisessä ajassa. Jos valtionosuuksia leikataan, kuntien palvelutuotanto vaarantuu. Täten on tärkeä huolehtia siitä, että oma käyttötalous on kestävällä pohjalla ja uudistutaan ajoissa. Taseen ylijäämät on tärkeä turvata, jotta ne mahdollistavat liikkumavaran. Myös investointeja tulee jaksottaa pidemmälle ajalle.

Operatiiviset riskit

Merkittävin operatiivinen riski on kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintatyön mahdolliset ongelmat. Kunnilla ja hyvinvointialueella on yhteiset asukkaat sekä yhteisenä tavoitteena asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäväjaon toimivuudessa olennaista on kunnan ja hyvinvointialueen välisen yhdyspinnan toimivuus. Riskiin on mahdollista vastata kaupungin omalla aktiivisella yhteistyöllä ja valmistautumisella tulevaan muutokseen. Yksiköiden tulee tunnistaa kriittiset rajapinnat ja varmistaa palveluiden sujuvuus sekä tiedonkulku organisaatioiden välillä myös jatkossa.

Olennaisissa operatiivisissa riskeissä näkyy henkilöstön merkittävyys kaupungin toiminnoissa. Henkilöstöön liittyviä olennaisimpia riskejä ovat henkilöstön saatavuus, erityisesti painottuen tiettyihin aloihin ja tehtäviin, riittävä työhyvinvointi sekä tunnistetut avainhenkilöriskit. Kaupunki panostaa positiiviseen työnantajamielikuvaan, hyödyntää rekrytoinnissa uudenlaisia toimintatapoja sekä panostaa organisaation

koulutusmyönteisyyteen. Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä työterveyden kanssa ja panostaa työkykyjohtamiseen.

Seinäjoen kaupungin vetovoimaan vaikuttaa alueen työmarkkinatilanne. Alueella tulee olla tarjolla työpaikkoja sekä riittävän monialaiset työmarkkinat. Tytäryhtiö Into Seinäjoki Oy:n roolina on varmistaa, että yrityksillä on Seinäjoella parhaat mahdollisuudet toimia ja kehittyä ja tekee niin sijoittumisehdotuksia yrityksille kuin tukee yritysten sijoittumista Seinäjoelle.

Muita olennaisia operatiivisia riskejä ovat mm. turvallisuusriskit erityisluokilla, projektien ja hankkeiden hallinnan vaikeutuminen ja sisäilmaolosuhteiden heikentyminen kaupungin tiloissa.

Vahinkoriskit

Kaupungin vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksin sekä vahinkorahaston avulla. Seinäjoen kaupungin vahinkoriskejä ei ole määritelty merkittäviksi.

6. TALOUSARVIOEHDOTUKSEN VALMISTELU

Talousarvion valmistelu on toteutettu siten, että työ käynnistettiin kevätkaudella 2023 kehysvalmistelulla.

Kehystä ja budjettikokonaisuutta on käsitelty kaupunginhallituksen talousseminaarissa toukokuussa, jossa oli mukana myös valtuuston puheenjohtajisto ja lautakuntien puheenjohtajat. Talousarviokehys esiteltiin valtuustolle kesäkuussa.

Tämän jälkeen budjetin valmistelutyö on tehty kaupunginjohtajan ja rahoitusjohtajan johdolla virkamiesvalmisteluna, jonka jälkeen lautakunnat ovat käsitelleet elokuussa omat talousarvioehdotuksensa. Talousarviokehyksestä ja kokonaisuudesta on pidetty vielä omat talousseminaarit syyskuussa sekä kaupunginhallitukselle että valtuustolle. Talousarviokehystä tarkistettiin kaupunginhallituksen päätöksellä 5.9.2022.

Talousarvioehdotus on valmisteltu yhdeksi kokonaisuudeksi ja se esitetään kaupunginjohtajan ehdotuksena kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Esitetyissä talousarvioluvuissa on talousarviokirjan alkuosassa kaupungin toiminta, käyttötalous, investoinnit ja rahoitus sekä peruskaupungin että liikelaitoksen osalta huomioituna.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus julkistetaan lokakuussa 10.10.2022 ja sen pohjalta kaupunginhallitus käsittelee talousarvioehdotuksen kahdessa loka-marraskuun kokouksissaan (käyttötalous ja investoinnit sekä verot ja taloussuunnitelmavuodet).

Valtuuston talousarviokäsittely on 14.11.2022. Veroperusteet vuodelle 2023 päätetään samassa valtuuston kokouksessa. Tuloveroperuste on vahvistettava myös vuodelle 2023, vaikka sitä saa muuttaa tuloverojen osalta seuraavan kerran vasta vuonna 2024.

Kuvio. Talousarviokello.

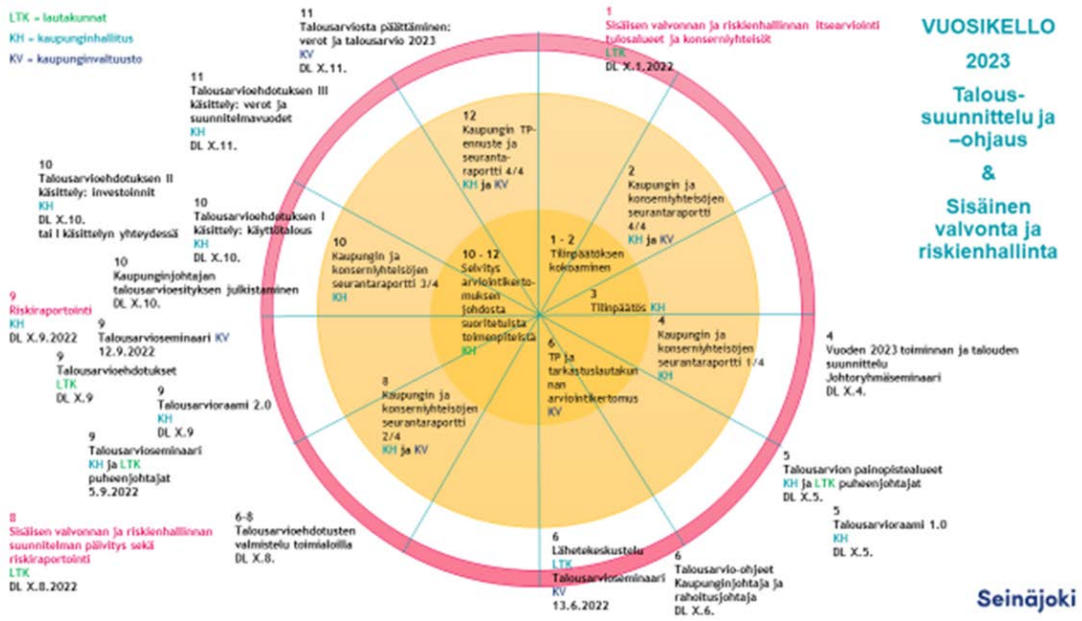

7. TALOUSSUUNNITELMA

Kaupungin taloussuunnitelman suunnittelujänne ulottuu vuoteen 2026 ja se valmistellaan erikseen ja liitetään osaksi tätä talousarviokirjaa.

8. LIIKELAITOS

Seinäjoen kaupungilla ei ole liikelaitosta vuonna 2023.

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos-liikelaitoksen toiminta Seinäjoen kaupungin toimintana päättyy 31.12.2022. Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

9. TALOUSARVIO

Talousarviossa on esitetty oheisena selvitykset tuloslaskelmaosasta, investointiosasta ja rahoitusosasta.

Talousarviokirjassa on jäljempänä lisäksi seuraavat kokonaisuudet:

- Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niitä vastaavat määrärahat tulosaluetasolla, joka on myös valtuustoon nähden sitova määrärahataso.

- Keskeisimpien tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

- Yksityiskohtaiset talousarviomäärärahat kustannuspaikkatasolla seuraaville toimialoille:
  Konsernipalvelut
  Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala
  Kaupunkiympäristön toimiala
  Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala

- Investoinnit

9.1 Tuloslaskelmaosa

Oheisena on esitetty kaupungin tuloslaskelmaosa.

Taulukko: Tuloslaskelmaosan vertailu TA2023 edellisiin vuosiin:

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA, 1 000€						
Eliminoimaton		**TP-2021**	**TA-2022 muutettu**	**TAE-2023**	**Muutos-%**	**Muutos-€**
TOIMINTATUOTOT						
	Myyntituotot	53 127	55 347	24 281	-56,1	-31 066
	Maksutuotot	21 412	21 843	10 099	-53,8	-11 744
	Tuet ja avustukset	16 868	7 087	4 469	-36,9	-2 618
	Muut toimintatuotot	41 641	46 816	41 144	-12,1	-5 672
	Toimintatuotot yht.	**133 049**	**131 093**	**79 994**	**-39,0**	**-51 099**
TOIMINTAKULUT						
	Palkat ja palkkiot	-169 157	-179 939	-105 324	-41,5	74 615
	Henkilöstösivukulut	-40 375	-41 341	-24 464	-40,8	16 877
	Palvelujen ostot	-212 738	-201 924	-46 216	-77,1	155 708
	Aineet, tarvikkeet ja tavara	-26 892	-25 676	-20 324	-20,8	5 352
	Avustukset	-28 716	-26 180	-15 336	-41,4	10 844
	Muut toimintakulut	-44 940	-46 654	-34 773	-25,5	11 881
	Toimintakulut yht.	**-522 818**	**-521 714**	**-246 439**	**-52,8**	**275 275**
TOIMINTAKATE		**-389 769**	**-390 621**	**-166 445**	**-57,4**	**224 176**
Verotulot						
	Kunnan tulovero	231 654	242 500	118 200	-51,3	-124 300
	Kiinteistövero	26 864	27 100	28 300	4,4	1 200
	Osuus yhteisöveron tuotosta	24 215	16 600	16 000	-3,6	-600
Valtionosuudet		115 616	120 100	30 500	-74,6	-89 600
Rahoitustuotot ja -kulut						
	Korkotuotot	5 200	4 840	4 464	-7,8	-376
	Muut rahoitustuotot	4 957	4 782	4 742	-0,8	-40
	Korkokulut	-916	-1 340	-3 900	191,0	-2 560
	Muut rahoituskulut	-307	-364	-355	-2,5	9
VUOSIKATE		**17 512**	**23 598**	**31 506**	**33,5**	**7 908**
POISTOT		-23 101	-23 310	-22 500	-3,5	810
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT						
	Satunnaiset tuotot					
	Satunnaiset kulut					
TILIKAUDEN TULOS		**-5 589**	**588**	**9 006**	**22**	**8 418**

Kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen ja Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen tulot ja menot ovat mukana vuoden 2021 tilinpäätöksessä ja vuoden 2022 talousarviossa. Myös verot ja valtionosuudet ovat vielä täysmääräisinä vuosien 2021 ja 2022 rahoitusluvuissa. Niihin tehty lakisääteinen vähennys on huomioitu 1.1.2023 alkaen.

Vuoden 2023 tuloslaskelmaosasta lasketut keskeiset **tunnusluvut** ovat oheiset:

Tunnusluvut	TA2023
Toimintatulot/Toimintamenot, %	32,5
Toimintakate €/asukas	2 528
Vuosikate/Poistot, %	120,0
Vuosikate €/asukas	422
Asukasmäärä 31.12.2023 (ennuste)	65 850

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Seuraavissa luvuissa on huomioitu 1.1.2023 tapahtuva hyvinvointialueuudistuksen aloitus ja sen vaikutus kuntien käyttötalouslukuihin ja kuntiin jäljelle jäävien palvelujen rahoitukseen:

Toimintatulot

Toimintatulojen määrä vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa on noin 80,0 milj. euroa, ja vähennystä vuoden 2022 muutettuun talousarvioon on 39,0 %.

Kaupunki keventää myös tulevina vuosina tasettaan myymällä mm. kiinteistöjä ja yhtiöitä, jotka eivät ole strategisesti niin tärkeitä ja jotka myymällä voidaan vahvistaa omavaraisuusastetta ja myös myyntivuoden tulosta. Samalla suhteellinen velkaantuneisuus pienenee. Vuoden 2023 talousarvioon sisältyy kertaluonteisia ylim. myyntituloja noin 2 milj. euroa: mm. vanhan paloaseman tontinmyynti.

Toimintamenot

Toimintamenojen määrä on vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa on noin 246,4 milj. euroa, ja vähennystä vuoden 2022 muutettuun talousarvioon on 52,8 %, syynä hyvinvointialueuudistus 1.1.2023.

Isoimmat lisäykset toimialoista ovat sivistys- ja hyvinvointipalveluihin, joista etenkin varhaiskasvatus-, perusopetus ja lukiopalvelut ovat hyvin henkilöstöpainotteisia. Uudet valtakunnalliset virka- ja työehtosopimuskorotukset näkyvät henkilöstökulujen tavanomaista korkeampana kasvuna. Esi- ja perusopetusoppilaiden määrä ylitti ensi kertaa 7 000 lapsen ja nuoren rajan. Myös toisen asteen oppivelvollisuus näkyy kustannuksissa.

Ukrainan sodan seurauksena Venäjäpakotteet ovat voimassa ja se näkyy mm. inflaationkin kasvuna myös vuonna 2023. Etenkin energiakustannukset ovat olleet Euroalueella ja Suomessa hyvin voimakkaassa kasvussa ja oletuksena on, että energian hinta kallistuu entisestään. Tämän vuoksi on tärkeää, että kaupungissa etsitään energian säästöratkaisuja.

Kaupunki on mukana työllisyyden kuntakokeilussa (2022-2024) Ilmajoen kunnan kanssa. Pitkäaikaistyöttömyyden määräkin vähenee, mutta hitaasti. Työmarkkinatuen kuntaosuudet ovat korkealla tasolla huolimatta muutoin hyvästä työllisyystilanteesta ja matalista työttömyysluvuista.

Korkeamman inflaation ja sitä seuranneiden keskuspankkien koronnostot inflaation hillitsemiseksi näkyvät myös kaupungin lainojen korkokulujen nousuna.

Toimintamenot palvelukeskuksittain ovat oheisena.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan suhteellinen osuus kasvaa hyvinvointialueuudistuksen myötä sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastuslaitoksen siirtyessä Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut ovat yli 65 % kaupungin kaikista toimintamenoista.

Taulukko ja kuvio. Toimintakulut TA2023 palvelukeskuksittain.

Toimintakulut TAE2023, mukana sisäiset	1 000 €	%
Konsernipalvelut (sis. keskitetyt ict-palvelut)	20 247	8,2 %
Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala	160 669	65,2 %
Kaupunkiympäristön toimiala	54 585	22,1 %
Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala	10 939	4,4 %
Yhteensä	**246 440**	

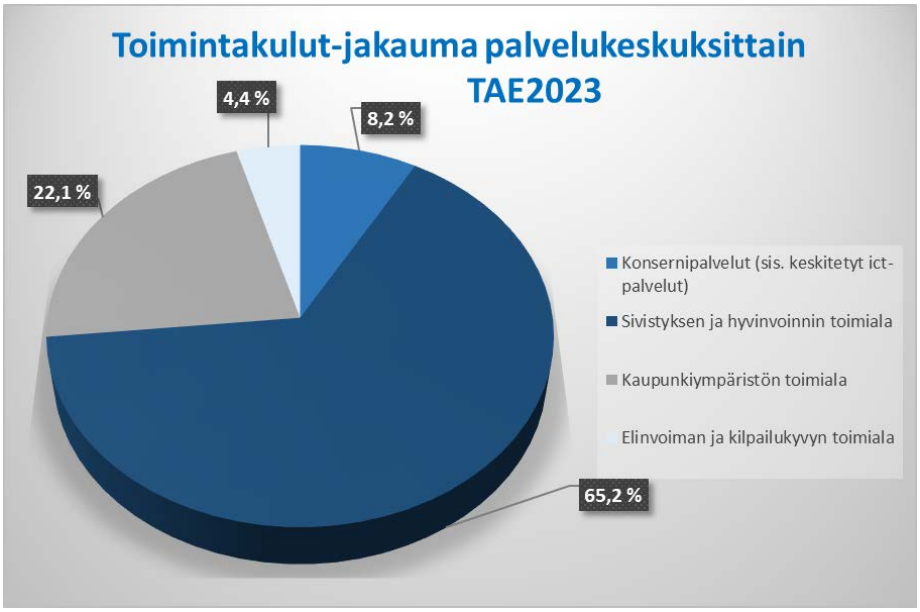

Taulukko ja kuvio: Toimintamenot jakautuminen eri tiliryhmille, TA2023.

Toimintakulut TAe2022	1 000 €	%
Henkilöstökulut	129 789	52,7 %
Palvelujen ostot	46 217	18,8 %
Aineet ja tarvikkeet	20 325	8,2 %
Avustukset	15 336	6,2 %
Muut toimintakulut	34 773	14,1 %
Yhteensä	**246 440**	**100,0 %**

Henkilöstökulut ja palvelujen ostot muodostavat noin 71,5 % kaupungin toimintamenoista ja se on noin 10 %-yksikköä vähemmän kuin vuonna 2022. Sisäisten vuokrien ja kulujen suhteellinen osuus kasvaa noin 5 %-yksikköä 14,1 %:iin mm. sisäisten vuokrien noustessa. Emokaupungin ja kaupunkikonsernin tilat on oltava mahdollisimman tehokkaassa käytössä.

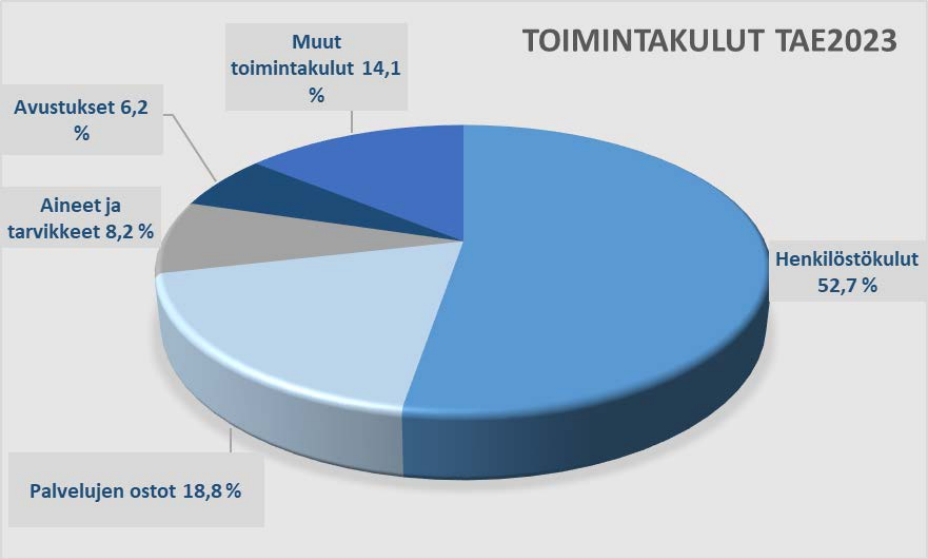

Henkilöstösuunnitelma talousarviovuodelle 2023

Seinäjoen kaupungin toiminta on hyvin pitkälle palvelutoimintaa, jonka merkittävin resurssi on henkilöstö. Valmisteltaessa vuoden 2023 henkilöstösuunnitelmaa lähtökohtana ja toimialoille ohjeena on ollut, että kaikki uudet vakituiset palvelussuhteet (työ- ja virkasuhteiset) tulee perustella huolellisesti tarpeiden ja vaikuttavuuden näkökulmista. Palkkakustannusten kasvuun on talousarviossa varattu 3,1%, mikä sisältää sopimuskorotukset.

Kaupungin henkilöstömäärä lukumääräisesti oli 31.12.2021 yhteensä 4 555 ilman työllistettyjä (v. 2020: 4 389 hlöä, 2019: 4 373 henkilöä). Tästä vakinaisia oli 75,8 % eli 3 452 henkilöä (v 2020 76,3 % eli 3 348 henkilöä v. 2019: 3 269 vakituista, 74,8 % koko henkilöstöstä ja v.2018: 3 212 vakituista, 74,4 % koko henkilöstöstä).

Nykyisellä henkilöstömäärällä ei ole mahdollista tuottaa palveluita riittävällä tasolla kaikilla sektoreilla. Henkilöstömäärä näin ollen joltain osin kasvaa. Kasvu perustuu sekä laki- ja asetusmuutoksiin (esim. varhaiskasvatuslaki) että asukasluvun kasvuun ja sitä kautta syntyvään palvelutarpeen lisääntymiseen.

Vuonna 2023 henkilöstön kokonaismäärä kuitenkin vähenee merkittävästi n. 1 370 vakituisen henkilön siirtyessä hyvinvointialueelle (yht. n. 1 700 + sopimuspalokunta). Sosiaali- ja terveystoimialan ja pelastuslaitoksen lisäksi siirtyy 48 vakinaista tukipalveluiden henkilöä (yht. 56) Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Näin ollen tässä suunnitelmassa esitetyt määrälliset henkilöstölisäykset eivät kokonaisuudessaan lisää kaupungin henkilöstökustannuksia, vaan henkilöstökustannusten nousu talousarviossa on lähestulkoon kokonaisuudessaan sopimuskorotuksista johtuvaa.

Toimintaympäristön muutos on huomioitava ja kiinnitettävä kaupunkistrategian mukaisesti erityistä huomiota osaavan työvoiman saatavuuteen ja osaamisen päivittämiseen samalla, kun panostetaan hyvään johtamiseen ja työhyvinvoinnin edistämi-

seen. Vakituisen henkilöstömäärän lisääntyminen suhteessa määräaikaiseen henkilöstöön antaa työyhteisöille vakautta ja vapauttaa resurssia tehokkaaseen työhön jatkuvaan vaihtuvan henkilöstön perehdyttämisen prosessien sijaan. Tarkoituksenmukaista on pitää tavoitteena Seinäjoen kaupungin strategian mukaista vakituisen henkilöstömäärän osuuden nostamista yli 80 %:iin kokonaishenkilöstömäärästä. Vuodelle 2023 on laadittu erillinen henkilöstösuunnitelma.

Vuoden 2023 henkilöstösuunnitelmassa on uusia vakinaisia virkoja/toimia, vakinaistamisia ja rakennemuutoksia, joiden kustannusvaikutukset ovat seuraavat:

Vuoden 2023 henkilöstösuunnitelmassa on vakituisia virkoja/toimia seuraavasti:

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA TA 2023		
	Vakanssit	Vuosi 2023
Uudet vakanssit (56 kokoaikaista + 9 osa-aikaikaista)	**65**	**974 745 €**
Vakinaistaminen	**15**	
Rakenteelliset muutokset*	**17**	**79 510 €**
Lakkautettavat rakenteellisen muutoksen yhteydessä	**-17**	
YHTEENSÄ	**80**	**1 054 255 €**
*lisäksi 1 osa-aikainen muuttuu kokoaikaiseksi.		

Kustannusvaikutukset yhteensä 1 388 973€/v., vuonna 2023 1 054 255 €

Toimintakate

Toimintakate muodostuu käyttötalouden eli palvelutuotannon toimintatulojen ja -menojen erotuksesta. Toimintakate kertoo siis sen, kuinka paljon verorahoituksella (verotulot ja valtionosuudet) ja rahoitustuottojen ylijäämällä katetaan kaupungin palvelutuotannosta.

Toimintakate on vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa noin -166,4 milj. euroa ja asukasta kohden laskettuna noin 2 500 euroa/asukas. Vuoden 2023 oikaistu toimintakate kasvaa 3,8 %, kun hyvinvointialuemuutoksen johdosta sosiaali- ja terveyspalvelujen nettomenot mukaan lukien pelastuslaitoksen nettomenot on puhdistettu luvuista. Vuoden 2023 talousarviossa vuotuinen menojen kasvu suhteessa toimintatuottoihin on samalla keskimääräisellä tasolla, millä ollaan oltu ajanjaksolla 1.1.2020 - 30.6.2022. Vuoden 2019 yli 8 %:n toimintakate on puolitettu, mutta se ei riitä vielä kaupungin taloudessa kestävään, velkaantumistakin vähentävään tasoon.

Strategisena tavoitteena on koko kaupungin tasoisesti puolittaa nykyinen käyttötalousmenojen kasvu ja saavuttaa vuoteen 2024 mennessä ja sitä seuraavina talousarvion suunnitelmavuosina enintään 2 %:n kasvutaso, mutta se edellyttää toimintatapojen nykyistä rohkeampaa uudistamista ja rakenteellisiakin muutoksia. Tämän vuoksi vuoden 2023 talousarviossa on mukana useampia pidempää ajanjaksoa koskevia selvityksiä, mm. kouluverkko- ja lukioverkkoselvitykset sekä tukipalveluissa hankinta- ja varastopalveluja sekä ruoka- ja siivoushuoltopalveluja koskevat selvitykset. Myös digitalisaation mahdollisuudet halutaan hyödyntää prosessien ja palvelujen uudistamisessa, strategiassa digiälykäs kaupunki on mukana vahvana teemana.

Verotulot

Vuodesta 2023 odotetaan talousennusteiden mukaan verotuloissa hyvää vuotta. Yleisen talouden kasvanut taantuman uhka tuo kuitenkin epävarmuutta.

Valtionosuuskokonaisuudesta kuntien verokompensaatioiden osuus erotetaan omalle momentille ja on osa valtionosuutta.

Kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöveron aikasarjat ja arviot vuodelle 2023 on esitetty seuraavissa taulukoissa. Arviot kunnallisverotuotosta perustuvat kunnan omiin arvioihin, tilitysten tämän hetkiseen tilanteeseen ja Kuntaliiton arvioihin.

Kunnallisverot

Kunnallisvero (tulovero) on ensi vuonna 8,36 %, kun hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tehty verojen vähennys -12,64 % on huomioitu.

Seuraava verontarkistusmahdollisuus on vuonna 2024.

Taulukko: Kunnallisveron kehitys 2014-2022 ja arvio vuodelle 2023, Seinäjoen kaupunki.

KUNNALLISVERO	Verokertymä 1 000 €	Muutos-%	
2014	203 926	7,5	veroprosentin korotus, 1,25 %-yksikköä, uusi veroprosentti 21,00 %.
2015	206 513	1,3	
2016	208 038	0,7	
2017	207 970	0	
2018	208 304	1,7	
2019	216 332	3,9	Tulorekisterin valtakunnalliset haasteet ja verokorttiuudistus vaikuttavat jaksotukseen ja osa vuoden 2019 kunnallisverotuloista siirtyi vuoteen 2020 ja osa ennakoista verokorttiuudistuksen myötä vuoteen 2021. Tilanne korjaantuu vuoden 2021 verotuksessa.
2020	226 354	4,6	Koronavuosi vei merkittävästi verotuloja. Osa vuoden 2019 verotuloista tilittyi vasta vuonna 2020 (verohallinnon tekniset haasteet v. 2019). Loppuvuonna yleinen talouskehitys kääntyi paremmaksi.
2021	231 654	1,6	Veroprosentti SJK 21,00%, maan keskiarvo 20,02 %
Tp-2022enn.	**246 500**	6,4	Yleinen talouden kasvu näkyy myös verotuloissa. Veroprosentti nykyinen 21,00 %, efektiivinen kunnallisveroaste 14,87 %.
TA-2023	118 200	-52,0	Kunnallisvero (tulovero) on ensi vuonna 8,36 %, kun hyvinvointialueuudistuksen vuoksi tehty verojen vähennys -12,64 % on huomioitu. Efektiivinen kunnallisveroaste on 6,41 %.

Kunnallisverot kertyvät ennusteiden mukaan myös vuonna 2023 hyvin, ja ne mukailevat yleistä talouskasvua. Kunnallisverotuotoksi arvioidaan 118,2 milj. euroa.

Yhteisöverot

Yhteisöverotuotoksi vuonna 2023 arvioidaan 16,0 milj. euroa. Yhteisöverotuottoihin on tehty kunnille laskennallinen vähennys valtakunnallisen hyvinvointialue-uudistukseen liittyvin siirtolaskelmien vuoksi.

Taulukko: Yhteisöveron tuotto vuosina 2014-2022 ja arvio vuodelle 2023, Seinäjoen kaupunki.

Yhteisöveron tuotto vuosina 2014-2022 ja arvio vuodelle 2023				
Vuodet	**Kuntaryhmän jako-osuus**	**Seinäjoen jako-osuus**	**Tilitetty vero 1000 €**	**Muutos-%**
2014	0,3556	0,009712798	14 106	17,4
2015	0,3687	0,009221401	15 251	8,1
2016	0,3092	0,008456182	13 028	-14,6
2017	0,3034	0,0083437	15 560	19,4
2018	0,3135	0,0077766	14 537	-6,6
2019	0,3130	0,0079059	14 991	3,1
2020	0,4213	0,0084157	16 434	12,5
TP-2021	0,4434	0,0085280	24 215	47,3
TP-2022enn.	0,3376	0,0087441	20 600	24,8
TA-2023	0,2391	0,0087441	16 600	-31,4

Kiinteistöverot

Kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä korotuksia vuodelle 2023.

Taulukko: Kiinteistöveroprosentit 2023.

Kiinteistöverot	2022 veroprosentit	2023
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,45	1,45
Vakituiset asuinrakennukset	0,60	0,60
Muut asuinrakennukset	1,65	1,65
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00
Rakentamattomat rakennuspaikat	6,00	6,00
Voimalaitosrakennukset	3,10	3,10

Taulukko: Kiinteistöverokehitys 2014-2022 ja arvio vuodelle 2023, Seinäjoen kaupunki

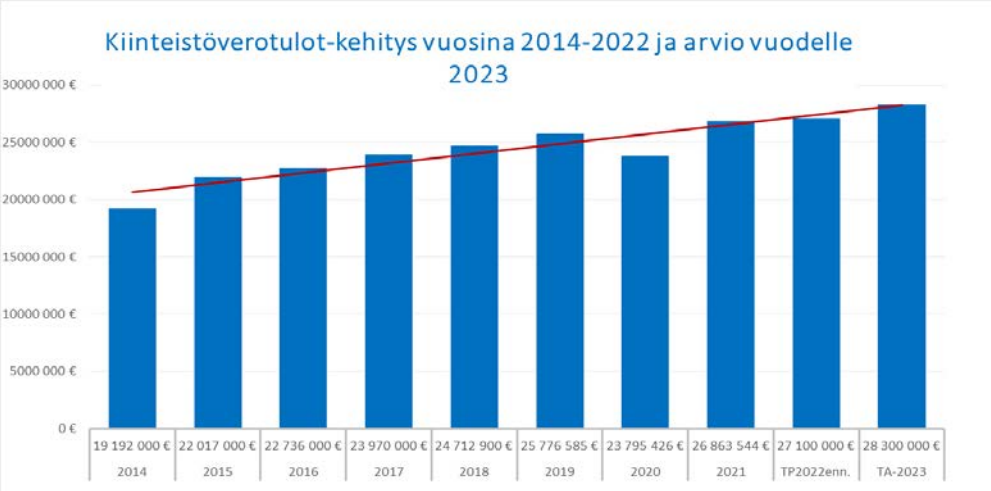

Kiinteistöverokertymän määräksi vuodelle 2023 arvioidaan 28,3 milj. euroa. Kiinteistöverokehitys on ollut tasaisessa nousussa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kiinteistöjen lukumäärä on yli 30 000 kpl. Rakentamisen Seinäjoella odotetaan olevan hyvällä tasolla myös vuonna 2023, mutta kasvavana riskinä on, että yleisen talouden heikentyminen näkyy myös rakentamisessa.

Taulukko. Kiinteisveron veropohja vuonna 2023.

Kiinteistöverojen veropohja 2023 1 000 €	Verotusarvot
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1 254 985
Vakituiset asuinrakennukset	1 642 780
Muut asuinrakennukset	16 142
Yleishyödylliset yhteisöt	8 589
Rakentamattomat rakennuspaikat	4 954
Voimalaitosrakennukset	4 638

Arviolta noin 43 % vuotuisesta kiinteistöverotuotosta tulee yleisen kiinteistöveron piiriin kuuluvasta maapohjasta ja rakennuksista. Noin 56 % kiinteistöverotuotosta tulee vakituisista asuinrakennuksista. Arviot perustuvat kunnan omiin arvioihin vuotuisesta kehityksestä sekä Kuntaliiton arvioihin.

Valtionosuudet 2023

Kunnan valtionosuus valtion talousarvioesityksessä (1.9.2022) koostuu seuraavista:

1) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta
2) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta
3) verotulomenetysten korvauksista

Vuoden 2023 valtionosuusarviot sisältävät +3,8 % indeksitarkistuksen ja ennakkolaskelmat kustannustenjaon muutoksista lakisääteisten tehtävämuutosten johdosta. Valtionosuusvirheen korjaus kuntien hyväksi vuonna 2023 on 344 milj. euroa. Uudet tehtävät valtio on ilmoittanut rahoittavansa 100 %:sti.

Kuvio. Peruspalvelujen valtionosuudet. Sote-uudistus huomioituna vuodesta 2023 lukien. Lähde: Kuntaliitto.

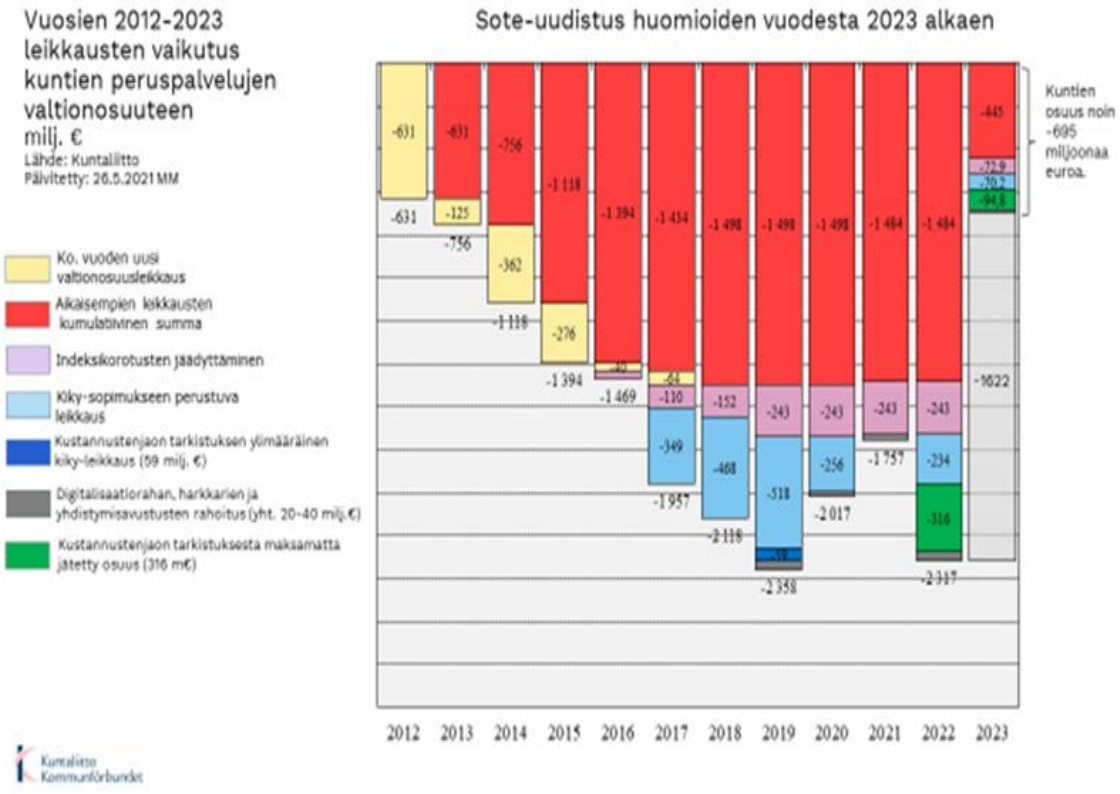

Kuntien nykyisen taloustilanteen haasteellisuuteen vaikuttaa se, että valtionosuuksia on leikattu merkittävästi koko 2010-luvun osana maamme julkisen talouden tasapainottamista. Valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen sisältyy myös valtionosuusleikkauksia.

Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulojen ja -menojen osalta voidaan todeta seuraavaa:

- Korkotuloja arvioidaan saatavan 4,5 milj. euroa. Korkotulot saadaan muutamilta tytäryhtiöiltä muun muassa Seinäjoen Energialta.
- Seinäjoen Energia Oy:ltä saatava osinko on talousarviossa 3,0 milj. euroa. Tämän osingon lopullinen määrä päätetään yhtiön tuloksen selvittyä vuoden 2022 lopulla ja osingon määrä tulee perustumaan tähän tulokseen. Asiasta tehdään erillinen päätös yhtiön yhtiökokouksessa.
- Muita osinkotuloja arvioidaan saatavan SeiLab Oy:ltä, Lakea Oy:ltä sekä kaupungin sijoitusosakkeista.
- Korkomenojen määräksi arvioidaan noin 3,9 milj. euroa. Voimakas inflaatiomuutos ja keskuspankkien ohjauskorkojen nostot on merkinnyt muutoksia myös rahoitukseen liittyen. Korkomenojen määrään vaikuttaa oleellisesti kasvava korkokehitys ja rahoituslaitosten korkomarginaalit antolainauksessa ja suojauksissa.
- Sekä lyhyet ja pitkät korot ovat olleet vuonna 2022 yli 2 % -yksikön kasvussa, ja kasvun odotetaan jatkuvan yhä myös 2023 ja siihen saakka, kunnes inflaatio saadaan taittumaan. Kaupungin koko lainasalkun pitkäaikaisista lainoista on strategian mukaisesti koko ajan suojattuna yli 50 %.

Vuosikate

Kun toimintakatteeseen lisätään verotulot ja valtionosuudet sekä otetaan huomioon rahoitustulot ja -menot, saadaan tuloslaskelman vuosikate. Vuosikate osoittaa sen, kuinka paljon palvelujen tuottamisen jälkeen kaupungin tulorahoituksesta jää investointien kattamiseen. Vuosikate on vuoden 2023 talousarviossa noin 31,6 milj. euroa, mikä tekee 422 euroa/asukas. Suunnitelman mukaiset poistot ovat noin 22,5 milj. euroa. Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot, prosentti on 120,0 % sekä myös nettoinvestoinnit kokonaan.

Tilikauden tulos

Talousarvion mukainen tilikauden tulos muodostuu siten, että vuosikatteesta vähennetään suunnitelman mukaiset poistot ja mahdolliset satunnaiset erät. Talousarvion osoittama tilikauden tulos on ylijäämäinen eli noin +9,0 milj. euroa, millä käytännössä saavutetaan talousarviovalmistelussa tavoitteeksi asetettu tulostavoite.

Tilikauden ylijäämä/alijäämä

Tilikauden ylijäämä on talousarviossa noin +9,0 milj. euroa.

9.2 Investointiosa

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja valtuusto hyväksyy siinä määrärahat ja tuloarviot hankkeelle tai hankeryhmille.

Taulukko: Yhteenveto talousarvion investointiosasta, Seinäjoen kaupunki.

INVESTOINTIOSA		TAE- 2023
Kaupunki		
Menot 1 000 €		
	Pitkävaikutteiset menot	647
	Maa- ja vesialueet	900
	Rakennukset	9 810
	Kadunrakentaminen	10 313
	Puistorakentaminen	460
	Liikuntapaikkarakentaminen	1 438
	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	390
	Hulevesiviemärit	1 433
	Koneet ja kalusto	4 977
	Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset	
	sijoitukset	2 032
MENOT YHTEENSÄ		32 400
Tulot 1 000 €		
	Maa- ja vesialueet	1 000
	Rakennukset	
	Liikuntapaikkarakentaminen	
	Kadunrakentaminen	540
	Hulevesiviemärit	
	Koneet ja kalusto	
	Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset	
	sijoitukset	100
TULOT YHTEENSÄ		1 640
NETTOMENOT		30 760

Taulukko: Investointiosa ja vertailu edellisiin vuosiin.

INVESTOINTIOSA		TP-2021	TA-2022	TAE- 2023	TAE- 2023
Kaupunki (v. 2021-2022 kaupunki+liikelaitos)					muutos, %
Menot 1 000 €					
	Pitkävaikutteiset menot	332	1 108	647	-41,6
	Maa- ja vesialueet	3 091	900	900	0,0
	Rakennukset	12 468	10 980	9 810	-10,7
	Kadunrakentaminen	7 850	10 780	10 313	-4,3
	Puistorakentaminen	447	460	460	0,0
	Liikuntapaikkarakentaminen	1 180	1 325	1 438	8,5
	Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	142	232	390	68,1
	Hulevesiviemärit	1 739	1 691	1 433	-15,3
	Koneet ja kalusto	4 193	5 751	4 977	-13,5
	Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	3 759	4 027	2 032	-49,5
MENOT YHTEENSÄ		**35 201**	**37 254**	**32 400**	**-13,0**
Tulot 1 000 €					
	Maa- ja vesialueet	698	1 000	1 000	0,0
	Rakennukset	613	570	0	-100,0
	Liikuntapaikkarakentaminen	79	0	0	0,0
	Kadunrakentaminen	217	0	540	100,0
	Hulevesiviemärit	0	0	0	0,0
	Koneet ja kalusto	87	18	0	-100,0
	Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	264	100	100	0,0
TULOT YHTEENSÄ		**1 958**	**1 688**	**1 640**	**-2,8**
NETTOMENOT		**33 243**	**35 566**	**30 760**	**-13,5**

Kaupunki investoi merkittävästi. Vuoden 2023 talousarviossa investointien kokonaismäärä on 32,4 milj. euroa. Tuloja on yhteensä 1,64 milj. euroa.

Nettoinvestointien määrä vuoden 2023 talousarviossa on ilman myyntivoittoja **30,76 milj. euroa**. Lisäksi kaupunki sijoittaa vuonna 2023 yhteensä noin 2 milj. euroa sijoitusosakkeisiin – ja rahastoihin, mikä on huomioitu myös rahoituslaskelmassa.

Merkittävimmät investoinnit määrärahojen osalta näistä vuonna 2023 ovat:

- maa-alueiden hankintamäärärahoihin, noin 0,9 milj. euroa
- talonrakennuskohteisiin, noin 9,8 milj. euroa
- kadunrakentamiseen, noin 10,3 milj. euroa
- liikuntapaikkarakentamiseen noin 1,4 milj. euroa
- hulevesiviemäröinteihin, noin 1,4 milj. euroa
- koneisiin ja kalusteisiin, noin 5,0 milj. euroa.

Taulukko: Yhteenveto talonrakennusinvestoinneista vuonna 2023, sisältäen koko hankkeen ajan kustannusarviot.

Talonrakennusinvestoinnit 1 000 €	Kustannus- arvio	TA-2023
Mestarintie 1 muutokset	800	100
Keskuskatu 32 muutostyöt	8 000	100
Joupin päiväkodin peruskorjaus	3 550	2 550
Uimahallin laajennus	9 400	100
Varaus korjauskohteet		300
Seinäjoen yhteiskoulun peruskorjaus	7 925	1 900
Kouran koulun tilaratkaisut	1 260	400
Lintuviidan palvelutalon peruskorjaus ja laajennu	12 500	2 400
Museon kokoelmakeskus	800	50
Törnävän kartano	280	30
Kansalaistori	1 100	800
Alakylän koulun laajennus	2 200	100
Törnävän kentän huoltorakennus	500	200
Törnävän museoalueen rakennukset	150	30
Alaviitalan koulu	700	350
Torikeskuksen parkkihalli	200	200
Törnävän saaren rakennukset (vesi ja viemäröinti	170	100
Nurmon liikuntahallin laajennus		100
MENOT YHTEENSÄ	49 535	9 810

Vuoden 2023 talonrakennuksen investointimääräraha on yhteensä 9,81 milj. euroa.

Talonrakennuksen investointiohjelman suurimpia kohteita vuoden 2023 talousarvioesityksessä ovat:

-Joupin päiväkodin peruskorjauksen loppuunsaattaminen (2,55 milj. euroa),
- Lintuviidan palvelutalon peruskorjaus/ Lintuviidan päiväkodin laajennus (2,40 milj. euroa) sekä
-Seinäjoen yhteiskoulun peruskorjauksen loppuunsaattaminen (1,90 milj. euroa).
-Lisäksi Aalto-keskuksen korjaustöiden viimeisenä vaiheena kunnostetaan Kansalaistori ja ympäröivät piha-alueet sekä alueen ulkovalaistus (0,80 milj. euroa).

Talonrakennushankkeista on tehty vaikutusten arviot.

Vuoden 2023 suurimmat talonrakennusinvestoinnit ovat:

- Joupin päiväkodin peruskorjauksen loppuunsaattaminen, 2,55 milj. euroa (koko hankkeen kustannusarvio 3,55 milj. euroa). Päiväkoti peruskorjataan vuosina 2022-2023.

Keskeiset vaikutukset:
Peruskorjauksessa rakennuksen vikaantuneet ja riskilliset rakennusosat sekä talotekniikan järjestelmät uusitaan, mikä parantaa rakennuksen käyttöturvallisuutta ja energiatehokkuutta sekä pienentää kaupungin rakennuskannan korjausvelkaa. Lisäksi suunnittelussa tarkastellaan tilojen toiminnalliset tarpeet nykyiset varhaiskasvatuksen tarpeet ja toimintatavat huomioiden.

- Lintuviidan palvelutalon laajennus ja peruskorjaus, 2,40 milj. euroa, (koko hankkeen kustannusarvio 12,5 milj. euroa)
  Kasperin palvelutalokokonaisuuden uudistaminen käynnistyy päiväkodin laajennuksella. Tämän valmistuttua vuoden 2024 aikana aloitetaan olevien rakennusten peruskorjaukset.

  Keskeiset vaikutukset:
  Päivähoidon kapasiteetti alueella paranee. Olevia tiloja nykyaikaistetaan vastaamaan toiminnan tarpeita. Rakennuskannan korjausvelka pienenee ja energiatehokkuus paranee.

- Seinäjoen yhteiskoulun peruskorjauksen loppuunsaattaminen, 1,90 milj. euroa (koko hankkeen kustannusarvio 7,925 milj. euroa)
  Syke-hallin valmistumisen myötä vapautunut koulun entinen liikuntasalialue peruskorjataan luokkatiloiksi. Samassa yhteydessä tehdään tarvittavia rakenteellisia ja toiminnallisia parannuksia eri puolilla rakennusta.

  Keskeiset vaikutukset:
  Puretun Honkavaara-rakennuksen tilojen korvaajaksi saadaan uudet tai peruskorjatut luokkatilat. Rakennuksen kuntotutkimuksissa esiin tulleita vika- ja riskipaikkoja saadaan korjattua. Rakennuksen energiatehokkuus paranee ja kaupungin rakennuskannan korjausvelka pienenee.

Muita merkittäviä rakennushankkeita vuonna 2023 ovat mm.:

- Kansalaistori, 800 000 euroa, (koko hankkeen kust.arvio 1,1 milj. euroa)
  Aalto-keskuksen korjaushankkeen viimeisenä vaiheena tehtävä Kansalaistorin, Aalto-keskusta ympäröivien piha-alueiden ja aluevalaistuksen kunnostustyöt.

  Keskeiset vaikutukset:
  Kansainvälisesti merkittävän arkkitehtuurikohteen peruskorjausten loppuun saattaminen lisää alueen kiinnostavuutta matkailukohteena. Ympäröivien piha-alueiden ilme kohentuu ja käytettävyys parantuu.

Yhdyskuntatekniikan investointien kokonaisbudjetti on noin 11,8 milj. euroa. Ko. investointien merkittävimpiä kohteita vuodelle 2023:

- Yksittäisenä suurimpana investointikohteena on Aseman seudun rakentaminen, johon on varattu määrärahaa 2,5 milj. euroa.

- Asuinalueita laajennetaan Pajuluoman ja Hallilanvuoren alueilla.
  Pajuluoman omakotitaloalueelle rakennetaan uusia asemakaavan mukaisia *katuja* noin 1,4 km ja omakotitalotontteja 52 kpl.

Alueen puistoraittiverkostoa rakennetaan samanaikaisesti 1,5 km, jolla lisätään alueen kiinnostavuutta. Investointibudjetissa on varattu määrärahaa alueen rakentamiseen 0,45 milj. euroa.

Hallilanvuoren uusi asemakaava-alue sijaitsee Rautatiekadun läheisyydessä, lähellä Itäväylää. Omakotitalo-painotteiselle alueelle tulee myös kerrostaloasumista. Määrärahaa on varattu 0,76 milj. euroa, joka sisältää uutta katua noin 0,8 km ja puistoraittiverkostoa yht. 1,3 km.

- Jalankulku- ja pyöräilyväylät, yht. 1,1 milj. euroa.
  Roveksen teollisuusalueen kevyen liikenteen väyliä laajennetaan, jolla myös tuetaan teollisuusyrityksien työntekijöiden vaihtoehtoisia liikkumismuotoja. Kärjen alueen puistoraittiverkostoa laajennetaan kohti lähivuosina rakentuvaa Kärjen koulua, ja näin mahdollistetaan turvalliset koulureitit. Yksittäisiä jalankulku- ja pyöräilyväyliä on investointiohjelmassa 10 kpl.

- Katujen saneerauksia tehdään kiireellisyysjärjestyksessä, ja ensi vuodelle kohteita on valikoitunut 15 kpl. Ohjelmassa on eri kokoluokan hankkeita, alle 50 000 euron hankkeista 400 000 euron hankkeisiin.

- Hulevesiviemäriverkon rakentamiseen ja kunnostamiseen on varattu määrärahaa 1,5 milj. euroa.

Talousarvion sisältämistä investointikohteista on jäljempänä tässä talousarviokirjassa yksityiskohtainen erittely.

Todetaan, että **Törnävän koulu**n korvaamishanke valmistellaan vuosien 2022-2024 aikana toteutettavaksi koulurakentamisen ja asumisen kokonaisuutena. Koulun rakentaminen rahoitetaan 20 vuoden kiinteistöleasing-mallilla. Koulun valmistumisen tavoiteaikataulu: valmistuu vuoden 2024 aikana.

9.3 Rahoitusosa

Rahoitusosa on keskeinen osa kaupungin talousarviota ja tilinpäätöstä. Sen avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan.

Talousarvioon on kuntalain mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava, miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa, joka tulee olla talousarviossa tuloslaskelma- ja investointiosan lisäksi. Rahoitusosa on kaupungin kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

Vuoden 2023 talousarviota koskeva rahoitusosa on oheisena:

Taulukko: Rahoitusosa, Seinäjoen kaupunki.

RAHOITUSOSA, 1 000 €	TA-2023
Tulorahoitus	
Vuosikate	31 506 200
Satunnaiset erät	
Tulorahoituksen korjauserät	-8 013 500
Investoinnit	
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-32 400 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	540 000
Käyttöomaisuuden myyntituotot	9 113 500
YHTEENSÄ	**746 200**
Rahoitustoiminnan kassavirta	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lis. muille	
Antolainasaamisten lis. liikelait.	
Antolainasaamisten väh. muilta	3 668 300
Antolainasaamisten väh. liikelait.	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	29 685 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 100 000
Liikelaitoksen lainojen lisäys	
Liikelaitoksen lainojen vähennys	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Rahavarojen muutos	-2 000 000
Rahoitusjäämä/Rahoitustarve	**-746 200**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**0**
Nettovelkaantuminen	**-2 414 500**

Rahoitusosan eri osien osalta voidaan todeta seuraavaa:

Tulorahoitus

Tulorahoituksen osatekijät esitetään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmaosassa. Rahoitusosaan otetaan vain vuosikate sekä satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen.

Investoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinneilla tarkoitetaan rahoitusosassa käyttöomaisuuteen ja muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin käytettyjä varoja tilikauden aikana lukuun ottamatta pitkäaikaisia saamisia, jotka esitetään omana ryhmänään. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoitusosassa bruttomääräisinä investointiosan mukaisesti.

Vuosikate ja nettoinvestoinnit

Taulukko: Vuosikate ja nettoinvestoinnit ilman käyttöomaisuuden myyntituottoja – kehitys vuosina 2014-2023, Seinäjoen kaupunki.

Vuosi	Vuosikate	Nettoinvestoinnit, ilman käyttöomaisuuden myyntiä	Vuosikate -% Nettoinvestoinneista
2014	11 216 000,00	28 873 000,00	38,80
2015	11 841 000,00	43 725 000,00	27,10
2016	26 696 000,00	33 498 000,00	79,70
2017	29 176 000,00	49 126 000,00	59,40
2018	14 474 530,28	40 900 000,00	35,39
2019	- 249 000,00	45 101 000,00	
2020	38 103 598,00	35 801 561,00	106,43
2021	21 071 000,00	31 559 100,00	66,77
Tpenn.2022	27 606 000,00	35 566 000,00	77,62
TA2023	31 506 000,00	30 760 000,00	102,43

Kuvio. Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot vuosina 2014-2023, Seinäjoen kaupunki.

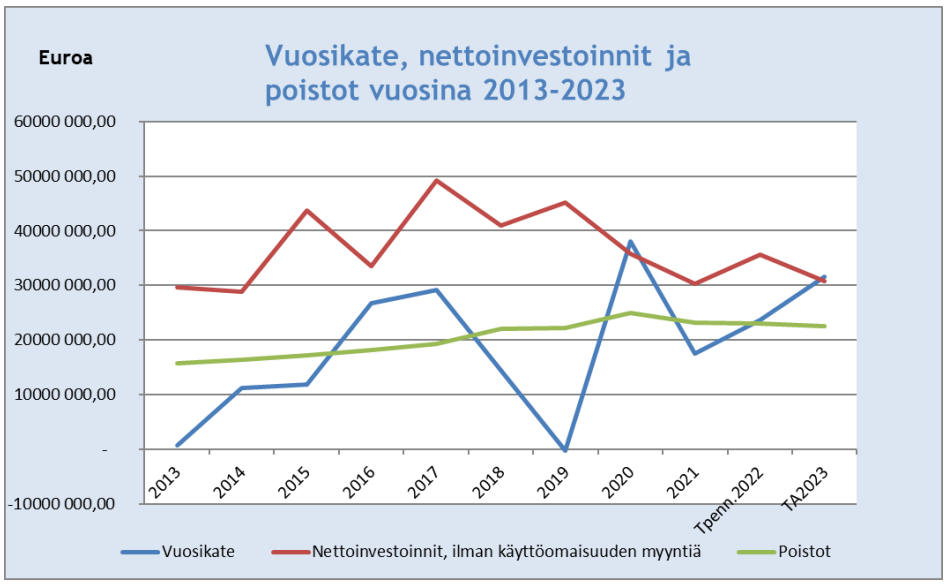

Edellä olevasta tarkastelusta nähdään vuosikatteen ja nettoinvestointien välinen vertailu, nettoinvestointien taso on jäänyt useimmiten vuosikatetta korkeammaksi. Vuonna 2023 tämä epätasapaino oikenee eli suunta on oikea. Lisää tasapainottamistoimia kuitenkin tarvitaan myös taloussuunnitelmavuosina. Vuosikate kattaa ensi vuoden budjetissa poistot 120 %:sti, ja nettoinvestoinneistakin 102 %, kun tavoite molemmissa on 100 %.

Pitkäaikaisten lainojen lisäys vuonna 2023 on noin 29,7 milj. euroa ja lainojen lyhennysten määrä 32,1 milj. euroa.

Nettovelkaantuminen pienenee ensi vuonna noin 2,4 milj. euroa.

Taulukko: Seinäjoen kaupungin lainakannan kehitys vuosina 2013-2023.

Kaupungin lainakannan kehitys			
Vuosi	milj. €	Muutos (milj. €)	€/asukas
2014	191,6	10,5	3 146
2015	225,4	33,7	3 662
2016	236,8	11,5	3 817
2017	266,5	29,7	4 251
2018	293,3	26,8	4 635
2019	331,7	38,4	5 200
2020	332,6	0,9	5 185
2021	339,8	7,2	5 236
2022	340,0	0,2	5 199
TA2023	337,6	-2,4	5 127

Kuvio. Kokonaislainamäärän kehitys vuosina 2014-2023, Seinäjoen kaupunki.

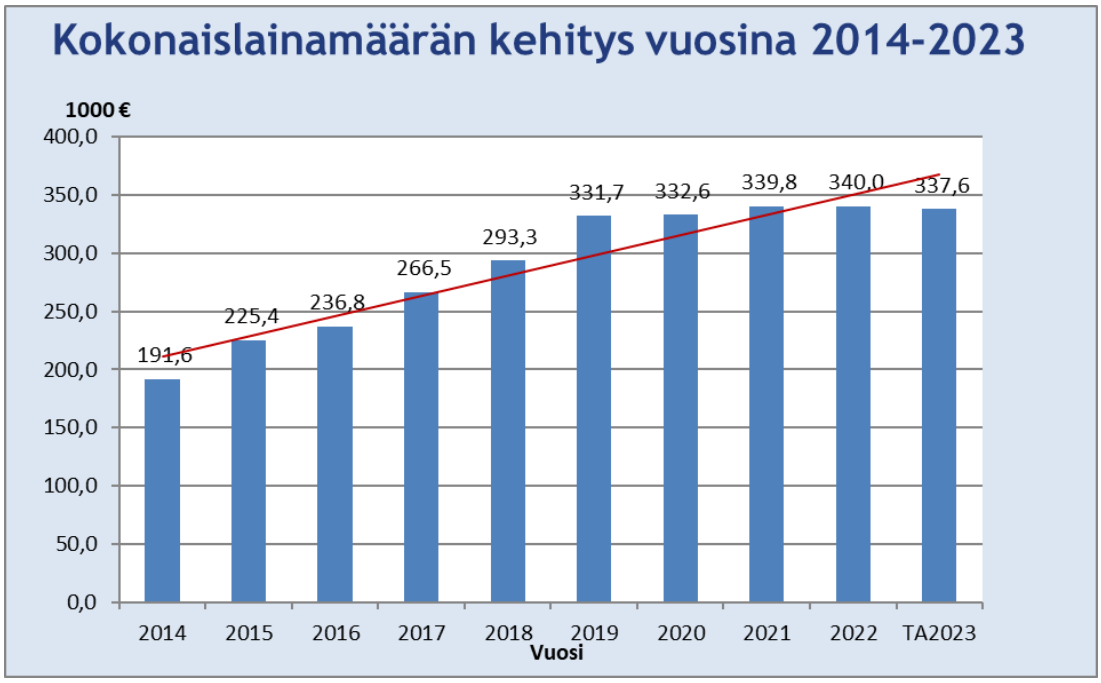

Kuvio. Lainamäärän kehitys asukasta kohti vuosina 2014–2023, Seinäjoen kaupunki.

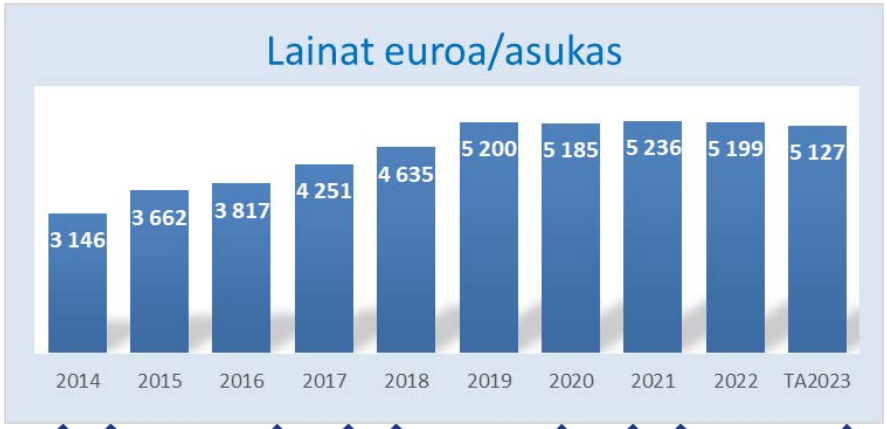

Kaupungin kokonaisvelkamäärä pienenee ensi vuonna 2,4 milj. euroa, ja on 2,2 milj. euroa alempi myös vuoden 2021 tilinpäätökseen nähden. Lainamäärä/asukas laskee ensi vuonna 72 euroa/asukas.

Talousarvioehdotuksen mukaan kaupungin kokonaislainamäärä on vuoden 2023 lopussa 337,6 milj. euroa ja asukasta kohti 5 127 euroa/asukas.

Lainamäärän kehitykseen tulee edelleen kiinnittää huomiota. Korkotaso on nousussa, minkä vuoksi myös vieraan pääoman aiheuttama rasitus nousee oleellisesti. Rahoitusmarkkinoilla keskuspankkien ohjauskorkojen nostot ja inflaation kasvu näkyvät myös yleisessä korkotasossa tätä nostaen.

Lyhyet markkinakorot ovat muuttuneet vuoden 2022 aikana positiivisiksi, ensi vuodelle ennakoidaan niiden olevan noin 1,5 %:n tasolla (Euribor 3kk, 6 kk). Nollakorkojen tai negatiivisten korkojen aikaan ei näytä olevan paluuta. Myös pitkät korot (10 v valtion obligaatiot) vuonna 2023 ovat 1,8 %, ennakoi Valtiovarainministeriö.

Yleisesti rahamarkkinoiden talouden analyytikot ennakoivat, että sekä lyhyet että pitkäaikaiset korot nousevat tästä edelleen yli 2 %-yksikön tasolle.

Korkomenoihin on talousarviossa vuodelle 2023 varattu määrärahoja noin 3,9 milj. euroa. Rahamarkkinoilla on näkynyt vuonna 2022 merkittävää epävarmuutta johtuen inflaation voimakkaasta kasvusta, keskuspankkien ohjauskorkojen nostoista ja Ukrainan sodasta ja sitä seuranneista Venäjäpakotteista, turvattomuuden kasvusta Euroopassa ja energiakriisistä. Koronan osalta tilanne on normalisoitumassa, mm. keskuspankkien elvytystoimet ajetaan alas. Taantuman uhka on kasvanut loppuvuotta 2022 ja ensi vuotta koskien. Korkoriskiltä suojautuminen on tärkeä osa kaupungin rahoitustointa.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä esitetään, että kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä kassalainojen enimmäismääräksi 150 000 000 euroon. Päätöksenteko asiassa on delegoitu konsernipalvelujen toimintasäännössä rahoitusjohtajalle.

10. TALOUDEN TASAPAINOTTAMINEN

10.1 Lähtökohdat talouden tasapainottamiselle

Seinäjoen kaupunki on laatinut tasapainottamisohjelman vuonna 2020 ja se on voimassa myös ensi vuonna 2023 ja talouden suunnitelmavuosina 2024-2026. Tätä työtä on jatkettava määrätietoisesti. Tasapainoinen talous mahdollistaa kasvavan kaupungin palvelut ja investoinnit, todetaan uudessa kaupunkistrategiassa, joka hyväksyttiin 20.6.2022.

Kaupunkistrategia 2022-2029: ”Tasapainoinen talous saavutetaan hallitsemalla toimintamenoja, parantamalla palvelujen tuottavuutta ja mitoittamalla investointitaso tulorahoituksen mukaiseksi.” Avainlukuja kestävän talouden tunnusluvuissa ovat:
- Toimintakatteen muutos-%: enintään **2 %** vuodessa
- Investointien tulorahoitus, %: väh. 100 %, käytännössä tämä tarkoittaa vähintään **30 milj. euron** vuosikatetta ja saman suuruisia nettoinvestointeja.
- Tilikauden tulos: vähintään **10 milj. euroa**.

Em. toteutuessa myös velkamäärä vähenee.

Taseen kertynyt ylijäämätavoite on koko ajan vähintään 25 miljoonaa euroa emokaupungin osalta ja kaupunkikonsernissa väh. 100 milj. euroa. Tämä mittaa talouden kestävyyttä pidemmälläkin ajalla.

Seinäjoen kaupunki on kasvanut ja kasvaa edelleen noin 0,75-1 %:n vuosittain, mikä antaa hyvät lähtökohdat siihen, että kaupunki voi olla menestyjien joukossa myös jatkossa, mutta se edellyttää jatkamista muutoksen tiellä nykyiseen talouskehitykseen. Tähän kaupunki voi itse omilla toimillaan vaikuttaa.

Lähtötilanne talouden tasapainottamiselle on kohtuullinen. Kaupungin taseessa on ylijäämää 31.12.2021 yhteensä 21,6 milj. euroa. Kaupunkikonsernin taseessa vastaavana ajankohtana tilanne on merkittävästi parempi, ylijäämää yhteensä 112,6 milj. euroa. Kaupunki on tällä hetkellä ja ennusteiden mukaan yksi voimakkaimmin kasvavia kaupunkeja Suomessa. Kaupunki on investoinut viime vuosina (2017-2022) voimakkaasti noin 34-49 milj. euron vuositasolla, minkä odotetaan tuovan vastinetta panostukselle myös lisääntyvinä tuloina ja vaikuttavuuden lisääntymisenä.

Ongelma myös hyvinä vuosina on ollut tyypillinen kasvukaupungille, joka investoi voimakkaasti: investointien taso on ollut kaupungin vuosikatetta korkeampi. Tämä on merkinnyt velkaantumiskehityksessä negatiivista suuntaa tultaessa 2020-luvulle sekä emokaupungissa että kaupunkikonsernissa. Rahoitustilanne toistaiseksi kestää, koska kaupungille tulee myös tulovirtaa. Korot ovat nousussa, mikä korostaa hyvän tuloksenteon ja velkaantumiskehityksen vähentämisen merkitystä. Lainasalkussa pitkistä lainoista on suojattu strategian mukaisesti koko ajan yli 50 %.

Seinäjoki on kasvukaupunki, mutta sen toimintakatteen ja vuosikatteen kehitys on huolestuttava ja kaupungin talous on käyttötalouden osalta saatava kaupunkistrategian mukaisesti kestävämmälle pohjalle. Vuoden 2019 tilanne oli poikkeuksellisen heikko talouden näkökulmasta: toimintakate kasvoi yli 8 %, vuosikate oli heikko ja tuloskin –22,4 milj. euroa. Sitä edeltävä vuosikin oli tilinpäätöksessä alijäämäinen. Vuodesta 2020 alkaen talouskehitykseen on kiinnitetty erityistä huomiota ja tehty sopeuttamistoimia. Käytännössä tämä tarkoittaa, että oma käyttömenokehitys saadaan omin tervehdyttämistoimin vastaamaan nykyistä paremmin kaupungin tulopohjaa. Vuoden 2020 tulos oli merkittävän ylijäämäinen, mutta vuosi 2021 jälleen

alijäämäinen. Vuoden 2022 tulos tulee olemaan ylijäämäinen (tilinpäätösennuste), mutta käyttötaloudessa on yhä noin 5 milj. euroa kestävyysvajetta.

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu siten, että vuosikate 31,5 milj. euroa kattaa poistot ja nettoinvestoinnitkin kokonaan, tilikauden tulos on positiivinen +9,0 milj. euroa, ja että nettoinvestoinnit ovat noin 30,8 milj. euroa. Vuoden 2023 nettoinvestoinnit sisältävät myös vuodelta 2022 siirtyvät, tiedossa olevat investoinnit. **Käytännössä tämä vahvistaa talouden kurssia hieman kestävämpään suuntaan, vuonna 2023 tavoitteena on talouden vahvistaminen siten että velkaantuminenkin vähenee myös määrällisesti.** Kaupungin velkakehitys taittuu ja lainamäärä vähenee hienoisesti jo vuonna 2023.

On tärkeää toisaalta turvata vuoden 2023 uudessa kuntarakenteessa kuntalaisten tarvitsemat kuntapalvelut ja infra sekä pitää huoli, ettei toimintakate 3,8 % ainakaan heikkene ensimmäisenä siirtymävuonna vuodesta 2022. Vuonna 2023 on tärkeätä selvittää ja viedä käytäntöön rakenteellisiakin uudistuksia, jotta päästään puolittamaan nykyinen toimintakate tavoitellulle enintään 2 %:n toimintakate-tasolle. Tiedetään ennakolta, että etenkin tuleva vuosi 2024 on kunnille taloudellisesti poikkeuksellisen haastava. Vuonna 2024 on valtionosuuden viimeinen tasaus kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Näkyvissä on, että kuntien valtionosuudet pienenevät vuonna 2024 merkittävästi vuoteen 2023 verrattuna, koska valtakunnallisesti sote-kustannukset ovat olleet voimakkaammassa kasvussa vuosina 2021-2022 kuin on ennakoitu.

Talouden tasapainon näkökulmasta rakenteellinen kestävyysvaje näkyy jatkossakin sekä kunnissa, että hyvinvointialueilla: menot kasvavat tuloja nopeammin mm. väestön ikääntymisen myötä. Talouden toteutumiseen epävarmuutta tuo osaltaan Ukrainan sodan seurauksina mm. talouden taantuma, vakava energiakriisi ja korkea inflaatio. Myös turvallisuusasiat nousevat julkisellakin sektorilla keskiöön, vaikkakin kohta toteutuva Nato-jäsenyys tuo vakautta myös Suomen talouden näkökulmasta. Venäjä-pakotteiden jatkuminen Euroopassa on todennäköistä.

Tarvitaan edelleen hyvää tavoiteasetantaa, määrätietoista rakenteellista uudistamista, mutta myös digitalisaation yhä suurempaa hyödyntämistä systemaattisesti vuonna 2022 hyväksytyn digiohjelman mukaisesti. Olennaista on vaikuttavuus ja kustannustehokkuus palveluissa, osin pohdittavaksi tulee myös energian säästäminen sekä palvelutason laskeminen väliaikaisesti joidenkin palvelujen osalta sekä hyvä johtaminen. Lisäksi tarvitaan emokaupungin tulopohjan vahvistumista ja investointien tason laskemista tulopohjan mahdollistamalle tasolle.

Taloudellisen kehityksen kääntämiseksi kaupunkistrategiankin mukaisesti kestävälle tasolle tarvitaan noin +10 milj. euron tilikauden tuloksia talousarvion suunnitelmakaudella, mikä tarkoittaa toteutuessaan myös velkaantumisen kääntymistä positiiviseen suuntaan. Samalla varmistetaan, että kuntalaisille palvelut kyetään tuottamaan strategian mukaisesti mahdollisimman taloudellisesti, mutta laadukkaina ja vaikuttavina, sekä investoimaankin. Jotta tämä on mahdollista, toimintakate (tuotot-menot ilman veroja ja valtionosuuksia) saa kasvaa enintään 2 % vuodessa, jotta saavutetaan nykyisen toimintakatetason sijasta verrokkikaupunkien keskimääräinen taso, mikä on reilut 300 euroa/asukas alempi. Vuosikatteen tulee samanaikaisesti olla yli 30 milj. euroa/vuosi ja nettoinvestoinnit enintään samaa tasoa. Kaupunkikonsernissa investointien tulorahoituksen riittävyys ja tuloksentekokyvykkyys palvelujen rinnalla korostuvat.

Talouden tasapainottamistoimia jatketaan vuosina 2022-2026 tavoitteena talouden tervehdyttäminen ja kaupungin kasvun tukeminen. Talousarviovuonna 2023 valmistellaan myös rakenteellisia uudistuksia samanaikaisesti, kun turvataan positiivinen tulos. Näin vuosista 2023-2026 voi tulla selvästi parempia talouden näkökulmasta. Tehtävä on haastava, muttei mahdoton.

10.2. Talouden kolme skenaariota ja tasapainottamisohjelma

Vuoden 2021 talousarvion hyväksymisen yhteydessä esiteltiin kolme skenaariota Seinäjoen kaupungin talouden kehityksestä. Ne ovat yhä voimassa ja valittu paras skenaario on Seinäjoen tie kestävämpään talouteen.

Skenaario vuosille 2021-2026, nykyinen kehitys taloudessa jatkuu. *Samalla kaupungin talous heikkenee ja velkamäärä kasvaa.*

Kuvaus: Vuotuisesti toimintakate kasvaa noin 3-4 %, käytännössä viimeisen kahden ja puolen vuoden (1/2020-6/2022) keskimääräinen kasvu on ollut 3,8 %. Tämä merkitsee vuoden 2023 tasossa noin 2500 euroa/ asukas toimintakatetta. Investoinnit ovat noin 30-35 milj. euroa tasolla. Edellytyksenä on, ettei mahdollinen taantuma pitkity. Tämä skenaario johtaa enintään 0-tuloksiin, todennäköisemmin ilman veronkorotuksia negatiivisiin -5 - -10 milj. euron vuotuisiin tuloksiin. Velkaantuminen jatkuu ja rahoitusriskit kasvavat.

Näköpiirissä on toimintakatteen kasvu jo kohtuunopeasti kohti 3000 euroa/asukas. Ajaudutaan väistämättä veronkorotuksiin, jottei jouduta kriisikunnaksi. Asukasluvun kasvu jatkuu 0,5 - 1,0 % -tasolla.

Skenaario -1 vuosille 2021-2026, nykytila heikkenee merkittävästi. *Seurauksena kaupungin talouden kriisiytyminen.*

Kuvaus:
Toimintakate heikkenee nopeasti yli 3000 euroa/ asukas tasolle ja vuotuisesti toimintakate kasvaa noin 5 - 6 %. Tulot eivät riitä menojen kattamiseen. Nettoinvestoinnit ovat noin 30 - 40 milj. euron tasolla, käytännössä syntyy painetta investointitason merkittävään alentamiseen käyttötalouden heiketessä. Yleinen talouskehitys ei kasvakaan, vaan taantuma pitkittyy.
Tämä skenaario johtaa todennäköisimmin ilman veronkorotuksia -10 - -20 miljoonan euron vuotuisiin alijäämätuloksiin. Velkaantuminen jatkuu yhä voimakkaampana. Näköpiirissä on toimintakatteen merkittävä negatiivinen kasvu yli 3000 euroa/asukas tasolle, kun valtakunnallinen keskiarvo on noin 2 000 euroa/ asukas tasolla. Alijäämää tämä tarkoittaa jo vuonna 2025 yli –10 milj. euroa, eikä sitä kyetä kattamaan seuraavinakaan vuosina.
Ajaudutaan väistämättä isoihin veronkorotuksiin, jottei jouduta kriisikunnaksi. Myös muita hätäratkaisuja sopeuttamiseksi joudutaan tekemään. Esimerkiksi kaupungin arvokkaimmastakin omaisuudesta eli Energialaitoksesta osa saatetaan joutua myymään ilman, että se on todellisuudessa oma valinta.

Kasvu jatkuu, mutta maltillisemmalla 0,25 - 0,5 %-tasolla. Kaupungin kiinnostavuus todennäköisesti kuitenkin vähenee koko ajan, kun ollaan talouskriisissä ja joudutaan tekemään vuosittain isoja säästöjä palveluissa ja samalla nostamaan veroja, kun ei pystytä rakenteellisiin uudistuksiin.

Kuviot. Kolmen eri skenaarion kehityskulut 2019-2026. Parhaassa skenaariossa toimintakatekasvu on vuonna 2023 3,8 % ja vuosina 2024-2026 enintään 2,0 %.

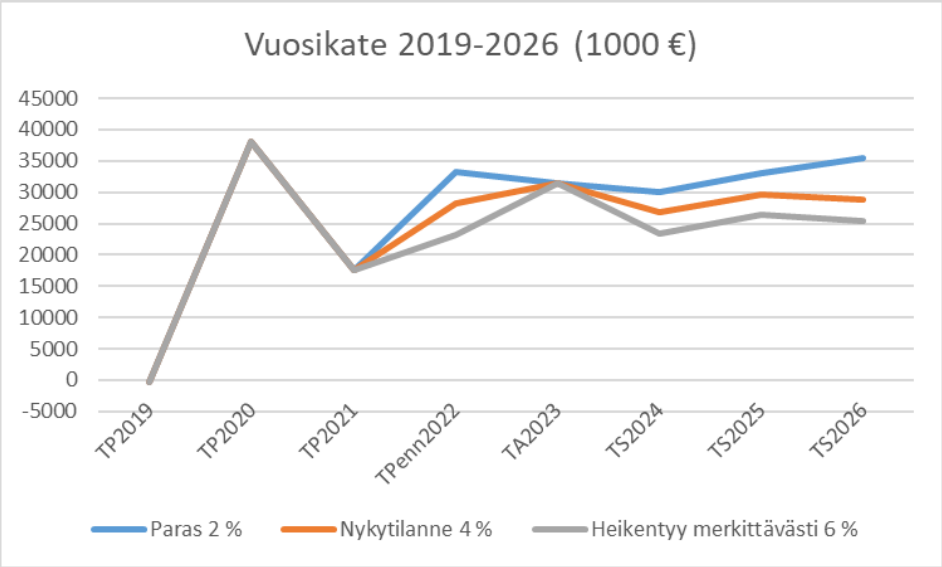

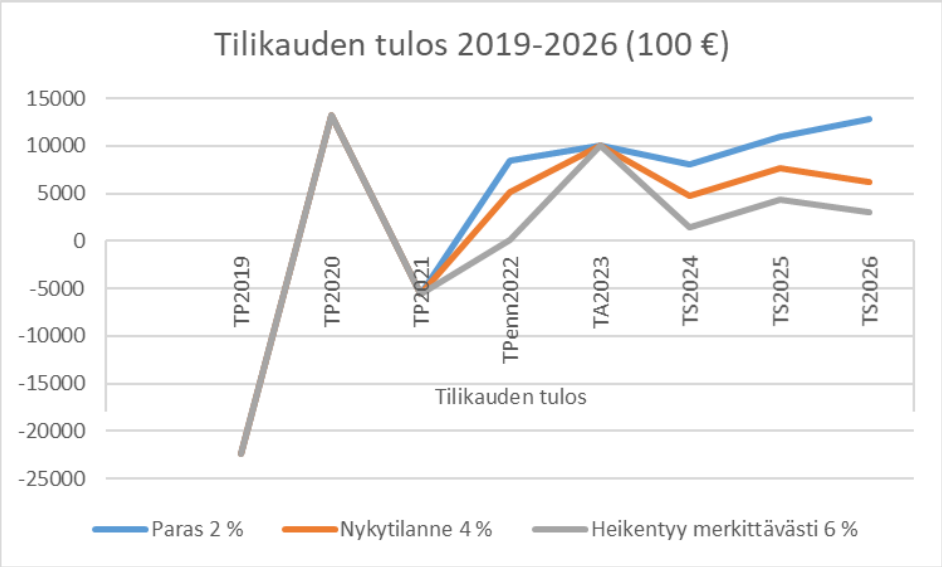

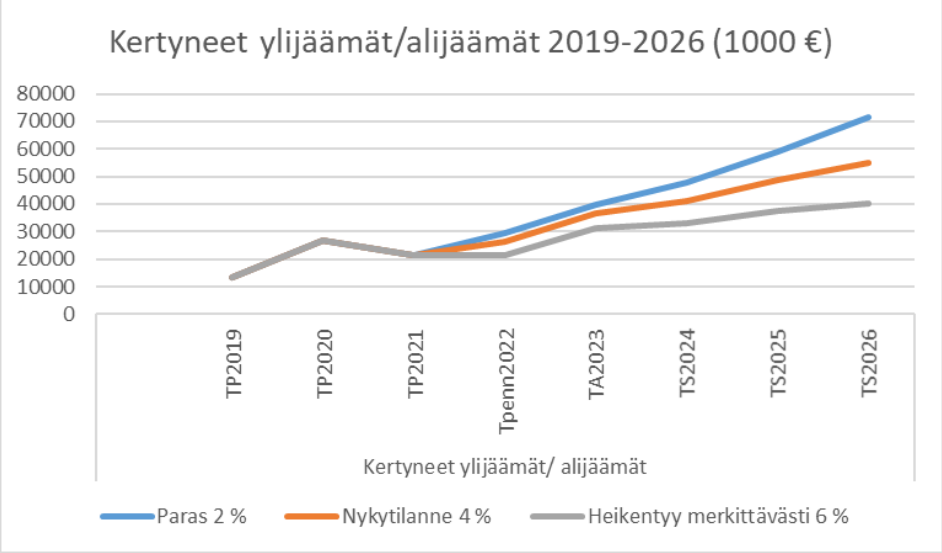

Osana vuoden 2021 talousarviota hyväksyttiin talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2021-2024. Hyväksytään, että ko. linjalla jatketaan myös vuosina 2023-2026 seuraavasti:

Paras skenaario vuosille 2021-2026, nykytilanne paranee ja talous saadaan tasapainoon. *Uudistumalla kaupunki kehittyy.*

Tavoitetaso, joka sisältää myös toimenpiteitä hyväksytään seuraavasti:

- Vuotuinen +10 milj. euron tulos, parempikin, jos tulot kehittyvät hyvinä. Tämä pidentää mahdollisuuksia lykätä veronkorotuksia. Myös velkaantuminen kääntyy laskuun ja on vastuidenkin kanssa alle 4 900 euroa/ asukas jo taloussuunnitelmavuosien loppupuolella. Emokaupungin kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vuoden 2026 loppuun mennessä vähintään 60 - 70 milj. euroon. Kaupunkikonsernissa vastaavana ajankohtana kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vähintään 150 - 160 milj. euroon ja velkamäärä laskee alle 9 900 euroon/ asukas vuokravastuutkin huomioituna.

- Toimintakate paranee yhteistuumin merkittävästi uudistamalla nykyisestä noin 2 500 euron tasosta vuoden 2024 loppuun mennessä enintään 2 200 euroa/asukas -tasolle ja sen jälkeen taloussuunnitelmavuosina 2024-2025 hyvälle 2 000 euroa/asukas –tasolle.
- Seinäjoen verrokkikaupunkeihin nähden tavoite on olla parhaassa kolmannessa toimintakatevertailussa euroa/asukas.

- Toimintakate kasvaa vuonna 2023 enintään nykytason verran eli noin 3,8 % johtuen tavanomaista korkeammasta inflaatiotasosta, Ukrainan sodan vuoksi alkaneesta energiakriisistä Euroopassa ja valtakunnallisesta yli 3 %:n kuntaalan palkkausratkaisusta. Verotulojen arvioidaan kehittyvän poikkeuksellisen hyvin vuonna 2023 johtuen mm. koronan jälkeisen kasvukauden hyvistä verovuosista 2021-2022.

- Jotta talous vahvistuu taloussuunnitelmavuosina 2024-2026, toimintakate voi kasvaa strategian mukaisesti vuotuisesti enintään 2,0 %/ vuosi. Tämän tulee riittää kestävään kasvuun ja palvelujen järjestämiseen. Tulopuolta tarkastellaan menojen rinnalla.

- Toiminta, tavoitteet ja seuranta perustuvat voimassa olevaan kaupunkistrategiaan 2022-29: terveen ja tasapainoisen talouden vaatimus on myös uudessa strategiassa keskeinen kulmakivi kaupungin menestymiselle. Tavoitteet viedään osaksi konkretiaa myös talousarviotavoitteina. Vaikuttavuus, kustannustietoisuus ja uudistuminen ovat arkipäivää ja tasapainottamistoimet on viety toiminnan tasolle. Palvelutasosta ja -määrästä on mahdollista tinkiä väliaikaisesti talouden tasapainottamiseksi.

- Kaupunki henkii 2020-luvulla edelläkävijyyttä, yrittäjämäisyyttä, rohkeutta uudistua sekä tarkastelee systemaattisesti palvelurakenteita etsien parasta toimintatapaa. Digitalisaatiota hyödynnetään palveluissa ja palveluprosesseissa sekä tiedolla johtamisessa. Henkilöstö on mukana uudistamassa, hyvä johtaminen ja osaaminen näkyvät kaikessa tekemisessä. Henkilöstösuunnitelmaa 2023-2026 hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle siten, että kokonaishenkilöstömäärä henkilötyövuosina voi myös vähentyä vuoden 2023 tasosta vuosina 2024-2026.

- Nettoinvestoinnit ovat noin 30 -35 milj. euron tasolla, kunnes on mahdollisuuksia jälleen panostaa enemmänkin. Mm. asemanseutu kehittyy ja siihen saadaan mukaan myös muuta ulkoista rahoitusta, samoin kuin muihinkin investointeihin. Edunvalvonnan merkitys korostuu. Erikseen laaditaan päivitetty investointisuunnitelma vuoteen 2026 asti vaikuttavuusarvioineen osana tasapainotustoimia.

Taulukko. Parhaan skenaarion tuloslaskelma vuosille 2022-2026.

							TALOUSARVIO 2023		Suunnitelmavuodet 2024-2026		
TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA (KAUPUNKI+LIIKELAITOS), 1 000 €											
Eliminoimaton		**TP-2019**	**TP-2020**	**TP2021**	**TA2022** alkuperäinen	**TP2022 enn.** (päivitetty 30.9.2022)	**TA-2023**	**Muutos vrt Tpenn2022.**	**TS-2024**	**TS-2025**	**TS-2026**
TOIMINTATUOTOT											
	Myyntituotot	51 576	51 075	53 128	55 347	54 347	24 281	-55,3 %	24 767	25 386	26 020
	Maksutuotot	19 393	17 584	21 412	21 843	20 843	10 099	-51,5 %	10 301	10 507	10 717
	Tuet ja avustukset	4 374	6 036	16 868	7 087	7 087	4 469	-36,9 %	4 900	6 000	6 000
	Muut toimintatuotot	37 053	40 709	41 641	46 816	50 816	41 144	-19,0 %	47 467	46 416	47 345
	Toimintatuotot yht.	**112 396**	**115 404**	**133 049**	**131 093**	**133 093**	**79 994**	**-39,9 %**	**87 434**	**88 309**	**90 082**
							oikaistu	-0,9 %	**9,3 %**	**1,0 %**	**2,0 %**
TOIMINTAKULUT											
	Palkat ja palkkiot	-154 969	-156 600	-169 165	-176 305	-179 939	-105 324	-41,5 %	-108 589	-111 304	-114 086
	Henkilösösivukulut	-35 922	-36 085	-40 375	-41 324	-41 341	-24 464	-40,8 %	-24 953	-25 452	-25 452
	Palvelujen ostot	-195 300	-193 617	-212 738	-201 899	-209 899	-46 216	-78,0 %	-47 940	-48 899	-49 878
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 989	-23 258	-26 892	-25 676	-26 676	-20 324	-23,8 %	-20 730	-21 145	-21 569
	Avustukset	-25 735	-27 320	-28 716	-26 180	-26 180	-15 336	-41,4 %	-15 489	-15 799	-16 116
	Muut toimintakulut	-40 034	-42 903	-44 940	-46 322	-46 654	-34 773	-25,5 %	-35 121	-34 121	-34 804
	Toimintakulut yht.	**-475 949**	**-479 783**	**-522 818**	**-517 706**	**-530 689**	**-246 439**	**-53,6 %**	**-252 823**	**-256 720**	**-261 906**
							oikaistu	**2,3 %**	2,6 %	1,5 %	2,0 %
TOIMINTAKATE		**-363 553**	**-364 379**	**-389 769**	**-386 613**	**-397 596**	**-166 445**	**-58,1 %**	**-165 388**	**-168 411**	**-171 824**
							oikaistu	**3,8 %**	-0,6 %	1,8 %	2,0 %
Verotulot											
	Kunnan tulovero	216 332	226 354	231 654	242 500	246 500	**118 200**	**-52,0 %**	116 700	119 900	123 497
	Kiinteistövero	25 777	23 795	26 864	27 100	27 100	**28 300**	**4,4 %**	28 500	29 355	29 942
	Osuus yhteisöveron tuotosta	14 991	16 434	24 215	16 600	20 600	**16 000**	**-22,3 %**	16 400	17 000	17 500
Valtionosuudet		97 793	127 063	115 616	120 100	123 645	**30 500**	**-75,3 %**	28 000	28 980	29 705
							HVA-uudistus huomioitu				
Rahoitustuotot ja -kulut											
	Korkotuotot	5 547	5 376	5 200	4 840	4 840	4464		5200	5200	4250
	Muut rahoitustuotot	4 804	5 404	4 957	4 782	4 782	4742		4950	5100	6100
	Korkokulut	-1 613	-1 596	-917	-1 340	-1 340	-3900		-4000	-3800	-3500
	Muut rahoituskulut	-327	-348	-307	-364	-364	-355		-315	-333	-300
VUOSIKATE		**-249**	**38 104**	**17 512**	**27 606**	**28 167**	**31 506**		**30 047**	**32 991**	**35 370**
								Nettoinvestoinnit 30,76 Meur			
POISTOT		-22 197	-24 934	-23 101	-23 010	-23 010	-22 500		-22 000	-22 000	-22 500
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT											
	Satunnaiset tuotot										
	Satunnaiset kulut										
TILIKAUDEN TULOS		**-22 446**	**13 170**	**-5 589**	**4 596**	**5 157**	**9 006**		**8 047**	**10 991**	**12 870**

Kuvio. Lainakannan kehitys 2019-2026 ennuste parhaan skenaarion mukaisesti. Lainakanta pienenee vuoden 2026 loppuun mennessä alle 330 milj. euroon.

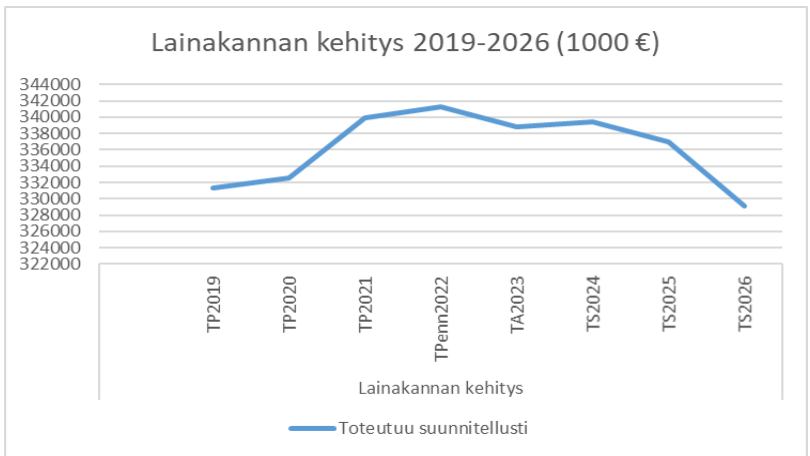

Talouden tasapainottamista tukee, että kaupungin kasvu jatkuu hyvänä 0,75 - 1,0 %:n tasolla ja imago pysyy vahvana ja mahdollisesti vahvistuu. Kasvu tuo lisätuloja ja synergiaetuja palvelujen järjestämiseen. Kaupungilla on palvelut kunnossa, on varaa investoida ja enemmän mahdollisuuksia pärjätä tulevaisuudessa. Kaupungin kiinnostavuus myös vahvistuu, oli sitten kyseessä yritykset tai ihmiset. Ja kaupunkistrategiassa edellytetty tasapainoinen talous saadaan kestävälle perustalle.

Strategian tavoite tasapainoisesta taloudesta viedään käytäntöön erikseen määriteltyinä konkreettisina toimina kaikilla toimialoilla ja siten osaltaan vahvistetaan kasvukaupungin mahdollisuuksia sekä panostaa laadukkaisiin ja vaikuttaviin palveluihin että toisaalta vaikuttavaan investoimiseen. Tarkastellaan vuoden 2023 aikana myös kaupungin organisaatiota, miten se vastaa tulevaisuuden kehitysnäkymiin ja miten toiminta on vaikuttavaa ja kustannustehokasta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Vuoden 2023 talousarvio pitää sisällään selvityksiä, jotka tehdään vuoden 2023 aikana: kouluverkkoselvitys, lukioverkkoselvitys sekä tukipalveluissa hankintapalvelujen ja siivous- ja ruokahuoltopalvelujen mahdollinen uudelleen organisointi.

Yhteinen missio on pitää Seinäjoen kaupunki menestyjien joukossa ja kiinnostavana kaupunkina myös tulevaisuudessa.

11. TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2024 – 2026

Taloussuunnitelma vuosille 2024–2026 on valmisteltu erikseen ja liitetty tähän asiakirjaan.

12. MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

Oheisena on taulukko, jossa on esitetty määrärahat ja tuloarviot valtuustoon nähden sitovalla tasolla ilman liikelaitosta:

Määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto, kaupunki ilman liikelaitosta.

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat
Sitovuustaso bruttomääräraha/ -tuloarvio

TAE-2023 KÄYTTÖTALOUSOSA		MÄÄRÄRAHAT euroa	TULOARVIOT euroa
100	Vaalit	204 300	100 000
120	Tarkastustoimi	182 000	200
130	Yleishallinto	7 247 300	2 431 100
140	Hallintopalvelut	1 375 400	604 100
150	Henkilöstöpalvelut	2 696 900	113 200
160	Talouspalvelut	8 540 700	610 500
400	Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto	1 541 000	801 700
410	Perusopetus	60 032 900	1 254 500
420	Erityispalvelut	6 317 900	1 461 600
430	Varhaiskasvatus	54 870 700	4 944 400
480	Lukiokoulutus	10 795 200	390 400
490	Kansalaisopisto	3 573 000	858 000
500	Ammatillinen koulutus	394 000	0
510	Kirjastopalvelut	5 231 800	675 600
530	Kulttuuripalvelut	5 471 500	542 500
550	Museopalvelut	1 571 400	194 800
570	Liikuntapalvelut	7 974 100	1 493 300
590	Nuorisopalvelut	2 895 100	408 100
600	Kaupunkiympäristön toimialan hallinto	1 300 300	239 700
610	Toimitilat	29 370 000	44 679 700
620	Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	2 112 500	9 445 700
630	Yhdyskuntatekniikka	15 893 300	3 307 200
650	Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus	1 073 600	63 700
660	Rakennusvalvonta	1 018 000	898 400
670	Ympäristönsuojelu	445 900	99 000
680	Pelastustoimi	33 600	0
690	Ympäristöterveydenhuolto	3 337 500	2 627 600
700	Elinvoima ja kilpailukyky	10 938 700	1 748 500

TULOSLASKELMAOSA		
Verotulot		162 500 000
Valtionosuudet		30 500 000
Korkotulot		4 464 300
Muut rahoitustulot		4 742 000
Korkomenot	3 900 000	
Muut rahoitusmenot	355 000	
INVESTOINTIOSA		
Muut pitkävaikutteiset menot	646 600	
Maa-ja vesialueet	900 000	1 000 000
Rakennukset	9 810 000	0
Kadunrakentaminen	10 312 700	540 000
Puistorakentaminen	460 000	
Liikuntapaikkarakentaminen	1 438 000	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	390 000	
Hulevesiviemärit	1 433 000	
Koneet ja kalusto	4 977 100	
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	2 032 600	100 000
RAHOITUSOSA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys		3 668 300
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		29 685 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	32 100 000	
Rahavarojen muutos	2 000 000	
Vaikutus maksuvalmiuteen		
TALOUSARVION LOPPUSUMMA	**317 193 600**	**317 193 600**

YHTEENSÄ			
	KÄYTTÖTALOUSOSA	**246 438 600**	**79 993 500**
	TULOSLASKELMAOSA	**4 255 000**	**202 206 300**
	INVESTOINTIOSA	**32 400 000**	**1 640 000**
	RAHOITUSOSA	**34 100 000**	**33 353 800**
	TALOUSARVION LOPPUSUMMA	**317 193 600**	**317 193 600**
	POISTOT	**22 500 000**	

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

HALLINTOKUNNAT

KÄYTTÖTALOUSOSA

Palvelukeskus KONSERNIPALVELUT

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	4 973 263	10 737 800	3 859 100	3 859 100	-64,1
Toimintamenot	-19 774 135	-22 399 100	-20 246 600	-20 246 600	-9,6
Netto (Toimintakate)	-14 800 872	-11 661 300	-16 387 500	-16 387 500	40,5

Toimintaympäristöanalyysi

Julkisen talouden merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän. Epävarmuustekijöitä on tavanomaista enemmän, mm. energian hinta on poikkeuksellisen kovassa nousussa, samoin korot. Yleisessä taloudessa riski taantumasta on kasvanut.

Pidemmällä aikavälillä on oleellista tukea työllisyyttä, investointeja, tuottavuutta, kilpailukykyä ja vakaata julkista taloudenpitoa. Merkittävä sopeuttamistarve on edessä julkisessa taloudessa.

Hyvinvointialueuudistus toteutuu 1.1.2023. Sote-pela-uudistuksen myötä kuntien menopaineet käyttötaloudessa helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvia menoja siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja keskipitkän aikavälin ennustettu hidas talouskasvu näkyvät jatkossakin myös kunnissa. Kun myös tuloista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille, mutta velat jäävät kuntiin, se merkitsee kunnissa suhteellisen velkaantuneisuuden kasvua.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Kaupunkistrategia on hyväksytty 20.6.2022 ja se suuntaa kaupungin toimintaa. Strategia otetaan huomioon talousarvionkin tavoiteasetannassa.

Strategisia tavoitteita talouden tasapainon saamiseksi ovat kaupunkistrategiassakin mainitut enint 2 %:n vuotuinen toimintakatemuutos, vuosikatteen tulee olla vähintään 30 milj. euroa ja kattaa nettoinvestoinnit mahd. täysmäärisesti velkaantumisenkin vähentämiseksi ja tuloksen noin 10 milj. euroa.

Yleisesti kaupungin taloudessa on rakenteellisten muutosten uudistamisen tarve, jotta talous on tasapainossa. Tietohallintopalveluilla on tärkeä rooli edistää muuttuvassa toimintaympäristössä kaupungin palveluiden uudistamista.

Konsernin painoarvo kasvaa kunnan toiminnassa. Tästä syystä omistajaohjauksen merkitys korostuu, jotta konsernin kokonaisetu tulee huomioiduksi.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Kaupunkistrategia on hyväksytty 20.6.2022 ja se suuntaa kaupungin toimintaa. Tahto, rohkeus ja vastuullisuus näkyvät myös kasvukaupungin pitkän tähtäimen tavoitteissa ja siten myös toiminnassa.

Talousarvion suunnitelmakaudella tervehdyttämistoimia sekä käyttötaloudessa että velkaantumisen hillitsemiseksi ja vähentämiseksi jatketaan. Terve talous mahdollistaa peruspalvelut sekä kaupungin kasvun jatkumisen. Yleisesti kaupungin taloudessa on rakenteellisten muutosten uudistamisen tarve myös suunnitelmavuosina, jotta talous on tasapainossa.

Konsernin painoarvo kasvaa kunnan toiminnassa. Tästä syystä omistajaohjauksen merkitys korostuu, jotta konsernin kokonaisetu tulee huomioiduksi.

Riskianalyysi

Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy myös sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen sekä hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua. Tällä on merkittävää vaikutusta kuntiin jäävien palvelujen valtionosuuksiin.

Kun myös tuloista noin puolet siirtyy hyvinvointialueille, mutta velat jäävät kuntiin, se merkitsee riskiä, että kunnissa suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa ja omavaraisuusaste laskee.

Tärkeää, että myös investointikyvykkyydestä huolehditaan. Siksi käyttötaloudessa tulosten on oltava hyviä ja riittävän ylijäämäisiä, mutta myös tasetta on kevennettävä.

Tulosalue 100 Vaalit

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	71 564	90 000	100 000	100 000	11,1
Toimintamenot	-302 376	-170 000	-204 300	-204 300	20,2
Netto (Toimintakate)	-230 812	-80 000	-104 300	-104 300	30,4

Toiminta-ajatus

Vaalit hoidetaan vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Strateginen valinta		**Strateginen tavoite**	
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Vuoden 2023 eduskuntavaalien toteuttaminen vaalilain säädösten edellyttämällä tavalla.		Tietojärjestelmäriskit.	

Tulosalue 120 Tarkastustoimi

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	714	200	200	200	0,0
Toimintamenot	-130 700	-185 600	-182 000	-182 000	-1,9
Netto (Toimintakate)	-129 986	-185 400	-181 800	-181 800	-1,9

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnan tehtävät määritellään kuntalaissa ja Seinäjoen kaupungin hallintosäännössä. Tarkastustoimi valmistelee ja esittelee asiat tarkastuslautakunnalle sekä suorittaa sisäistä tarkastusta ja konsultointia.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Arviointikertomuksen vaikuttavuus. Arviointikertomuksessa esitetyt havainnot johtavat toimenpiteisiin vuoden sisällä arviointikertomuksen valtuustokäsittelystä.		Arviointikertomuksen käsittelyprosessi on puutteellinen eikä johda toimenpiteisiin. Arviointikertomuksen havainnot eivät ole käyttökelpoisia kehitystoimenpiteisiin.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Suhteellinen osuus niistä arviointikertomuksen havainnoista, jotka ovat johtaneet toimenpiteisiin.	70 %	70 – 100 %		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Sisäisen tarkastuksen vaikuttavuus. Sisäisen tarkastuksen raportoinnissa esitetyt merkittävät havainnot johtavat toimenpiteisiin vuoden sisällä raportoinnista.		Sisäisen tarkastuksen raportoinnin käsittelyprosessi on puutteellinen eikä johda toimenpiteisiin. Sisäisen tarkastuksen havainnot eivät ole käyttökelpoisia kehitystoimenpiteisiin. Tarkastustoimi ei sisällä riittäviä resursseja sisäisen tarkastuksen toimenpiteiden suorittamiseen.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Suhteellinen osuus niistä sisäisen tarkastuksen raportoimista havainnoista, jotka ovat johtaneet toimenpiteisiin.	0 %	70 – 100 %		○	
Ilmoituskanavan käyttöönotto 2023 aikana	-	käytössä		○	

Tulosalue 130 Yleishallinto

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	2 089 153	8 349 700	2 431 100	2 431 100	-70,9
Toimintamenot	-7 322 429	-7 691 600	-7 247 300	-7 247 300	-5,8
Netto (Toimintakate)	-5 233 276	658 100	-4 816 200	-4 816 200	-831,8

Toiminta-ajatus

Valtuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää päätösvaltaa kuntalain edellyttämällä tavalla. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenpidosta ja muista kuntalain edellyttämistä tehtävistä.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvän johtamisen kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Velkaantumisen ja toimintakatteen kasvun taittaminen. Talous on kestävällä tasolla.		Velkaantumiskehitys jatkuu kiihtyvänä, ellei vuosikate kata vähintään poistoja ja merkittävää osaa investoinneista. Käyttötaloudessa tuottavuuskehitys heikkenee, mikäli palvelut tuotetaan liian kalliina suhteessa tuloihin.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Toimintakate, muutos %	Vuotuinen toimintakate-kasvu on ollut vuoden 2019 jälkeen n. 4 %/vuosi	Enint. 2,0 %:n vuotuinen toimintakatek asvu		○
Emokaupungin velkamäärä euroa/asukas Konsernin velkamäärä euroa/ asukas	5 433 (TP2021) 9 911 (TP2021)	4 900 9 900		○

Tulosalue 140 Hallintopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	597 077	619 400	604 100	604 100	-2,5
Toimintamenot	-1 363 352	-1 858 900	-1 375 400	-1 375 400	-26,0
Netto (Toimintakate)	-766 275	-1 239 500	-771 300	-771 300	-37,8

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tehtävänä on valtuuston ja kaupunginhallituksen asioiden valmistelu sekä päätösten laillisuusvalvonta ja täytäntöönpano. Tulosalue tarjoaa kaupunkikonsernille yleishallinnon ja lakiasiain palveluja sekä toimistopalveluja. Lisäksi tulosalue huolehtii omistajapolitiikan- ja ohjauksen tehtävistä.

Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen hoitamalla sille laissa säädetyt maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät. Seinäjoen yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Seinäjoen lisäksi Lapua, Ilmajoki, Isokyrö ja Kuortane.

Viljelijätukihallinnossa toimitaan EU:n ohjelmakausien mukaisessa toimintaympäristössä. Seinäjoen kaupungin maaseutupalvelut käsittelee ja maksaa maataloustukia EU:n ja valtion varoista noin 76 milj. euroa vuodessa, josta Seinäjoen kaupungin osuus 27 milj. euroa.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Laadukkaat palvelut, hyvän johtamisen kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Päätösvalmistelun tavoitteena ovat laadukkaat palvelut ja asianhallinnan korkea taso. Omistajaohjauksen toteuttaminen kaupungin kokonaisetu huomioiden. Monistus-, postitus ja puhelinpalveluiden toteuttaminen määräaikoja noudattaen. Maaseutupalveluiden tuottaminen lainsäädännön mukaisesti.		Resurssien riittävyys. Riittävän osaamistason ylläpitäminen. Kaupunkikonsernin kokonaisedun sivuuttaminen. Henkilöstömäärän oikean mitoituksen arvioiminen, huomioiden hyvinvointialueelle siirtyvät henkilöt Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus. useita eläkelöitymisiä.	

Tulosalue 150 Henkilöstöpalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	174 918	112 500	113 200	113 200	0,6
Toimintamenot	-2 720 540	-2 815 100	-2 696 900	-2 696 900	-4,2
Netto (Toimintakate)	-2 545 622	-2 702 600	-2 583 700	-2 583 700	-4,4

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalvelut- tulosalueen tehtävänä on kaupungin ja kaupunkikonsernin henkilöstöpolitiikan koordinointi, keskitettyjen henkilöstöhallinnon palvelujen tuottaminen, henkilöstösuunnittelu, henkilöstöjaoston asioiden valmistelu, esittely ja pöytäkirjanpitäminen. Tulosalueen tehtävä on virka-ja työehtosopimusten edellyttämä paikallinen neuvottelutoiminta ja sopiminen. Lisäksi tulosalueen tehtävänä on työsuojelun yhteistoiminnan järjestäminen, kehittäminen ja ylläpitäminen sekä työturvallisuuden koordinointi ja kehittäminen.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**		Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Henkilöstöjaoston päätösten ja viranhaltijapäätösten oikeellisuus		Valmisteluajan riittämättömyys			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Oikaisuvaatimusten vähäinen määrä			0-2		○

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**		Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Kunta-alan sopimusten oikeanlainen tulkinta, paikallisen sopimisen kehittäminen.		Riittämätön aikaresurssi perehtymiseen.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Yksimieliset paikalliset neuvottelutulokset					○

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Sairauspoissolojen hallinta, työhyvinvoinnin, työssä jatkamisen ja jaksamisen edistäminen		henkilöstön kuormittaneisuus, henkilöstöresurssin riittämättömyys	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
sairauspoissaolot		spo päivät/ työntekijä alle kuntien keskiarvon		○	
työkyvyttömyyseläkkeiden kustannusten osuus pysyvistä eläkkeistä		alle 5%		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Henkilöstön tyytyväisyys ja sitoutuneisuus		Ei riittävää pitovoimaa	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Henkilöstökyselyn NPS-indeksi		yli 10%		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

150 Henkilöstöpalvelut	TP2021	TA2022	TA2023
Vakituisen henkilöstön osuus	75,8 %	ei määritelty	78 %

Tulosalue 160 Talouspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	2 039 837	1 566 000	610 500	610 500	-61,0
Toimintamenot	-7 934 738	-9 677 900	-8 540 700	-8 540 700	-11,8
Netto (Toimintakate)	-5 894 901	-8 111 900	-7 930 200	-7 930 200	-2,2

Toiminta-ajatus

Talouspalvelujen taloushallinto tuottaa kaupungin taloushallintopalvelut. Palvelua tuotetaan myös tytäryhtiöille ja kuntayhtymille. Päävastuina ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, kaupungin rahoitus ja talouteen liittyvä riskien hallinta, osallistuminen omistajapolitiikkaan sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Talouspalvelujen tietohallinto hoitaa kaupungin tietohallinnon ja tietotekniikan kehittämis- ja järjestämistehtävät sekä niihin liittyvät palvelu- ja laatutason määrityksen. Tietohallinto edistää digitalisaatiota ja sen hyödyntämistä, valmistelee siihen liittyviä strategisia suunnitelmia sekä huolehtii lakisääteisistä viranomaistehtävistään voimassa olevan talousarvion puitteissa.

Talouspalvelujen materiaalihallinnon tehtävänä on korkeatasoisten, kustannustehokkaiden ja suunniteltujen hankinta- ja varastopalvelujen tuottaminen kaupunkikonsernille, sidosryhmille sekä muille asiakkaille. Hankinnoissa huomioidaan tuotteiden ja palveluiden koko elinkaari ja sen aikaiset vaikutukset vastuullisesti. Materiaalihallinto toteuttaa osaltaan myös kaupungin varautumisvelvoitetta ja tuottaa varastopalveluja.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Vahva talous mahdollistaa kaupungin kehittymisen
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Kaupungin käyttötalous on tasapainossa. (koko kaupungin tavoite) Lainasalkun rahoitus on kilpailukykyistä ja riittävästi suojattu. (koko kaupungin tavoite) Edistetään taloussuunnittelun ja -raportoinnin vaikuttavuutta ja siten tuloksellisuutta.		Kaupungin talous ei ole tasapainossa, ja sen myötä mm. kaupungin kehittyminen ja palvelut tulevaisuudessa vaarantuvat. Mikäli kumulatiiviset ylijäämät muuttuvat negatiivisten tulosten myötä alijäämiksi, talous kriisiytyy. Kaupungin velkaantuminen lisääntyy ja siten rahoituksellinenkin riski kasvaa.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Vuosikate kattaa poistot ja tilikauden tulos	Positiivinen vuosikate ja tulos (TP2021)	Vuosikate kattaa poistot, tulos positiivinen		○	
Lainasalkun korkotaso ja lainojen suojausaste	Toteutunut TP2021	Lainasalkun korkotaso marginaalin kanssa on keskimäärin enintään 2%. Lainoista on suojattu väh. 50%.		○	
Toteutumaraportti vaikuttavuutta edistävistä toimenpiteistä	Jatkuva kehittäminen	Toiminnan tavoitteissa ja raportoinnissa vaikuttavuutta on lisätty.		○	
Työhyvinvointi ja ilmapiiri Celkee-fiilismittarilla (taloushallinto, hankinta, tietohallinto)	Hyvä 78/100	Hyvä 75/100		○	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Yrittäjyyskaupunki 2.0
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Kaupunki on haluttu sopimuskumppani ja kaupungin hankinnat kiinnostavat yrityksiä.		Kiinnostus kaupungin hankintoihin vähenee	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Kaupunki julkaisee hankintakalenteria ja päivittää sitä puolivuosittain	Kyllä	Kyllä		○	
Hankinnoissa ennakkoon toteutettujen markkinavuoropuhelujen lukumäärä	…	3		○	
Yritysvaikutusten arviointi kansallisen kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa	…	80 %		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Hankinnat toteutetaan suunnitelmallisesti ja vastuullisesti ammattitaidolla		Hankintojen suunnitelmallisuuden kehittämiselle ja sopimusaikaiselle seurannalle ei ole aikaa tai resurssia	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Vastuullisuusehtoja sisältävien hankintojen lukumäärä (esim. työllisyysehto)	…	5		◯	
Hankintaosaamisen vahvistaminen säännöllisellä kouluttamisella. esim. hankintaklinikka (krt/vuosi)	…	8		◯	
Tyytyväisyys hankintapalveluihin (kyselyt)	…	väh. hyvä		◯	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Digiälykäs kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Digitalisaation hyödyntäminen hallinnossa, johtamisessa ja palveluissa. Digitalisaatiota tukevan palvelualustan kehittäminen, digitalisaatio palveluprosesseissa ja vaikuttavuus.		Kaupunki ei hyödynnä riittävästi digitalisaation mahdollisuuksia uudistumisessa.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Sähköisen arkistoinnin piirissä olevien järjestelmien lukumäärä: Arkistointiratkaisuja kehitettäessä siirrytään sähköiseen arkistointiin. Uusissa järjestelmissä käytetään aina sähköistä arkistointiratkaisua. Olemassa oleviin järjestelmiin toteutetaan vuosittain talousarvion puitteissa ja toiminnan muuttuessa. Palveluja kehitettäessä hyödynnetään digitalisaation keinoja tehostaa, modernisoida ja automatisoida taustaprosesseja mm. integraatioratkaisuilla ja ohjelmistoautomaatiota hyödyntämällä.	Kyllä Kyllä	Niissä uusissa järjestelmissä joissa on arkistointivelvoite, toteutetaan arkistointi sähköisesti. Hyödynnetään palvelualustoja kaikissa lisäarvoa tuottavissa palvelujen kehittämisprojekteissa.		◯	
Asiakastyytyväisyys: asiakaspalaute	92%	Asiakastyytyväisyys on vähintään 80%.		◯	
Palvelutaso: häiriöiden ja palvelupyyntöjen ratkaisukyky	87%	SLA-suoritus: ratkaisuaika on vähintään 80%.		◯	
Digiohjelman toimenpiteet: Digiohjelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen yhteistyössä toimialojen ja yksiköiden kanssa. Vuosittaiset toimenpiteet sovitaan toimialojen kanssa.	Kyllä	Toimenpiteiden valmistuminen yhteisesti sovitun aikataulun mukaisesti.		◯	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**		Digiälykäs kaupunki		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Tilannekuva digitaalisesta turvallisuudesta		Tietoturvariskin toteutuminen ja siitä seuraavat vahingot				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Arvio toimenpiteiden valmiusasteesta tilannekuvan muodostamisessa		Kyllä	Vähintään 80%		○	
Tiedonhallintalain mukaisen valmistelun loppuunsaattaminen määräajassa tietohallinnon osalta		Kyllä	Valmistuu määräajassa		○	

Palvelukeskus SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	11 313 515	13 317 100	13 024 900	13 024 900	-2,2
Toimintamenot	-150 140 929	-153 386 600	-160 668 600	-160 668 600	4,7
Netto (Toimintakate)	-138 827 413	-140 069 500	-147 643 700	-147 643 700	5,4

Toimintaympäristöanalyysi

Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus luo uudentyyppiset yhdyspintarakenteet, joissa sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan rooli ja tehtävä tulevassa peruskunnassa korostuu. Hyvien toimintamallien vakiinnuttaminen sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan palveluiden ja hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden välille on kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta kriittinen menestystekijä.

Seinäjoen kaupungin väkiluku kasvaa edelleen. Seinäjokisten 0-6 vuotiaiden lasten ja alakoululaisten määrä laskee seuraavina vuosina. Peruskoulun yläluokkalaisten määrän ennustetaan vielä kasvavan muutaman vuoden ajan. Koulutuspalveluiden osalta suurin kasvu on lukioikäisten määrässä. Suhteellisesti eniten kasvaa edelleen ikääntyvien osuus.

Seinäjoen kaupungin keskeisiin haasteisiin, kuten lasten ja nuorten yksinäisyys, koulupoissaolot ja perheiden arjen haasteet, voidaan vaikuttavasti puuttua ainoastaan monialaisella yhteistyöllä. On luotava uusia toimintamalleja ja vahvistettava jo hyväksi todettuja. Lisäksi on tunnistettava, että digitaaliset palvelut tulevat osaksi kaikkien toimialojen toimintaa tarjoten sujuvampia palveluita sekä prosesseja. Maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen toimialan eri sektoreilla vahvistaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Sivistyksen ja hyvinvoinnin ohjelmassa on määritelty toiminnan visio, toimintatavat ja strategiset painopisteet. Viime vuosina jatkuneen erityisen tuen palvelutarpeen kasvun ja maahanmuuton lisääntymisen vuoksi tuen henkilöstöresurssia vahvistetaan. Nuorten tuen tarve, pahoinvointi, yksinäisyys ja mielenterveyspalveluiden tarve on kasvanut. Nuorisopalveluissa toimintaa sopeutetaan muuttuviin tarpeisiin muuttamalla toimintatapoja ja työmuotoja. Nuorisopalveluiden jalkautuva nuorisotyö kohtaa nuoria kauppakeskuksissa, kaduilla ja asuinalueilla. Koko toimialaa läpileikkaavana teemana on lapsiystävällisen kunnan toimintojen edistäminen.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Sivistyksen ja hyvinvoinnin kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja sitä konkretisoiviin toimenpideohjelmiin, jotka palvelevat määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Toimialan kehittämisessä huomioidaan hallitusohjelman strategiset painopistealueet ja hyödynnetään niiden mahdollistama rahoitus. Talousarviovuonna 2023 kehittämisen kärkenä ovat hyvinvoinnin edistäminen, lapsivaikutusten arviointi sekä Kärjen ja Törnävan koulun rakentaminen sekä Lintuviidan päiväkodin rakentamisen aloittaminen.

Lisäksi varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarpeista tehdään rakenneselvitys.

Riskianalyysi

Tuen tarve osalla lapsia ja nuoria on niin suurta, ettei olemassa olevilla toimintamuodoilla pystytä vastaamaan tuen tarpeeseen. Koronan aiheuttamaa oppimisen vajetta ja psyykkistä kuormittavuutta puretaan vielä usean vuoden ajan. Osaavaa ja ammattitaitoista henkilöstöä ei ole saatavissa. Psykososiaalisten palvelujen saatavuutta heikentää puheena olevien palveluiden siirtyminen hyvinvointialueelle, minkä johdosta toiminta ei toteudu lasten ja nuorten arkiympäristössä.

Kiinteistöjen ylläpitoon tulee kiinnittää huomiota ja varmistaa toimivat tilat sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialalla.

Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista on n. 60 %, joten palkankorotusten merkitys talousarvion laadinnassa on merkittävä. Inflaation aiheuttama yleinen hintatason nousu tuo haastetta varsinkin kiinteistökulujen ja kuljetuskustannusten budjetointiin. Hankerahoituksen turvaaminen on tärkeää, koska valtionavustuksilla saadaan katettua suurin osa hankkeiden kustannuksista.

Tulosalue 400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	1 028 750	681 900	801 700	801 700	17,6
Toimintamenot	-1 672 258	-1 242 500	-1 541 000	-1 541 000	24,0
Netto (Toimintakate)	-643 508	-560 600	-739 300	-739 300	31,9

Toiminta-ajatus

Toimialan hallinnon tehtävänä on huolehtia sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan kokonaisuuden toiminnasta, ohjauksesta, talouden seurannasta ja eri tulosalueiden yhteisten asioiden hoitamisesta.

Hallinnon tulosalue sisältää myös opetuspalveluiden hankkeet, joilla tuetaan, laajennetaan ja kehitetään opetuspalveluiden palveluita ja toimintaa.

Strateginen valinta	Palvelut	**Strateginen tavoite**		Sujuvat palvelut		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Asioiden ottaminen käsittelyyn kolmen työpäivän kuluessa.		Henkilöstön äkilliset poissaolot ja ajoittain toistuva tehtävien kasautuminen.				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Kuukausittainen seuranta.			3 työpäivän kuluessa		○	

Strateginen valinta	Palvelut	**Strateginen tavoite**		Sujuvat palvelut		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Hyvä ja joustava asiakaspalvelu		Henkilöstön ennalta arvaamattomat poissaolot				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Asiakaspalautteen jatkuva kerääminen ja henkilöstökyselyihin sisällytettävät kysymykset asiasta			Hyväksi koettu palvelu ja kyselyissä vähintään taso 4.		○	

Strateginen valinta	Hyvä johtaminen	Strateginen tavoite	Talouden tasapaino		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Tulosalueet saavuttavat tavoitteensa ja pysyvät talousavion raameissa.					
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Kuukausiseuranta ja sen käsittely toimialan johtoryhmässä			Tavoitteet saavutetaan		○

Tulosalue 410 Perusopetus

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	1 199 186	1 293 900	1 254 500	1 254 500	-3,0
Toimintamenot	-56 374 532	-56 811 800	-60 032 900	-60 032 900	5,7
Netto (Toimintakate)	-55 175 346	-55 517 900	-58 778 400	-58 778 400	5,9

Toiminta-ajatus

Huolehtia lasten ja nuorten perustietojen ja -taitojen opettamisesta sekä osallisuuden vahvistamisesta kansainvälistyvässä maailmassa. Oppilaiden ja opettajien hyvinvoinnin edistäminen ja turvallisen koulupäivän varmistaminen ovat lähtökohtana perusopetuksen arjen toteuttamisessa.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Hyvinvoivat opettajat ja oppilaat		Monihäiriötilanne vaikuttavat koulujen toimintaan.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Hyvinvoinnin teemavuosien toteuttaminen		Hyvinvoinnin teemavuodet alkaneet 8/2022	Lisätään opettajien ja oppilaiden hyvinvointia teemavuosien toimintoja toteuttamalla.		○
Koulujen johdon tukeminen		Koulujen johdon hyvinvointikoulu tuksen aloitus	Koulujen johtajien hyvinvoinnin tukeminen koulutuksen avulla		○
Kouluterveyskyselyt					○

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Lapsiystävällisen kaupungin toimintojen edistäminen		Ei taloudellista riskiä, ajan käyttö haasteena	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Lasten parlamentin toiminta	Lasten parlamentin toiminta on käynnistetty	Lasten parlamentin toiminnan kehittäminen ja sen hallituksen toiminnan edistäminen		○	
Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen	Perusopetus mukaan kaupungin osallisuusmallia suunnittelevaan työryhmään.	Perusopetus mukana osallisuusmallin toteuttamisessa. Oppilaskuntatoiminnan kehittäminen.		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite		Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia	
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Kansainvälistyvä koulukulttuuri		Ei taloudellista riskiä, pääasiallisesti EU-rahoitteista toimintaa. Vaihtuva maailmantilanne saattaa vaikeuttaa toimintaa. Rahojen palauttaminen ja toiminnan vaikeutuminen, mikäli liikkuvuuksia ei toteuteta.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Kansainvälistymisen strategian käyttöönotto		Strategia valmis	Strategian käyttöönotto koulun arjessa		○
Kansainvälistymisen passi		Sisällöt valmiina	Passin sisällyttäminen Wilmaan ja käyttöönotto		○
Kansainvälisten liikkuvuuksien toteuttaminen		Hankekausien 2021-2022 sekä 2022-2023 liikkuvuudet aloitettu	Kaikkien hankekauden 2021-2022 ja suurimman osan 2022-2023 liikkuvuuksista toteuttaminen. Rahoitusmallin ylläpitäminen ja kehittäminen. Uusien koulujen mukaantulo.		○

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite		Kasvun ja investoinnit turvaava talous	
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Toiminnalliset menot pidetään talousarvion mukaisena.		Maahanmuuton ja oppilasmäärän lisääntyminen vaikea arvioida.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Budjetin toteutuman säännöllinen seuranta		Perusopetus on yleensä pysynyt budjetin raameissa.	Pysytään budjetissa yllättävistäkin muutoksista huolimatta.		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

410 Perusopetus	TP2021	TA2022	TA2023
Oppilasmäärä	6 892	6 992	6 974

Tulosalue 420 Erityispalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	1 274 594	1 373 700	1 461 600	1 461 600	6,4
Toimintamenot	-6 577 851	-6 945 900	-6 317 900	-6 317 900	-9,0
Netto (Toimintakate)	-5 303 257	-5 572 200	-4 856 300	-4 856 300	-12,8

Toiminta-ajatus

Tuottaa oppimisen ja opiskelun tuen palvelut laadukkaasti ja taloudellisesti.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite		Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Oppimisen tuki on järjestetty laadukkaasti		Rahoitus, pätevän henkilöstön saaminen				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Osa-aikaisen erityisopetuksen tuntikehys		872	970	872	◯	
Luokkamuotoisen erityisopetuksen tuntikehys		1589	1600	1589	◯	

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite		Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Avustajapalvelut		Rahoitus, pätevän henkilöstön saaminen				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Riittävät avustaja- ja tulkitsemispalvelut		5592 tuntia	5600 tuntia	5592 tuntia	◯	
Oppilaan pääsy kuraattorille ja koulupsykologille seitsemän päivän kuluessa		Toteutuu kuraattorille, koulupsykologimitoitus ei toteudu	Viisi koulupsykologin vakanssia lisää		◯	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite		Arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Joustavat ja monipuoliset iltapäivätoimintapalvelut		Sopivat toimitilat, riittävä henkilöstö, rekrytointi				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Kaupungin oma ja yksityinen palvelutuotanto limittyvät tehokkaasti ja taloudellisesti yhteen		Yksityinen palvelutuotanto 23%	Yksityinen palvelutuotanto 25%		◯	

Erityislasten APIP- ja loma-aikojen toiminta	Toteutuu	Toteutuu myös jatkossa		○	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvät palvelut asiakkaille		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Julkinen liikenne ja koulumatkat toimivat sujuvasti		Julkinen liikenne 90% koulumatkakuljetuksista	Julkinen liikenne 90% koulumatkakuljetuksista	○	

Tulosalue 430 Varhaiskasvatus

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	4 134 942	5 425 500	4 944 400	4 944 400	-8,9
Toimintamenot	-50 014 816	-52 067 800	-54 870 700	-54 870 700	5,4
Netto (Toimintakate)	-45 879 874	-46 642 300	-49 926 300	-49 926 300	7,0

Toiminta-ajatus

Strateginen valinta	Hyvinvoinnin varmistaminen	**Strateginen tavoite**	Perustehtävälähtöinen työkulttuuri		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Toiminnan johtaminen pohjautuu tiedolla johtamiseen ja tunnistetut kehittämistarpeet ohjaavat johtamista.		Ammatillinen työote ja perustehtävä jää epäselväksi. Laki ja velvoittavat asiakirjat eivät ohjaa työtä. Oman työn merkitys jää ymmärtämättä osana kunnan hyvinvointityötä/peruspalvelua. Toimimattomat työkalut oman työn arviointiin jää hyödyntämättä.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Oman toimintayksikön arvioinnin tulokset ohjaavat johtamista ja kaikkea toimintaa.		Osaamisvajeet tunnistettu ja kehittämistarpeet asetettu. Toimintakulttuurin muutokset.	Toimintayksiköillä oman toiminnan arviointi työkalut käytössä oma työn tukena	○	
Toiminnan vaikutusten arvioiminen on oltava lapsiperusteista		Lapsivaikutusten arviointia ei ole käytössä, työkalut puuttuvat	Arviointityökalu pysyvästi toiminnassa käytössä	○	
Oman toiminnan vaikuttavuuden arvioiminen ja tietoisuuden lisääminen kunnan muilla toimialoilla ja sotessa		Nykytilan kartoitettu ja tarpeet tunnistettu	Tiedolla johtaminen reaaliaikaisen tiedon pohjalta ja yhteistyö ja rajapinnat muiden läheisten toimijoiden kanssa.	○	

Strateginen valinta	Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	**Strateginen tavoite**	Syrjäytymisen ennaltaehkäisy
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
1.Osallistumisen lisääminen varhaiskasvatukseen ja osallisuuden lisääminen varhaiskasvatuksessa. 2. Lasten kehittymisen, kasvun ja oppimispotentiaalin maksimointi. 3. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tasa-arvosuunnitelma		Henkilöstöllä ei ole osaamista tunnistaa syrjäytymisen riskin alla olevia lapsia ja heidän kasvu- ja kehityspotentiaaliaan.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Varhaiskasvatuksessa syrjäytymisuhan alla olevien lasten määrän ennakointi. Vakan ja eops omat metodit ja toiminta, seuranta Ennaltaehkäisevä työote, kumppanuustyö. Erilaisten tukitoimien arpeessa ja piirissä olevat lapset.	toimijoiden yhteistyö ei toimi nykyrakenteella kaikkein heikommassa asemassa olevilla aina ennaltaehkäisevästi vaan korjaavasti	Varhainen puuttuminen. Toiminnan tehokkuus ja vaikuttavuus lapselle.		○	
Henkilöstön ammatillisen osaamisen varmistaminen, suunnitelmaperusteisuus. Mahdollisuus hyvään johtamiseen suunnitelmaperusteisesti.	varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden käsitteiden ja tavoitteiden osaamisvajeen ja käytännön toteutuksen tunnistaminen	Vasun/eopsin tavoitteet tunnistettu koko ao. henkilöstöllä. Vasu ja eops osana kehityskeskustelua ja ammatillista toimintaa.		○	
Koulutussuunnitelma tukee henkilöstön osaamisen vajeen täydentämistä	Lakisääteinen arviointi pohjana.	Yksikkökohtaiset osaamisen kartoitukset laaditaan arviointien perusteella.		○	

Strateginen valinta	Tehokkuus toiminnan toteutuksessa	**Strateginen tavoite**	Kaikki hoitopaikat tehokkaassa käytössä
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Toiminnan tehokkuus/panos-tuotos.		Saatuja resursseja ei käytetä täysimääräisesti, palveluohjaus ei toimi tai lapset jää vaille palveluita.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Hoitopaikka järjestetään lakisääteisessä ajassa.		Kiireellinen tarve: 2 viikkoa ja normaalisti 4 kk hakemuksesta		○	
Hoitopaikka haetusta yksiköstä tai lähipäiväkodista.				○	
Perheen kaikki lapset samaan yksikköön.				○	

Tulosalue 480 Lukiokoulutus

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	133 511	380 100	390 400	390 400	2,7
Toimintamenot	-10 010 972	-10 359 900	-10 795 200	-10 795 200	4,2
Netto (Toimintakate)	-9 877 461	-9 979 800	-10 404 800	-10 404 800	4,3

Toiminta-ajatus

Seinäjoen lukiot tarjoavat opiskelijoilleen mahdollisuuden hankkia aineksia persoonallisuuden kasvuun, elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä antavat valmiudet korkeakouluopintoihin ja elinikäiseen oppimiseen. Lukiot järjestävät yksilöllisiä opinto-ohjelmia yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa kansainvälisyys huomioiden.

Strateginen valinta	Palvelut	**Strateginen tavoite**		Kokonaisvaltainen hyvinvointi		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Ne kaupungin lukioihin pyrkivät, joiden keskiarvo on yli 7, voidaan ottaa lukion opiskelijoiksi.		Ikäluokkien kasvaessa opiskelupaikat eivät riitä.				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Tarkistetaan valintatiedoista.		Seinäjoen lukion keskiarvoraja oli 7,4. Muihin lukioihin pääsyssä ei ongelmia.	Jos keskiarvo yli 7, pääsee lukioon.		○	

Strateginen valinta	Palvelut	**Strateginen tavoite**		Kokonaisvaltainen hyvinvointi		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Lukio-opinnot keskeyttävät ohjataan muihin oppilaitoksiin niin, että varsinaisia keskeyttämisiä ei tule.		Sopivaa koulutus- tai harjoittelupaikkaa ei kyetä tarjoamaan.				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Oppivelvollisuuden valvontajärjestelmä		0 keskeyttäjää oppivelvollisissa.	Ei koulutuksen ulkopuolelle jääviä.		○	
Strateginen valinta	Palvelut	**Strateginen tavoite**		Kokonaisvaltainen hyvinvointi		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Ylioppilastutkinnon arvosanat vähintään valtakunnallisen keskiarvon tasolla.		Ohjauksen ja muiden tukitoimien riittämättömyys sekä kieltäytyminen tarjotusta tuesta.				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Ylioppilastutkintolautakunnan tilastot		Suunnilleen keskitasolla, mutta ainekohtaista vaihtelua.	Keskiarvon tasolle tai yli kaikissa aineissa.		○	

Strateginen valinta	Talous	Strateginen tavoite		Talouden tasapaino		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Yo-tutkinto suoritetaan kolmessa vuodessa.		Opetusjärjestelyt, jatko-opintoihin hakeutumisen järjestelmä, laajentuva ylioppilastutkinto tai harrastukset johtavat opintojen jatkumiseen pidempään.				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Opiskelijatilastot		4. vuoden opiskelijoiden määrä kasvussa. Opetusjärjestelyt eivät pidennä valmistumista. Ylioppilastutkinnon merkityksen korostuminen kolmannen asteen opintoihin siirtyessä on pitkittänyt opiskeluaikaa.	80 % suorittaa yo-tutkinnon 3 vuodessa.		○	

Tulosalue 490 Kansalaisopisto

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	1 077 860	938 200	858 000	858 000	-8,5
Toimintamenot	-3 446 933	-3 599 000	-3 573 000	-3 573 000	-0,7
Netto (Toimintakate)	-2 369 072	-2 660 800	-2 715 000	-2 715 000	2,0

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kansalaisopisto on lakisääteistä valtionosuutta saava vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää ja kehittää yleis- ja ammattisivistävää aikuiskoulutusta, taiteen perusopetusta sekä koulutusta maksullisena palvelutoimintana paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuen. Kansalaisopisto vahvistaa kaupungin strategisten painopisteiden mukaista kehitystä mm. tarjoamalla mahdollisuuksia kuntalaisten omaehtoiseen elinikäiseen oppimiseen, terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, monipuoliseen kulttuurin ja taiteen harrastamiseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen. Kansalaisopisto on aloitteellinen ja aktiivinen toiminta-alueensa yhteistyöverkostoissa eri-ikäisten kuntalaisten osaamisen vahvistamisessa.

Kansalaisopisto on vahva työllistäjä eri alojen taiteilijoille ja asiantuntijoille. Kaupunkikeskustan "Kulttuuritähti" toimii kansalaisopiston tuntiopettajien kehittävänä verkostona, jonka työllistävästä mahdollisuudesta seinäjokelaiset pääsevät nauttimaan.

Seinäjoen kansalaisopiston koulutus perustuu koulutuksellisen tasa-arvon sekä sivistyksellisen ja alueellisen saavutettavuuden arvolähtökohtiin siten, että kaikille alueen ihmisille tarjotaan mahdollisuuksia omien potentiaalien kehittämiseen ja kynnys koulutukseen osallistumiseen on matala.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Seinäjoen kansalaisopisto tukee toiminnallaan yhteistyön syventymistä eri tahojen kanssa erityisesti tapahtuma- ja kulttuurituotannon saralla.		Muutokset, jotka vaikuttavat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen, voivat vähentää Kulttuuritähti-kysyntää.	

Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemisen runsauden sarveksi.				
Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Kulttuuritähti toimintamalli	Suunnitelma	Toiminta		◯
Kulttuuritähti-yhteistuotannot	Suunnitelma	2		◯

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointi
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Seinäjoen kansalaisopisto tukee kaupunkilaisten osallisuutta, aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestämällä sivistyspalveluja koko kaupungin alueella. Tavoitteena on järjestää eri aihealueiden opetusta monipuolisesti ja joustavasti asiakaspalautteen sekä paikallisen sivistystarpeen pohjalta.		Yleisen taloustilanteen epävakaisuus ja sen vaikutus palveluiden käyttöön.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Kansalaisopiston kursseille osallistujien (netto-opiskelijat) määrä.	Netto-opiskelijat 7500/vuodessa.	Netto-opiskelijat 9 000/vuodessa.		◯
Opetusta järjestetään 13 eri opetusalalla taiteen perusopetuksen, avoimen yliopiston, pätevöittävän koulutuksen sekä luentojen ja tapahtumien lisäksi.	13 opetusalaa	13 opetusalaa		◯

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Opiskelijalle paras kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Kansalaisopisto huolehtii omalta osaltaan siitä, että kaupungin lapsilla ja nuorilla on mahdollisuuksia mielekkääseen harrastukseen. Aktiivisen kansalaisuuden ja osallisuuden tukeminen.		Vapaa-ajan merkityksen korostuminen ja aiempaa suurempi merkitys sillä, mihin vapaa-aika käytetään. Helposti saavutettavan toiminnan esille tuominen muun palvelutarjonnan ohella.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Alle 30-v. opiskelijoiden määrä kansalaisopistossa on noin kolmannes kaikista opiskelijoista.	Noin kolmannes kaikista	Noin kolmannes kaikista		◯

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Työttömien, senioreiden, maahanmuuttajien sekä harrastamattomien ja syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden mahdollisuuksia osallistumiseen tuetaan. Kansalaisopisto kehittää monipuolisia keinoja ohjauksen ja osallisuuden lisäämiseen.		Tukimuotojen vaikutus tulosalueen taloudellisten tavoitteiden toteutumiseen. Osallisuuden ja tukipalveluiden lisääminen suhteessa käytettävissä oleviin varoihin.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Etujen käytön kohdentumista ja määrää seurataan.	700	500		◯

Osallisuuden lisääminen (esim. yksilö- ja ryhmäohjauksella): osallistuneiden henkilöiden määrä ja muu tavoittaminen.	100	100		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

490 Kansalaisopisto	TP2021	TA2022	TA2023
Valtionosuuden opetustuntien lukumäärä	22 719	22 800	22 900
Kurssien lukumäärä	1 405	1 431	1 450
Opetustuntien määrä	33 402	33 522	33 800
Netto-opiskelijoiden määrä vuodessa	7 770	7 857	7 900
Kurssimaksutuotot	760 053	660 000	660 000

Tulosalue 500 Ammatillinen koulutus

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	-467 054	-394 000	-394 000	-394 000	0,0
Netto (Toimintakate)	-467 054	-394 000	-394 000	-394 000	0,0

Toiminta-ajatus

Määräraha sisältää ko. oppilaitosten ennen Seinäjoen koulutuskuntayhtymälle siirtymistä Seinäjoen kaupungin ammatillisten oppilaitosten ylläpitäjänä ja Seinäjoen ammattioppilaitoksen kuntayhtymän jäsenkuntana siirtyneet eläkemenoperusteiset ja varhaiseläkemenoperusteiset maksut. Käytännössä kyseessä on näistä kuntayhtymälle aiheutuvien kustannusten maksaminen.

Tulosalue 510 Kirjastopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	522 962	627 800	675 600	675 600	7,6
Toimintamenot	-4 882 034	-5 042 000	-5 231 800	-5 231 800	3,8
Netto (Toimintakate)	-4 359 072	-4 414 200	-4 556 200	-4 556 200	3,2

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupunginkirjasto tuottaa laadukkaasti ja kattavasti kirjastolain määrittelemät yleisen kirjaston palvelut ja kehittää toimintaansa aktiivisesti ja asiakaslähtöisesti.

Yleisen kirjaston tehtävänä on: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. (Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492)

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Erinomaiset kirjastopalvelut
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Erinomaiset kirjastopalvelut, joissa saavutettavuus ja tasa-arvo toteutuvat. Kokeillaan rohkeasti uudenlaisia tapoja tuottaa palveluja.		Resurssien riittävyys, puutteet tilojen esteettömyydessä, tietojärjestelmien toimintahäiriöt. Kilpailu kuntalaisten vapaa-ajasta.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Aukiolotunnit, jolloin henkilökunta on paikalla	117.000	117.000		○	
Omatoimikirjaston aukiolotunnit	4.600	10.000		○	
Fyysiset käynnit / asukas	5,4	6		○	
Uudet palvelukokeilut		3		○	
Toteutetut harrastustoiminnat		5		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Uudenlaiset palvelut
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Monipuolisten lukutaitojen kehittäminen edistämällä eri ikäisten lukemista ja tarjoamalla tukea digitaitoihin		Resurssien riittämättömyys, henkilökunnan digiosaamisen puutteet, ammattitaitoisen henkilökunnan saatavuus.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä	5.445	6.000		○	
Tapahtumien osallistujamäärä	5.586	10.000		○	
Lainaus / asukas	23,7	24		○	
Kirjastoaineistokulut / asukas	7,6	8		○	

Strateginen valinta	Yhteistyön Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Tiivis yhteistyö Etelä-Pohjanmaan muiden kuntien kanssa
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Eepos-kirjastojen yhteistyön kehittäminen		Resurssien riittämättömyys, Eepos-kirjastojen osallistaminen, kuntien sitoutuminen kirjaston kehittämiseen.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Eepos-strategia päivitetty		kyllä		○	
Yhteiset uudet kehittämishankkeet	1	1		○	
E-aineistokulut / asukas	0,5	0,75		○	
Verkkopalvelun kehittäminen, uudet ominaisuudet		3		○	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	**Strateginen tavoite**	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemisen runsauden sarveksi.		Resurssien riittämättömyys. Tilojen kunnossapidon puutteet. Maailmalla tapahtuvat muutokset, jotka vaikuttavat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen, rajoittavat Kulttuuritähti-kysyntää.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Kulttuuritähti-paketointi		tehty		○	
Kulttuuritähti-yhteistuotannot		2		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

510 Kirjastopalvelut	TP2021	TA2022	TA2023
Fyysiset kirjastokäynnit / asukas	5,4	5,8	6
Lainaus / asukas	23,7	23,7	24
Tapahtumiin osallistujat / 1000 asukasta	87	100	200
Kirjastoaineistokulut / asukas	7,6	8	8
E-aineistokulut / asukas	0,54	0,75	0,8
Kirjastoyksiköiden saavutettavuus (Yleisten kirjastojen ja elokuvateattereiden saavutettavuus. Tilastokeskus)	95	95	95

Tulosalue 530 Kulttuuripalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	541 149	619 800	542 500	542 500	-12,5
Toimintamenot	-5 155 743	-5 362 800	-5 471 500	-5 471 500	2,0
Netto (Toimintakate)	-4 614 594	-4 743 000	-4 929 000	-4 929 000	3,9

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut vaikuttavat arvaamattoman suuresti. Pidämme huolen siitä, että tarjoamme yllätyksellisiä kulttuurikokemuksia kaupunkilaisille kaikissa heidän elämänvaiheissaan. Luomme mahdollisuuksia toteuttaa monipuolisesti taidetta ja kulttuuria kaupungissamme. Tuomme esiin kulttuurin vahvuuden erilaisia, myös vaikeita, asioita käsiteltäessä. Tuemme moniäänisyyttä kaupungissamme.

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on, että kulttuuri olisi automaattisesti ja kiinteästi osa kaikkien seinäjokisten hyvinvointipalveluita. Kulttuuripalvelut toimivat vaikuttavasti niin kotikaupungissa, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin, ripauksella pohjoismaista ulottuvuutta.

Olemme peruskalliota, tuomme pysyvyyttä ja pitkäjänteisyyttä muuttuvaan maailmaan. Luomme tilaa kulttuurille ja happirikasta maaperää asukkaiden kasvulle – olemmehan avaruuden kulttuuripääkaupunki.

Arvojamme ovat: Mielen rohkeus, Yhdenvertaisuus, Yhteistyön voima, Merkityksellisyys

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	**Strateginen tavoite**	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemisen runsauden sarveksi. Kulttuuritähden osana Taide- ja kulttuurikeskus Kalevan Navetta on helmimiljöönä haluttu ja tunnettu kokous- ja käyntikohde.		Resurssien puute. Maailmalla tapahtuvat muutokset, jotka vaikuttavat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen, rajoittavat Kulttuuritähti-kysyntää.	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Kulttuuritähden yhteistuotantojen määrä	…	2		◯	
Kalevan Navetan tilavuokra-asiakkaiden määrä	200	300		◯	
Taidehallin kävijämäärä	12.000	20.000		◯	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Tartutaan rohkeasti erilaisten toimintaverkostojen kanssa tehtävän työn uudistamiseen ja vahvistetaan (kulttuurin ja taiteen) ammattilaisten toimintaedellytyksiä. Avaruuden kulttuuriohjelman työstämisen aloitetaan yhdessä erilaisten verkostojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa		Kulttuurin ja taiteen kenttä on liian pirstaleinen toimivan ja vastavuoroisen toimintaverkoston luomiseen.	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Avustusmäärärahan kasvattaminen	87.000	104.00		◯	
Avaruuden kulttuuriohjelmatyö aloitetaan	…	1		◯	
Yhteistyökumppanuuksien ja –sopimusten lkm	3	5		◯	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Ikääntyvien avoimen kulttuuripalveluiden kehittäminen edelleen saavutettavammaksi. Tehdään sopimus ikääntyvien kulttuuritoiminnan järjestämisestä hyvinvointialueen kanssa.		Maailman laajuiset ja muuttuvat terveysturvallisuustilanteet. Asiakaskunnan huonokuntoisuus. Sopimus ei etene uudessa hyvinvointialueen organisaatiossa.	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
K65-toiminnan asiakkuuksien määrä	1650	2000		◯	
Sopimus hyvinvointialueen kanssa	…	1		◯	

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Seinäjoki tuottaa ja edistää julkista taidetta julkisen taiteen periaateohjelman mukaisesti, luonnollisena osana kaupunkikehittämistä.		Yleinen taloudellinen taantuma, jolloin rakentaminen vähenee.	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Käynnissä olevien julkisen taiteen hankkeiden lkm	5	6		◯	
Kem-maksun laajeneminen uusille alueille	1	2		◯	
Julkisen taiteen päätöksenteko ja vastuualueet ovat selkiytyneet	…	1		◯	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Talousarviotavoite	Merkittävimmät riskit			
Lasten ja nuorten tasavertaisen harrastamisen ja kulttuurikokemusten mahdollisuuksien lisääminen.	Taiteen ja kulttuurin ammattilaisten saatavuuden haaste. Lasten ja nuorten yleiseen hyvinvointiin liittyvät haasteet.			
Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Kulttuurikasvatussuunnitelmaan osallistujat	10.500	10.500		○
Louhimon livetoimintaan osallistujat	13.000	24.000		○
Viikottaiseen Harkku-toimintaan osallistuvat	550	700		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

530 Kulttuuripalvelut	TP2021	TA2022	TA2023
Kulttuurikasvatussuunnitelmaan osallistuvien määrä	8.600	10.500	10.500
Taidehallin näyttelykävijät	12.000	20.000	20.000
Lastenkulttuurikeskus Louhimon asiakaskontaktit ja verkkosisältöjen käyttäjämäärät	124.900	24.000	24.000
Kalevan Navetan salin tapahtumamäärä	220	300	300
Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan kontaktien määrä	2.910	7.300	4.500

Tulosalue 550 Museopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	26 086	35 700	194 800	194 800	445,7
Toimintamenot	-1 100 213	-1 338 100	-1 571 400	-1 571 400	17,4
Netto (Toimintakate)	-1 074 127	-1 302 400	-1 376 600	-1 376 600	5,7

Toiminta-ajatus

Seinäjoen kaupungin museopalvelut tuottaa ja kehittää Seinäjoen museoiden palveluja.

Seinäjoen museot toimii Seinäjoen kaupunginmuseona ja Etelä-Pohjanmaan alueellisena vastuumuseona, jonka tallennus- ja toiminta-alueeksi on määritelty koko Etelä-Pohjanmaan maakunta. Museon toimipisteitä ovat Etelä-Pohjanmaan museo, Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -museo, Peräseinäjoen riihimuseo, Sairaalamuseo ja Museokeskus Tiklas.

Museon tavoitteena on edistää eteläpohjalaisen kulttuuriperinnön ja siihen liittyvän tiedon säilymistä, tutkimusta ja hyödyntämistä sekä saatavuutta ja käyttöä vuorovaikutuksessa yhteisöjensä kanssa. Museo ylläpitää ja vahvistaa ymmärrystä alueen kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä. Se tarjoaa tietoa ja elämyksiä eri medioin. Museotoimintaan liitettäviä avainsanoja ovat myös yhteisöllisyys, historiallinen jatkuvuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	Strateginen tavoite	Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	

Paketoidaan inspiroiva Kulttuuritähti-kokonaisuus asiakkaille valtakunnallisesti kiinnostavaksi taiteen, kulttuurin, tekemisen ja kokemisen runsauden sarveksi.	Maailmalla tapahtuvat muutokset, jotka vaikuttavat ihmisten kulutuskäyttäytymiseen, rajoittavat Kulttuuritähti-kysyntää.			
Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Kulttuuritähti-paketointi		Tehty		○
Kulttuuritähti-yhteistuotannot		2		○

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Vaikutetaan sellaisen kaupunkikeskustan kehittymiseen, jossa viihtyisyyteen liitetään kulttuuriympäristöidea (historiallisesti monikerroksinen, identiteetiltään paikallishistoriasta nouseva, kestävää kehitystä tukeva). Vahvistetaan kulttuuriympäristötietoa ja –tietoisuutta kehittämisen pohjaksi.		Purkamisinto ja uuden ihannointi hävittävät historiallista monikerroksisuutta ja paikallisuutta. Turha purkaminen kunnostuksen sijaan toimii kestävää kehitystä vastaan. Tiedon puute ja negatiiviset asenteet kulttuuriympäristönhoitoa kohtaan tuottavat hätiköityjä ratkaisuja.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
KIOSKIin ja muinaisjäännösrekisteriin lisätyt ja täydennetyt kohteet: maakunta (SJK)	400 (300 tot 2022)	400 (50)		○
Lausunnot: maakunta (SJK)	150 (14 tot 2022)	150 (25)		○
Neuvonta, neuvontakäynnit, tietopalvelu kohteet: maakunta (SJK)	300 (20)	300 (20)		○

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Rakennetaan museoista saavutettava, eri asiakasryhmiä kiinnostava ja palveleva sekä uudenlaista museo-toimintaa tarjoava käyntikohde-kokonaisuus palvelumuotoilua hyödyntäen ja tuotantokokeiluja tehden. Osallistutaan avaruuden kulttuuriohjelman tekemiseen.		Resurssien riittämättömyys ja ajan puute rajoittavat suunnitellun palvelutuotannon laadun ja volyymin sekä yhteistyön mahdollisuuksia. Viestintä ja markkinointi ovat riittämättömiä, eivätkä tavoita ja vaikuta.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Palvelumuotoilu	Valmistelu	Tehty		○
Tuotantokokeilut		10		○
Kulttuuriohjelma		Tehty		○

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Digiälykäs kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Asetetaan kulttuuriperintöä ja siihen liittyvää tietoa saataville sähköisesti. Hyödynnetään digitaalisuutta asiakaspalvelussa monimuotoisesti ja tarkoituksenmukaisesti.		Resurssien riittämättömyys sekä ajan ja osaamisen puute estävät digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntämisen.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Museokokoelmat haettavana FINNAssa: pilottikokonaisuudet / vuosi		2		○
KIOSKIn julkiseksi avatut kohteet: pilottikokonaisuudet / vuosi		3		○
Sähköinen asiakaspalvelualusta		Koekäytössä		○

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

550 Museopalvelut	TP2021	TA2022	TA2023
Yleisötyö: Museoiden (EPM, SK, SAIR) kävijämäärä	3 000	9 000	10 000
Yleisötyö: Tapahtumatuotanto (opastukset, tapahtumat, tilaisuudet, työpajat)	74	193	300
Kokoelmat: Sähköisesti luetteloidut objektit	250	400	400
Kokoelmat: FINNAan avatut pilottikokonaisuudet	...	...	2
Kokoelmat: TAKO-tallennus / nykydokumentointi	4	4	4
Aluetyö: Lausunnot (ky-tehtävä) (18 kuntaa)	114	150	150
Aluetyö: KIOSKlin ja muinaisjäännösrekisteriin tallennetut ja päivitetyt kohteet (18 kuntaa)		400	400
Aluetyö: Tietopalvelu, neuvontakäynnit, muu neuvonta, kommentoinnit kohteet tai asia / vuosi (ky-tehtävä, paikallismuseot, yksityisasiakkaat) (18 kuntaa)		220	250
Tukipalvelut: Konservoinnin ja kunnostuksen kohteet / vuosi (Museon käytössä olevat)		...	4

Tulosalue 570 Liikuntapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	921 480	1 490 400	1 493 300	1 493 300	0,2
Toimintamenot	-8 009 874	-7 634 300	-7 974 100	-7 974 100	4,5
Netto (Toimintakate)	-7 088 394	-6 143 900	-6 480 800	-6 480 800	5,5

Toiminta-ajatus

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikuntaan, kannustaa heitä liikkumaan ja omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen. Liikuntapalvelut vastaavat hallinnassaan olevista tiloista ja liikuntapaikkojen hoidosta, kunnossapidosta ja olosuhteiden kehittämisestä. Liikuntapalveluita toteutetaan yhteistyössä liikuntaseurojen, järjestöjen ja kaupungin eri sidosryhmien kanssa. Liikuntaa kaikille Seinäjokelaisille ja liikuntapaikat lähellä.

Strateginen valinta	Elämäni Seinäjoki-liikuntatilojen-, ja paikkojen käyttö	**Strateginen tavoite**	Seinäjoen asukkaat liikkuvat		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Käyttöasteen mukaan		Kustannusten nousu, käyttövuorojen peruminen			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Liikuntatilojen kävijämäärät		1 200 000	1 400 000	○	
Henkilöstömitoitus talousarvion mukaan		vakinaiset työntekijät	vakimaiset työntekijät pysyy	○	
Liikuntapaikkojen ja tilojen aukiolopäivät vuodessa		360/310	360/310	○	

Strateginen valinta	Palvelut/liikunta-aktiivisuus ja terveyttä edistävä liikunta	Strateginen tavoite	Yhteistyö, lapset sekä nuoret, toiminnallisuus
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Liikuntatapahtumien järjestäminen ja toteuttaminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa		Osallistumisaktiivisuus vähenee, Korona, harrastaminen kallista, vapaa-ehtoisvetäjien väheneminen	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Liikuntapalveluiden ohjattujen ryhmien osallistujamäärät	1300	1800		○	
Liikuntatapahtumien määrät (ottelut)	35 (3700)	50 (3900)		○	
Asukastyytyväisyysmittaukset kpl	1	1		○	

Strateginen valinta	Kehittyvä liikuntapaikka-rakentaminen	Strateginen tavoite	Liikuntapaikat kaikille lähellä
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Käyttöasteen mukaan		Taloudelliset edellytykset	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Liikuntapaikkojen määrät ja tarpeet	Nykyinen taso	Nykyinen taso		○	
Ottelutapahtumat	3700	4000		○	
Lajien vaatimustaso, olosuhteet	Nykyinen taso	Nykyinen taso		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

570 Liikuntapalvelut	TP2021	TA2022	TA2023
Liikuntapaikkojen kävijämäärä	990 000	1 200 000	1 400 000

Tulosalue 590 Nuorisopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	452 994	450 100	408 100	408 100	-9,3
Toimintamenot	-2 428 649	-2 588 500	-2 895 100	-2 895 100	11,8
Netto (Toimintakate)	-1 975 655	-2 138 400	-2 487 000	-2 487 000	16,3

Toiminta-ajatus

Nuorisopalveluiden tavoitteena on luoda edellytyksiä tuloksekkaalle nuorisotoiminnalle. Nuorten kasvun tukeminen on kaiken toiminnan perusta. Nuorisotyötä ja nuorisopolitiikka toteutetaan yhteistyössä nuorten, järjestöjen ja viranomaisten kanssa.

Nuorisopalvelut on mukana nuorten elämässä monissa yhteyksissä; nuorisotiloilla, kouluilla, harrastuksissa ja tapahtumissa sekä sosiaalisessa mediassa. Meille nuorisopalveluissa on tärkeää nuorten ääni, aktiivisuus ja elinolot.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Strateginen tavoite	Arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Nuorisojärjestöjen ja toimintaryhmien avustuksiin selkeä tasokorotus.		Käytettävissä oleva rahamäärä ei kasva.	

Avustusta hakevien toimintaryhmien määrä kasvaa. Yhdistyksien kanssa tehtävä hankeyhteistyö tiivistyy.	Toimintaryhmien aktiivisuus laskee. Yhteistyölle soveltuvien hankeaihioiden vähäisyys.

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Avustuksiin varattu rahamäärä	44000	52000		◯	
Avustusta saaneiden toimintaryhmien määrä.	30	35		◯	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia

Talousarviotavoite	**Merkittävimmät riskit**
Harrastuspassin käyttöönotto. Kansainvälisyys osana perustoimintaa.	Passin koordinointiin ei ole riittävästi resurssia. Yhdistykset ja muut toiminnan järjestäjät eivät ilmoita ja päivitä tietoja toimivista harrastusryhmistä. Rahoituksen vähäisyys.

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Harrastuspassin käyttömäärät	0	1000		◯	
Nuorisopalveluiden kansainväliseen vaihtoon osallistuneiden kokonaismäärä	55	55		◯	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Talousarviotavoite	**Merkittävimmät riskit**
Tolkkupajan toiminta kohdentuu nuoriin, jotka ovat erityisen haastavassa elämäntilanteessa. Koulujen kanssa tehtävä yhteisöllinen työ lisääntyy ja on säännöllistä. Etsivän nuorisotyön palveluohjaus on tuloksellista ja työ nuorten keskuudessa tunnettua.	Rahoituksen hiipuminen. Projektirahoituksen määräaikaisuus. Asiakasmäärien kasvu ja asiakkaille räätälöidyt palvelut eivät ole riittäviä.

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Tolkkupajan toimintaan osallistuneiden määrä.	70	70		◯	
Koulunuorisotyön resurssi htv / vuosi	1	2		◯	
Etsivän nuorisotyön tavoitetut nuoret	320	320		◯	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

590 Nuorisopalvelut	TP2021	TA2022	TA2023
Nuorisotilojen kävijämäärä	29700	25000	27000
Ohjaamon yksilöasiakkaat	432	450	450
Toiminta-avustuksia saaneet yhdistykset tai toimintaryhmät	19	40	30
Kesäsiirtolan leireille osallistuneet	421	363	400

Palvelukeskus KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	59 014 580	56 848 600	61 361 000	61 361 000	7,9
Toimintamenot	-55 353 644	-55 469 700	-54 584 700	-54 584 700	-1,6
Netto (Toimintakate)	3 660 936	1 378 900	6 776 300	6 776 300	-391,4

Toimintaympäristöanalyysi

Seinäjoki kohtaa alkaneella vuosikymmenellä kuntahistoriansa suurimmat muutokset. Hyvinvoin-tialue ottaa tehtäväkseen sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen. Samalla kaupungin henkilöstömäärä ja talousarvio puolittuvat. Kestävää kehitystä edistävät ratkaisut ja digitalisaatio uudistavat yritystoimintaa ja ihmisten arkea.

Seinäjoen on otettava huomioon myös yllättävät globaalit riskit ja kyettävä toimimaan kaikissa olosuhteissa. Seinäjoen asukkaille tärkeimpiä ovat turvallisuus ja arjen sujuvuus. Hyvät palvelut, kulttuurin ja liikunnan mahdollisuudet sekä kaupunki- ja luontoympäristön monipuolisuus ovat asuinympäristön laatutekijöitä.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Kaupunkiympäristön toimialan kehittämistoiminta perustuu kaupunkistrategiaan ja sitä konkretisoiviin toimenpideohjelmiin, jotka palvelevat määriteltyjen yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

Yritysyhteistyötä kehitämme edelleen ja vastaamme 24 tunnin kuluessa yrittäjien palvelupyyntöihin.

Hankinnoista viestimme avoimesti ja hankintakalenteria sekä erilaisia hankintamuotoja kehitämme aktiivisesti.

Tarjoamme monipuolisesti erilaiseen yritystoimintaan sopivia yritysalueita kaupungin eri osissa. Niiden vetovoimaan ja viihtyisyyteen sekä kevyen liikenteen väyliin panostetaan. Tulevaisuuden tonttitarjonta varmistetaan ennakoivasti.

Keskustaa tiivistetään entisestään täydennysrakentamalla nykyisin tehottomasti rakennettuja alueita. Keskustan tiivistämisessä huomioidaan myös puistot ja viheralueet.

Vihreän siirtymän edistämiseksi vauhditetaan ajoneuvojen sähkölatauspisteitä ja huolehditaan pyöräilyn mahdollisuuksista.

Kalajärven alueen ja sen palveluiden palvelutasoa nostetaan ja ympärivuotista toimintaa edistetään.

Aalto-keskuksen ja sen ympäristön arvon säilyttävään ylläpitoon ja kehittämiseen panostetaan. Aalto-keskuksen rakennusten, Kansalaistorin ja muiden ympäröivien alueiden käyttöä ja elävöittämistä edistetään sekä matkailua palvelevasti, että suojeluarvot huomioiden.

Osallisuutta edistämme osallisuusmallin mukaisesti.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Kaupungin omat maaomaisuudet hyödynnetään tehokkaalla kaavoituksella. Keskusta-alueella ja Huhtalan alueella on mahdollista toteuttaa valtakunnallisesti merkittäviä aluerakentamiskohteita, joissa on edellä kävijyyttä edustavia asumisratkaisuja.

Ydinkeskustassa yhteen sovitetaan kaikki liikkumismuodot ja sinne on helppo tulla. Pohjan kaupunginosa yhdistyy ydinkeskustaanratapihan alikulun avulla. Seinäjoen asema-alue rakentuu osana ydinkeskustaa. Asemakehityksen seuraavat vaiheet ovat yritysvetoisia ja niissä korostuvat asumisen ohella erilaisia palveluita tuottavat investoinnit (esim. tapahtumakeskus, hotelli) sekä asema-aluetta työpaikka-alueena tukevat ratkaisut.

Kaupunkikeskustassa kehitetään tapahtuma-alustoja ja lisätään aktiviteetteja kaiken ikäisille. Lakeudenpuistosta rakennetaan kaupunkikeskustan vihreä, kaupunkilaisia aktivoiva keidas. Tapahtumien ja asukkaiden aktiivisuuden edistäminen on osa kaupunkisuunnittelua.

Investointien toteuttaminen on edunvalvonnan kohteena. Yhdessä valtion toimijoiden kanssa huomioidaan sujuva liittyminen kaupungin katuverkolta. Kaupunki edistää pääväylien varteen tulevien ja kaupunginosakeskuksia yhdistävien kevyenliikenteen väylien toteuttamista yhteistyössä valtion aluehallinnon toimijoiden kanssa.

Asuntopolitiikassa huomioidaan asumisen muutostrendit, kuten yksinasumisen ja vuokra-asumisen yleistyminen. Kaupunkikonsernin toimin varmistetaan kaupungin kasvua tukeva, riittävä julkinen ja yksityinen vuokra-asuntotarjonta.

Asuinalueilla panostetaan lähiympäristön viihtyvyyteen ja esteettömien liikuntaympäristöjen rakentamiseen. Julkinen taide huomioidaan luonnollisena osana kaupunkikehittämistä.

Seinäjoen kaupunki sitoutuu henkilöstön jatkuvan osaamisen kehittämiseen. Henkilöstön kouluttautumista tuetaan vahvasti. Hyvän johtamisen taitoja vahvistetaan ja jokaisella on mahdollisuus kehittää omia esihenkilötaitojaan. Kaikilla toimialan esihenkilöillä on johtamiskoulutus.

Riskianalyysi

24 tunnin vasteaika palveluissa on haastava nykyisillä resursseilla, varsinkin sairaustapauksien sattuessa. Yritysalueita löytyy jo nyt eri tarpeisiin, mutta lähellä kaupunkikeskustaa olevista isommista tonteista alkaa olla pulaa. Haasteena on johdonmukaisuus maapolitiikassa, joka vaikuttaa oleellisesti tulevaisuudessa maanhankinnan onnistumiseen keskeisiltä paikoilta. Kaupungin talouden kehitys ja mahdolliset määrärahakarsinnat voivat vaarantaa muiden painopistealueiden toteutumisen.

Tulosalue 600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	217 984	222 700	239 700	239 700	7,6
Toimintamenot	-1 317 394	-1 297 800	-1 300 300	-1 300 300	0,2
Netto (Toimintakate)	-1 099 410	-1 075 100	-1 060 600	-1 060 600	-1,3

Toiminta-ajatus

Kaupunkiympäristötoimiala luo ja turvaa kuntalaisille toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön järjestämällä maankäyttö-, yhdyskuntatekniikka- ja toimitilapalvelut sekä

rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät valtuuston osoittamat resurssit huomioon ottaen.

Hallinnon tulosalue tuottaa toimisto-, valmistelu-, talous- ja täytäntöönpanopalveluja tulosalueille sekä asiakkaille sisältäen toimialan yhteisen palvelupisteen hallinnoinnin kaupunkiympäristön toimi-alan toimintaa osaltaan koordinoiden ja kehittäen.

Useimmin kysytyt, käyntiä vaativat palvelut tuotetaan joutuisasti ja laadukkaasti keskitetyn palvelupiste Alvarin kautta, joka palvelee sekä sisäisiä, että ulkoisia asiakkaita.

Hallinnon tulosalueella Pysäköinninvalvonta toimii osana kaupunkiympäristön hallintoa tuottaen pysäköintiin liittyviä neuvonta- ja valvontatehtäviä. Hallinnon tulosalueelle sisältyvä Asuntotoimi huolehtii ARA:n kunnalle jättämistä viranomaistehtävistä.

Tulosalueen talousarvio sisältää myös kaupunkiympäristölautakunnan ja lupa-asiainlautakunnan talousarviot.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Yrittäjyyskaupunki 2.0		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Kaupungin palveluissa vastataan 24 tunnin kuluessa yrittäjien palvelupyyntöihin.		Toimialarajat, henkilöstö- ja osaamisresurssit			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Asiakasmäärät, asiakaspalautteet ja yhteydenotot/v.		2500	2000	○	
Pysäköintivirhemaksut/Oikaisuvaatimukset		350 kpl/v	350 kpl/v	○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Henkilöstön työolosuhteet ovat turvalliset ja terveelliset. Seinäjoen kaupungissa on yhdessä tekemisen meininki. Jokaisella työntekijällä on mahdollisuus ilmaista itseään, tuoda esille asiantuntijuuttaan ja kehittää omaa osaamistaan.		Huonoksi koetut työhyvinvointi ja työssä jaksaminen heijastuvat kuntapalvelujen tuottamiseen.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Työtyyvyväisyyskysely NPS arvo		0	10	○	
Osastopalaverit, osallisuus		70 - 90 %	100 %	○	
Kehityskeskustelut		78 %	100%	○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Kaupunkikonsernin talous pysyy tasapai-nossa ja omistajaohjauksella tuetaan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.		Säästöohjelmat aiheuttavat epärealistisia tuottolisäyksiä ja kulujen karsimista.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Käyttötalouden toteutuminen tuotot/kulut		104/101,2	98-100%	○	
Investointien toteutuminen		97,4 %	98-100%	○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Digiälykäs kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Hyödyntämällä digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia kaikkien arki helpottuu. Digitalisaatiota hyödynnetään kaupun-kikonsernin palveluiden tuottamisessa ennakkoluulottomasti ja laajasti.		Järjestelmäpuutteet, perehtyminen ja osaaminen. Asiakkaiden valmius käyttöönottoon.	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Sähköinen laskutus				◯	
Trimble Locus (hulevesilaskutaineisto)				◯	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto	TP2021	TA2022	TA2023
Talousarvion toteutuminen, käyttötalous	104/101,2	98-100%	98-100%
Talousarvion toteutuminen, investoinnit	97,4 %	98-100%	98-100%
Sisäinen asiakastyytyväisyys (1-5)	4,73 (1-6)	4,73(1-6)	4,1(1-5)
Palvelupiste Alvarin asiakastyytyväisyys - suosittelijat - oikean henkilön tavoitettavuus - asian hoidettiin odotetusti		95% 96 % 96 %	Ei mitata
Työtyytyväisyys (1-6)	...	4,5	4,5
Pysäköintivirhemaksu/ Oikaisuvaatimukset	468	350 kpl/v	350 kpl/v
Huomautukset	1481	400	300
WPro- ilmoitusten lukumäärä	1 kpl		0 kpl

Tulosalue 610 Toimitilat

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	42 944 430	42 703 000	44 679 700	44 679 700	4,6
Toimintamenot	-28 769 699	-28 642 600	-29 370 000	-29 370 000	2,5
Netto (Toimintakate)	14 174 731	14 060 400	15 309 700	15 309 700	8,9

Toiminta-ajatus

Toimitilat suunnittelee, tuottaa, hallinnoi ja ylläpitää kaupungin palvelurakenteeseen tarvittavia tiloja sekä muuta kaupungin omistukseen kuuluvaa rakennuskantaa. Lisäksi tulosalue tuottaa kaupungin sisäiset ruoka- ja siivouspalvelut. Toiminnan keskeisiä painopisteitä ovat toimitilojen terveellisyys, turvallisuus, toimivuus ja tehokkuus sekä rakennusomaisuuden arvon säilyttävä korjausvelan hallinta. Ylläpito ja siivous pyritään tuottamaan kestävän kehityksen ja elinkaaritaloudellisuuden näkökulmista kaikissa olosuhteissa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Ruokapalvelut tuottavat Seinäjoen kaupungin asukkaille ravitsemuksellisesti täysipainoisia aterioita. Palvelu tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, ottaen huomioon kasvavan kaupungin palvelutuotannon turvaaminen.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Rakennuskannan energiatehokkuus paranee ja hiilijalanjälki pienenee		Rahoitus- ja henkilöresurssipula	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Rakennusten lämpötilakorjattu lämmönkulutus pienenee	35,8 kWh/m3	-3 % = < 34,72 kWh/m3		○	
Rakennusten sähkönkulutus pienenee	17,9 kWh/m3	-3 % = < 17,36 kWh/m3		○	
Öljylämmityskohteita korvataan muulla lämmitysmuodolla		Toteutetaan 2 kohdetta		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Kasvun ja investoinnit turvaava talous
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Yksikkökustannustaso kiinteistönhoidossa ja siivous- ja ruokapalveluissa ei kasva alan indeksiin verraten. Rakennuttamisen asiantuntijapalvelua tuotetaan kilpailukykyiseen hintaan.		Palvelutason säilyttäminen tavoitetasolla kiristyvässä taloudessa.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Siivouspalvelun kustannus €/m2	2,08	Muutos alle alan indeksin		○	
Kiinteistönhoidon kustannus €/m2	0,52	Muutos alle alan indeksin		○	
Koululounaan hinta €	3,26	Muutos alle alan indeksin		○	
Rakennuttamispalvelun kustannus % projektien kokonaiskustannuksista	2021 2,6 %	Alle 3 %		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Kasvun ja investoinnit turvaava talous
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Rakennuskannan korjausvelka ei kasva		Rahoituskehys ei riitä kattamaan rakennusten normaalin kuluman aiheuttamaa korjausvelan kasvua.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Korjausvelka miljoonaa euroa	Laskennassa	< nykyarvo		○	
Rakennuskohtaisten pitkän tähtäimen suunnitelmien (PTS) laadintaa jatketaan	Aloitetaan 2022	Laadittuna 50 kohdetta		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		**Tilannekuvaus ja riskiarvio**	
Kaupungin rakennuskannan sisäilmaolosuhde paranee		Rahoitus- ja henkilöstöriski rakennuskannan ylläpidossa ja ennakoivassa kunnossapidossa.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Sisäilmatyöryhmässä käsittelyssä olevien kohteiden määrä vähenee	Keskiarvo 18,5	< nykyarvo		○	
Sisäilmasyistä väistötiloissa oleva henkilömäärä vähenee (henkilöstö laskien)	n. 65 kpl	< nykyarvo		○	

Sisäilmakohteiden tutkimusten ja korjausten läpimenoajat toteutuvat prosessikaavion mukaisesti.	...	Ei poikkeamia		○	

Tulosalue 620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	11 253 421	9 311 100	9 445 700	9 445 700	1,4
Toimintamenot	-1 851 525	-1 978 400	-2 112 500	-2 112 500	6,8
Netto (Toimintakate)	9 401 896	7 332 700	7 333 200	7 333 200	0,0

Toiminta-ajatus

Tulosalueen tarkoituksena on luoda edellytykset toimivan, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön muodostumiselle ja turvata riittävä ja monipuolinen tonttivaranto maanhankinnan painopistealueilla. Tulosalue tuottaa ja ylläpitää ajantasaista paikkatietoaineistoa ja hoitaa osaltaan viiveettömän kiinteistönmuodostuksen yrityksille ja asukkaille tonttien myynnin ja rakentamisen tarpeisiin sekä tuottaa tarvittavat mittauspalvelut rakentamisen tueksi.

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Yrittäjyyskaupunki 2.0		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Kaupungilla on tarjolla riittävästi ja monipuolisesti erilaiseen yritystoimintaan sopivia tontteja kaupungin eri osissa.		Tonttitarjonta ja yritystoiminnan tarpeet eivät kohtaa.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Myydään/vuokrataan vähintään 15 KL+T+TY-tonttia		12	15	○	

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Kaupungin maapolitiikka on johdonmukaista, tasapuolista ja avointa. Raakamaata hankitaan ennakoivasti tulevaisuuden asumis- ja yritystarpeisiin varautuen.		Kaupunki epäonnistuu maapolitiikassa ja raakamaan hinta nousee merkittävästi.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Hankitaan raakamaata väh. 40 ha/v		50,7 ha	40 ha	○	
Maankäyttösopimukset (MRL 91 a§) solmitaan aina, kun asemakaavasta aiheutuu maanomistajalle merkittävää hyötyä		100%	100%	○	

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Tonttien myynti ja vuokraus asumiseen		Tonttitarjonta ja asiakkaiden tarpeet eivät kohtaa			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
AO-erillispientalotontit /lkm		99	60		◯
AK/AR - asuinkerrostalo- ja rivitalotontit / lkm		12	10		◯

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Henkilöstö kokee työnsä mielekkääksi, palkitsevaksi ja elämänhallintaa tukevaksi. Jokaisella työntekijällä on mahdollisuus ilmaista itseään, tuoda esille asiantuntijuuttaan ja kehittää omaa osaamistaan.		Tuloksellisuus kärsii mikäli henkilöstö ei voi hyvin.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Henkilöstökyselyn NPS-indeksi yli 10		-14	10		◯
Koko tulosalueen yhteinen kehittämispäivä (yksikkökokous) pidetään kaksi kertaa vuodessa		Kyllä	Kyllä		◯

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Digiälykäs kaupunki		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Digitalisaatiota hyödynnetään ajasta ja paikasta riippumattomien palveluiden kehittämiseksi		Asiakkaat eivät syystä tai toisesta ota palveluja käyttöönsä.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
KVP - kiinteistövaihdantapalvelun käyttö laajenee koskemaan maanvuokrasopimuksia ja yritystonttien kauppakirjoja.		…	Kyllä		◯
Trimble Locus Cloud laajenee kiinteistörekisterin muokkaussovelluksen käyttöönotolla		…	Kyllä		◯

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut	TP2021	TA2022	TA2023
6201 Kiinteistöhallinto			
Neuvoteltujen kiinteistökauppojen lkm	184	125	125
Neuvoteltujen haltuunottosopimusten lkm	32	25	25
Katualuekorvaussopimukset		35	20
6202 Maa- ja metsätilat			
Taimikon hoito ha/v	125	150	130
Istutetut metsätaimet, kpl (* Istutetun metsämaan pinta-ala 59 ha # Istutetun metsämaan pinta-ala 29,1 ha)	97 214*	arvio toteumasta 53 265 #	65 000
6204 Mittauspalvelut			
Ilmakuvaukset (drone-lennot ja viistokuvaus) ha/v *v. 2019 toteutui vain drone-lennot (**sis. vuoden 2021 orto- sekä viistokuvaus 8040 ha, omat drone-lennot 214 ha)	8254**	250	250
Rakennuspaikan sijainnin merkinnät	201	150	120
Sijaintikatselmukset		...	150
Tontinmittaukset		...	100
6205 Kiinteistöinsinöörin palvelut			
Laaditut tonttijaot ja tonttijaon muutokset lkm	43	70	70
Tonttien lohkominen lkm (***sis. myös tilojen lohkomiset (7 kpl))	67***	130	100
Yleisten alueiden lohkominen lkm **mikäli ma. toimitusinsinöörin rekrytointi toteutuu*	75	100	75
Kiinteistön laadunmuutos / tunnusmuutos lkm (**** sis. myös kiinteistöjen yhdistämiset (4 kpl))	106****	100	80
6206 Paikkatietopalvelut			
Tukipalvelupyynnöt lkm	324	700	500
Paikkatietoprojektit	41	18	19
Karttatilaukset	480	500	480
Kiinteistökauppojen tallennukset järjestelmään	865	780	700
Osoitepäätökset	107	100	80

Tulosalue 630 Yhdyskuntatekniikka

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	3 753 865	3 596 600	3 307 200	3 307 200	-8,0
Toimintamenot	-15 405 305	-14 432 500	-15 893 300	-15 893 300	10,1
Netto (Toimintakate)	-11 651 440	-10 835 900	-12 586 100	-12 586 100	16,2

Toiminta-ajatus

Yhdyskuntatekniikan tulosalue tuottaa eri tulosyksiköille asetetut tehtävät nykyaikaisia toimintatapoja käyttäen taloudellisesti ja ympäristöystävällisesti yhteistyössä kaupungin muun organisaation sekä vuorovaikutuksessa kaupunkilaisten kanssa.

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Turvallisen, laadukkaan ja viihtyisän kaupunkiympäristön luominen ja ylläpito vallitsevien normien, standardien ja laatuluokitusten mukaisesti. Kehittää paikallisliikennettä ja edistää kevyen liikenteen käyttöä.		Pandemia (korona) Virusinfektiot Voimakas taantuma/lama Valtion avustusten väheneminen Uusiutuvien polttoaineiden hintataso Taloustilanne	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Kevyen liikenteen väylien pääyhteyksien (pyöräilystrategia 2012) parannustyöt	Ei	Kyllä		○	
Runkolukittavien pyörätelineiden lisääminen	30 kpl	40 kpl		○	
Uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen omassa kalustossa	0 % kaikista liikennepoltto aineista	5 % kaikista liikennepoltto aineista		○	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvät palvelut asukkaille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Yhdyskuntatekniikan palvelujen tuottaminen asiakaspalvelulähtöisesti. Kehittää asiakaspalvelua käyttäjäystävällisempään suuntaan. Mahdollistaa kuntalaisten osallistuminen tulevien investointihankkeiden valmisteluun. Luoda uusia toimintatapoja viestintään.		Haastavat asiakkaat Henkilöstöresurssit Työntekijöiden asennoituminen	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Yhteistyökysely kaupungin henkilöstölle	1 kpl/v	1kpl/v		○	
Palautepalvelun keskimääräinen vastausaika	3 työpäivää	2 työpäivää		○	
Sähköinen lupajärjestelmä	Ei	Kyllä		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki

Talousarviotavoite	**Merkittävimmät riskit**
Suunnittelun, rakentamisen, kunnossapidon, kone- ja kuljetuskeskuksen sekä puistotoimen tehtävien toteutus budjetin määrärahojen puitteissa kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla. Mahdollistaa turvallinen ja terveellinen työympäristö. Kehittyä ja mukautua digitalisaation sekä toimintaympäristön muutoksissa. Organisaation uudistaminen kustannustehokkaampaan toimintatapaan.	Sään ääri-ilmiöt Poikkeusolot Määrärahat Henkilöstön sopeutuminen muutoksiin Henkilöstön välinpitämätön suhtautuminen työturvallisuusriskeihin

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Toteutuneen investointihankkeen asukastyytyväisyyskysely	Ei	Kyllä		○	
WPro-työtapaturmailmoitusten lukumäärä	20 kpl/v	0 kpl		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

630 Yhdyskuntatekniikka	**TP2021**	**TA2022**	**TA2023**
Runkolukittavien pyörätelineiden lisääminen	20 kpl	30 kpl	40 kpl
Uusiutuvien polttoaineiden käytön lisääminen omassa kalustossa	0 % kaikista liikennepolttoaineista	0 % kaikista liikennepolttoaineista	5 % kaikista liikennepolttoaineista
Yhteistyökysely kaupungin henkilöstölle	...	1 kysely/vuosi	1 kysely/vuosi
Palautepalvelun keskimääräinen vastausaika	...	2 työpäivää	2 työpäivää
WPro-työtapaturmailmoitusten lukumäärä	23 työtapaturmaa	20 työtapaturmaa	0 työtapaturmaa

Tulosalue 650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	112 583	51 900	63 700	63 700	22,7
Toimintamenot	-859 886	-1 089 400	-1 073 600	-1 073 600	-1,5
Netto (Toimintakate)	-747 304	-1 037 500	-1 009 900	-1 009 900	-2,7

Toiminta-ajatus

Ohjata kaupungin kehitystä kaupunkistrategian ja kestävän kehityksen mukaisesti. Mahdollistaa työpaikkojen ja väestön kasvun edellytykset. Tuottaa korkealuokkaista ja elävää kaupunkikuvaa, joka aktivoi kaupunkilaisia.

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite		Kasvun ja investoinnit turvaava talous	
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Kaavoilla ja muilla toimenpiteillä osoitetaan riittävästi tontteja		Rajallisten resurssien kohdentaminen oikein			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Hankkeet eivät viivästy ja kaupunki kasvaa tarkoituksenmukaisesti					○

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Toimiva ja esteettisesti tasokas ympäristö joka on rakenteeltaan selkeä ja helposti hahmotettava. Erityishuomio on kaupunkikeskustan elävyyden kehittämisessä. Erityisryhmien asumisen kehittämisellä (esimerkiksi vanheneva väestö) pyritään pitkän tähtäimen kokonaistaloudellisuuteen.		Lyhytnäköiset ratkaisut ja ”pikavoitot” johtavat pitkällä aikavälillä yhteiskunnan kulujen kasvamiseen. Toimijat ja asukkaat olisi sitoutettava yhteiskunnan kannalta parhaisiin ratkaisuihin pitkällä tähtäimellä.	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Taloudellinen ja ekologinen sekä tehokas kaupunkirakenne joka pohjautuu resurssien tehokkaaseen hyödyntämiseen. Kaupungin ominaispiirteitä ja maantieteellistä asemaa hyödynnetään ja kehitetään.		Muiden toimijoiden sitouttaminen ja valtion rahoituksen saaminen. Hankkeet vaativat usein myös kaupungin ulkopuolisten organisaatioiden kanssa tehtävää yhteistyötä.	

Tulosalue 660 Rakennusvalvonta

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	1 019 139	872 500	898 400	898 400	3,0
Toimintamenot	-888 768	-956 200	-1 018 000	-1 018 000	6,5
Netto (Toimintakate)	130 371	-83 700	-119 600	-119 600	42,9

Toiminta-ajatus

Rakennusvalvonta suorittaa rakentamisen valvonta-, neuvonta- ja ohjaustyötä sekä huolehtii lupamenettelyn ja työmaa-aikaisen valvonnan avulla, että kulloinkin voimassa olevia lakeja ja määräyksiä noudatetaan.

Strateginen valinta	Palvelut	Strateginen tavoite	Sujuvat palvelut		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Resursseihin tarvitaan lisäystä LVI- tarkastajan osalta. Sähköisen asioinnin täysimääräinen käyttöönotto.		Resurssien riittävyys. Henkilöstön ikääntymi-nen ja siitä johtuvat sairaslomat sekä eläköityminen.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Keskimääräinen lupahakemusten käsittelyaika		27 pv	25 pv	○	
Rakennusvalvonnan henkilömäärä		12.2 kpl	12.6 kpl	○	
Sähköinen asiointi		95 %	100 %	○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

660 Rakennusvalvonta	TP2021	TA2022	TA2023
Rakennuslupien määrä	798	700	700
Rakennusaikaiset katselmukset	2407	2200	2200
Lupahakemusten keskimääräinen käsittely-aika vrk	27	28	28

Tulosalue 670 Ympäristönsuojelu

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	87 283	90 800	99 000	99 000	9,0
Toimintamenot	-376 967	-441 600	-445 900	-445 900	1,0
Netto (Toimintakate)	-289 685	-350 800	-346 900	-346 900	-1,1

Toiminta-ajatus

Ympäristönsuojelu hoitaa kunnalle laissa erikseen määrättyjä ympäristönsuojelutehtäviä. Tehtävänä on toimia ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä sekä toimia mm. ympäristönsuojelulain, jätelain, maastoliikennelain, vesilain ja maa-aineslain lupa- ja valvontaviranomaisena siltä osin, kun tehtävät on kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle laissa määritelty. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii lupa-asiainlautakunta.

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	Strateginen tavoite	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Käsitellään vireille tulevat luvat ja ilmoitukset viivytyksettä ja laadukkaasti.		Käsittelyaika pitenee käsittelijästä riippumattomista syistä, kuten kuulutusten pidentynyt aika 30 + 7 päivää lainsäädännön muutoksesta johtuen. Vähäinen henkilöstömäärä ja mahdolliset pidemmät sairaslomat. Laadun ylläpitämisen riskinä on liian vähäiset henkilöstön koulutusmahdollisuudet.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Lupien ja ilmoitusten käsittelyaika		4,4 kk	4,5 kk	○	
Päätösten pysyvyys oikeusasteissa		...	päätökset ennallaan	○	
Ympäristöluvat ja -ilmoitukset vireille sähköisesti		40%	60%	○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Noudattaa ja ylläpitää lautakunnan hyväksymää lupa- ja ilmoitusvelvollisten toimintojen valvontasuunnitelmaa sekä seurata kaupunkimme ilmanlaatua, jotta asukkaat voivat elää turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä.		Henkilöstöresurssien riittävyys tarkastuksien tekemiseen. Valvontakäyntien esteenä voivat olla myös vallitsevat tautitilanteet, jotka estävät tai rajoittavat paikalla käyntejä. Liian vähäinen valvonta saattaa aiheuttaa mm. kemikaaliriskejä ympäristöön. Ilmanlaadun heikentyessä toimialalla ei reagoida esim. katupölyn vähentämistoimenpitein kehotuksestamme huolimatta.	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröinti- sekä muun lainsäädännön valvonta- ja tarkastuskäynnit vuodessa	45	80		○	
Ilmanlaadunmittaustoiminta: Päiviä, jolloin ilman pölypitoisuudet ylittävät terveyden suojelemiseksi annetun raja-arvon 50 µg/m3	5	enintään 5		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Toimitaan ympäristönsuojelun edistäjänä ja kehittäjänä kaupungissamme sekä tuetaan kaupungin Hinku-työtä* asiantuntijuudellamme ja hanketyöllä. Tunnistetaan kestävän kehityksen työhön kohdistuvat kuntalaisten tarpeet ja toiveet.		Edistämis- ja kehittämistehtävät edellyttävät riittävää henkilöstöresurssointia, sillä ympäristönsuojelun eri lakien edellyttämät viranomaistehtävät vievät nykyresurssit.	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Seurataan Hinku-kriteerien täyttymistä *Hinku =kohti hiilineutraalia kuntaa, sitouduttu vähentämään CO2 päästöjä vuoden 2007 tasosta 80% vuoteen 2030.	…	kriteerit täyttyvät		○	
Kestävää kehitystä ja ympäristönsuojelua koskevien tiedotteiden tai juttujen määrä/vuosi	15	20		○	
Kestävän kehityksen hanke tai hankkeessa mukanaolo edistämässä tavoitteita	2	3			
Teetetään kyselytutkimus kuntalaisten kestävän kehityksen tarpeista ja toiveista	…	tehty		○	

Strateginen valinta	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki	Strateginen tavoite	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Noudatetaan annettua talousarviota		Lupa- ja valvontatulot putoavat nykyisestä tai resurssien vähyyden vuoksi lupien käsittelyajat pitenevät	

Mittari/mittarit	Nykyarvo	Tavoitearvo	Toteuma-arvo		
Pysyminen talousarviossa	talousarviossa on pysytty	pysytään talousarviossa		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

670 Ympäristönsuojelu	TP2021	TA2022	TA2023
Lupien ja ilmoitusten käsittelyaika	4,4 kk	4,5 kk	4,5 kk
Ympäristöluvat ja -ilmoitukset vireille sähköisesti	40 %	50 %	60 %
Lupa-, ilmoitus- ja rekisteröinti- sekä muun lainsäädännön valvonta- ja tarkastuskäynnit vuodessa	45	80	80
Ilmanlaadunmittaustoiminta: Päiviä, jolloin ilman pölypitoisuudet ylittävät terveyden suojelemiseksi annetun raja-arvon 50 µg/m3	5	5	5
Kestävää kehitystä ja ympäristönsuojelua koskevien tiedotteiden tai juttujen määrä/vuosi	15	12	15
Kestävän kehityksen hanke tai hankkeessa mukanaolo edistämässä tavoitteita	1	1	3

Tulosalue 690 Ympäristöterveydenhuolto

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	0	0	2 627 600	2 627 600	
Toimintamenot	0	0	-3 337 500	-3 337 500	
Netto (Toimintakate)	0	0	-709 900	-709 900	

Toiminta-ajatus

Vuoden 2011 alusta muodostettu ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto jatkaa vuonna 2023 entisellä alueella, johon kuuluu 12 kuntaa: Seinäjoki, Isokyrö, Lapua, Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli, Alajärvi, Kuortane, Soini, Alavus ja Ähtäri. Vuoden 2023 alussa yhteistoiminta-alueeseen liittyy mahdollisesti vielä Ilmajoen kunta. Seinäjoki toimii yhteistoiminta-alueen vastuukuntana. Yhteistoiminta-alueen toiminta perustuu ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa esitettyihin yhteisiin periaatteisiin. Ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia.

Ympäristöterveydenhuolto siirtyy vuoden 2023 alussa sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisuudesta lupa-asianlautakunnan alaisuuteen. Lautakunnan alainen yhteistoimintajaosto toimii ympäristöterveydenhuollon tulosalueen lakien mukaisena viranomaisena. Yhteistoimintajaostossa on kattava edustus alueen kunnista. Jaosto päättää mm. ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta ja maksutaksasta, käsittelee viranhaltijapäätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset sekä tekee päätöksiä mm. terveydensuojelulain mukaisista määräyksistä ja kielloista.

Ympäristöterveydenhuollon tulosalueella on kolme tulosyksikköä: ympäristöterveydenhuollon hallinto, eläinlääkintähuolto ja yleinen terveysvalvonta. Tulosaluetta johtaa ympäristöterveysjohtaja. Ympäristöterveydenhuollon hallinnon tulosyksikössä on ympäristöterveysjohtajan ja johdon sihteerin virat. Eläinlääkintähuollon tulosyksikköä johtaa johtava kaupungineläinlääkäri. Tulosyksikön henkilöstössä on hänen

lisäkseen 21 vakituista eläinlääkärin virkaa. Eläinlääkäreistä 16 on praktisoivia kaupungineläinlääkäreitä; kaksi hygieenikkoeläinlääkäreitä, joista toinen osa-aikainen; kaksi valvontaeläinlääkäreitä ja yksi terveydenhuoltoeläinlääkäri. Ympäristöterveysjohtajan ja johtavan kaupungineläinlääkärin tehtäviin kuuluu myös jonkin verran käytännön valvontatehtäviä. Eläinlääkärit toimivat 12 eri toimipisteessä: Seinäjoki, Ylistaro, Peräseinäjoki, Lapua, Kauhava, Evijärvi, Lappajärvi, Alajärvi, Lehtimäki, Ähtäri, Alavus ja Kuortane.

Yleisen terveysvalvonnan tulosyksikössä on 14 terveystarkastajan virkaa. Tulosyksikön tehtävät liittyvät elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja lääkelainsäädännön valvontaan. Seitsemän terveystarkastajaa työskentelee elintarvikevalvonnan ja seitsemän terveydensuojelulain valvonnan tiimissä. Terveystarkastajat toimivat viidessä eri toimipisteessä: Seinäjoki, Lapua, Alajärvi, Lappajärvi ja Alavus.

Ympäristöterveydenhuollon suurimmat haasteet vuonna 2023 liittyvät eläinlääkäreiden rekrytointiin. Vuonna 2022 eläinlääkäreiden rekrytointiongelmat ovat aiheuttaneet mm. kaupungineläinlääkäreiden työkuormituksen lisääntymistä ja päivystyksen uudelleenorganisointitarvetta. Nämä haasteet saattavat jatkua myös vuonna 2023. Yleisen terveysvalvonnan puolella suurimmat haasteet liittyvät toiminnan kehittämiseen ja uudelleenorganisointiin.

Strateginen valinta		**Strateginen tavoite**				
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Yleisen terveysvalvonnan suunnitelmallisen valvonnan määrä						
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Suunnitelmallisen elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain valvonnan määrä 300h/htv		220	300		○	

Strateginen valinta		**Strateginen tavoite**				
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Eläinlääkäripalveluja on saatavilla koko alueella		Resurssien riittämättömyys				
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Kaikki kaupungineläinlääkärin virat on täytetty		ei	kyllä		○	
Sijaisia on saatu yli 1kk mittaisten poissaolojen ajaksi		ei	kyllä		○	

Strateginen valinta		**Strateginen tavoite**				
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Koulutuspäivien määrä						
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Koulutuspäivien määrä 3 pv/htv					○	

Strateginen valinta		**Strateginen tavoite**				
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**				
Talousarvion raameissa pysyminen						
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Ympäristöterveydenhuollon toimintatuotot					○	
Toimintamenot					○	

Palvelukeskus ELINVOIMAN JA KILPAILUKYVYN TOIMIALA

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	979 631	947 800	1 748 500	1 748 500	84,5
Toimintamenot	-11 023 279	-10 209 600	-10 938 700	-10 938 700	7,1
Netto (Toimintakate)	-10 043 649	-9 261 800	-9 190 200	-9 190 200	-0,8

Toimintaympäristöanalyysi

Alueiden välinen kilpailu työvoimasta kiristyy edelleen. Alueiden on huolehdittava niin pito- kuin vetovoimastaan. Myös alueen imagolla ja yleisellä tunnettavuudella on suuri merkitys.

Maahanmuutto on merkittävässä roolissa niin työvoiman saatavuudessa kuin koulutuksen kansainvälistymisessä. Kunnissa kohdataan kotoutumisen velvoitteet ja mahdollisuudet.

Alueiden välisessä kilpailussa menestyvät alueet hyödyntävät koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan mahdollisuuksia.

Asukkaiden hyvinvointi ja vahva osallisuus vahvistavat kansalaisyhteiskuntaa ja luovat perustaa turvalliselle ja pitovoimaiselle seudulle.

Toiminnan painopisteet ja toimenpiteet strategian toteuttamiseksi talousarviovuonna

Seinäjoen on kyettävä vastaamaan kilpailuun huolehtimalla sekä korkeasta työllisyysasteesta että kaupungin vetovoimasta. Toimiala vastaa työllisyyden kuntakokeilusta, joka edeltää työllisyyden hoidon vastuun siirtymistä kokonaan kuntien vastuulle vuonna 2025. Työllisyyttä edistetään monipuolisella koulutusyhteistyöllä, moniammatillisella osaamisella sekä vahvistamalla edelleen yhteistyötä yritysten ja työnantajien kanssa.

Kaupungin yleistä tunnettavuutta vahvistetaan viestinnällä ja markkinoinnilla, jota toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Into Seinäjoen kanssa. Tapahtumilla on tärkeä rooli kaupungin imagossa. Kaupunki tukee tapahtumien järjestämistä onnistuneiden tapahtumien toteuttamiseksi.

Toimiala edistää aluekehitysrahoitusta hyödyntämällä osaamisen ja tutkimuksen vahvistumista Seinäjoella. Toimiala on rahoittajana ekosysteemisopimuksen toiminnassa, joka osaltaan tuo mahdollisuuksia yritysvetoiseen osaamisen vahvistamiseen.

Maahanmuuttajapalvelun vakinaistaminen edistää osaltaan maahanmuuttajien kotoutumista. Pakolaistyö on itsenäinen, mutta samalla osa palveluketjua.

Kaikenlaiset osallisuuden edistämisen muodot aktivoivat kaupunkilaisia toimimaan niin lähiympäristössä kuin koko kaupungissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikki kaupungin toimialat yhdistävää toimintaa.

Toiminnan strategiset kehittämiskohteet taloussuunnitelmakaudella

Vuoden 2023 käynnistyvä hyvinvointialue on toimialalle tärkeä yhteistyötaho ja palveluiden yhdyspinta. On selvää, että tämä yhdyspinta vielä hakee lopullista muotoaan hyvinvointialueen vasta aloittaessa toiminnan.

Vuoden 2025 alusta tuleva työllisyydenhoitovastuu on laaja-alainen ja vaativa tehtävä. Kuntakokeilun toteutuksen ohella siihen on varauduttava myös monilla muille tehtäväalueilla.

Riskianalyysi

Äkilliset kriisit yhteiskunnassa ja taloudessa voivat nopeastikin vaikuttaa työllisyystilanteeseen sitä heikentävästi.

Työvoiman saatavuus on jo nyt vaikea ongelma. Jos kaupungin vetovoimaisuus heikkenee, tulee myös tämä ongelma kärjistymään.

Hyvinvointialueen toiminta on vasta käynnistymässä. Useat yhdyspintaa koskevat kysymykset odottavat vastausta.

Tulosalue 700 Elinvoima ja kilpailukyky

Tuloarviot ja määrärahat					
	TP 2021	TA + MUUT. 2022	TAE 2023	TA 2023	Muutos-% 2022/2023
Toimintatulot	979 631	947 800	1 748 500	1 748 500	84,5
Toimintamenot	-11 023 279	-10 209 600	-10 938 700	-10 938 700	7,1
Netto (Toimintakate)	-10 043 649	-9 261 800	-9 190 200	-9 190 200	-0,8

Toiminta-ajatus

Elinvoiman ja kilpailukyvyn toimiala ja tulosalue toteuttavat kaupunkistrategiaa edistämällä osaamista, kaupungin asukkaiden osallisuutta, työllisyyttä sekä terveyttä ja hyvinvointia. Toimiala vahvistaa elinvoimaa myös toteuttamalla avointa tiedottamista sekä tukemalla kaupungin eri alueiden aktiivista kehittämistyötä. Toimiala tukee kaupungin kilpailukykyä ja vetovoimaa edistämällä kaupungin strategista ja innovatiivista toimintaa, kaupungin edunvalvontaa, kaupunkimarkkinointia, tapahtumakaupunkina kehittymistä sekä kansainvälistymistä.

Strateginen valinta	Visio	**Strateginen tavoite**	Valtakunnallinen kasvukeskus		
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**			
Seinäjoen identiteettiä ja brändiä vahvistetaan määrätietoisella markkinointi- ja viestintätyöllä.		Viestinnän ja markkinoinnin vaikuttavuus oikeissa kohderyhmissä (nykyiset asukkaat, potentiaaliset asukkaat, päättäjät), imagohaittojen ehkäisy ja hallinta.			
Mittari/mittarit		**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**	
Markkinointikampanjoiden määrä		8	10		○
Seinäjoen strategian kärkiteemojen syötteet valtakunnan medialle.		0	5		○

Viestinnän ja markkinoinnin tavoittavuutta ja sisällön kiinnostavuutta indikoiva seuraajien määrä sosiaalisessa mediassa (kaupungin Facebook-, Twitter-, Instagram-, Youtube- ja LinkedIn-tileillä yhteensä)	30 500	33 000		○	

Strateginen valinta	Yrittäjyyden ja yhteistyön kaupunki	**Strateginen tavoite**	Kehittyvä tapahtumakaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Vahvistetaan kaupungin, viranomaisten ja tapahtumanjärjestäjien välistä yhteistyötä ja hyödynnetään Tapahtumateollisuus ry:n kaupunkiverkostoa kaupungin sisäisessä kehitystyössä. Tiedonsaantia tapahtumiin vaikuttavista toimista kaupunkialueella parannetaan.		Kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelmissa ei huomioida tapahtumia. Riittämättömät henkilöresurssit.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Palautekeskustelut, yhteiset tapaamiset, osallistuminen kaupunkiverkoston kokouksiin	8	12		○	
Yhteinen digitaalinen portaali -hanke	hanke vireille	hanke käynnistyy		○	

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Seinäjoki on Suomen elinvoimaisin 50.000 – 100.000 asukkaan kaupunki (vertailutekijöitä ovat väestökehitys, yritys- ja tulodynamiikka, koulutus- ja hyvinvointi, työllisyys sekä muu elinvoimadynamiikka). Kansainvälistyminen nähdään keinona toteuttaa kaupungin strategiaa ja se toimii työkaluna elinvoimaisen ja kehittyvän kaupungin tekemisessä.		Seinäjoen tai Seinäjoen kaupunkiseudun kansallisen aseman heikentyminen kasvukeskuksena.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Sijoittuminen 50 000-100 000 as. kuntien elinvoimavertailussa (MDI: aluekehityksen tilannekuva)	3.	1.		○	
Suhteellinen väestönlisäys suurten kaupunkien (C21) joukossa	6.	3.		○	
Nettomaahanmuutto, hlöä	132 (v. 2021)	200		○	

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Asukasosallisuutta edistetään suunnitelmallisella, osallisuusmalliin perustuvalla työllä.		Osallisuustoiminnassa asukkaiden ja sidosryhmien sekä kaupungin oman organisaation sitouttaminen ja toiminnan vakiinnuttamisen epäonnistuminen.	

Osallistuva budjetointi on vakiintunut toimintamalli Seinäjoella.	Asukkaat eivät osallistu ideoimalla tai äänestämällä.				
Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Osallisuusmalli päivitetty	edellinen on voimassa	on päivitetty		○	
Osallistuvan budjetin äänestäjien määrä	850 äänestäjää	1000 äänestäjää		○	

Strateginen valinta	Vetovoimainen Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Opiskelijalle paras kaupunki
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Osaamisen ja osaamisympäristön vahvistaminen yliopisto- ja korkeakoulutoimintaan kohdistuvin panostuksin sekä kehittämällä yhteistyötä korkeakoulutoimijoiden kanssa. Kampusalueen vetovoiman ja toiminnallisuuden edistäminen yhdessä alueen toimijoiden kanssa.		Osaamispanostuksiin ei ole taloudellisia resursseja kaupungilla ja erityisesti korkeakoulutoimijoilla itsellään. Seinäjoki ei ole opiskeluympäristönä riittävän houkutteleva opiskelijalle.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Maisteritason koulutusohjelmien määrä	2-4	6-8		○	
Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus aikuisväestöstä (25 v. täyttäneet)	9,3 %	10,0 %		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä edistetään ja seurataan hyvinvointisuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden kautta. Vahvistetaan ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä. Vahvistetaan lapsen oikeuksien toteutumista kaupungin kaikilla toimialoilla.		Asukkaiden hyvinvoinnin seurantaan valitut mittarit eivät ole päteviä. Ehkäisevän päihdetyön toimet eivät tavoita asukkaita. Kaupungin toimialat eivät sitoudu toimintasuunnitelman tavoitteisiin.	

Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
Hyvinvointiraportissa seurataan asukkaiden hyvinvointia eri mittareiden kautta.	-	Hyvinvointi-raportti tehty		○	
Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdesuunnitelma päivitetty	-	on päivitetty		○	
Lapsiystävällinen kunta –toimintasuunnitelman toteutus etenee suunnitellusti	aloitettu	osa toimenpiteistä on toteutunut		○	

Strateginen valinta	Palveleva Seinäjoki	**Strateginen tavoite**	Vastuuta työllisyydestä
Talousarviotavoite		**Merkittävimmät riskit**	
Työllisyysasteen nostaminen kuntalaisten työelämäosallisuutta vahvistamalla ja työnhaun tukeminen monialaisesti tunnistettuihin yksilöllisiin tarpeisiin vastaamalla. Myönteinen työllisyyskehitys johtaa julkisten menojen pienenemiseen, muun muassa		Kansantalouden taantuma kansainvälisen tilanteen johdosta sekä mahdollisen pandemian pitkittymisen yhteisvaikutuksena, mikä johtaa työllisyyden heikkenemiseen. Inflaatiokehitys vaikuttaa ostovoimaan, mikä vaikuttaa eniten haavoittuvassa työmarkkina-asemassa olevien kuntalaisten taloudelliseen asemaan.	

työmarkkinatukimaksujen muodossa sekä lyhyellä että keskipitkällä aikavälillä. Työttömyysjaksojen lyheneminen kaikissa työnhaun asiakasryhmissä tukee tavoitetta. Edellä kuvattu sisältää myös yrittäjien/työnantajien palvelujen kehittämisen työllisyyden kuntakokeilussa					
Mittari/mittarit	**Nykyarvo**	**Tavoitearvo**	**Toteuma-arvo**		
kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuus	3.3M€	3.3M€		○	
Suurten kaupunkien (C21) työttömyysaste	C21-kaupunkien alhaisin työttömyys%.	C21-kaupunkien alhaisin työttömyys%.		○	
Virta yli 3 kk työttömyyteen.	39,7%	37%		○	

Toiminnan volyymit/tunnusluvut

700 Elinvoima ja kilpailukyky	**TP2021**	**TA2022**	**TA2023**
Asiakasmäärä (hlöä) työllisyyspalveluissa (2021) ja työllisyyden kuntakokeilussa (heinäkuu 2022)	3465	3345	3400
Panostukset osaamiseen (ml. yliopistotoiminta, Epanet-professuurit, osuudet tutkimus- ja koulutushankkeissa), tuhatta €	741	912	1195

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

TYTÄRYHTEISÖT

Tytäryhteisö Etelä-Pohjanmaan Ravikatsomo Oy

Kaupungin omistusosuus % 54,40

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtö-taso/toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti				○	
Riittävä maksuvalmius	Siirtyvät vastikerahoituslaskelmat ylijäämäisiä	+14 762	+ 37 500		○	
Ravikeskuksen vetovoiman lisääminen	Vuosittain tapahtuva kehitystyö				○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	152 868	160 782	160 782	0,00
Liikevoitto/-tappio	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	25 802	0,00	0,00	0,00
Ulkoiset lainat 31.12.	797 757	742 940	688 123	-109 633
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	130 000	170 000	170 000	+ 40 000
Nettoinvestoinnit				
Merkittävimmät investoinnit:	Yhtiö on tilikausilla 2018-2022 tehnyt 400-450 000 euron investoinnit rakennuksen kattoon, julkisivuun ja taloteknisiin järjestelmiin. Näiden lisäksi on tehty käytettävyyteen, turvallisuuteen ja energiatehokkuuteen liittyviä investointeja.			

Tytäryhteisö Into Seinäjoki Oy

Kaupungin omistusosuus % 89,15

Toimiala Into Seinäjoki Oy:n missiona on toimia yritysten menestystä varten. Visionsa mukaisesti Into haluaa kehittää Suomen parasta liiketoimintaympäristöä ja olla yritysten arvostama kumppani. Inton toiminta-ajatuksena on yritystoiminnan ja sen edellytysten vahvistaminen. Toiminta-ajatustaan yhtiö toteuttaa palveluillaan alkaville, toimiville ja kaupunkiin sijoittuville yrityksille sekä kehittämällä kaupunkia yritysten toimintaympäristöä.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtö-taso/toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tavoitteet määritellään Into Seinäjoki Oy:n ja Seinäjoen kaupungin välisessä yhteistyösopimuksessa.	Mittarit ja arviointikriteerit määritellään yhteistyösopimuksessa.				○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	9 145 000	9 000 000	9 300 000	+300 000
Liikevoitto/-tappio	430 000	200 000	135 000	-65 000
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	435 000	150 000	125 000	-25 000
Ulkoiset lainat 31.12.	-	-	-	-
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	-	-	-	-
Nettoinvestoinnit	-	-	-	-
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Animwest

Kaupungin omistusosuus % 100,0

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtö-taso/toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti				○	
Riittävä maksuvalmius	Tilikauden vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	+71 750	+80 000		○	
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla				○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2021/2023
Liikevaihto	467 402	478 322	478 404	+11 002
Liikevoitto/-tappio	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-15,98	0,00	0,00	0,00
Ulkoiset lainat 31.12.	2 360 532	2 120 270	1 880 008	-480 524
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	200 000 *	200 000 *	200 000 *	0
Nettoinvestoinnit	125 000 **	125 000**	125 000**	0
Merkittävimmät investoinnit:				
*Seinäjoen kaupunki on tehnyt yhtiöön pääomasijoituksen 2020, jolla vakautettiin yhtiön alkuvaiheessa tulleet tappiot. Sijoituksen palauttaminen sovittu 2026-2030 väliselle ajanjaksolle. ** Vuosittain rahastoitava pääomavastike				

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Palvelutalot

Kaupungin omistusosuus % 95,5

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtö-taso/toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti				○	
Riittävä maksuvalmius	Tilikauden vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	1 352 013	1 300 000		○	
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla				○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	3 401 734	3 534 969	3 489 980	88 246
Liikevoitto/-tappio	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	1 230	0,00	0,00	0,00
Ulkoiset lainat 31.12.	16 958 046	14 916 696	12 901 993	-4 056 053
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0,00	0,00	0,00	0
Nettoinvestoinnit	1 800 000 *	1 750 000 *	1 600 000 *	-200 000
Merkittävimmät investoinnit:				
* Vuosittain rahastoitava pääomavastike ** Tilikaudella 2023 on tarkoitus ryhtyä Kärjen uuden koulun rakennushankkeeseen (kust.arvio 19 milj)				

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Seinäjoen Ruokatalo

Kaupungin omistusosuus % 100,0

Toimiala Toimitilojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus.

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtö-taso/toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tilojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	100	100		○	
Korjausvelan määrä on hallinnassa	Ylläpitokorjauksia suoritetaan vuosittain suunnitelmallisesti				○	
Riittävä maksuvalmius	Tilikausien vastikerahoituslaskelma on ylijäämäinen	1 049 372	1 049 372		○	
Vastiketason pysyminen tasaisena	Ylimääräisiä vastikkeita ei peritä tilikausilla				○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	1 106 184	1 059 142	1 047 112	-59 072
Liikevoitto/-tappio	0	0	0	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	1 282	0	0	0
Ulkoiset lainat 31.12.	7 772 414	7 096 552	6 420 690	-1 351 724
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	330 000 *	330 000 *	330 000 *	
Merkittävimmät investoinnit:				
* Vuosittain rahastoitava pääomavastike				

Tytäryhteisö Lakeuden Vesi Oy

Kaupungin omistusosuus % 62,7

Toimiala Talousveden tuotanto ja jakelu

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Tyytyväinen asiakas, laatu	Talousveden laatuvaatimukset	100 %	100 %		◯	
Häiriötön tuotanto ja jakelu	Ennakoimattomat katkokset	3 kpl	0 kpl		◯	
Talous, tuotantomäärä	Toimitettu vesimäärä	6,26	> 6		◯	
Talous, hävikki	Laskuttamaton vesimäärä	2 %	< 2 %		◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	2 610 876	2 400 000	2 500 000	+100 000
Liikevoitto/-tappio	156 355	150 000	150 000	0
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	121 292	120 000	120 000	0
Ulkoiset lainat 31.12.	3 250 000	2 750 000	2 250 000	-500 000
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	290 000	800 000	1 300 000	+500 000
Merkittävimmät investoinnit:				
Päävesilaitoksen puhdasvesisäiliön laajennus (ve. rinnakkaisputki osa 5A)				

Tytäryhteisö SeiLab Oy

Kaupungin omistusosuus % 100

Toimiala Elintarvike- ja ympäristölaboratorio

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Operatiivinen kannattavuus	Liiketulos-%	2,35 %	> 3 %		◯	
Omalle pääomalle parempaa tuottoa	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	5,75 %	> 8 %		◯	
Liikevaihdosta jää enemmän katetta	Käyttökate-%	6,86 %	> 7 %		◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	3 730 148	3 887 000	3 728 391	-158 609
Liikevoitto/-tappio	87 766	74 600	111 806	37 206
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	88 242	74 400	112 717	38 317
Ulkoiset lainat 31.12.	...	...	...	...
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	...	...	...	...
Nettoinvestoinnit	45 000	70 000	50 000	- 20 000
Merkittävimmät investoinnit:				
Laitehankintoja analytiikkaan riippuen prioriteettijärjestyksestä				

Tytäryhteisö Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy

Kaupungin omistusosuus % 65,55 %

Toimiala Koulutus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Saavutetaan OKM:n kanssa sovittu tutkintotavoite AMK-tukinnoissa.	815	780	815		○	
Saavutetaan OKM:n kanssa sovittu tulostavoite YAMK -tutkinnoissa	115	121	115		○	
Saavutetaan OKM:n kanssa sovittu tavoite TKI-toiminnan ulkopuolisesta rahoituksesta.	4 miljoonaa euroa	4,5	6,5		○	
Toiminnallinen taso pidetään laadukkaana	Valmistumisvaiheen kyselyn sijoitus Suomessa	1	1		○	
Kansainvälisyyden vahvistaminen. Englanninkielisten tutkinto-ohjelmien toteuttaminen	Uusien kansainvälisten tutkinto-ohjelmien määrä	4	5		○	
Syksyn välineuvotteluissa onnistuminen OKM:n kanssa					○	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	33 548 583	34 732 700	35 113 500	+380 800
Liikevoitto/-tappio	-796 341	-928 000	35 300	+963 300
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-659 261	-903 400	122 700	+1 026 100
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	170 112	200 000	200 000	0
Merkittävimmät investoinnit:	Oppimisympäristöt ja tietohallinto			
Tilikauden tulos tp 2021 -93 979, ta 22 -551 300 ja ta 23 33 400				

Tytäryhteisö Seinäjoen Energia

Kaupungin omistusosuus % 100%

Toimiala **Sähkön, lämmön ja veden hankinta, jakelu sekä tuotanto**

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Kannattavuus	Konsernin liikevoitto-%	5,05	10		◯	
Kannattavuus	Sijoitetun pääoman tuotto-%	3,61			◯	
Tyytyväiset asiakkaat	Energiayhtiöiden asiakastyytyväisyysindeksi hyvä/kiitettävä	-	ka 3,5		◯	
Häiriötön jakelu	Sähkö jakelukeskeytykset	3 min/ asiakas	20 min/ asiakas		◯	
Kohtuulliset kuluttajahinnat	Kuluttajahinnat edullisimman neljänneksen joukossa				◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	99 836 562	92 842 000	100 000 000	
Liikevoitto/-tappio	5 040 054	6 217 000	10 000 000	
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	1 640 971	2 379 000	2 000 000	
Ulkoiset lainat 31.12.	41 485 717	51 886 000	15 000 000	
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	75 631 345	73 262 000	70 894 678	
Nettoinvestoinnit (sis. keskeneräiset inv.)	35 475 071	26 503 000	10 000 000	
Merkittävimmät investoinnit:	Verkostojen laajennus- ja saneeraus investoinnit			

Tytäryhteisö Seinäjoen kaupunginteatteri Oy

Kaupungin omistusosuus % 100%

Toimiala Teatteri

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtö-taso/toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Katsojamäärän nostaminen	Katsojamäärätilasto	40 436	46 000		◯	
Liikevaihdon nostaminen	Liikevaihto	725 686	1 500 000		◯	
Strategian laadinta	Kyllä/Ei	Ei	Kyllä		◯	
Esitysmäärien kasvattaminen	Esitysmäärätilasto	156	200		◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	725 686	1 063 784	1 500 000	+436 216
Liikevoitto/-tappio	2 246	4 576	-459 000	-463 576
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	119	3 576	-460 000	-463 576
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Seinäjoen Työterveys Oy

Kaupungin omistusosuus % 61%

Toimiala Työterveys

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Asiakastyytyväisyys (omistajat)	Yritysavain		toteutettu ja käyty hallituksessa läpi		◯	
KL1 55%	KI1 osuus toiminnasta		55%		◯	
Asiakastyytyväisyys (potilaat)	Asiakasavain		toteutettu ja käyty hallituksessa läpi		◯	
Terveystarkastusten toteutuminen	Tosu seurantapalaverit		toteutuu sovitun mukaisesti		◯	
Prosessit (ISO standardin mukaiset) IMS:ssä	IMS valmiusaste prosessien osalta		prosessit viety IMS:iin 2023 aikana		◯	
Henkilöstön tyytyväisyys	NPS		yli 0		◯	
Henkilöstön osaaminen	Henkilöstön pätevyys		90%<		◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	4 233 806	4 456 000	4 650 000	194 000 / 4,4%
Liikevoitto/-tappio	16 492	850	680	-170 / -20%
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	15 095	850	680	-170 / -20%
Ulkoiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit			0	0
Merkittävimmät investoinnit:				

Tytäryhteisö Seinäjoki Areena Oy

Kaupungin omistusosuus % 92,4 % /94,4 %

Toimiala Kiinteistön hallinta ja vuokraus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Isot tapahtumat määrä	kappaletta	13	50		◯	
Pienet kokoukset määrä	kappaletta	164	280		◯	
Liikuntavuorot	tunnit	6 052	4 800		◯	
Asiakastyytyväisyys	tiedustelut/suora palaute	hyvä	hyvä		◯	
Henkilökunta tyytyväisyys/motivaat.	palautekeskustelut/päivittäinen vuorovaikutus	hyvä	hyvä		◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	935 600	900 000	1 060 000	
Liikevoitto/-tappio	-3 700	-30 000	5 000	
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-3 700	-30 000	4 100	
Ulkoiset lainat 31.12.	7 058 500	7 715 000	7 097 500	
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	ei	ei	ei	
Nettoinvestoinnit	45 000	150 000	150 000	
Merkittävimmät investoinnit:				
Vuosi 2021 toteutui talotekniikan (A-halli) investointi ja pysyi hyvin budjetissa (50t€). Vuodelle 2022 oli budjetoitu A-hallin valaistuksen uusiminen led-valoihin. Toteutui vasta suunnittelu noin 10 000,- euroa. Budjetoidaan uudelleen vuodelle 2023.				

Tytäryhteisö Seipark Oy

Kaupungin omistusosuus % 100%

Toimiala Maksullinen pysäköinti

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Liikevaihto yli 1,4 milj.	€	1,77 milj.	1,4 milj.		◯	
Liikevoitto (-tappio) n. 300 t€	€	-250 t€	-300 t€		◯	
Toimintajäämä ennen lainanlyh yli +140 t€	€	+60 t€	+140 t€		◯	
Aseman pysäköintilaitoksen rakennustyöt käynnissä	Kyllä / ei	Ei	Kyllä		◯	
Lyhytaikapysäköintien määrä keskustassa +5%	Kpl-vertailu	1695	1780		◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	1 769 568	1 818 000	1 414 000	
Liikevoitto/-tappio	-136 726	-14 000	-314 000	
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	-250 427	-130 000	-460 000	
Ulkoiset lainat 31.12.	8 874 134	7 480 006	17 186 674	
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	0	0	0	
Nettoinvestoinnit				
Merkittävimmät investoinnit:	Aseman pysäköintilaitoksen toteutus			

Tytäryhteisö **Sevas Kodit Oy**

Kaupungin omistusosuus % 100%

Toimiala Asuntojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus

TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET

Tavoite	Mittari	Lähtötaso/ toteuma	Tavoite-taso	Toteuma		
		2021	2023	2023		
Asuntojen käyttöaste on korkea	käyttöaste, taloudellisen ja toiminnallisen keskiarvo %	93,67%	95,0%		◯	
uudisrakentaminen	uudiskohteen rakentaminen kyllä/ei	ei	kyllä		◯	
asukastyytyväisyyden nostaminen	asukastyytyväisyysmittaus, NPS-luku	-4,95	+7,0		◯	
henkilöstötyytyväisyys	neljän tyhy -muuttujan keskiarvo 0-100	n/a	90		◯	
saavutettavuus	puh.kontaktien vastaus%	n/a	90%		◯	

TALOUSARVIO

Tunnusluku (euroa)	TP 2021	TA 2022	TA 2023	MUUTOS TA2022/2023
Liikevaihto	21 608 265	21 902 906	22 231 450	328 544
Liikevoitto/-tappio	2 970 391	1 500 000	2 000 000	500 000
Tilikauden voitto/-tappio (ennen TP-siirtoja ja veroja)	195 510			
Ulkoiset lainat 31.12.	89 305 832	82 282 123	76 718 065	-5 564 058
Konsernin sisäiset lainat 31.12.	5 928 856	5 763 327	5 272 876	-490 451
Nettoinvestoinnit	1 060 061	3 000 000	7 500 000	
Merkittävimmät investoinnit:	Mahdolliset uudisrakentamiset: Vanhan paloaseman tontti 5 meur, kortteli 12 12 meur. Investoinnit jakaantuvat vuosille 23 ja 24 noin 50% ja 50%			

TULOSALUEET JA KUSTANNUSPAIKAT

TOIMINTATULOT
TOIMINTAMENOT
TOIMINTAKATE

100 VAALIT 1010 VAALIT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	90	100	100
Toimintamenot	-170	-204	-204
Toimintakate (Netto)	**-80**	**-104**	**-104**

100 VAALIT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	90	100	100
Toimintamenot	-170	-204	-204
Toimintakate (Netto)	**-80**	**-104**	**-104**

120 TARKASTUSTOIMI 1201 TARKASTUSTOIMI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-186	-182	-182
Toimintakate (Netto)	**-185**	**-182**	**-182**

120 TARKASTUSTOIMI YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-186	-182	-182
Toimintakate (Netto)	**-185**	**-182**	**-182**

130 YLEISHALLINTO 1301 KAUPUNGINVALTUUSTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-230	-299	-299
Toimintakate (Netto)	**-230**	**-299**	**-299**

130 YLEISHALLINTO 1302 KAUPUNGINHALLITUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	7 350	2 000	2 000
Toimintamenot	-5 080	-4 481	-4 481
Toimintakate (Netto)	**2 270**	**-2 481**	**-2 481**

130 YLEISHALLINTO 1303 TOIMIKUNNAT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-42	-20	-20
Toimintakate (Netto)	**-42**	**-20**	**-20**

130 YLEISHALLINTO 1304 MUU YLEISHALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-1 167	-1 561	-1 561
Toimintakate (Netto)	**-1 167**	**-1 561**	**-1 561**

130 YLEISHALLINTO 1308 TÖRNÄVÄN KARTANO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-90	-103	-103
Toimintakate (Netto)	**-90**	**-103**	**-103**

130 YLEISHALLINTO 1309 VIERAANVARAISUUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-73	-73	-73
Toimintakate (Netto)	**-73**	**-73**	**-73**

130 YLEISHALLINTO 1310 SOTEN PASSIVOINTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	431	431
Toimintamenot	0	-711	-711
Toimintakate (Netto)	**0**	**-280**	**-280**

130 YLEISHALLINTO YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	7 350	2 431	2 431
Toimintamenot	-6 681	-7 247	-7 247
Toimintakate (Netto)	**670**	**-4 816**	**-4 816**

140 HALLINTOPALVELUT 1411 PÄÄTÖSVALMISTELU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	72	72	72
Toimintamenot	-592	-605	-605
Toimintakate (Netto)	**-521**	**-534**	**-534**

140 HALLINTOPALVELUT 1412 PUHELINPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	151	151	151
Toimintamenot	-171	-101	-101
Toimintakate (Netto)	**-20**	**50**	**50**

140 HALLINTOPALVELUT 1413 MONISTUSPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	45	30	30
Toimintamenot	-149	-148	-148
Toimintakate (Netto)	**-104**	**-118**	**-118**

140 HALLINTOPALVELUT 1481 MAASEUTUTOIMI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	352	352	352
Toimintamenot	-947	-521	-521
Toimintakate (Netto)	**-595**	**-170**	**-170**

140 HALLINTOPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	619	604	604
Toimintamenot	-1 859	-1 375	-1 375
Toimintakate (Netto)	**-1 240**	**-771**	**-771**

150 HENKILÖSTÖPALVELUT 1501 HENKILÖSTÖHALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	68	68	68
Toimintamenot	-1 798	-1 642	-1 642
Toimintakate (Netto)	**-1 730**	**-1 574**	**-1 574**

150 HENKILÖSTÖPALVELUT 1502 TYÖHYVINVOINTIPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	44	45	45
Toimintamenot	-1 017	-1 055	-1 055
Toimintakate (Netto)	**-973**	**-1 010**	**-1 010**

150 HENKILÖSTÖPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	113	113	113
Toimintamenot	-2 815	-2 697	-2 697
Toimintakate (Netto)	**-2 703**	**-2 584**	**-2 584**

160 TALOUSPALVELUT 1611 TALOUSHALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	304	134	134
Toimintamenot	-1 396	-1 198	-1 198
Toimintakate (Netto)	**-1 093**	**-1 065**	**-1 065**

160 TALOUSPALVELUT 1651 TIETOHALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	432	247	247
Toimintamenot	-5 433	-6 625	-6 625
Toimintakate (Netto)	**-5 001**	**-6 378**	**-6 378**

160 TALOUSPALVELUT 1681 HANKINTATOIMI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	44	29	29
Toimintamenot	-492	-398	-398
Toimintakate (Netto)	**-448**	**-369**	**-369**

160 TALOUSPALVELUT 1682 VARASTOTOIMI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	331	201	201
Toimintamenot	-407	-319	-319
Toimintakate (Netto)	**-77**	**-119**	**-119**

160 TALOUSPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1 110	611	611
Toimintamenot	-7 729	-8 541	-8 541
Toimintakate (Netto)	**-6 619**	**-7 930**	**-7 930**

400 SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA 4001 HALLINTO, SIVISTYS JA HYVINVOINTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	2	2	2
Toimintamenot	-577	-646	-646
Toimintakate (Netto)	**-575**	**-644**	**-644**

400 SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA 4002 KOULUTOIMEN PROJEKTIT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	680	800	800
Toimintamenot	-666	-895	-895
Toimintakate (Netto)	**14**	**-95**	**-95**

400 SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	682	802	802
Toimintamenot	-1 243	-1 541	-1 541
Toimintakate (Netto)	**-561**	**-739**	**-739**

410 PERUSOPETUS 4101 ALAKYLÄN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	13	14	14
Toimintamenot	-1 844	-1 951	-1 951
Toimintakate (Netto)	**-1 830**	**-1 937**	**-1 937**

410 PERUSOPETUS 4102 JOUPIN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	4	4
Toimintamenot	-931	-970	-970
Toimintakate (Netto)	**-928**	**-966**	**-966**

410 PERUSOPETUS 4103 KIVISTÖN KOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	6	6
Toimintamenot	-1 604	-1 637	-1 637
Toimintakate (Netto)	**-1 599**	**-1 631**	**-1 631**

410 PERUSOPETUS 4104 MARTTILAN KOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	12	13	13
Toimintamenot	-3 215	-3 444	-3 444
Toimintakate (Netto)	**-3 203**	**-3 431**	**-3 431**

410 PERUSOPETUS 4105 NIEMISTÖN KOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	4	4
Toimintamenot	-969	-1 069	-1 069
Toimintakate (Netto)	**-965**	**-1 065**	**-1 065**

410 PERUSOPETUS 4106 POHJAN KOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	6	7	7
Toimintamenot	-1 434	-1 501	-1 501
Toimintakate (Netto)	**-1 428**	**-1 494**	**-1 494**

410 PERUSOPETUS 4107 TOUKOLANPUISTON KOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	4	4
Toimintamenot	-856	-897	-897
Toimintakate (Netto)	**-852**	**-893**	**-893**

410 PERUSOPETUS 4108 LINTUVIIDAN KOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	9	10	10
Toimintamenot	-1 581	-1 669	-1 669
Toimintakate (Netto)	**-1 572**	**-1 660**	**-1 660**

410 PERUSOPETUS 4109 TÖRNÄVÄN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	6	7	7
Toimintamenot	-1 691	-1 772	-1 772
Toimintakate (Netto)	**-1 684**	**-1 766**	**-1 766**

410 PERUSOPETUS 4110 KÄRJEN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	8	9	9
Toimintamenot	-1 875	-1 991	-1 991
Toimintakate (Netto)	**-1 867**	**-1 982**	**-1 982**

410 PERUSOPETUS 4111 PAJULUOMAN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	6	6
Toimintamenot	-1 702	-1 784	-1 784
Toimintakate (Netto)	**-1 697**	**-1 779**	**-1 779**

410 PERUSOPETUS 4112 ALAVIITALAN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	10	10
Toimintamenot	-758	-718	-718
Toimintakate (Netto)	**-755**	**-709**	**-709**

410 PERUSOPETUS 4116 HYLLYKALLION KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	13	14	14
Toimintamenot	-2 427	-2 464	-2 464
Toimintakate (Netto)	**-2 414**	**-2 450**	**-2 450**

410 PERUSOPETUS 4117 VALKIAVUOREN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	9	9	9
Toimintamenot	-2 561	-2 683	-2 683
Toimintakate (Netto)	**-2 551**	**-2 674**	**-2 674**

410 PERUSOPETUS 4118 KESKI-NURMON KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	6	6
Toimintamenot	-1 230	-1 237	-1 237
Toimintakate (Netto)	**-1 225**	**-1 232**	**-1 232**

410 PERUSOPETUS 4119 KOURAN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-403	-428	-428
Toimintakate (Netto)	**-402**	**-427**	**-427**

410 PERUSOPETUS 4120 TANELINRANNAN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	10	10	10
Toimintamenot	-2 356	-2 488	-2 488
Toimintakate (Netto)	**-2 346**	**-2 478**	**-2 478**

410 PERUSOPETUS 4121 ASEMAN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-518	-540	-540
Toimintakate (Netto)	**-517**	**-539**	**-539**

410 PERUSOPETUS 4122 HALKOSAAREN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	2	2	2
Toimintamenot	-1 066	-1 155	-1 155
Toimintakate (Netto)	**-1 063**	**-1 153**	**-1 153**

410 PERUSOPETUS 4124 KIRJA-MATIN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	7	7
Toimintamenot	-1 456	-1 626	-1 626
Toimintakate (Netto)	**-1 450**	**-1 619**	**-1 619**

410 PERUSOPETUS 4126 TOPPARLAN KOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	2	2	2
Toimintamenot	-691	-725	-725
Toimintakate (Netto)	**-689**	**-723**	**-723**

410 PERUSOPETUS 4127 TOIVOLANRANNAN YHTENÄISKOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	11	12	12
Toimintamenot	-3 296	-3 446	-3 446
Toimintakate (Netto)	**-3 286**	**-3 434**	**-3 434**

410 PERUSOPETUS 4128 SEINÄJOEN LYSEO	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	23	26	26
Toimintamenot	-4 389	-4 562	-4 562
Toimintakate (Netto)	**-4 366**	**-4 536**	**-4 536**

410 PERUSOPETUS 4129 SEINÄJOEN YHTEISKOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	13	14	14
Toimintamenot	-4 088	-4 329	-4 329
Toimintakate (Netto)	**-4 076**	**-4 315**	**-4 315**

410 PERUSOPETUS 4130 NURMON YLÄASTE	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	14	15	15
Toimintamenot	-4 683	-4 982	-4 982
Toimintakate (Netto)	**-4 669**	**-4 967**	**-4 967**

410 PERUSOPETUS 4131 YLISTARON YLÄKOULU	**TA 2022**	**TAE 2023**	**TA 2023**
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	6	7	7
Toimintamenot	-2 135	-2 070	-2 070
Toimintakate (Netto)	**-2 129**	**-2 062**	**-2 062**

410 PERUSOPETUS 4132 PERUSKOULUJEN YHTEISET MENOT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1 082	1 020	1 020
Toimintamenot	-2 627	-3 140	-3 140
Toimintakate (Netto)	**-1 545**	**-2 120**	**-2 120**

410 PERUSOPETUS 4133 PRUUKIN YHTENÄISKOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	16	16	16
Toimintamenot	-3 532	-3 681	-3 681
Toimintakate (Netto)	**-3 516**	**-3 665**	**-3 665**

410 PERUSOPETUS 4134 KERTUNLAAKSON KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	2	2
Toimintamenot	-896	-1 073	-1 073
Toimintakate (Netto)	**-895**	**-1 071**	**-1 071**

410 PERUSOPETUS YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1 294	1 255	1 255
Toimintamenot	-56 812	-60 033	-60 033
Toimintakate (Netto)	**-55 518**	**-58 778**	**-58 778**

420 ERITYISPALVELUT 4201 RUUTIPUISTON KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	157	200	200
Toimintamenot	-589	-695	-695
Toimintakate (Netto)	**-433**	**-495**	**-495**

420 ERITYISPALVELUT 4202 NIITTYVILLAN KOULU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	7	50	50
Toimintamenot	-818	-839	-839
Toimintakate (Netto)	**-811**	**-789**	**-789**

420 ERITYISPALVELUT 4203 OSA-AIKAINEN ERITYISOPETUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-2 003	-2 079	-2 079
Toimintakate (Netto)	**-2 003**	**-2 079**	**-2 079**

420 ERITYISPALVELUT 4206 KOULUL.AAMU- JA ILTAPÄIV.TOIM.	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	595	573	573
Toimintamenot	-1 735	-1 821	-1 821
Toimintakate (Netto)	**-1 140**	**-1 248**	**-1 248**

420 ERITYISPALVELUT 4208 S-LUOKAT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	588	639	639
Toimintamenot	-829	-885	-885
Toimintakate (Netto)	**-240**	**-246**	**-246**

420 ERITYISPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1 346	1 462	1 462
Toimintamenot	-5 973	-6 318	-6 318
Toimintakate (Netto)	**-4 626**	**-4 856**	**-4 856**

430 VARHAISKASVATUS 4301 VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	294	290	290
Toimintamenot	-1 142	-1 099	-1 099
Toimintakate (Netto)	**-848**	**-808**	**-808**

430 VARHAISKASVATUS 4302 VARHAISKASVATUKSEN HANKKEET	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	150	530	530
Toimintamenot	-169	-623	-623
Toimintakate (Netto)	**-19**	**-93**	**-93**

430 VARHAISKASVATUS 4422 HYLLYKALLION PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	185	130	130
Toimintamenot	-1 599	-1 535	-1 535
Toimintakate (Netto)	**-1 413**	**-1 405**	**-1 405**

430 VARHAISKASVATUS 4423 JOUPIN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	177	111	111
Toimintamenot	-1 336	-1 310	-1 310
Toimintakate (Netto)	**-1 159**	**-1 199**	**-1 199**

430 VARHAISKASVATUS 4424 KATAJALAAKSON PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	150	96	96
Toimintamenot	-1 078	-1 085	-1 085
Toimintakate (Netto)	**-928**	**-989**	**-989**

430 VARHAISKASVATUS 4425 KULTAVUOREN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	132	136	136
Toimintamenot	-1 390	-1 369	-1 369
Toimintakate (Netto)	**-1 258**	**-1 233**	**-1 233**

430 VARHAISKASVATUS 4426 TENAVAKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	224	146	146
Toimintamenot	-1 249	-1 279	-1 279
Toimintakate (Netto)	**-1 025**	**-1 133**	**-1 133**

430 VARHAISKASVATUS 4427 KAPERNAUMIN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	149	60	60
Toimintamenot	-1 097	-1 055	-1 055
Toimintakate (Netto)	**-948**	**-995**	**-995**

430 VARHAISKASVATUS 4428 SIJAISPOOLI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	2	2
Toimintamenot	-387	-1 037	-1 037
Toimintakate (Netto)	**-387**	**-1 036**	**-1 036**

430 VARHAISKASVATUS 4462 MARTTILAN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	99	55	55
Toimintamenot	-865	-818	-818
Toimintakate (Netto)	**-767**	**-763**	**-763**

430 VARHAISKASVATUS 4463 TIKKUVUOREN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	260	271	271
Toimintamenot	-2 474	-2 452	-2 452
Toimintakate (Netto)	**-2 214**	**-2 181**	**-2 181**

430 VARHAISKASVATUS 4464 PÄIVÄKOTI SAIMA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	99	65	65
Toimintamenot	-910	-833	-833
Toimintakate (Netto)	**-811**	**-768**	**-768**

430 VARHAISKASVATUS 4466 NIEMISTÖN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	132	158	158
Toimintamenot	-1 144	-1 273	-1 273
Toimintakate (Netto)	**-1 012**	**-1 116**	**-1 116**

430 VARHAISKASVATUS 4493 PAPPILANTIEN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	106	106	106
Toimintamenot	-1 044	-1 079	-1 079
Toimintakate (Netto)	**-938**	**-973**	**-973**

430 VARHAISKASVATUS 4494 LINTUVIIDAN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	149	149	149
Toimintamenot	-1 116	-1 156	-1 156
Toimintakate (Netto)	**-967**	**-1 007**	**-1 007**

430 VARHAISKASVATUS 4496 PAJULUOMAN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	233	232	232
Toimintamenot	-1 626	-1 450	-1 450
Toimintakate (Netto)	**-1 393**	**-1 217**	**-1 217**

430 VARHAISKASVATUS 4544 ONNIMANNIN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	64	38	38
Toimintamenot	-914	-942	-942
Toimintakate (Netto)	**-850**	**-904**	**-904**

430 VARHAISKASVATUS 4545 SIMUNAN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	186	84	84
Toimintamenot	-1 409	-1 380	-1 380
Toimintakate (Netto)	**-1 223**	**-1 295**	**-1 295**

430 VARHAISKASVATUS 4546 PEUKALOPOTIN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	105	52	52
Toimintamenot	-601	-640	-640
Toimintakate (Netto)	**-497**	**-588**	**-588**

430 VARHAISKASVATUS 4572 HONKAKYLÄN VAKAKESKUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	97	42	42
Toimintamenot	-568	-609	-609
Toimintakate (Netto)	**-471**	**-567**	**-567**

430 VARHAISKASVATUS 4573 TÄHTI PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	257	250	250
Toimintamenot	-2 222	-2 434	-2 434
Toimintakate (Netto)	**-1 966**	**-2 184**	**-2 184**

430 VARHAISKASVATUS 4581 KERTUNLAAKSON PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	266	216	216
Toimintamenot	-1 982	-1 796	-1 796
Toimintakate (Netto)	**-1 716**	**-1 580**	**-1 580**

430 VARHAISKASVATUS 4583 TANELINRANNAN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	233	236	236
Toimintamenot	-1 805	-1 816	-1 816
Toimintakate (Netto)	**-1 572**	**-1 580**	**-1 580**

430 VARHAISKASVATUS 4585 VÄINÖLÄN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	110	75	75
Toimintamenot	-883	-975	-975
Toimintakate (Netto)	**-773**	**-900**	**-900**

430 VARHAISKASVATUS 4586 TAIKA PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	274	171	171
Toimintamenot	-3 304	-3 310	-3 310
Toimintakate (Netto)	**-3 031**	**-3 139**	**-3 139**

430 VARHAISKASVATUS 4587 OTSONTÄHTI PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	146	146
Toimintamenot	0	-1 138	-1 138
Toimintakate (Netto)	**0**	**-991**	**-991**

430 VARHAISKASVATUS 4622 KOURAN RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	16	21	21
Toimintamenot	-157	-154	-154
Toimintakate (Netto)	**-141**	**-133**	**-133**

430 VARHAISKASVATUS 4624 NALLELAN RYHMÄPERHEPÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	17	17	17
Toimintamenot	-109	-153	-153
Toimintakate (Netto)	**-92**	**-136**	**-136**

430 VARHAISKASVATUS 4641 KESKI-NURMON PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	148	98	98
Toimintamenot	-905	-924	-924
Toimintakate (Netto)	**-757**	**-826**	**-826**

430 VARHAISKASVATUS 4642 KESKUSPUISTON PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	170	124	124
Toimintamenot	-1 372	-1 403	-1 403
Toimintakate (Netto)	**-1 202**	**-1 279**	**-1 279**

430 VARHAISKASVATUS 4644 PIKKUMETSÄN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	144	115	115
Toimintamenot	-1 358	-1 391	-1 391
Toimintakate (Netto)	**-1 214**	**-1 276**	**-1 276**

430 VARHAISKASVATUS 4646 REKITIEN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	54	49	49
Toimintamenot	-326	-326	-326
Toimintakate (Netto)	**-271**	**-277**	**-277**

430 VARHAISKASVATUS 4647 SATULINNAN PÄIVÄKOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	190	155	155
Toimintamenot	-1 540	-1 512	-1 512
Toimintakate (Netto)	**-1 350**	**-1 357**	**-1 357**

430 VARHAISKASVATUS 4651 KIRJA-MATIN ESKARIT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	35	35
Toimintamenot	0	-498	-498
Toimintakate (Netto)	**0**	**-463**	**-463**

430 VARHAISKASVATUS 4661 HANHIKOSKEN RYHMÄPERHEPV.KOTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	16	21	21
Toimintamenot	-156	-149	-149
Toimintakate (Netto)	**-141**	**-129**	**-129**

430 VARHAISKASVATUS 4701 PERHEPÄIVÄHOITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	283	161	161
Toimintamenot	-2 725	-2 061	-2 061
Toimintakate (Netto)	**-2 442**	**-1 901**	**-1 901**

430 VARHAISKASVATUS 4711 LASTEN KOTIHOIDONTUKI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-3 310	-2 990	-2 990
Toimintakate (Netto)	**-3 310**	**-2 990**	**-2 990**

430 VARHAISKASVATUS 4712 LASTEN YKSITYISEN HOIDON TUKI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-70	-45	-45
Toimintakate (Netto)	**-70**	**-45**	**-45**

430 VARHAISKASVATUS 4713 MUUT PÄIVÄHOITOPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-322	-321	-321
Toimintakate (Netto)	**-321**	**-320**	**-320**

430 VARHAISKASVATUS 4714 PALVELUSETELIT/PÄIVÄHOITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-4 300	-4 800	-4 800
Toimintakate (Netto)	**-4 300**	**-4 800**	**-4 800**

430 VARHAISKASVATUS 4716 LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-20	-20	-20
Toimintakate (Netto)	**-20**	**-20**	**-20**

430 VARHAISKASVATUS 4721 LEIKKIKENTTÄTOIMINTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-86	-81	-81
Toimintakate (Netto)	**-86**	**-81**	**-81**

430 VARHAISKASVATUS 4723 RAVISKA, AVOIN LEIKKITOIMINTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	0	0
Toimintamenot	-194	-171	-171
Toimintakate (Netto)	**-193**	**-171**	**-171**

430 VARHAISKASVATUS 4771 VARHAISERITYISKASVATUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	256	302	302
Toimintamenot	-2 764	-3 381	-3 381
Toimintakate (Netto)	**-2 508**	**-3 079**	**-3 079**

430 VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5 426	4 944	4 944
Toimintamenot	-52 026	-54 871	-54 871
Toimintakate (Netto)	**-46 601**	**-49 926**	**-49 926**

480 LUKIOKOULUTUS 4801 SEINÄJOEN LUKIO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	367	377	377
Toimintamenot	-7 034	-7 378	-7 378
Toimintakate (Netto)	**-6 667**	**-7 001**	**-7 001**

480 LUKIOKOULUTUS 4802 NURMON LUKIO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	11	10	10
Toimintamenot	-2 426	-2 477	-2 477
Toimintakate (Netto)	**-2 415**	**-2 466**	**-2 466**

480 LUKIOKOULUTUS 4803 YLISTARON LUKIO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	3	3	3
Toimintamenot	-836	-864	-864
Toimintakate (Netto)	**-833**	**-861**	**-861**

480 LUKIOKOULUTUS 4804 LUKIOIDEN YHTEISET MENOT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-65	-77	-77
Toimintakate (Netto)	**-65**	**-77**	**-77**

480 LUKIOKOULUTUS YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	380	390	390
Toimintamenot	-10 360	-10 795	-10 795
Toimintakate (Netto)	**-9 980**	**-10 405**	**-10 405**

490 KANSALAISOPISTO 4901 KANSALAISOPISTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	938	858	858
Toimintamenot	-3 599	-3 573	-3 573
Toimintakate (Netto)	**-2 661**	**-2 715**	**-2 715**

490 KANSALAISOPISTO YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	938	858	858
Toimintamenot	-3 599	-3 573	-3 573
Toimintakate (Netto)	**-2 661**	**-2 715**	**-2 715**

500 AMMATILLINEN KOULUTUS 5001 SEINÄJOEN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-394	-394	-394
Toimintakate (Netto)	**-394**	**-394**	**-394**

500 AMMATILLINEN KOULUTUS YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-394	-394	-394
Toimintakate (Netto)	**-394**	**-394**	**-394**

510 KIRJASTOPALVELUT 5101 PÄÄKIRJASTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	59	58	58
Toimintamenot	-1 100	-1 122	-1 122
Toimintakate (Netto)	**-1 041**	**-1 064**	**-1 064**

510 KIRJASTOPALVELUT 5102 KIRJASTOAUTOPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	5	5
Toimintamenot	-58	-64	-64
Toimintakate (Netto)	**-53**	**-59**	**-59**

510 KIRJASTOPALVELUT 5103 LÄHIPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	8	13	13
Toimintamenot	-397	-505	-505
Toimintakate (Netto)	**-389**	**-492**	**-492**

510 KIRJASTOPALVELUT 5104 YHTEISET PALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	75	94	94
Toimintamenot	-3 068	-3 107	-3 107
Toimintakate (Netto)	**-2 993**	**-3 013**	**-3 013**

510 KIRJASTOPALVELUT 5109 KIRJASTON PROJEKTIT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	110	110	110
Toimintamenot	-48	-57	-57
Toimintakate (Netto)	**62**	**53**	**53**

510 KIRJASTOPALVELUT 5110 EEPOS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	171	195	195
Toimintamenot	-171	-190	-190
Toimintakate (Netto)	**0**	**5**	**5**

510 KIRJASTOPALVELUT 5111 VALTAKUNNALLINEN ERITYISTEHTÄV	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	200	200	200
Toimintamenot	-200	-187	-187
Toimintakate (Netto)	**0**	**13**	**13**

510 KIRJASTOPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	628	676	676
Toimintamenot	-5 042	-5 232	-5 232
Toimintakate (Netto)	**-4 414**	**-4 556**	**-4 556**

530 KULTTUURIPALVELUT 5301 KULTTUURIPALVELUIDEN HALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	165	182	182
Toimintamenot	-942	-967	-967
Toimintakate (Netto)	**-777**	**-785**	**-785**

530 KULTTUURIPALVELUT 5302 TAIDEHALLI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	63	85	85
Toimintamenot	-548	-586	-586
Toimintakate (Netto)	**-485**	**-501**	**-501**

530 KULTTUURIPALVELUT 5304 TÖRNÄVÄNSAARI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-51	-57	-57
Toimintakate (Netto)	**-50**	**-56**	**-56**

530 KULTTUURIPALVELUT 5305 LOUHIMO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	392	275	275
Toimintamenot	-548	-572	-572
Toimintakate (Netto)	**-156**	**-297**	**-297**

530 KULTTUURIPALVELUT 5306 AVUSTUKSET	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-3 275	-3 290	-3 290
Toimintakate (Netto)	**-3 275**	**-3 290**	**-3 290**

530 KULTTUURIPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	620	543	543
Toimintamenot	-5 363	-5 472	-5 472
Toimintakate (Netto)	**-4 743**	**-4 929**	**-4 929**

550 MUSEOPALVELUT 5501 HALLINTO JA TUKIPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	85	85
Toimintamenot	-731	-866	-866
Toimintakate (Netto)	**-726**	**-781**	**-781**

550 MUSEOPALVELUT 5502 MUSEOKAUPPA JA KAHVIO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	6	8	8
Toimintamenot	-7	-8	-8
Toimintakate (Netto)	**-1**	**0**	**0**

550 MUSEOPALVELUT 5503 YLEISÖTYÖ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	11	19	19
Toimintamenot	-255	-295	-295
Toimintakate (Netto)	**-243**	**-277**	**-277**

550 MUSEOPALVELUT 5504 KOKOELMAT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	9	9	9
Toimintamenot	-193	-191	-191
Toimintakate (Netto)	**-184**	**-182**	**-182**

550 MUSEOPALVELUT 5505 MAAKUNNALLINEN TOIMINTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	75	75
Toimintamenot	-152	-212	-212
Toimintakate (Netto)	**-148**	**-137**	**-137**

550 MUSEOPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	36	195	195
Toimintamenot	-1 338	-1 571	-1 571
Toimintakate (Netto)	**-1 302**	**-1 377**	**-1 377**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5701 LIIKUNTAPALVELUIDEN HALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	3	3	3
Toimintamenot	-816	-890	-890
Toimintakate (Netto)	**-814**	**-887**	**-887**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5702 LIIKUNNANOHJAUSPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	72	73	73
Toimintamenot	-265	-265	-265
Toimintakate (Netto)	**-193**	**-192**	**-192**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5703 UIMAHALLI-URHEILUTALO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	832	832	832
Toimintamenot	-2 428	-2 480	-2 480
Toimintakate (Netto)	**-1 597**	**-1 648**	**-1 648**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5704 NURMOHALLI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	116	116	116
Toimintamenot	-493	-547	-547
Toimintakate (Netto)	**-377**	**-431**	**-431**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5705 YLISTARON LIIKUNTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	32	32	32
Toimintamenot	-338	-380	-380
Toimintakate (Netto)	**-306**	**-348**	**-348**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5706 PERÄSEINÄJOEN LIIKUNTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	51	51	51
Toimintamenot	-561	-579	-579
Toimintakate (Netto)	**-511**	**-528**	**-528**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5707 REITIT JA HIIHTOLADUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	11	11	11
Toimintamenot	-328	-401	-401
Toimintakate (Netto)	**-317**	**-390**	**-390**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5708 JÄÄURHEILUKESKUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	337	337	337
Toimintamenot	-1 209	-1 164	-1 164
Toimintakate (Netto)	**-872**	**-827**	**-827**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5709 ULKOLIIKUNTA-ALUEET	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	38	39	39
Toimintamenot	-831	-867	-867
Toimintakate (Netto)	**-793**	**-828**	**-828**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5715 OSAKEYHTIÖIDEN HALLIT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-329	-329	-329
Toimintakate (Netto)	**-329**	**-329**	**-329**

570 LIIKUNTAPALVELUT 5717 LIIKUNTA, HANKKEET	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-37	-73	-73
Toimintakate (Netto)	**-37**	**-73**	**-73**

570 LIIKUNTAPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1 490	1 493	1 493
Toimintamenot	-7 634	-7 974	-7 974
Toimintakate (Netto)	**-6 144**	**-6 481**	**-6 481**

590 NUORISOPALVELUT 5901 NUORISOTOIMEN HALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	7	7	7
Toimintamenot	-287	-299	-299
Toimintakate (Netto)	**-280**	**-291**	**-291**

590 NUORISOPALVELUT 5902 NUORISOTILAT JA-TOIMINTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	87	80	80
Toimintamenot	-1 636	-1 909	-1 909
Toimintakate (Netto)	**-1 550**	**-1 830**	**-1 830**

590 NUORISOPALVELUT 5904 LEIRIKESKUKSET	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	35	35	35
Toimintamenot	-163	-185	-185
Toimintakate (Netto)	**-128**	**-150**	**-150**

590 NUORISOPALVELUT 5905 ETSIVÄ NUORISOTYÖ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	181	191	191
Toimintamenot	-278	-279	-279
Toimintakate (Netto)	**-97**	**-88**	**-88**

590 NUORISOPALVELUT 5906 NUORISOPALVELUIDEN HANKKEET	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	140	95	95
Toimintamenot	-225	-223	-223
Toimintakate (Netto)	**-85**	**-128**	**-128**

590 NUORISOPALVELUT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	450	408	408
Toimintamenot	-2 589	-2 895	-2 895
Toimintakate (Netto)	**-2 138**	**-2 487**	**-2 487**

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA 6001 KAUPUNKIYMPÄRISTÖLTK	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-42	-41	-41
Toimintakate (Netto)	**-42**	**-41**	**-41**

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA 6011 HALLINTO, KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	2	2	2
Toimintamenot	-1 042	-1 024	-1 024
Toimintakate (Netto)	**-1 040**	**-1 022**	**-1 022**

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA 6012 ASUNTOTOIMI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-57	-56	-56
Toimintakate (Netto)	**-57**	**-56**	**-56**

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA 6013 PYSÄKÖINNINVALVONTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	220	238	238
Toimintamenot	-114	-136	-136
Toimintakate (Netto)	**106**	**102**	**102**

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA 6021 LUPA-ASIANLAUTAKUNTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-43	-44	-44
Toimintakate (Netto)	**-43**	**-44**	**-44**

600 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	223	240	240
Toimintamenot	-1 298	-1 300	-1 300
Toimintakate (Netto)	**-1 075**	**-1 061**	**-1 061**

610 TOIMITILAT 6101 SUUNNITTELU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	1	1
Toimintamenot	-323	-326	-326
Toimintakate (Netto)	**-322**	**-325**	**-325**

610 TOIMITILAT 6102 RAKENNUTTAMINEN	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	21	30	30
Toimintamenot	-26	-33	-33
Toimintakate (Netto)	**-5**	**-3**	**-3**

610 TOIMITILAT 6103 ISÄNNÖINTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	27 943	30 037	30 037
Toimintamenot	-7 949	-8 880	-8 880
Toimintakate (Netto)	**19 994**	**21 157**	**21 157**

610 TOIMITILAT 6111 YLLÄPITOPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	33	32	32
Toimintamenot	-1 353	-1 377	-1 377
Toimintakate (Netto)	**-1 321**	**-1 345**	**-1 345**

610 TOIMITILAT 6112 TEKNINEN VALVONTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	14	23	23
Toimintamenot	-442	-609	-609
Toimintakate (Netto)	**-428**	**-585**	**-585**

610 TOIMITILAT 6113 KIINTEISTÖNHOITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	142	150	150
Toimintamenot	-2 181	-2 110	-2 110
Toimintakate (Netto)	**-2 040**	**-1 961**	**-1 961**

610 TOIMITILAT 6114 KUNNOSSAPITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	4	4
Toimintamenot	-1 935	-1 866	-1 866
Toimintakate (Netto)	**-1 931**	**-1 862**	**-1 862**

610 TOIMITILAT 6121 SIIVOUSPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4 641	3 900	3 900
Toimintamenot	-4 301	-3 615	-3 615
Toimintakate (Netto)	**341**	**285**	**285**

610 TOIMITILAT 6122 RUOKAPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	9 902	10 501	10 501
Toimintamenot	-9 189	-9 889	-9 889
Toimintakate (Netto)	**713**	**612**	**612**

610 TOIMITILAT 6123 HALLINTO RUOKA-SIIVOUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	3	2	2
Toimintamenot	-943	-664	-664
Toimintakate (Netto)	**-941**	**-662**	**-662**

610 TOIMITILAT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	42 703	44 680	44 680
Toimintamenot	-28 643	-29 370	-29 370
Toimintakate (Netto)	**14 060**	**15 310**	**15 310**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOPALV 6201 KIINTEISTÖHALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	702	702	702
Toimintamenot	-374	-401	-401
Toimintakate (Netto)	**328**	**301**	**301**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOPALV 6202 MAA- JA METSÄTILAT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	6 600	6 650	6 650
Toimintamenot	-243	-251	-251
Toimintakate (Netto)	**6 357**	**6 400**	**6 400**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOPALV 6203 TONTTIEN MYYNTI JA VUOKRAUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1 720	1 820	1 820
Toimintamenot	-49	-39	-39
Toimintakate (Netto)	**1 671**	**1 781**	**1 781**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOPALV 6204 MITTAUSPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	87	72	72
Toimintamenot	-525	-556	-556
Toimintakate (Netto)	**-438**	**-484**	**-484**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOPALV 6205 KIINTEISTÖINSINÖÖRIN PALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	171	171	171
Toimintamenot	-385	-412	-412
Toimintakate (Netto)	**-214**	**-240**	**-240**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOPALV 6206 PAIKKATIETOPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	31	31	31
Toimintamenot	-402	-455	-455
Toimintakate (Netto)	**-371**	**-424**	**-424**

620 KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOPALV YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	9 311	9 446	9 446
Toimintamenot	-1 978	-2 113	-2 113
Toimintakate (Netto)	**7 333**	**7 333**	**7 333**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6311 SUUNNITTELU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	48	48	48
Toimintamenot	-166	-163	-163
Toimintakate (Netto)	**-119**	**-115**	**-115**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6321 RAKENTAMINEN	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	4	4
Toimintamenot	-166	-177	-177
Toimintakate (Netto)	**-161**	**-173**	**-173**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6341 LASK. TYÖT, KUNNALLISTEKNIIKKA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	301	241	241
Toimintamenot	-248	-198	-198
Toimintakate (Netto)	**53**	**43**	**43**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6342 LASK. TYÖT, SEINÄJOEN VESI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	500	420	420
Toimintamenot	-380	-299	-299
Toimintakate (Netto)	**120**	**121**	**121**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6361 JÄTEHUOLTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-8	-8	-8
Toimintakate (Netto)	**-8**	**-8**	**-8**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6362 MAA-AINESTEN LÄJITYS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	101	81	81
Toimintamenot	-61	-59	-59
Toimintakate (Netto)	**41**	**22**	**22**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6363 LELLUNNEVAN KAATOPAIKAN JÄLKIH	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-39	-2	-2
Toimintakate (Netto)	**-39**	**-2**	**-2**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6381 KADUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	53	72	72
Toimintamenot	-2 107	-2 278	-2 278
Toimintakate (Netto)	**-2 054**	**-2 206**	**-2 206**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6382 YKSITYISTEIDEN HOITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-536	-598	-598
Toimintakate (Netto)	**-536**	**-598**	**-598**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6391 KUNNOSSAPIDON HALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	24	29	29
Toimintamenot	-423	-436	-436
Toimintakate (Netto)	**-399**	**-407**	**-407**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6392 HULEVESIVERKOSTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	800	750	750
Toimintamenot	-181	-208	-208
Toimintakate (Netto)	**620**	**542**	**542**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6393 PUHTAANAPITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-86	-93	-93
Toimintakate (Netto)	**-86**	**-93**	**-93**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6394 KUNNOSTUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	20	15	15
Toimintamenot	-940	-1 065	-1 065
Toimintakate (Netto)	**-920**	**-1 050**	**-1 050**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6395 ULKOVALAISTUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-2 401	-3 484	-3 484
Toimintakate (Netto)	**-2 401**	**-3 484**	**-3 484**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6396 MUU TOIMINTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	3	3	3
Toimintamenot	-274	-325	-325
Toimintakate (Netto)	**-272**	**-322**	**-322**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6397 LASK. TYÖT, KUNNOSSAPITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	70	72	72
Toimintamenot	-65	-70	-70
Toimintakate (Netto)	**5**	**2**	**2**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6421 KONEKESKUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	620	650	650
Toimintamenot	-761	-833	-833
Toimintakate (Netto)	**-141**	**-182**	**-182**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6422 PIENKALUSTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	80	80	80
Toimintamenot	-110	-107	-107
Toimintakate (Netto)	**-30**	**-26**	**-26**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6423 KORJAUSPAJA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	87	83	83
Toimintamenot	-144	-157	-157
Toimintakate (Netto)	**-56**	**-74**	**-74**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6424 HUOLTOKORJAAMO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	117	117	117
Toimintamenot	-155	-204	-204
Toimintakate (Netto)	**-38**	**-86**	**-86**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6441 KULJETUSKESKUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	418	222	222
Toimintamenot	-867	-680	-680
Toimintakate (Netto)	**-450**	**-457**	**-457**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6442 PALVELULIIKENNE	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	70	70	70
Toimintamenot	-394	-528	-528
Toimintakate (Netto)	**-324**	**-458**	**-458**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6443 PAIKALLISLIIKENNE	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	270	340	340
Toimintamenot	-2 047	-2 059	-2 059
Toimintakate (Netto)	**-1 777**	**-1 719**	**-1 719**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6461 PUISTOTOIMEN HALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	2	3	3
Toimintamenot	-395	-406	-406
Toimintakate (Netto)	**-392**	**-403**	**-403**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6462 PUISTOJEN KUNN.-JA PUHT.PITO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	3	3	3
Toimintamenot	-1 160	-1 128	-1 128
Toimintakate (Netto)	**-1 157**	**-1 125**	**-1 125**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6463 RETKEILYALUEET JA UIMARANNAT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-92	-96	-96
Toimintakate (Netto)	**-92**	**-96**	**-96**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6464 LIIK.VÄYLIEN ISTUTUSTEN KUNN.P	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-223	-232	-232
Toimintakate (Netto)	**-223**	**-232**	**-232**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA 6465 LASK. TYÖT, PUISTOTOIMI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	4	3	3
Toimintamenot	-7	-3	-3
Toimintakate (Netto)	**-3**	**0**	**0**

630 YHDYSKUNTATEKNIIKKA YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	3 597	3 307	3 307
Toimintamenot	-14 433	-15 893	-15 893
Toimintakate (Netto)	**-10 836**	**-12 586**	**-12 586**

650 KAUPUNKISUUNNITTELU JA KAAVOIT 6501 KAUPUNKISUUNNITTELU JA KAAVOIT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	52	64	64
Toimintamenot	-1 089	-1 074	-1 074
Toimintakate (Netto)	**-1 038**	**-1 010**	**-1 010**

650 KAUPUNKISUUNNITTELU JA KAAVOIT YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	52	64	64
Toimintamenot	-1 089	-1 074	-1 074
Toimintakate (Netto)	**-1 038**	**-1 010**	**-1 010**

660 RAKENNUSVALVONTA 6601 RAKENNUSVALVONTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	873	898	898
Toimintamenot	-956	-1 018	-1 018
Toimintakate (Netto)	**-84**	**-120**	**-120**

660 RAKENNUSVALVONTA YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	873	898	898
Toimintamenot	-956	-1 018	-1 018
Toimintakate (Netto)	**-84**	**-120**	**-120**

670 YMPÄRISTÖNSUOJELU 6701 YMPÄRISTÖN SUOJELU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	91	99	99
Toimintamenot	-442	-446	-446
Toimintakate (Netto)	**-351**	**-347**	**-347**

670 YMPÄRISTÖNSUOJELU YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	91	99	99
Toimintamenot	-442	-446	-446
Toimintakate (Netto)	**-351**	**-347**	**-347**

680 PELASTUSTOIMI 6802 VÄESTÖNSUOJELU	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-37	-34	-34
Toimintakate (Netto)	**-37**	**-34**	**-34**

680 PELASTUSTOIMI YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-37	-34	-34
Toimintakate (Netto)	**-37**	**-34**	**-34**

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO 6901 YLEINEN TERVEYSVALVONTA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	911	911
Toimintamenot	0	-1 088	-1 088
Toimintakate (Netto)	**0**	**-177**	**-177**

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO 6902 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	1 633	1 633
Toimintamenot	0	-2 061	-2 061
Toimintakate (Netto)	**0**	**-428**	**-428**

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO 6903 YMPÄRISTÖPALVELUJEN HALLINTO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	83	83
Toimintamenot	0	-188	-188
Toimintakate (Netto)	**0**	**-105**	**-105**

690 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	2 628	2 628
Toimintamenot	0	-3 338	-3 338
Toimintakate (Netto)	**0**	**-710**	**-710**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7101 KAUPUNKIKEHITTÄMINEN	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-222	-233	-233
Toimintakate (Netto)	**-221**	**-232**	**-232**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7151 ALUEKEHITYS JA OSALLISUUS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	7	0	0
Toimintamenot	-1 355	-1 628	-1 628
Toimintakate (Netto)	**-1 348**	**-1 628**	**-1 628**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7201 MARKKINOINTI	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	5	5	5
Toimintamenot	-418	-423	-423
Toimintakate (Netto)	**-413**	**-418**	**-418**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7251 VIESTINTÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-119	-120	-120
Toimintakate (Netto)	**-119**	**-119**	**-119**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7301 KANSAINVÄLISET ASIAT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	76	1	1
Toimintamenot	-192	-101	-101
Toimintakate (Netto)	**-116**	**-101**	**-101**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7302 KANSAINVÄLINEN KAUPUNKIYHTEIST	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	-31	-29	-29
Toimintakate (Netto)	**-31**	**-29**	**-29**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7303 MAAHANMUUTTOPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	0	0
Toimintamenot	0	-171	-171
Toimintakate (Netto)	**0**	**-171**	**-171**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7304 PAKOLAISTYÖ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	0	700	700
Toimintamenot	0	-169	-169
Toimintakate (Netto)	**0**	**531**	**531**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7401 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDIS	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	65	99	99
Toimintamenot	-207	-258	-258
Toimintakate (Netto)	**-142**	**-159**	**-159**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7501 TYÖLLISTÄMISPALVELUT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	736	818	818
Toimintamenot	-5 510	-5 705	-5 705
Toimintakate (Netto)	**-4 773**	**-4 887**	**-4 887**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7502 TOIMINTOJEN TALO	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	55	55	55
Toimintamenot	-682	-774	-774
Toimintakate (Netto)	**-627**	**-718**	**-718**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7503 KAKS KÄTTÄ-TYÖPAJA	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	0	0
Toimintamenot	-1 150	-927	-927
Toimintakate (Netto)	**-1 150**	**-927**	**-927**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY 7601 TAPAHTUMAT	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	1	69	69
Toimintamenot	-324	-403	-403
Toimintakate (Netto)	**-323**	**-334**	**-334**

700 ELINVOIMA JA KILPAILUKYKY YHTEENSÄ	TA 2022	TAE 2023	TA 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)			
Toimintatulot	948	1 749	1 749
Toimintamenot	-10 210	-10 939	-10 939
Toimintakate (Netto)	**-9 262**	**-9 190**	**-9 190**

INVESTOINNIT

PROJEKTEITTAIN

INVESTOINTIOSA			TAE 2023	TAE 2023	TA 2023	TA 2023
Kp	PROJ.		MENOT	TULOT	MENOT	TULOT
1302		KAUPUNGINHALLITUS				
	1001	Ki Oy Seinäjoen Palvelutalot	1 520 800		1 520 800	
	1038	Ki Oy Seinäjoen Ruokatalo	330 000		330 000	
	1045	Eelan laajennus	33 400		33 400	
	1047	Animwest	125 000		125 000	
	1023	Asunto-osakkeet		-100 000		-100 000
	1048	Suomi-Rata Oy	23 400		23 400	
1651		TIETOHALLINTO				
	1007	Tietohallinnon hankinnat/ohjelmistot	646 600		646 600	
	1008	Tietohallinnon hankinnat/laitteet	2 072 100		2 072 100	
		KONSERNIPALVELUT YHTEENSÄ	4 751 300	-100 000	4 751 300	-100 000
4101		ALAKYLÄN KOULU				
	4001	Alakylän koulun kalusto	140 000		140 000	
4105		NIEMISTÖN KOULU				
	5026	Niemistön koulun kalusto	70 000		70 000	
4108		LINTUVIIDAN KOULU				
	4134	Lintuviidan koulun kalusto	210 000		210 000	
4109		TÖRNÄVÄN KOULU				
	4006	Törnävän koulun kalusto	210 000		210 000	
4119		KOURAN KOULU				
	4028	Kouran koulun kalusto	50 000		50 000	
4129		SEINÄJOEN YHTEISKOULU				
	4135	SYK peruskorjauksen kalusto	200 000		200 000	
4132		PERUSKOULUJEN YHTEISET MENOT				
	5027	Koulujen AV-laitteet	150 000		150 000	
	5028	Koulujen käsityölaitteet	25 000		25 000	
	4013	Koulujen kalusteet	350 000		350 000	
	5029	Koulujen muut yhteiset	150 000		150 000	
4422		HYLLYKALLION PÄIVÄKOTI				
	6851	Hyllykallion päiväkoti pihakalusteet	10 000		10 000	
4423		JOUPIN PÄIVÄKOTI				
	4076	Joupin päiväkoti kalusto	230 000		230 000	
4424		KATAJALAAKSON PÄIVÄKOTI				
	5052	Katajalaakson päiväkoti pihakalusteet	50 000		50 000	
4426		TENAVAKOTI				
	5031	Tenavakodin ulkokalusteet	15 000		15 000	
4466		NIEMISTÖN PÄIVÄKOTI				
	4092	Kalusto 4 ryhmään	120 000		120 000	
4494		LINTUVIIDAN PÄIVÄKOTI				
	5032	Lintuviidan päiväkodin pihakalusteet	50 000		50 000	
4544		ONNIMANNIN PÄIVÄKOTI				
	5054	Onnimannin päiväkodin ulkokalusteet	15 000		15 000	
4581		KERTUNLAAKSON PÄIVÄKOTI				
	5033	Katokset päiväkodin pihaan 2kpl	25 000		25 000	
	5034	Ilmalämpöpumput 4 kpl	20 000		20 000	

4583		**TANELINRANNAN PÄIVÄKOTI**				
	6852	Piharemontti toinen piha	50 000		50 000	
4587		**OTSONTÄHTI PÄIVÄKOTI**				
	5035	Otsontähti kalusteet	15 000		15 000	
4641		**KESKI-NURMON PÄIVÄKOTI**				
	5053	Piha-alueen parannustyöt	30 000		30 000	
4651		**KIRJA-MATIN ESKARIT**				
	5036	Kalusto ja ulkovälineet	65 000		65 000	
4723		**RAVISKAN AVOIN LEIKKITOIMINTA**				
	5037	Perusparannustyöt ja kiipeilyteline	12 000		12 000	
5101		**PÄÄKIRJASTO**				
	4095	Apilan-kirjaston kalusto	65 000		65 000	
5102		**KIRJASTOAUTOPALVELUT**				
	4136	Kirjastoauton hankinta	500 000		500 000	
5704		**NURMOHALLI**				
	5039	Kalusto (kuntosali- ja voimisteluvälineet), liikuntahallit	100 000		100 000	
5706		**PERÄSEINÄJOEN LIIKUNTA**				
	4098	Latukoneet traktorin perään, 2kpl	40 000		40 000	
	5057	Ritolahallin sosiaalitilaratkaisu, WC ja suihku	30 000		30 000	
5707		**REITIT JA HIIHTOLADUT**				
	4019	Kuntoratojen peruskunnostus ja kehittäminen	50 000		50 000	
	4017	Moottorikelkat ja mönkijät, 2 kpl	30 000		30 000	
5709		**KENTÄT**				
	4146	Pesäpallokentän pinnan uusiminen	200 000		200 000	
	5055	Kärjen uuden koulun kenttä	300 000		300 000	
	4151	Hyllykallion tenniskentän aitaaminen	30 000		30 000	
	4021	Lähiliikuntapaikkarankentaminen	100 000		100 000	
	5042	Frisbeegolfrata Joupiskalle	18 000		18 000	
	5043	Tanelinrannan kenttä	250 000		250 000	
	5044	Huoltokontti mäkihyppytornin juureen	50 000		50 000	
	5058	Pesäpallokentän P-alue asfaltointi kenttäremontin yhteyd	250 000		250 000	
	5056	Hyllykallion tiepätkä ja P-alue (pienehkö) asfaltointi	50 000		50 000	
	5045	Moottoriurheilukeskuksen suunnittelu Laulateentien aluee	30 000		30 000	
	5046	Ravikeskus, kentän salaojitus ja turvakaistan tekeminen	80 000		80 000	
		SIVISTYKSEN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA YHTEENSÄ	**4 435 000**	**0**	**4 435 000**	**0**
6103		**ISÄNNÖINTI**				
	6380	Mestarintie 1 muutokset	100 000		100 000	
	6385	Keskuskatu 32 muutostyöt	100 000		100 000	
	6613	Joupin päiväkodin peruskorjaus	2 550 000		2 550 000	
	6614	Uimahallin laajennus	100 000		100 000	
	6618	Varaus korjauskohteet	300 000		300 000	
	6619	Seinäjoen yhteiskoulun peruskorjaus	1 900 000		1 900 000	
	6620	Kouran koulun tilaratkaisut	400 000		400 000	
	6685	Lintuviidan palvelutalon peruskorjaus ja laajennus	2 400 000		2 400 000	
	5047	Museon kokoelmakeskus	50 000		50 000	
	6779	Törnävän kartano	30 000		30 000	
	6932	Kansalaistori	800 000		800 000	
	5000	Alakylän koulun laajennus	100 000		100 000	
	6215	Törnävän kentän huoltorakennus	200 000		200 000	
	5002	Törnävän museoalueen rakennukset	30 000		30 000	
	5048	Alaviitalan koulu	350 000		350 000	
	5049	Torikeskuksen parkkihalli	200 000		200 000	
	6616	Törnävänsaaren rakennukset (vesi ja viemäröinti)	100 000		100 000	
	5125	Nurmon liikuntahallin laajennus	100 000		100 000	

6122		**RUOKAPALVELUT**				
	4073	Tunneliastianpesukone, Seinäjoen lukion keittiö	75 000		75 000	
	5059	Alakylän koulun keittiöremontin kalusto	15 000		15 000	
	4104	Ruokien kuljetusvaunuja	12 000		12 000	
	4075	Alvariina painekeittokaappi	23 000		23 000	
	5060	Hyllykallion päiväkodin ruokasalin linjasto	20 000		20 000	
	1021	Hyllykallion päiväkodin keittiön astipesukone	15 000		15 000	
6202		**MAA-JA METSÄTILAT**				
	6012	Maa-alueiden hankinta	900 000		900 000	
	6012	Maa-alueiden myynti		-1 000 000		-1 000 000
6204		**MITTAUSPALVELUT**				
	5050	GeoDrone6 multikopteri	28 000		28 000	
	6481	Trimble R12i GNSS-vastaanotin	15 000		15 000	
6381		**KADUT**				
	6943	k Pajuluoma 4 asuinalue	347 800		347 800	
	6946	k Hallilanvuori, asuinalue	525 900		525 900	
	6017	k Latikan asuinalue	72 000		72 000	
	6689	k Jalankulku ja pyöräilyväylät	723 300		723 300	
	6639	k Valion katumuutokset	434 100		434 100	
	6639	k Tulot Valiolta katumuutoksista		-540 000		-540 000
	5061	k Tupakuja Eskoo	54 000		54 000	
	6948	k Axel Mörnen pintarakenteet	50 000		50 000	
	6688	k Saneerauskohteet	1 995 600		1 995 600	
	5066	k Meluvalli Bullerintielle koirahallin kohtaan	60 000		60 000	
	6968	k Ilkankadun hv-reitin putkittaminen puistoon	40 000		40 000	
	5067	k Mäki-Pohdon alueen kehittäminen	20 000		20 000	
	6769	k Opastus pysäköintilaitoksiin, vaihe 1	100 000		100 000	
	5124	k Julkisen taiteen rahoitusosuus	100 000		100 000	
	6013	k Katujen kestopäällysteet	900 000		900 000	
	6026	k Teollisuusalueiden kunnallistekniikka	95 000		95 000	
	6551	k Katujen routavauriokorjaukset	200 000		200 000	
	6172	k Pyöräilyn olosuhteiden parantaminen	30 000		30 000	
	6045	k Raittien kunnostaminen	100 000		100 000	
	6104	k Hulevesien hallinta	200 000		200 000	
	6977	k Liikenteenjakajien uusiminen	60 000		60 000	
	6048	k Siltojen kunnostaminen	50 000		50 000	
	6896	k Kaupungin osuus yksityisteihin	300 000		300 000	
	5064	k Kaupungin osuus valtion teiden suunnitteluhankkeissa	150 000		150 000	
	5065	k v. 2024 ja myöhempien investointien suunnitteluraha	50 000		50 000	
	6051	k Liikennevalojen muutostyöt	50 000		50 000	
	6848	k Vesipostien rakentaminen	30 000		30 000	
	6054	k Joukkoliikenteen rakentaminen	100 000		100 000	
	6053	k Katualueiden viherkaistat	100 000		100 000	
	6052	k Kouluympäristöjen liikenneturvallisuuden parantaminen	60 000		60 000	
	6061	k Haltuunottokorvaukset	30 000		30 000	
	6063	k Pienet liikennejärjestelyt	150 000		150 000	
	6064	k Edellisen vuoden keskeneräiset työt	150 000		150 000	
	6978	k Tieliikennelain aih. liikennemerkkien muutostyöt	15 000		15 000	
	6843	k Melusuojausten rakentaminen	20 000		20 000	
	6066	k Keskustan kehittäminen	400 000		400 000	
	6844	k Aseman seudun kehittäminen	2 500 000		2 500 000	
	5063	k Tapahtuma-alueiden kehittäminen	50 000		50 000	
6392		**HULEVESIVERKOSTON HOITO**				
	6980	svv Pajuluoma 4 asuinalue	105 800		105 800	
	6983	svv Hallilanvuori, asuinalue	231 700		231 700	
	6070	svv Latikan asuinalue	19 100		19 100	
	6754	svv Jalankulku- ja pyöräilyväylät	375 500		375 500	
	6640	svv Valion katumuutokset	153 000		153 000	
	5062	svv Tupakuja Eskoo	16 200		16 200	
	6753	svv Saneerauskohteet	531 700		531 700	

6422		**PIENKALUSTO**				
	6762	Maantiivistäjien uusiminen	20 000		20 000	
6423		**KORJAUSPAJA**				
	5051	Induktiolämmitin	25 000		25 000	
6461		**PUISTOTOIMEN HALLINTO**				
	6107	Ruohonleikkuri 2 kpl	50 000		50 000	
	6110	Vanhojen puistojen peruskorjaus	200 000		200 000	
	6114	Kalajärven matkailualue	20 000		20 000	
	6757	Uusien puistojen rakentaminen	190 000		190 000	
	6942	Puistoraittien rakentaminen	50 000		50 000	
		KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA YHTEENSÄ	**23 213 700**	**-1 540 000**	**23 213 700**	**-1 540 000**
		INVESTOINNIT YHTEENSÄ	**32 400 000**	**-1 640 000**	**32 400 000**	**-1 640 000**

TALONRAKENNUKSEN INVESTOINTIOHJELMA/ TA 2023: VAIKUTTAVUUSARVIOT

Kustannusvaraukset vuodelle 2023. Koko hankeen kustannusarvio suluissa.

Kansalaistori, 800 000 € (1,1 M€)

Aalto-keskuksen korjaushankkeen viimeisenä vaiheena tehtävä Kansalaistorin, Aalto-keskusta ympäröivien piha-alueiden ja aluevalaistuksen kunnostustyöt.

Keskeiset vaikutukset:

Kansainvälisesti merkittävän arkkitehtuurikohteen peruskorjausten loppuun saattaminen lisää alueen kiinnostavuutta matkailukohteena. Ympäröivien piha-alueiden ilme kohentuu ja käytettävyys parantuu.

Keskuskatu 32 / Tammi-kampus, 100 000 € (8 M€)

Vanhan lääninsairaalan alueelle syntyneen Tammi-kampuksen 2. vaiheen hankesuunnitteluvaraus. Keskushammashoitola muuttaa Perhepalvelukeskus Aallokkoon vuoden 2024 lopussa, jonka jälkeen lääninsairaalan entisen talousrakennuksen korjaustyöt voidaan aloittaa. Vuoden 2023 aikana laadittavassa hankesuunnitelmassa on tarkoitus määritellä rakennuksen tuleva käyttötarkoitus, laatia kuntoselvityksiä ja tarkentaa hankkeen budjettia ja aikataulua.

Keskeiset vaikutukset:

Tammi-kampuksen alueelle pyritään löytämään jo 1. vaiheen myötä vakiintunutta kansalaiskampustoimintaa tukeva käyttötarkoitus. Hankesuunnitelmalla ja kuntotutkimuksilla tulevien korjaustöiden suunnittelun lähtötietoja saadaan tarkennettua rakentamisen tehokkuuden ja vaikuttavuuden kohdentamiseksi.

Joupin päiväkodin peruskorjaus, 2 250 000 € (3,55 M€)

Päiväkoti peruskorjataan vuosina 2022-2023.

Keskeiset vaikutukset:

Peruskorjauksessa rakennuksen vikaantuneet ja riskilliset rakennusosat sekä talotekniikan järjestelmät uusitaan, mikä parantaa rakennuksen käyttöturvallisuutta ja energiatehokkuutta sekä pienentää kaupungin rakennuskannan korjausvelkaa. Lisäksi suunnittelussa tarkastellaan tilojen toiminnalliset tarpeet nykyiset varhaiskasvatuksen tarpeet ja toimintatavat huomioiden.

Uimahallin laajennus, 100 000 € (9,4 M€)

Uimahallin vuosille 2024-2025 aikataulutetun laajennustyön suunnittelu aloitetaan vuoden 2023 aikana.

Keskeiset vaikutukset:

Tulevan laajennuksen suunnittelun lähtötietoja saadaan tarkennettua rakentamisen tehokkuuden ja vaikuttavuuden kohdentamiseksi. Tulevan laajennuksen myötä uimahalliin toteutetaan uusi 50 metrin allas, sekä uusitaan ja parannetaan rakennuksen vedenpuhdistusjärjestelmiä ja energistehokkuutta. Parannuksilla on merkittävä vaikutus rakennuksen vuosittaisiin käyttökustannuksiin.

Mestarintie 1 muutokset, 100 000 € (0,8 M€)

Kaupunkiympäristön toimialan keskusvaraston alueella on viime vuosina vapautunut toimitilaa mm. materiaalihallinnon ja vesilaitoksen muutettua toisiin tiloihin. Kiinteistön rakennuksien käytölle pyritään laatimaan kokonaissuunnitelma, ja tarvittavat muutokset toteutetaan suunnitelmien mukaan vuosina 2023-2024.

Keskeiset vaikutukset:

Suunnittelun tavoitteena on alueen sisäisen toimitilatehokkuuden ja logistiikan parantuminen.

Seinäjoen yhteiskoulun muutostyöt, 1 900 000 € (7,925 M€)

Syke-hallin valmistumisen myötä vapautunut koulun entinen liikuntasalialue peruskorjataan luokkatiloiksi. Samassa yhteydessä tehdään tarvittavia rakenteellisia ja toiminnallisia parannuksia eri puolilla rakennusta.

Keskeiset vaikutukset:

Puretun Honkavaara-rakennuksen tilojen korvaajaksi saadaan uudet tai peruskorjatut luokkatilat. Rakennuksen kuntotutkimuksissa esiin tulleita vika- ja riskipaikkoja saadaan korjattua. Rakennuksen energiatehokkuus paranee ja kaupungin rakennuskannan korjausvelka pienenee.

Kouran koulun tilaratkaisut 400 000 € (1,26 M€)

Kouran koulun korvaavan rakentamisen ratkaisu.

Keskeiset vaikutukset:

Kouran alueen koululaisille ja koulun työntekijöille taataan terveellinen ja turvallinen kouluympäristö.

Törnävän kartano, 30 000 € (0,28 M€)

Törnävän kartanon kehittämiseksi perustettu työryhmän on teettänyt kartanolle kuntoarvioita, joiden pohjalta on laadittu kunnostustöiden viisivuotissuunnitelma sekä pohdittu mahdollisia rakennuksen käyttöä laajentavia investointeja. Vuodelle 2023 on suunniteltu jatkettavaksi vuonna 2021 aloitettuja ovi- ja puuosakorjauksia. Kartanon kunnostusrahoitusta on taloussuunnitelmassa esitetty jatkettavaksi 30 000 euron vuosittaisella määrärahavarauksella.

Keskeiset vaikutukset:

Historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävän miljöön ja rakennuksen arvo säilyy ja käytettävyys paranee.

Lintuviidan palvelutalon laajennus ja peruskorjaus, 2 400 000 (12,5 M€)

Kasperin palvelutalokokonaisuuden uudistaminen käynnistyy päiväkodin laajennuksella. Tämän valmistuttua vuoden 2024 aikana aloitetaan olevien rakennusten peruskorjaukset.

Keskeiset vaikutukset

Päivähoidon kapasiteetti alueella paranee. Olevia tiloja nykyaikaistetaan vastaamaan toiminnan tarpeita. Rakennuskannan korjausvelka pienenee ja energiatehokkuus paranee.

Museon kokoelmakeskus, 50 000 (0,8 M€)

Museon kokoelmatilat ovat hajallaan eri rakennuksissa, mm. Kasperin palvelutalon ja rautatieaseman kellaritiloissa. Kokoelmille on perusteltua löytää uusi keskitetty sijainti, joissa esineiden säilytys ja huolto saataisiin toteutettua hallitusti ja järjestelmällisesti. Hankkeen sijaintipäätökset ja hankesuunnitelma on aikataulutettu vuodelle 2023.

Keskeiset vaikutukset

Museokokoelmien hallinnan toiminnallisuus paranee. Vapautuvat tilat voidaan ottaa muuhun käyttöön Kasperin palvelutalon ja asemanseudun kehityshankkeiden yhteydessä.

Alakylän koulun laajennus 100 000 € (2,2 M€)

Purettavan Alakylän puukoulun korvaavaksi tilaksi on suunniteltu koulun laajennus vuodelle 2024. Hankkeen suunnittelumääräraha on varattu vuodelle 2023.

Keskeiset vaikutukset:

Koulun tilantarve helpottuu. Laajennuksen kohteena olevan entisen asuntolasiiven tilat saadaan toiminnallisesti, materiaalisesti ja taloteknisesti päivitettyä nykytarpeita ja laatuvaatimuksia vastaaviksi. Rakennuksen energiatehokkuus paranee ja hiilijalanjälki pienenee.

Nurmon urheiluhallin laajennus, 100 000 € (0,9 M€)

Nurmon urheiluhallin laajennus on suunniteltu vuodelle 2026. Hankesuunnitelma laaditaan vuonna 2023.

Keskeiset vaikutukset

Tulevan laajennushankkeen tavoitteet, kustannusarviot ja aikataulut saadaan tarkentumaan suunnittelun lähtötiedoiksi.

Törnävän kentän huoltorakennus, 200 000 €

Törnävän kentän nykyinen huoltorakennus puretaan ja rakennetaan uusi nykyistä sijaintia etelämmäksi.

Keskeiset vaikutukset:

Törnävän kentän eteläpäästä vapautuu tilaa tapahtumakäyttöön. Uusittavan huoltorakennuksen myötä alueen palvelutaso paranee. Alueen ympärivuotiselle käytölle tulee paremmat edellytykset.

Törnävän museoalueen rakennukset, 30 000 €

Museoalueen rakennuksia kunnostetaan erikseen laadittavan tarveselvityksen mukaan.

Keskeiset vaikutukset:

Rakennetun kulttuuriperinnön arvo säilyy.

Alaviitalan koulu, 350 000 € (0,7 M€)

Koulun C-rakennuksessa olevan luokan korvaaminen uudisrakentamisella. Koulun öljylämmityksen muuttaminen maalämmöksi.

Keskeiset vaikutukset:

Alueen koululaisille ja koulun työntekijöille taataan terveellinen ja turvallinen kouluympäristö. Kaupungin rakennuskannan energiatehokkuus paranee ja hiilijalanjälki pienenee.

Torikeskuksen parkkihalli, 200 000 €

Torikeskuksen kehittämishankkeen mahdollisesti käynnistyessä, kaupungin omistaman parkkihallin osuuden kansirakenteet ja tekniset ratkaisut tulee uusia tai kunnostaa.

Keskeiset vaikutukset

Korjausvelka pienenee. Toiminnalliset ratkaisut voidaan tarkastella uudestaan ja sopeuttaa korttelin kehityshankkeeseen.

Törnävänsaaren rakennukset, 100 000 (0,17 M€)

Törnävänsaaren kehittämisryhmän investointivaraus, kohdennettuna saaren huoltorakennuksen viemäröinnin parantamiseen ja kentän laajennukseen.

Keskeiset vaikutukset

Huoltorakennuksen toiminnallisuus paranee ja kaupungin korjausvelka pienenee. Kenttäalueen toiminnallisuus tapahtumakäytössä paranee.

Varaus investointiluonteisiin pienkorjauksiin, 300 000 €

Kaupungin rakennuskannassa nousee vuosittain esiin investointiluonteisia tarpeita, joita ei ole osattu ennakoida talousarvion laadinnassa. Investointitarpeen laukaisijana voi olla yllätyksellinen vikaantuminen tai käyttäjän toiminnassa tapahtuva perusteltu muutos. Näihin tarpeisiin on joustava varata kokonaismääräraha, jonka käytöstä päättää toimitilat-tulosalueen johtaja toiminta- ja hankintasääntöjen päätösvaltarajausten mukaisesti.

Keskeiset vaikutukset

Toimintapa luo joustavuutta kiireellisten korjaus- ja muutosrakentamisinvestointien päätöksentekoon, ja vähentää käyttötalouden kunnossapitomäärärahojen käyttöä investointiluonteiseen rakentamiseen.

TS 2024-2026

Talonrakennuksen taloussuunnitelman 2024– 2026 kokonaisbudjetti on 41,24 M€, jakautuen vuosittaisesti 17,12, 17,11 ja 7,01 M€. Suunnitelmavuosien suurimpia rakennushankkeita ovat Kasperin palvelutalon/Lintuviidan koulun ja päiväkodin peruskorjaus ja laajennus (12,5 M€, 2022-2026), Uimahallin laajennus (9,4 M€, 2023-2025), Keskuskatu 32 talousrakennuksen ja musiikkiopiston tilojen peruskorjaukset osaksi Tammikampus –kokonaisuutta (8 M€ 2023-2026), Museokeskus Tiklas (4,75 M€, 2025-2026), Alakylän koulun laajennus (2,2 M€, 2023-2025) sekä päihdekuntoutuskoti Puistolan 2. vaihe Eskooseen (1,1 M€, 2024).

TALOUSSUUNNITTELMA

VUOSILLE 2024 - 2026

TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2024 – 2026

1. YLEINEN TALOUSKEHITYS

1.1 Yleinen talouskehitys

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet, ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 %:iin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 %:iin vuonna 2023, arvioi Valtiovarainministeriö (VM) 19.9.2022.

Euroalueen näkymät ovat niin ikään synkentyneet Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen ja energiapulan takia. Euroalueen bruttokansantuote (BKT) on ensi vuonna enää 1,3 %. Inflaatio on kiihtynyt edelleen, ja kuluttajien luottamus on alamaissa. Erityisesti Saksan talouden näkymät ovat heikot, talouden kasvu laskee ennusteiden mukaan ensi vuodelle 0,9 %:iin.

Rahapolitiikkaa on kiristetty Yhdysvalloissa sekä euroalueella, ja korot ovat nousussa. Vaikea tilanne Euroopan energiamarkkinoilla jatkuu, ja tulevana talvena joudutaan ehkä säännöstelemään energian kulutusta. Maakaasun hinta Euroopassa on erittäin korkea. Toisaalta teollisuuden raaka-aineiden hinnat ovat laskeneet voimakkaasti kesän aikana, mikä heijastaa teollisuuden epävarmoja näkymiä. Raaka-aineiden hintojen oletetaan laskevan maltillisesti ennustejaksolla.

Valtiovarainministeriö (VM) arvioi talouskatsauksessaan (9/2022), että inflaation hidastamiseksi tehtävät toimet ja mahdollinen energiapula saattavat heikentää talouskasvua jopa ennustettua enemmän Euroopassa sekä muualla kansainvälisessä taloudessa. Kotimaisen kulutuksen kasvun taittuminen hidastaa myös inflaatiota ensi vuoden loppua kohden. Jos inflaatio osoittautuu ennustettua nopeammaksi tai pitkäkestoisemmaksi, korkotaso tulee olemaan oletettua korkeampi. Korkojen nousu voimistaa julkisen talouden velkaantumisen riskiä.

Hintojen ja palkkojen nousukierre euroalueella johtaisi kiristyvään rahapolitiikkaan ja korkeampiin korkoihin, mikä heikentäisi talouden kasvua sekä vientimarkkinoilla että Suomessa. Kilpailijamaita voimakkaampi kotimainen hintojen ja palkkojen nousukierre heikentäisi kustannuskilpailukykyä ja hidastaisi Suomen talouden kasvun elpymistä. Ansiotason nousuksi Suomessa arvioidaan valtiovarainministeriössä noin 2,6-3,5 %:in vuosittaista kasvuvauhtia vuosina 2022-2024.

Investointiympäristön epävarmat näkymät voivat lykätä investointeja vielä enemmän eteenpäin tai estää niiden toteutumisen. Taloutta voi puolestaan kasvattaa se, jos riippumattomuutta fossiilisista polttoaineista tavoitellaankin nopeammalla aikataululla ja energiasektorin vihreät investointihankkeet lisääntyvät.

Julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siitä seuranneiden markkinahäiriöiden vaikutukset voivat heijastua julkiseen talouteen ennustettua enemmän. Vuonna 2022 Euroopan Unionin, ja yleensäkin Euroopan muiden maiden ja Yhdysvaltojen asettamat taloudelliset pakotteet Ukrainan sodan aloittamisen vuoksi Venäjää ja Valko-Venäjää kohtaan jäänevät voimaan myös ensi vuonna, ja ehkä pidempään-

kin. Myös koronaepidemian myötä kertynyt hoitovelka voi lisätä julkisia menoja. Lisäksi hoitajaliittojen palkankorotuksiin ja niiden kerrannaisvaikutuksiin liittyy edelleen kustannusriski, jota ei ole ennusteessa voitu ottaa täysin huomioon.

Vuonna 2022 bkt kasvaa Suomessa 1,7 %, vaikka kasvu hidastuu selvästi vuoden loppua kohden. Kuluttajahintojen nousu on kiihtynyt ja nousee keskimäärin 6,5 %:iin tänä vuonna. Hintojen nousu syö kotitalouksien ostovoimaa ja pitää kulutuksen kasvun vaisuna loppuvuonna. Työllisyyden kasvusta huolimatta kotitalouksien reaalitulot pienenevät eikä niitä juuri jää säästöön. Vuonna 2023 bkt:n kasvu hidastuu 0,5 %:iin, kun aiemmin keväällä arviot olivat vielä huomattavasti myönteisemmät. Alkuvuonna kasvu on pysähdyksissä, mutta vuoden loppupuolella kotimainen kysyntä alkaa elpyä, kun hintojen nousu hidastuu selvästi ja reaalipalkat kääntyvät hienoiseen nousuun. Korkealle kohonnut hintataso ja työllisyystilanteen heikentyminen jarruttavat kuitenkin edelleen kotitalouksien ostovoiman kasvua vuonna 2023. Yksityisen kulutuksen kasvunäkymät ovat vaisut, ja kasvu hidastuu 0,8 %:iin.

Vuonna 2023 viennin kasvu lähestyy maailmanmarkkinoiden kasvuvauhtia, vaikka yritykset eivät löydäkään täysimääräisesti korvaavia markkinoita Venäjän viennin tilalle ja heikko kasvu euroalueella rajoittaa vientiä. Vuonna 2023 maailmantalouden kasvunäkymät ovat heikommat kuin tänä vuonna, mikä hillitsee kotimaisia investointeja. Suomalaisen teollisuuden investointinäkymät olivat koronapandemian jälkeen valoisat, mutta epävarmuus voi viivästyttää tai keskeyttää investointihankkeita tulevaisuudessa. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) saatava rahoitus taas vauhdittaa yksityisiä investointeja ennustejaksolla.

Pidemmällä aikavälillä on oleellista tukea työllisyyttä, investointeja, tuottavuutta, kilpailukykyä ja vakaata julkista taloudenpitoa rakennepolitiikan keinoin.

Suomessa **bruttokansantuotteen** ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2022-2026 seuraavasti (Lähde: VM 19.9.2022):

2022	1,7 %
2023	0,5 %
2024	1,4 %
2025	1,5 %
2026	1,4 %

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021 ja 2022. Kun talouden kasvu hidastuu, julkisen talouden alijäämät ja velkasuhde alkavat kasvaa uudelleen. Budjettiriihessä jo aiemmin päätetyt mittavat tukitoimet sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot heikentävät myös julkista taloutta. Lisäksi alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita. Keskipitkällä aikavälillä on näköpiirissä vaimeata kasvua, kun talouskasvu on noin puolitoista prosenttia vuosina 2025-2026.

Kuluttajahintojen kova nousu on näkynyt sekä Yhdysvalloissa että Euroalueella. Yhdysvalloissa inflaatio oli elokuussa 2022 8,3 %, Euroalueella vastaava lukema oli peräti 9,1 %. Etenkin energia ja ruoan hinta ovat olleet kovassa nousussa. Inflaation odotetaan tasaantuvan vuonna 2023, todetaan useissa ennusteissa. Epävarmuustekijöitä on kuitenkin tavanomaista enemmän, mm. energian hinta on poikkeuksellisen kovassa nousussa.

Inflaatiokehityksen (kuluttajahinnat, muutos-%) ennustetaan Suomessa toteutuvan esitetyn mukaisesti vuoteen 2026 asti:

2022	6,5 %
2023	3,2 %
2024	1,8 %
2025	1,9 %
2026	2,0 %

Valtiovarainministeriö arvioi Suomessa inflaation laskevan vuotuisesta 6,5%:sta ensi vuonna 3,2 %:iin ja vuoteen 2024 mennessä sen alenemista 1,8-2,0 %:iin. Hyvänä tasona yleisen talouden kehityksen kannalta pidetään keskimäärin 2 %:n inflaatiota. Inflaation hidastamiseksi tehtävät toimet ja mahdollinen energiapula saattavat heikentää talouskasvua jopa ennustettua enemmän Euroopassa sekä muualla kansainvälisessä taloudessa. Ennusteessa kotimaisen kulutuksen kasvun taittuminen hidastaa myös inflaatiota ensi vuoden loppua kohden.

Huolimatta kasvavasta taantumauhkasta, työllisyysasteen kehitykseksi arvellaan yhä nousevan 73,9 %:sta 74,7 %:iin vuoteen 2026 mennessä, osin kasvun, osin työllisyystoimiin panostamalla, mutta myös työikäisen väestön vähentyessä. Yhteiskunnan eriytymisestä puolestaan kertoo se, että koronan pahimman vaiheen jälkeenkin pitkäaikaistyöttömyys on yhä korkealla ja toisaalta on osaajista pulaa.

Työllisyysasteen ennustetaan kehittyvän 2022-2026 seuraavasti:

2022	73,9 %
2023	73,8 %
2024	74,1 %
2025	74,4 %
2026	74,7 %

Tilastokeskuksen seuraaman (vertailukelpoinen muiden Euroopan maiden työttömyyslukujen kanssa) **työttömyysaste**en ennustetaan kehittyvän ajanjaksolla 2022–2026 seuraavasti:

2022	6,6 %
2023	6,7 %
2024	6,5 %
2025	6,4 %
2026	6,3 %

Rahoitusmarkkinoilla näkyy keskuspankkien Yhdysvaltain FED:in ja Europan Keskuspankki EKP:n merkittävät ohjauskorkojen nostot vuoden 2022 aikana, jotta hyvin korkealle noussut inflaatio saadaan alemmalle tasolle. Yhdysvaltain ohjauskorot ovat syyskuussa 2022 välillä 3,0-3,25% ja EKP:n ohjauskorko 1,25%.

Koronnostot jatkuvat myös vuonna 2023. Sekä lyhyet että pitkät markkinakorot ovat olleet historiallisen alhaisella tasolla, ja ovat olleet vuonna 2022 yli 2 % -yksikön kasvussa. Pidemmän tähtäimen ennuste pitkien korkojen tasosta on rahamarkkinoilla 2,5:n taso, mutta voidaan mennä ennen tasaantumista tätäkin korkeammalle tasolle.

Korkojen nousu jatkuu ensi vuonna ja se voimistaa julkisen talouden velkaantumisen riskiä ja näkyy yksityistenkin kuluttajien lainanhoitokulujen merkittävänä kasvuna

ensi vuonna. Lisäksi julkisen talouden ehdolliset vastuut ja erityisesti takausten huomattava kasvu muodostavat riskin julkiseen talouteen.

Talouden kokonaiskuvassa vaikuttaa tulevaisuudessa se, että julkisessa taloudessa (valtio, 1.1.2023 aloittavat hyvinvointialueet ja kunnat) vallitsee edelleen rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino. Merkittävä sopeuttamistarve on edessä julkisessa taloudessa. Velkaantumisen vähentäminen samalla on keskeistä. Sote-uudistuksen onnistumisella ja työllisyysasteen tasolla on merkitystä. Suomella oli jo ennen koronakriisiä ja Ukrainan sotaa tuntuva julkisen talouden kestävyysvaje, joka johtuu mm. väestön ikääntymisestä.

1.2 Hyvinvointialueuudistus 1.1.2023 lukien

Uudet hyvinvointialueet aloittavat 1.1.2023 kunnille rinnakkaisena toimijana. Hallitus johtaa valmistelua. Sote-uudistus vaikuttaa merkittävässä määrin kuntien tehtäviin ja talouteen. Uudistus koskee myös pelastuslaitoksia.

Hyvinvointialueet ovat toimintansa aluksi hieman alijäämäisiä, todetaan VM:n taloudellisessa katsauksessa 9/2022. Alijäämä on noin 0,2 % suhteessa BKT:hen ja johtuu pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon investointien korkeasta tasosta, joka laskee hieman seuraavina vuosina. Sektorin rahoitusasemaa heikentää kustannusten, erityisesti henkilöstökustannusten ripeä nousu. Hyvinvointialueiden ennusteessa sektorin ansiokehityksen oletetaan mukailevan kesäkuun alussa sovittuja palkankorotuksia ja viisivuotista palkkaohjelmaa, vaikka sopimuksia hoitajia edustavien liittojen kanssa ei ole tehty.

Hyvinvointialueet saavat rahoituksensa pääosin valtiolta. Valtionrahoitus kasvaa arvioidulla palvelutarpeen kasvulla lisättynä 0,2 %-yksiköllä. Lisäksi rahoitus muuttuu hyvinvointialueiden hintaindeksin ja tehtävämuutosten mukaan. Hyvinvointialueet saavat myös jonkin verran maksutuottoja. Vuonna 2023 sektorin kokonaistulot ovat 27,4 mrd. euroa, josta 90 % tulee valtiolta. Vuodesta 2025 alkaen palvelutarpeen kasvusta huomioidaan valtion rahoituksessa vain 80 %. Tämä tarkoittaa merkittävää sopeuttamistarvetta joko palvelutasoa heikentämällä tai rakenteellisia uudistuksia tehden tuleville hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueiden menokehitys perustuu palvelutarpeen kasvuun sekä menojen ennakoituun hintakehitykseen. Arvio investoinneista perustuu talousarviotietoihin sekä erilliskyselyihin investoinneista. Pääosa hyvinvointialueiden menoista koostuu sosiaali- ja terveyspalveluiden tuotantokustannuksista.

Hyvinvointialueille aiheutuu aluksi myös muutoskustannuksia toiminnan aloittamisesta ja järjestäytymisestä. Valtiovarainministeriön ennusteessa on oletettu, että ICT-muutoskustannuksista, hallinnollisista menoista sekä palkkojen yhdenmukaistamisesta aiheutuvat muutoskustannukset toteutuvat sote-uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä arvioidun mukaisina. Muutoskustannusten mittaluokkaan liittyy epävarmuutta. Lisäksi hoitajaliittojen palkankorotuksiin liittyy edelleen kustannusriski sopimusneuvottelujen ollessa kesken.

Seinäjoen kaupungille sote-uudistus tarkoittaa käytännössä erittäin isoa muutosta kuntien tehtäviin ja rahoitukseen vuodesta 2023 lukien. Vuonna 2023 henkilöstömäärä tulee vähenemään kokonaisuutena sosiaali- ja terveydenhuoltohenkilöstön ja pelastuslaitoksen siirtyessä hyvinvointialueeseen. Lisäksi tukipalveluita tuottavasta henkilöstöstä siirtyy merkittävä osa hyvinvointialueelle. Kokonaisresurssista määritellään laskennallisesti sosiaali- ja terveydenhuollolle sekä pelastuslaitokselle palveluita tuottava osa. Yhteensä siirtyviä henkilöitä on tämän hetkisen tiedon perusteella noin

1 700 henkilöä sekä sopimuspalokuntalaisia (sivutoimisia) yli 950 henkilöä. Reilut puolet kaupungin puolen miljardin budjetista siirtyy tulevalle hyvinvointialueelle. Myös omaisuutta siirtyy hyvinvointialueelle, mm. sairaanhoitopiirin kiinteistöt sekä kaupungin sote-irtaimisto kokonaan. Kaupungin omistamia sosiaali- ja terveyspalvelujen tiloja tuleva maakunta vuokraa 3+1 vuosimallilla, minkä jälkeen asiat ratkaistaan erikseen.

Verotusoikeus kunnilla vähenee kunnallisveroissa laskennallisesti -12,64 %-yksikköä, mikä kaventaa merkittävästi tulopohjaa liittyen kuntiin jäävien palvelujen ja investointienkin rahoitukseen kunnissa uudistuksen jälkeen. Osa yhteisöverotuotoista myös vähenee hyvinvointialueuudistuksen myötä. Myös kaupungin liikelaitoksena toimiva Etelä-Pohjanmaan Pelastuslaitos on siirtymässä maakunnalle.

Vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösten sote-menot määrittävät valtion siirtolaskelmissa tulevan valtionosuustason kunnille siirtymäajaksi seitsemäksi vuodeksi 2023-2029. Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli palvelut on tätä ennen tuotettu kunnassa ja sairaanhoitopiirissä tehokkaasti, on silloin vuoden 2023 jälkeinen valtionosuuskin suurempi kunnalle. Kääntäen sama tarkoittaa sitä, että kalliilla hoidetut sote-palvelut ennen vuotta 2023 vaikuttavat kunnan valtionosuusrahoitukseen sitä merkittävästi pienentävinä seitsemän vuoden ajan alkaen vuodesta 2023.

Valtakunnallisella sote-uudistuksella pyritään vastaamaan mm. väestörakenteen muutoksen tuomaan julkisen talouden kestävyysvajeeseen muodostamalla laajemmat järjestämisvastuulliset toimijat alueen palvelutarpeen muutokseen vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

2. SEINÄJOEN KAUPUNGIN KEHITYS

Vuoden 2023 talousarvio ja taloussuunnitelma 2024-2026 on laadittu siten, että talous on tasapainossa. Kaupungin kasvun ja vetovoiman uskotaan jatkuvan.

Talousarviovuoden onnistuminen ja erityisesti tulevien vuosien talouden kestävyys vaativat valmiutta uusiutua ja tehdä rakenteellisiakin muutoksia.

Taloudellisen tehokkuuden lisääminen on tärkeä tekijä talouden tasapainon saavuttamiseksi, samoin kuin palvelutason priorisoinnit hopeatason ja platinatason välillä. Vuoteen 2023 sisältyy tehtäviä selvityksiä mm. kouluverkon suhteen, sekä hyvää johtamista. Tavoitteena on pysyvien rakenteellisten muutosten ja uudistusten viemistä käytäntöön vuosina 2023 ja 2024, jotta ollaan mahdollisimman hyvin valmistautuneita tulevaan ja pidetään kaupungin kehitys hyvänä myös taloudellisesti.

Eritoten vuodesta 2024 on tulossa hyvin haastava, koska menot kasvavat tällä hetkellä tuloja nopeammin, minkä lisäksi vuodelle 2024 tulee hyvinvointialueiden ja kuntien välinen rahoituksen valtionosuustasaus toteutuneiden sote- ja pelastuslaitos-kustannusten mukaan vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöstiedoista. On nähtävissä, että kuntien ja sairaanhoitopiirien sote-kustannukset ovat Suomessa kasvaneet ennakoitua voimakkaammin, mikä tarkoittaa siirtymälaskelmissa vuonna 2024 sitä, että kuntien valtionosuudet vähenevät nyt ennakoidusta.

Tämänhetkiset talousennusteet lähtevät siitä, että kasvu voi muuttua Suomen talouden taantumaksi. Talouskasvun merkittävä hidastuminen voi vaikuttaa myös Seinäjoen tulokertymiin tulevaisuudessa. Yleisessä taloudessa on epävarmuutta Ukrainan sodan seurauksena. Energiakriisin ratkaisut voivat pitkittyä, samoin kuin korkean in-

flaation jatkuminen. Korot ovat myös nousussa eikä paluu nollakorkoihin ole todennäköistä. Julkiseen talouteen jää merkittävää kestävyysvajetta. Suurta vertoapua ei ole odotettavissa valtiolta tai yleisestä talouden kasvusta talouden suunnitelmavuosina. Senkin tähden on tärkeää, että tasapainottamistavoitteista pidetään kiinni myös suunnitelmavuosina ja että tarvittavat toimet tehdään ajoissa.

Tavoitetta helpottavat Seinäjoen vahva kasvu ja myönteinen työllisyyskehitys. Asukasluvun vuotuinen kasvuennuste on noin 0,75-1 %, ja 65 000 asukkaan raja saavutettiin elokuussa 2022. Työllisyys on suurten kaupunkien parhaimmistoa. Positiivinen kierre vahvistaa Seinäjoen asemia kiinnostavana ja vetovoimaisena kaupunkina, joka houkuttelee investointeja ja yrittäjyyttä.

Käyttötalouden tervehdyttämiseksi, toisin sanoen toimintakatteen ja vuosikatteen vahvistamiseksi tarvitaan silti määrätietoisia sopeuttamistoimia, mutta myös hyvin johdettuja rakenteellisia uudistuksia ja uusiakin toimintatapoja pysyvän muutoksen aikaansaamiseksi. Tuloilla on menojen rinnalla iso merkitys. Tasetta myös kevennetään mm. kaupungin ei-strategisesti tärkeitä kiinteistöjä tai omaisuutta myymällä.

Taloussuunnitelmavuosina 2024 - 2026 kaupungin talouden vahvistaminen näkyy vuosikatteessa ja tilikauden tuloksissa, edellyttäen että rakenteellisissa uudistuksissa onnistutaan. Myös lainamäärän kasvu taittuu ja kääntyy laskuun.

Tavoitteena on myös pysyvien rakenteellisten muutosten vieminen käytäntöön vuosina 2023 ja 2024, jotta kaupungin organisaatio vastaa hyvin tulevaisuuden kehitysnäkymiin ja että toiminta on vaikuttavaa ja kustannustehokasta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Strategisia tavoitteita talouden tasapainon saamiseksi ovat kaupunkistrategiassakin mainitut enintään 2 %:n vuotuinen toimintakatemuutos, vuosikatteen on oltava vähintään 30 milj. euroa ja katettava nettoinvestoinnit mahd. täysmäärisesti velkaantumisenkin vähentämiseksi ja tuloksen noin 10 milj. euroa. Yleisesti kaupungin taloudessa on rakenteellisten muutosten uudistamisen tarve, jotta talous on tasapainossa.

Talouden tasapainottamistoimia jatketaan vuosina 2022-2026 tavoitteena talouden tervehdyttäminen ja kaupungin kasvun tukeminen.

Vuoden 2021 talousarvion hyväksymisen yhteydessä esiteltiin kolme skenaariota Seinäjoen kaupungin talouden kehityksestä. Ne ovat yhä voimassa ja valittu paras skenaario on Seinäjoen tie kestävämpään talouteen.

Talousarviovuonna 2023 tulee valmistella myös rakenteellisia uudistuksia samanaikaisesti, kun turvataan positiivinen tulos. Tavoitteena on talouden vahvistaminen siten että velkaantuminenkin vähenee myös määrällisesti. Hyvällä taloudenpidolla ja ennakoinnilla turvataan vuoden 2023 jälkeisessä uudessa kuntarakenteessa kuntalaisten tarvitsemat kuntapalvelut ja infra myös tulevina vuosina.

Kuvio. Kolmen eri skenaarion kehityskulut 2019-2026:

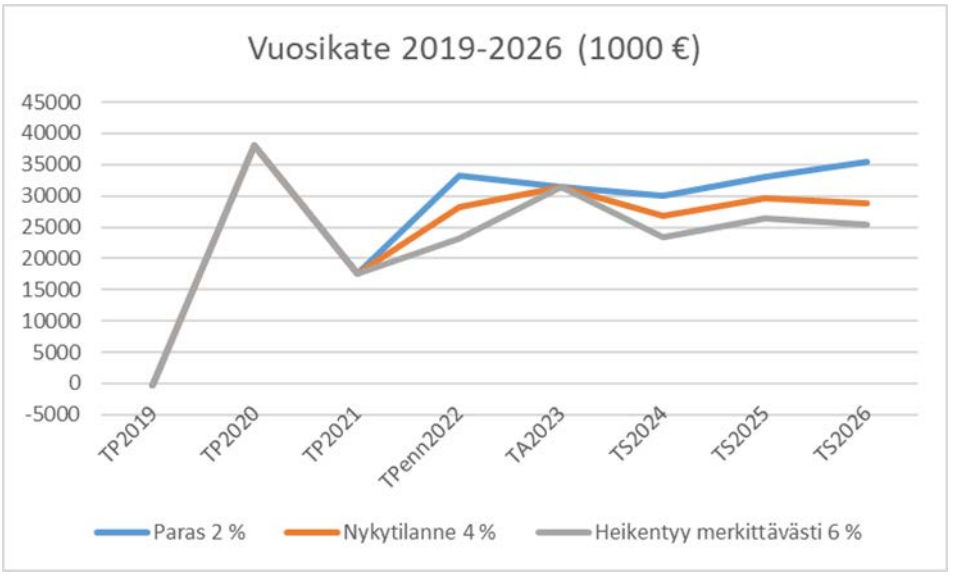

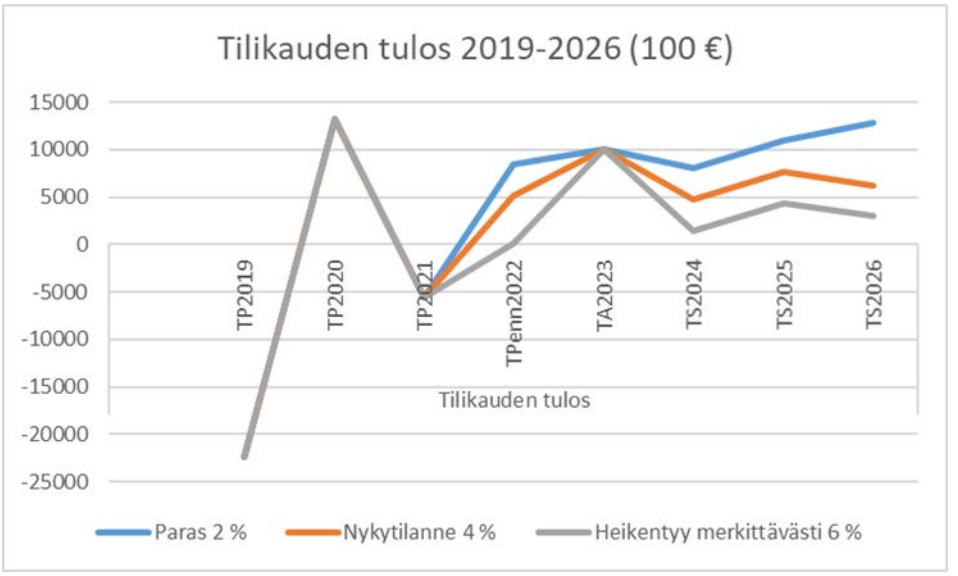

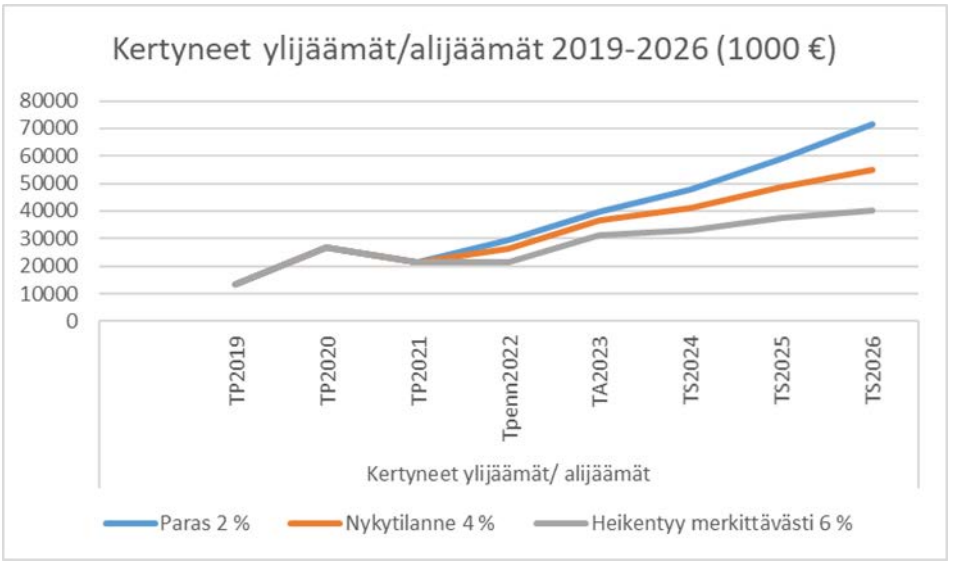

Osana vuoden 2021 talousarviota hyväksyttiin talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2021-2024. Hyväksytään, että ko. linjalla jatketaan myös vuosina 2023-2026 seuraavasti:

Paras skenaario vuosille 2021-2026, nykytilanne paranee ja talous saadaan tasapainoon. *Uudistumalla kaupunki kehittyy.*

Tavoitetaso, joka sisältää myös toimenpiteitä hyväksytään seuraavasti:

- Vuotuinen +10 milj. euron tulos, parempikin, jos tulot kehittyvät hyvinä. Tämä pidentää mahdollisuuksia lykätä veronkorotuksia. Myös velkaantuminen kääntyy laskuun ja on vastuidenkin kanssa alle 4 900 euroa/ asukas jo taloussuunnitelmavuosien loppupuolella. Emokaupungin kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vuoden 2026 loppuun mennessä vähintään 60 - 70 milj. euroon. Kaupunkikonsernissa vastaavana ajankohtana kumulatiivinen ylijäämä vahvistuu vähintään 150 - 160 milj. euroon ja velkamäärä laskee alle 9 900 euroon/ asukas vuokravastuutkin huomioituna.

- Toimintakate paranee yhteistuumin merkittävästi uudistamalla nykyisestä noin 2 500 euron tasosta vuoden 2024 loppuun mennessä enintään 2 200 euroa/asukas -tasolle ja sen jälkeen taloussuunnitelmavuosina 2024-2025 hyvälle 2 000 euroa/asukas –tasolle.
- Seinäjoen verrokkikaupunkeihin nähden tavoite on olla parhaassa kolmannessa toimintakatevertailussa euroa/asukas.

- Toimintakate kasvaa vuonna 2023 enintään nykytason verran eli noin 3,8 % johtuen tavanomaista korkeammasta inflaatiotasosta, Ukrainan sodan vuoksi alkaneesta energiakriisistä Euroopassa ja valtakunnallisesta yli 3 %:n kuntaalan palkkausratkaisusta. Verotulojen arvioidaan kehittyvän poikkeuksellisen hyvin vuonna 2023 johtuen mm. koronan jälkeisen kasvukauden hyvistä verovuosista 2021-2022.

- Jotta talous vahvistuu taloussuunnitelmavuosina 2024-2026, toimintakate voi kasvaa strategian mukaisesti vuotuisesti enintään 2,0 %/ vuosi. Tämän tulee riittää kestävään kasvuun ja palvelujen järjestämiseen. Tulopuolta tarkastellaan menojen rinnalla.

- Toiminta, tavoitteet ja seuranta perustuvat voimassa olevaan kaupunkistrategiaan 2022-2029: terveen ja tasapainoisen talouden vaatimus on myös uudessa strategiassa keskeinen kulmakivi kaupungin menestymiselle. Tavoitteet viedään osaksi konkretiaa myös talousarviotavoitteina. Vaikuttavuus, kustannustietoisuus ja uudistuminen ovat arkipäivää ja tasapainottamistoimet on viety toiminnan tasolle. Palvelutasosta ja -määrästä on mahdollista tinkiä väliaikaisesti talouden tasapainottamiseksi.

- Kaupunki henkii 2020-luvulla edelläkävijyyttä, yrittäjämäisyyttä, rohkeutta uudistua sekä tarkastelee systemaattisesti palvelurakenteita etsien parasta toimintatapaa. Digitalisaatiota hyödynnetään palveluissa ja palveluprosesseissa sekä tiedolla johtamisessa. Henkilöstö on mukana uudistamassa, hyvä johtaminen ja osaaminen näkyvät kaikessa tekemisessä. Henkilöstösuunnitelmaa 2023-2026 hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle siten, että kokonaishenkilöstömäärä henkilötyövuosina voi myös vähentyä vuoden 2023 tasosta vuosina 2024-2026.

- Nettoinvestoinnit ovat noin 30 -35 milj. euron tasolla, kunnes on mahdollisuuksia jälleen panostaa enemmänkin. Mm. asemanseutu kehittyy ja siihen

saadaan mukaan myös muuta ulkoista rahoitusta, samoin kuin muihinkin investointeihin. Edunvalvonnan merkitys korostuu. Erikseen laaditaan päivitetty investointisuunnitelma vuoteen 2026 asti vaikuttavuusarvioineen osana tasapainotustoimia.

Taulukko. Parhaan skenaarion tuloslaskelma vuosille 2022-2026.

							TALOUSARVIO 2023		Suunnitelmavuodet 2024-2026		
TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA (KAUPUNKI+LIIKELAITOS), 1 000 €											
Eliminoimaton		TP-2019	TP-2020	TP2021	TA2022 alkuperäinen	TP2022 enn. (päivitetty 30.9.2022)	TA-2023	Muutos vrt Tpenn2022.	TS-2024	TS-2025	TS-2026
TOIMINTATUOTOT											
	Myyntituotot	51 576	51 075	53 128	55 347	54 347	24 281	-55,3 %	24 767	25 386	26 020
	Maksutuotot	19 393	17 584	21 412	21 843	20 843	10 099	-51,5 %	10 301	10 507	10 717
	Tuet ja avustukset	4 374	6 036	16 868	7 087	7 087	4 469	-36,9 %	4 900	6 000	6 000
	Muut toimintatuotot	37 053	40 709	41 641	46 816	50 816	41 144	-19,0 %	47 467	46 416	47 345
	Toimintatuotot yht.	**112 396**	**115 404**	**133 049**	**131 093**	**133 093**	**79 994**	**-39,9 %**	**87 434**	**88 309**	**90 082**
							oikaistu	-0,9 %	**9,3 %**	**1,0 %**	**2,0 %**
TOIMINTAKULUT											
	Palkat ja palkkiot	-154 969	-156 600	-169 165	-176 305	-179 939	-105 324	-41,5 %	-108 589	-111 304	-114 086
	Henkilöstösivukulut	-35 922	-36 085	-40 375	-41 324	-41 341	-24 464	-40,8 %	-24 953	-25 452	-25 452
	Palvelujen ostot	-195 300	-193 617	-212 738	-201 899	-209 899	-46 216	-78,0 %	-47 940	-48 899	-49 878
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 989	-23 258	-26 892	-25 676	-26 676	-20 324	-23,8 %	-20 730	-21 145	-21 569
	Avustukset	-25 735	-27 320	-28 716	-26 180	-26 180	-15 336	-41,4 %	-15 489	-15 799	-16 116
	Muut toimintakulut	-40 034	-42 903	-44 940	-46 322	-46 654	-34 773	-25,5 %	-35 121	-34 121	-34 804
	Toimintakulut yht.	**-475 949**	**-479 783**	**-522 818**	**-517 706**	**-530 689**	**-246 439**	**-53,6 %**	**-252 823**	**-256 720**	**-261 906**
							oikaistu	**2,3 %**	2,6 %	1,5 %	2,0 %
TOIMINTAKATE		**-363 553**	**-364 379**	**-389 769**	**-386 613**	**-397 596**	**-166 445**	**-58,1 %**	**-165 388**	**-168 411**	**-171 824**
							oikaistu	**3,8 %**	-0,6 %	1,8 %	2,0 %
Verotulot											
	Kunnan tulovero	216 332	226 354	231 654	242 500	246 500	**118 200**	**-52,0 %**	116 700	119 900	123 497
	Kiinteistövero	25 777	23 795	26 864	27 100	27 100	**28 300**	**4,4 %**	28 500	29 355	29 942
	Osuus yhteisöveron tuotosta	14 991	16 434	24 215	16 600	20 600	**16 000**	**-22,3 %**	16 400	17 000	17 500
Valtionosuudet		97 793	127 063	115 616	120 100	123 645	**30 500**	**-75,3 %**	28 000	28 980	29 705
							HVA-uudistus huomioitu				
Rahoitustuotot ja -kulut											
	Korkotuotot	5 547	5 376	5 200	4 840	4 840	4464		5200	5200	4250
	Muut rahoitustuotot	4 804	5 404	4 957	4 782	4 782	4742		4950	5100	6100
	Korkokulut	-1 613	-1 596	-917	-1 340	-1 340	-3900		-4000	-3800	-3500
	Muut rahoituskulut	-327	-348	-307	-364	-364	-355		-315	-333	-300
VUOSIKATE		**-249**	**38 104**	**17 512**	**27 606**	**28 167**	**31 506**		**30 047**	**32 991**	**35 370**
								Nettoinvestoinnit 30,76 Meur			
POISTOT		-22 197	-24 934	-23 101	-23 010	-23 010	-22 500		-22 000	-22 000	-22 500
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT											
	Satunnaiset tuotot										
	Satunnaiset kulut										
TILIKAUDEN TULOS		**-22 446**	**13 170**	**-5 589**	**4 596**	**5 157**	**9 006**		**8 047**	**10 991**	**12 870**

Kuvio. Lainakannan kehitys 2019-2026 ennuste parhaan skenaarion mukaisesti. Lainakanta pienenee vuoden 2026 loppuun mennessä alle 330 milj. euroon.

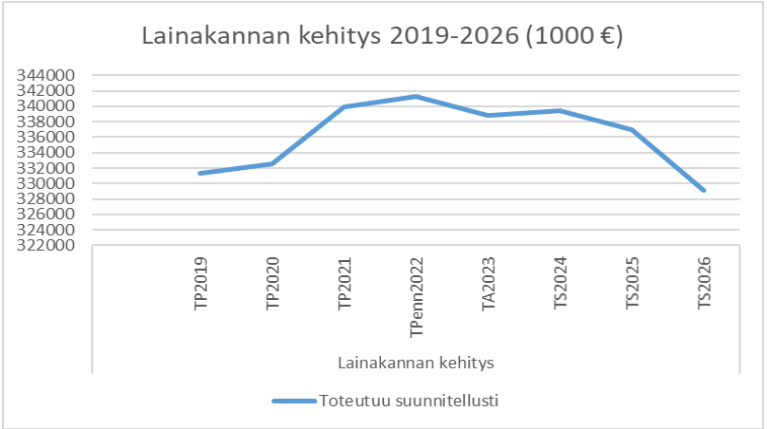

Talouden tasapainottamista tukee, että kaupungin kasvu jatkuu hyvänä 0,75 - 1,0 %:n tasolla ja imago pysyy vahvana ja mahdollisesti vahvistuu. Kasvu tuo lisätuloja ja synergiaetuja palvelujen järjestämiseen. Kaupungilla on palvelut kunnossa, on varaa

investoida ja enemmän mahdollisuuksia pärjätä tulevaisuudessa. Kaupungin kiinnostavuus myös vahvistuu, oli sitten kyseessä yritykset tai ihmiset. Ja kaupunkistrategiassa edellytetty tasapainoinen talous saadaan kestävälle perustalle.

Strategian tavoite tasapainoisesta taloudesta viedään käytäntöön erikseen määriteltyinä konkreettisina toimina kaikilla toimialoilla ja siten osaltaan vahvistetaan kasvukaupungin mahdollisuuksia sekä panostaa laadukkaisiin ja vaikuttaviin palveluihin että toisaalta vaikuttavaan investoimiseen. Vuoden 2023 aikana tehdään selvityksiä: kouluverkkoselvitys, lukioverkkoselvitys sekä tukipalveluissa hankintapalvelujen ja siivous- ja ruokahuoltopalvelujen mahdollinen uudelleen organisointi.

Yhteinen missio on pitää Seinäjoen kaupunki menestyjien joukossa ja kiinnostavana kaupunkina myös tulevaisuudessa. Samalla kun taloutta tasapainotetaan, kaupungin hyvästä pito- ja vetovoimasta halutaan pitää kiinni, ja päinvastoin vahvistaa sitä myös suunnitelmakaudella ja tämän jälkeenkin.

Asukasluvun kasvu on vuosittain noin 500 - 650 henkilöä, joka on noin 0,75 - 1,0 % vuodessa. Kaupunki on väestöennusteiden mukaan eniten kasvavien joukossa. Kaupungistuminen ja mm. Seinäjoen hyvä sijainti pääradan varrella tukee tätä kehitystä. Uudenlaisista osaajista, etenkin kansainvälisistä osaajista odotetaan olevan pulaa jo lähitulevaisuudessa, minkä tähden Seinäjoella on tärkeää panostaa myös osaamisen vahvistamiseen. Seinäjoen elinvoimaisuus näkyy. Erinomainen kehitys elinkeinoelämässä on jatkunut, tämä näkyy mm. vilkkaana rakentamisena, yli 100 %:n työpaikkaomavaraisuutena ja hyvänä yritysmäärä- ja työllisyyskehityksenä.

Asukasluvun ennustetaan kehittyvän suunnitelmakaudella seuraavasti (asukasluku ja kasvu-%) Seinäjoen kaupunki:

Asukasluvun kehitys		%
31.12.2021	64736	0,7
31.12.2022	65200	1,0
31.12.2023	65850	1,0
31.12.2024	66500	1,0
31.12.2025	67200	1,0
31.12.2026	67850	1,0

3. SEINÄJOEN KAUPUNKISTRATEGIA 2022 – 2029

Kaupunginvaltuusto on 20.6.2022 hyväksynyt Seinäjoen kaupunkistrategian vuosille 2022–2029.

Taulukko. Seinäjoen kaupunkistrategian tavoitteet.

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki	Vetovoimainen Seinäjoki	Palveleva Seinäjoki	Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki
Yrittäjyyskaupunki 2.0	Uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta	Sivistyksen- ja hyvinvoinnin palvelut	Hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki
Suomen ruokapääkaupunki, merkittävä teknologiateollisuuden keskittymä ja kansainvälisen liiketoiminnan kasvualusta	Kaupunki Suomen kasvukäytävällä	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Tasapainoinen talous
Kehittyvä tapahtuma-, ostos- ja kulttuurimatkailun kaupunki	Laadukas ja elinvoimainen asuinympäristö	Työllisyys	Kaupunkikonserni
Järjestö ja seurayhteistyö	Opiskelijalle paras kaupunki	Kotouttaminen	Digiälykäs kaupunki
Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa			Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti
Maakunnallinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö			

Strategian mukaan kaupungin visio on:

> ***Seinäjoki on valtakunnallinen kasvukeskus, jossa kaupunki, yrittäjät ja yhteisöt rakentavat osaavaa, innostavaa ja turvallista kaupunkia.***

Kaupungin arvot ovat:

> ***Tahto, rohkeus ja vastuullisuus***

Strategiset valinnat ovat:

Yrittäjyyden ja yhteistyön Seinäjoki
- *yrittäjyyskaupunki 2.0*
- *arvostusta ja tukea seura- ja järjestötyölle*
- *hyvät palvelut asukkaille yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa*
- *menestystä maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä*

Vetovoimainen Seinäjoki
- *uudistuva ja viihtyisä kaupunkikeskusta*
- *kaupunki Suomen kasvukäytävällä*
- *laadukas ja elinvoimainen kaupunkiympäristö*
- *opiskelijalle paras kaupunki*

Palveleva Seinäjoki
- sivistystä, kulttuuria ja hyvinvointia
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- vastuuta työllisyydestä
- kotouttamisen edistäminen

Hyvän johtamisen ja tasapainoisen talouden Seinäjoki
- *hyvän tekemisen ja johtamisen Seinäjoki*
- *Kasvun ja investoinnit turvaava talous*
- *kaupunkikonsernin palvelut tukevat koko kaupungin onnistumista*
- *digiälykäs kaupunki*
- *Seinäjoki kasvaa kestävästi ja elää ekoviisaasti.*

Hyväksytty kaupunkistrategia ohjaa toimialojen budjetointiprosessia ja tavoiteasetantaa sekä palveluissa että investoinneissa.

Tavoitteissa läpileikkaavana teemana on asiakaslähtöisyys ja vaikuttavuus, ja että asetetut tavoitteet ovat mitattavia ja johdettu kaupunkistrategiasta. Uusia tapoja toimia palveluissa edistetään kaikilla toimialoilla systemaattisesti.

Myös ympärillä oleva globaali muutos, mm. kehittynyt teknologia mahdollisuuksineen sekä kestävän kehityksen vaade haastavat kaupunkia uudistumaan.

Strategisten tavoitteiden rinnalla yleisen taloustilanteen epävarmuus yhdessä turvattomuuden kasvun Ukrainan ja sitä seuranneiden Venäjäpakotteiden ja energiakriisin myötä varautumisen huomioiminen on tärkeää.

Tavoitteena on, että vuoden 2023 talousarviossa kaikilla palvelualueilla kaupunkistrategia näkyy mahdollisimman vahvasti tavoiteasetannassa ja konkreettisissa toimissa, kun talousarviota toteutetaan.

Kestävän kehityksen edistäminen. Seinäjoen kaupunki on kuulunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS) jo edellisellä sopimuskaudella 2008-2016 ja nykyinen sopimuskausi on voimassa 2017-2025. Sopimuksessa energiankulutusta on sitouduttu vähentämään lähtötilanteen noin 80 000 MWh 7,5 % eli noin 6000 MWh vuoteen 2025. Seinäjoen kaupunki on laatinut myös tuleville vuosille erillistä energiansäästöohjelmaa. Kaupunki osallistuu myös valtionhallinnon yhteiseen ”astetta alemmas” energiansäästökampanjaan.

Seinäjoella käydään järjestelmällisesti läpi syitä suurimpien ominaisuuskulutusten [kWh/m³] omaavien kiinteistöjen energiankulutukseen ja parannetaan energiatehokkuutta, mikäli se on elinkaarikustannusten kannalta järkevää. Kaupungin toimitiloissa parannetaan energiatehokkuutta mm. kiinteistöautomaation, talotekniikan, ominaiskulutusten, sisäilmaolosuhteiden ja kiinteistöjen painesuhteiden jatkuvalla seuraamisella sekä analytiikan kehittämisellä. Vuorovaikutusta kehitetään kiinteistöjen käyttäjien kanssa sekä eri toimialojen kesken. Kunnossapitohenkilöstölle on täydennyskoulutusta energiatehokkuudesta, minkä lisäksi tekoälyn hyödyntämistä lisätään analytiikassa.

Ilman palttoota ja rasoja -hankkeessa uudelleen ohjelmoitiin kiinteistöautomaatiota siten, että kiinteistöjen lämpötilaa ja ilmanvaihtoa pudotettiin noin 2-3 asteella käyttöajan ulkopuolella. Hankevaiheessa on ollut mukana noin 40 kaupungin omistamaa kiinteistöä, jotka olivat jo valmiiksi automaatiovalvonnan piirissä. Hankkeeseen valitut kiinteistöt vastaavat noin 63 % kaupungin omistamien kiinteistöjen kaukolämmön kokonaiskulutuksesta. Hankkeessa ohjelmamuutoksia on tehty vuoden 2021 loppuun mennessä kymmeneen (10) rakennukseen ja niissä saatiin energiansäästöä 8,8 % kulutuksesta verrattuna lähtötilaan.

Lämmityskaudelle 2022-2023 on säästöjä odotettavissa lisää, koska muutokset on toteutettu kaikkiin hankkeessa mukana olleisiin kiinteistöihin. Säästöpotentiaali vuodelle 2022 on 1500 MWh, eli euroissa noin 100 000 euroa vuodessa. Hankkeen päätyttyä automatisoituja lämpötilapudotuksia käyttöajan ulkopuolella on tarkoitus toteuttaa lisää niissä kiinteistöissä, jotka ovat kiinteistöautomaation piirissä ja käyttötapa sallii muutokset. Tarkoitus on tutkia saman toimintatavan käyttömahdollisuus myös niissä vesikiertoisissa rakennuksissa missä ei ole kiinteistöautomaatiota. Lisäksi on tarkoitus toteuttaa lämpötilan pudotuksia suorasähkölämmitteisissä kiinteistöissä, käyttöajan ulkopuolella lämmityskaudella 2022-2023. Näitä kohteita on vajaa kymmenen (10).

Toinen tärkeä teema, joka jatkuu vuonna 2023, on kestävä liikkuminen. Kestävän liikkumisen toimenpideohjelmaa (Smart Sump Seinäjoki) aloitettiin laatimaan 2022 ja se jatkuu vuonna 2023. SUMP eli Sustainable Urban Mobility Plan on EU-konseptin mukainen kestävän liikkumisen suunnitelma. Hanke tuo kestävän liikkumisen näkökulmaa osaksi Seinäjoen strategista kaupunkikehittämistä ja liikennejärjestelmätyötä.

Tavoitteena on tasapainoisesti kehittää kaikkia liikkumismuotoja, ohjata ja kannustaa siirtymään kohti kestävämpiä tapoja liikkua, sekä pienentää liikenteen ympäristövaikutuksia. Työssä tavoitteena on myös nivoa yhteen ja edistää Seinäjoen kaupungin Liikenneturvallisuussuunnitelman (2021), Pyöräilyn edistämisohjelman (2018) sekä Seinäjoen keskustan kestävän liikkumisen toimenpideohjelman (2020) toimenpiteitä ja **tukea Seinäjoen kaupungin tavoitetta vähentää hiilidioksidipäästöjään 80 % vuoteen 2030 mennessä.**

Hankkeessa selvitetään miten ja millä alueilla ihmiset liikkuvat, mitkä ovat alueiden isoimmat ongelmakohdat, miten matkaketjut toimivat ja mitä pitäisi muuttua, että siirryttäisiin kohti kestävämpiä liikennemuotoja. Työmatkaliikenteen matkaketjut ulottuvat yli kuntarajojen, joten tavoitteena on paitsi parantaa kaupungissa asuvien ihmisten elämänlaatua, niin myös edistää liikennejärjestelmätyön vuorovaikutteisuutta ja lisätä kuntien välistä sidosryhmäyhteistyötä alueella. Pitkän aikavälin tavoite on pienentää tarjottavien liikkumisratkaisujen ja -palveluiden ympäristövaikutuksia (melu, ilmansaasteet, kasvihuonepäästöt, energian käyttö, onnettomuudet) ja parantaa alueen asukkaiden ja siellä liikkuvien elämänlaatua kestävillä liikenneratkaisuilla.

Kolmas teema liittyy myös hyvinvointiin. Sahannevan ennallistamishanke sai Kunta-Helmi rahoituksen ja sitä toteutetaan myös 2023. Sahannevan luonnonsuojelualueen ennallistamisen tavoitteena on lisätä luonnon monimuotoisuutta, hillitä ilmastonmuutosta ja parantaa vesiensuojelua. Työssä huomioidaan myös alueen virkistyskäyttö ja sen edistämistoimenpiteet. Ennallistaminen tarkoittaa suoalueen vesitalouden palauttamista lähelle luonnollista tasoa, nostamalla vesipintaa mahdollisimman korkealle aiheuttamatta kuitenkaan vettymishaittaa naapurikiinteistöille. Ennallistaminen parantaa alueen neva- ja räme-elinympäristöjen tilaa, luo alueelle uusia pienipiirteisiä suo- ja pienvesielinympäristöjä sekä lisää lahopuun muodostumista. Esimerkiksi linnuista ennallistamisesta hyötyy Sahannevan lajistoon kuuluva uhanalainen riekko.

Seinäjoen kaupungilla on kotisivuillaan ”kestävä kehitys” –internet-osio. Seinäjoki kannustaa myös kaupunkilaisiaan samanlaisiin tekoihin, mitä kaupunki pyrkii itsekin tekemään.

Kaupungin talouden tavoitteet on kirjattu seuraavasti:

TAVOITE
Tasapainoinen talous mahdollistaa kasvavan kaupungin palvelut ja investoinnit.

Kaupunkikonsernin talous pysyy tasapainossa ja omistajaohjauksella tuetaan kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista.

TOIMENPITEET
Tasapainoinen talous saavutetaan hallitsemalla toimintamenoja, parantamalla palvelujen tuottavuutta ja mitoittamalla investointitaso tulorahoituksen mukaiseksi. Tulopohjaa vahvistetaan aktiivisella elinkeinopolitiikalla ja osaamisperustaa vahvistavilla tulevaisuusinvestoinneilla.

Hankinnat edistävät aitoa kumppanuutta alueen yritysten kanssa. Hankinnoissa huomioidaan taloudellisuus, kestävyys ja vastuullisuus. Hankintoja toteutetaan hankintojen strategisen toimenpideohjelman 2021–2025 mukaisesti.

Kaupunkikonsernin sisällä yhteistyötä tiivistetään kaupunkikonsernille asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunkikonsernin

tiloja käytetään tehokkaasti ja kaupunkikonsernin kokonaisetu huomioiden.

Kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistamisen on palveltava kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista. Omistuksesta voidaan luopua, mikäli omistaminen ei palvele näitä tavoitteita. Strateginen tuotantoinfra, verkosto ja kiinteistöt ovat kaupunkikonsernin omistuksessa.

Kaupunkikonsernin sisäisten palvelujen hinnan ja laadun pitää olla kilpailukykyisiä markkinoilta saataviin palveluihin. Kaupungin omistajuutta arvioidaan säännöllisesti.

Talouden tasapainon kehitystä seurataan seuraavilla mittareilla:

- *Toimintakatteen muutos-%: enintään 2 % vuodessa*
- *Investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %*
- *Konsernin investointien tulorahoitus (vuosikate/nettoinvestoinnit), %: väh. 100 %.*
- *Tilikauden tulos: vähintään 10 miljoonaa euroa*
- *Omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Taseen kertynyt ylijäämä: vähintään 25 miljoonaa euroa*
- *Lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 4 900 euroa*
- *Konsernitaseen kertynyt ylijäämä: vähintään 100 miljoonaa euroa*
- *Konsernin omavaraisuusaste, %: vähintään 40 %*
- *Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas: enintään 9 900 euroa.*

4. TALOUSSUUNNITELMA 2024 – 2026

Kuntalain taloutta koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.5.2015. Lain 110 §:ssä on säädökset talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta.

Talousarvio ja -suunnitelma
Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

Tässä asiakirjassa vuoden 2023 talousarvioon on liitetty taloussuunnitelma vuosille 2024 – 2026. Taloussuunnitelmassa selvitetään kaupungin tulevaa talouskehitystä, joka perustuu tarkasteluun käyttömenojen kehityksestä sekä arviointeihin tulojen ja vieraan pääoman kehitykseen liittyvistä seikoista. Lisäksi taloussuunnitelma sisältää investointiohjelman tuleville vuosille.

Taloussuunnitelma ei sisällä liikelaitosta. Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos-liikelaitoksen toiminta Seinäjoen kaupungin toimintana päättyy 31.12.2022. Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2023 Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

4.1 Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosa osoittaa, kuinka tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoituskustannuksiin sekä omaisuuden kulumisen edellyttämiin suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Talousarviosta ja taloussuunnitelmasta laadittu tuloslaskelmaosa on esitetty jäljempänä.

Tuloslaskelmaosan toimintatulot ja -menot perustuvat tarkasteluun tulojen ja menojen kehityksestä. Toimintatulojen osalta liikkumavara tulojen lisäyksen suhteen on varsin pieni. Tavoitteena kuitenkin on, että kaupungin omia tuloja pyritään jatkuvasti lisäämään ja tulojen ennustetaan kasvavan lievästi kustannuskehitystä nopeammin.

Toimintamenojen kasvun sääteleminen on keskeisin asia, kun pyritään turvaamaan riittävän korkea vuosikatetaso. Strategian mukainen tavoitetaso on vähintään 30 miljoonaa euroa. Toimintamenojen kasvua pyritään hillitsemään taloussuunnitelmavuosina palvelujen tuottamiseen liittyviä rakenteita, prosesseja ja palvelutuotantomalleja kehittämällä. Tavoitetasona on enintään 2,0 %:n vuotuinen kasvu.

Konsernihallintoa kehitetään edelleen talouden ohjauksen ja palvelutuotannon kehittämisen näkökulmasta. Painopistealueina on kaupunkikonsernin kokonaisuudenhallinnan parantaminen, toimiva ja tehokas omistajapolitiikka, velkakehitys ja takausperiaatteet.

Kuntien yleisen talouskehityksen kannalta on tärkeää, että valtio ei omilla toimenpiteillään heikennä kuntien taloudellista asemaa. Lisävelvoitteita ei tule siirtää kunnille ilman, että velvoitteiden hoitamiseen osoitetaan tarvittava täysimääräinen rahoitus.

Toimintatuottojen on arvioitu kehittyvän seuraavasti:

Toimintatuotot (1 000 €)

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
80 000	87 400	9,3 %	88 300	1,0 %	90 100	2,0 %

Toimintatulotavoite on realistinen, osa tavoitteesta saavutetaan volyymin kasvun avulla, osa joudutaan varmistamaan maksuperusteiden tarkistuksilla.

Toimintamenot kehittyvät seuraavasti:

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
-246 400	-252 800	2,6 %	-256 700	1,5 %	-261 900	2,0 %

Henkilöstösuunnitelma vuosille 2024 – 2026 valmistellaan erikseen vuoden 2023 aikana. Henkilöstösuunnitelmaa hyödyntäen haetaan optimitaso koko kaupungin henkilöstömäärän kehittymiselle. Henkilötyövuosien kehitystä seurataan. Eläköitymisen ennuste vuosina 2023-2026 (lähde: Kevan tilastot) on noin 70/ vuosi.

Merkityksellistä on huolehtia myös riittävästä vakituisesta henkilöstöstä, riittävästä henkilöstömäärästä ja henkilöstön hyvinvoinnista, jotta sitouttaminen kaupunkiorganisaatioon myös tulevaisuutta ajatellen on mahdollista. Vakituisen henkilöstömäärän lisääntyminen suhteessa määräaikaiseen resurssiin antaa työyhteisöille vakautta, eikä resurssia valu hukkaan jatkuvaan vaihtuvan henkilöstön perehdyttämisen prosesseihin.

Seinäjoen kaupungille sote-uudistus tarkoittaa käytännössä erittäin isoa muutosta kuntien tehtäviin ja rahoitukseen vuodesta 2023 lukien. Yhteensä siirtyviä henkilöitä on noin 1700 henkilöä sekä sopimuspalokuntalaisia (sivutoimisia) noin 850 henkilöä.

Henkilöstökulujen määrittelyssä on käytetty taloussuunnitelmavuosina alla olevan taulukon mukaisia arviointeja. Henkilöstökulujen kehityksessä on ennakoitu palkkamenoissa maltillista kasvua. Valmistelussa on lähdetty siitä, että kaupungin henkilöstömäärä ei juurikaan kasva suunnitelmakaudella sote-uudistuksen jälkeen ja henkilöstön luonnollinen poistuma, eläköityminen ja muu poistuma, käytetään hyväksi henkilöstörakenteen kehittämisessä. Mahdollisia toimintojen ulkoistamisia ei ole ko. arvioissa huomioitu.

Henkilöstömenot (1 000 €)

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
129 800	133 500	2,9 %	136 800	2,5 %	139 500	2,0 %

Palvelujen ostojen määrän arvioidaan kasvavan suunnitelmavuosina vuositasolla maltillisesti siitä tasosta joka 2023 jää kuntiin sote-uudistuksen jälkeen. Perusteluna tähän ovat rakenteelliset uudistukset ja toimintatapojen muutokset. Tavoitteena on kaikessa toiminnassa myös taloudellisuus ja kustannustehokkaampi toiminta sekä panostaminen vaikuttavimpiin palveluihin. Myös digitalisaation hyödyntämistä toiminnassa lisätään.

Tavoite edellyttää kaupungin palveluissa tiukkaa menojen säätelyä ja toiminnan uudistamista. Samoin tavoitteen saavuttaminen edellyttää hyvää kilpailuttamista, markkinoiden hyödyntämistä ja hyvää ostopalvelujen käytön hallintaa.

Palvelujen ostomäärät kehittyvät suunnitelmavuosina seuraavasti:

Palvelujen ostot (1 000 €)

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
-46 200	-47 900	3,7 %	-48 900	2,1 %	-49 900	2,0 %

Toimintakate ja toimintatulojen ja -menojen suhde sekä vuosikate muodostuvat edellä todettujen suunnittelulähtökohtien pohjalta seuraavasti
(1 000 € ja %):

	Toiminta kate	Toiminta tulot/ Toiminta menot	Vuosika te
2023	-166 445	-32,5 %	31 506
2024	-165 888	-34,6 %	29 547
2025	-168 921	-34,4 %	32 481
2026	-172 344	-34,4 %	34 850

Tavoitteena on enintään 2,0 %:n vuotuinen toimintakatekasvu. Taloussuunnitelman tavoiteasetannassa on lähdetty siitä, että tulot suhteessa menoihin ovat tasapainossa ja että vuosina 2024 - 2026 vuosikate ylittää merkittävästi strategiatason (vähintään 30 milj. euroa). Tällöin vuosikate kattaa poistojen lisäksi suurelta osin nettoinvestoinnitkin. Velkaantuminen saadaan vähenemään.

Verotulojen kasvu tuloslaskelmassa perustuu omiin arvioihin ja Kuntaliiton ennusteisiin tulokehityksestä, ja niissä on huomioitu sote-uudistuksen vaikutus rahoituspohjaan. Kunnallisveron tuloveroprosenttiin on kestävyysvajeen vuoksi korotuspaineita suunnitelmakauden aikana. Tulopohjan vahvistuminen on tarpeen samalla kun menojen kasvua hillitään.

Edellä todetun pohjalta ennakoidut verotulot ovat kunnallisveron osalta seuraavat:

Kunnallisvero (1 000 €)

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
118 200	116 700	-1,3 %	119 900	2,7 %	123 500	3,0 %

Yhteisöverotulojen kehitys riippuu ensisijaisesti talouden yleisestä kehityksestä, mutta myös veron jako-osuuksien valtakunnallisista vuotuisista määrittelyistä. Riskinä on, että mahdollinen koronapandemian jatkuu, jolloin se vaikuttaa merkittävästi etenkin yhteisöverotuottoihin, mutta myös muihin verotuloihin. Talouden kasvun odotetaan Suomessa hidastuvan taloussuunnitelmakaudella, myös taantuman uhka on kasvanut.

Yhteisöverotulojen arvioidaan kehittyvän taloussuunnitelmavuosina seuraavasti:

Yhteisövero (1 000 €)

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
16 000	16 400	2,5 %	17 000	3,7 %	17 500	2,9 %

Kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä korotuksia. Kiinteistövero on kehittynyt viime vuosina kasvun uralla.

Kiinteistöverotulojen määrän arvioidaan kehittyvän seuraavasti:

Kiinteistövero (1 000 €)

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
28 300	28 500	0,7 %	29 400	3,2 %	29 900	1,7 %

Valtionosuuksien kehityksen ennustetaan olevan seuraavan:

Valtionosuudet (1 000 €**)**

2023	2024	M-%	2025	M-%	2026	M-%
30 500	28 000	-8,2 %	29 000	3,6 %	29 700	2,4 %

Valtionosuuksissa on huomioitu sote-uudistuksen vaikutus rahoituspohjaan. Uudet tehtävät valtio on ilmoittanut rahoittavansa 100 %:sti. Julkisen talouden näkymät ovat haastavat, mikä tarkoittaa sekä valtiolla että kunnissa merkittäviä talouden sopeutustoimia ja rakenteellisten uudistusten tarvetta. Elvyttäessään valtio on velkaantunut voimakkaasti vuosina 2020-2022, mikä tarkoittanee kunnille sitä, että tulevina vuosina valtionosuudet todennäköisesti vähenevät tai ovat enintään hyvin maltillisella tasolla, kun valtio joutuu tervehdyttämään omaa talouttaan. Myös hyvinvointialueiden taloudelliset haasteet voivat osaltaan vaikuttaa kuntiin jäävien palvelujen valtionrahoituksen määrään.

Rahoitustuloissa ja -menoissa keskeisimmät tuloerät tulevat korko- ja osinkotuloina Seinäjoen Energia Oy:ltä. Vuotuinen tuloutus energiayhtiöltä on kaiken kaikkiaan noin 8-10 milj. euroa.

Lainamäärän vähetessä suunnitelmakausilla se tuo myös helpotusta koroista aiheutuviin kustannuksiin. Korkotason kehityksen osalta on lähdetty siitä, että korkotaso on noin 2-2,5 %:n tasolla suunnittelukaudella. Valtiovarainministeriön ennusteissa inflaation kasvun odotetaan tasaantuvan 2-3 %:n tasolle vuoden 2022 korkeista inflaatioluvuista. Lainamäärä on kuitenkin edelleen korkea, ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lainasalkussa pitkien lainojen suojausaste pidetään vähintään 50 %:ssa.

Taulukko. Tuloslaskelma kattaen taloussuunnitelmavuodet 2024-2026.

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSA 1 000 €		TP-2021	TA-2022 muutettu	TA-2023	TS-2024	TS-2025	TS-2026
TOIMINTATUOTOT							
	Myyntituotot	53 127	55 368	24 281	24 767	25 386	26 020
	Maksutuotot	21 412	21 843	10 099	10 301	10 507	10 717
	Tuet ja avustukset	16 868	7 417	4 469	4 900	6 000	6 000
	Muut toimintatuotot	41 641	46 816	41 145	46 967	45 906	46 824
	Toimintatuotot yht.	**133 049**	**131 444**	**79 994**	**86 934**	**87 799**	**89 562**
TOIMINTAKULUT							
	Palkat ja palkkiot	-169 157	-180 388	-105 325	-108 589	-111 304	-114 086
	Henkilöstösivukulut	-40 375	-41 472	-24 464	-24 953	-25 452	-25 452
	Palvelujen ostot	-212 738	-210 932	-46 217	-47 940	-48 899	-49 878
	Aineet, tarvikkeet ja tavara	-26 892	-28 175	-20 324	-20 730	-21 145	-21 569
	Avustukset	-28 716	-26 405	-15 336	-15 489	-15 799	-16 116
	Muut toimintakulut	-44 940	-46 658	-34 773	-35 121	-34 121	-34 804
	Toimintakulut yht.	**-522 818**	**-534 031**	**-246 439**	**-252 823**	**-256 720**	**-261 906**
TOIMINTAKATE		**-389 769**	**-402 587**	**-166 445**	**-165 888**	**-168 921**	**-172 344**
Verotulot							
	Kunnan tulovero	231 654	246 500	118 200	116 700	119 900	123 497
	Kiinteistövero	26 864	27 100	28 300	28 500	29 355	29 942
	Osuus yhteisöveron tuotosta	24 215	20 600	16 000	16 400	17 000	17 500
Valtionosuudet		115 616	123 645	30 500	28 000	28 980	29 705
Rahoitustuotot ja -kulut							
	Korkotuotot	5 200	4 840	4 464	5 200	5 200	4 250
	Muut rahoitustuotot	4 957	4 782	4 742	4 950	5 100	6 100
	Korkokulut	-916	-1 340	-3 900	-4 000	-3 800	-3 500
	Muut rahoituskulut	-307	-364	-355	-315	-333	-300
VUOSIKATE		**17 512**	**23 176**	**31 506**	**29 547**	**32 481**	**34 850**
POISTOT		-23 101	-23 010	-22 500	-22 000	-22 000	-22 500
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT							
	Satunnaiset tuotot						
	Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS		**-5 589**	**166**	**9 006**	**7 547**	**10 481**	**12 350**

Laaditun taloussuunnitelman mukaan kaupungin talous on suunnitelmavuosina ylijäämäinen, mikä on välttämätön lähtökohta talouden tervehdyttämistoimille. Vuosikatteiksi ennakoidaan noin 30 milj. euroa tai enemmän. Tilikauden tulokset vuosina 2024 -2026 ovat ensimmäisenä suunnitelmavuotena väh. 7,5 milj. euroa ja kahtena viimeisenä yli 10 milj. euroa ylijäämäisiä. Strategian mukainen tavoite talouden tasapaino viedään konkretiaan. Tavoite on haastava, muttei mahdoton.

4.2 Investoinnit

Taulukko. Investointiosa kattaen myös taloussuunnitelmavuodet. Pelastuslaitos ei ole em. luvuissa mukana 1.1.2023 lukien, koska se siirtyy hyvinvointialueelle.

INVESTOINTIOSA	TP2021	TA- 2022	TA-2023	TS-2024	TS-2025	TS-2026
Kaupunki (v. 2021-2022 kaupunki+liikelaitos)						
Menot 1 000 €						
Pitkävaikutteiset menot	332	1 108	647	800	800	800
Maa- ja vesialueet	3 091	900	900	900	900	900
Rakennukset	12 468	10 980	9 810	11 370	13 710	9 160
Kadunrakentaminen	7 850	10 780	10 313	13 500	12 000	11 000
Puistorakentaminen	447	460	460	500	500	500
Liikuntapaikkarakentaminen	1 180	1 325	1 438	1 000	800	800
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	142	232	390	300	300	300
Hulevesiviemärit	1 739	1 691	1 433	1 300	1 300	1 500
Koneet ja kalusto	4 193	5 751	4 977	4 500	4 500	4 500
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	3 759	4 027	2 032	2 000	2 000	2 000
MENOT YHTEENSÄ	**35 201**	**37 254**	**32 400**	**36 170**	**36 810**	**31 460**
Tulot 1 000 €						
Maa- ja vesialueet	698	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Rakennukset	613	570	0	200	605	570
Liikuntapaikkarakentaminen	79	0	0	0	0	0
Kadunrakentaminen	217	0	540	0	0	0
Hulevesiviemärit	0	0	0	0	0	0
Koneet ja kalusto	87	18	0	0	0	0
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	264	100	100	0	0	0
TULOT YHTEENSÄ	**1 958**	**1 688**	**1 640**	**1 200**	**1 605**	**1 570**
NETTOMENOT	**33 243**	**35 566**	**30 760**	**34 970**	**35 205**	**29 890**

Investointikohteiden osalta voidaan yhteenvetona todeta seuraavaa:

- Maa- ja vesialueiden kohdalla määräraha osoitetaan raakamaan hankintaan. Keskeistä on riittävän tonttivarannon turvaaminen asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Määrärahatasoa muutetaan tarpeen mukaan. Tonttimyynti muodostaa merkittävän osuuden kaupungin myyntituloissa.

- Talonrakennusinvestoinnit ovat noin 9,1–13,7 milj. euroa/vuosi. Niistä tarkemmin jäljempänä.

- Kadunrakentamisen ja kunnallistekniikan osalta pääpaino on riittävän uuden tonttivarannon turvaamisessa ja saneerausvelan hallinnassa. Tähän tarkoitukseen osoitetaan vuosittain noin 11-13,5 milj. euroa.

- Taloussuunnitelmassa osoitetaan rahoitusta Asemanseudun kunnallistekniikkaan vuosille 2024-2025 merkittävät panostukset, kun modernin 2020-luvun Seinäjoen asemanseudun rakentamista jatketaan. Suurimpana yksittäisenä infrakohteena on uusi alikulkutunneli, josta tulee kulku raiteille 1-3. Alueen hulevesien järjestelyt täytyy ratkaista alkupuolella. Vesien poisjohtamisen rakentamisesta aiheutuu kustannuksia. Merkittävä kustannus alkuvaiheessa tulee myös Valtionkadun ja Ruukintien liikenneratkaisuista asema-alueen kohdalla. Myös lähi- ja kaukoliikenteen bussien liityntäpysäköinti järjestellään uudella tavalla. Suunnitelma tarkentuu valmistelun edetessä.

- Hulevesiviemäreiden rakentamiseen osoitetaan rahoitusta verkostorakentamisiin ja -saneerauksiin. Investoinnit ovat kytköksissä kadunrakentamisohjelmaan.

- Puistorakentamisen volyymi pidetään likimain vuoden 2023 tasolla. Liikuntapaikkarakentamisessa määrärahat jonkin verran pienenevät. Toisaalta uimahallin laajennus on käynnistymässä suunnitelmakauden lopulla.

- Irtaimistohankinnat liittyvät pääosin eri saneerauskohteiden kalustoinvestointeihin, kone- ja laitehankintoihin sekä ict-hankintoihin.

- Leasingin käyttöä vaihtoehtoisena rahoitusmallina tullaan lisäämään esim. kalusto- ja ict-hankinnoissa.

Taulukko. Nettoinvestointien määrä ilman käyttöomaisuuden myyntiä vuosina 2023-2026. Pelastuslaitos ei ole em. luvuissa mukana 1.1.2023 lukien, koska se siirtyy hyvinvointialueelle.

Kaupunki Nettoinvestoinnit (1000 euroa)			
TA 2023			30 760
TS 2024			34 970
TS 2025			35 205
TS 2026			29 890

Tärkeää olisi saada investointeihin mukaan lisää ulkopuolista rahoitusta joko valtiolta ja/tai yksityisiltä ja/tai julkisoikeudellisilta sijoittajilta, jolloin myös investoinneissa kaupunkistrategian mukainen taso kyetään saavuttamaan. Etelä-Pohjanmaan liitto on esittänyt Seinäjoen asemanseutua Euroopan unionin kestävän kehityksen hankkeena rahoitettavaksi.

Tavoitteena investointien tasapainotukselle on priorisoida vaikuttavimmat ja että nettoinvestointitaso on enintään 30-35 milj. euroa vuodessa.

Talonrakennusinvestointien osalta on laadittu tarkempi suunnitelma, joka on oheisena. Talonrakennushankkeiden lopullinen toteuttamisaikataulu ja -järjestys ratkaistaan aina kunkin vuoden talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä. Samassa yhteydessä tarkistetaan esitetyt kustannusarviot vastaamaan hankkeiden lopullista rahoitustarvetta.

Taulukko. Talonrakennusinvestoinnit

TALONRAKENNUSINVESTOINNIT 2023-2026 (1 000 €)					
Talonrakennusinvestoinnit	Kustannus-	TS-2023	TS-2024	TS-2025	TS-2026
1 000 €	arvio				
Simunanrannan palvelukeskus	1 000		400	600	
Mestarintie 1, muutokset	800	100	200		
Keskuskatu 32 muutostyöt	8 000	100	800	4 200	2 900
Joupin päiväkodin peruskorjaus	3 550	2 550			
Uimahallin laajennus	9 400	100		3 300	4 600
Varaus korjauskohteet		300	300	300	300
Seinäjoen yhteiskoulun peruskorjaus	7 925	1 900			
Kouran koulun tilaratkaisut	1 260	400	860		
Tiklaksen/Jaakkolantie muutokset museotoimelle	4 750				
Lintuviidan palvelutalon peruskorjaus ja laajennus	12 500	2 400	5 300	4 000	500
Museon kokoelmakeskus	800	50	400	350	
Törnävän kartano	280	30	30	30	30
Kansalaistori	1 200	800	300		
Alakylän koulun laajennus	2 200	100	1 700	400	
Nurmon urheiluhallin laajennus	900	100			800
Törnävän kentän huoltorakennus	500	200	300		
Kyrkösjärven kentän huoltorakennus	500			500	
Törnävän museoalueen rakennukset	150	30	30	30	30
Alaviitalan koulu	700	350	350		
Torikeskuksen parkkihalli	200	200			
Törnävän puukoulun muutostyöt	400		400		
Törnävänsaaren rakennukset	170	100			
MENOT YHTEENSÄ	57 185	9 810	11 370	13 710	9 160
TULOT					
VALTIONOSUUDET					
Tiklaksen/Jaakkolantie muutokset museotoimelle	675			405	270
Uimahallin laajennus	800			200	300
TULOT YHTEENSÄ		0	0	605	570
NETTOMENOT	57 185	9 810	11 370	13 105	8 590

Suunnitelmavuosien suurimpia rakennushankkeita ovat Lintuviidan palvelutalon/ päiväkodin peruskorjaus ja laajennus (12,5 milj. euroa, 2022-2026), Uimahallin laajennus (9,4 milj. euroa, 2025-2026), Keskuskatu 32 talousrakennuksen ja musiikkiopiston tilojen peruskorjaukset ja museokeskus osaksi Tammikampus –kokonaisuutta (8 milj. euroa, 2023-2026),
Alakylän koulun laajennus (2,2 milj. euroa, 2023-2025)

Todetaan, että Törnävän koulun korvaamishanke valmistellaan vuosien 2022 - 2024 aikana toteutettavaksi koulurakentamisen ja asumisen kokonaiskonseptiksi. Koulun rakentaminen toteutetaan 20-vuoden kiinteistöleasing-rahoituksella. Koulun valmistumisen tavoiteaikataulu: valmistuu vuoden 2024 aikana.

4.3 Rahoitusosa

Rahoitusosan avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan. Rahoitusosa on kaupungin kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

Taulukko. Taloussuunnitelmavuosia koskeva rahoitusosa, kaupunki ja liikelaitos (liikelaitos poistuu 1.1.2023, ja se on huomioitu ko. laskelmassa):

RAHOITUSOSA, 1 000 €	TP-2021	TA-2022	TA-2023	TS-2024	TS-2025	TS-2026
Tulorahoitus						
Vuosikate	17 512	27 606	31 506	29 546	32 481	34 850
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-7 529	-13 460	-8 014	-13 000	-6 000	-6 000
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-35 202	-37 254	-32 400	-36 170	-36 810	-31 460
Rahoitusosuudet investointimen	995	588	540	200	605	570
Käyttöomaisuuden myyntituotot	7 850	14 560	9 114	14 000	7 000	7 000
YHTEENSÄ	**-16 374**	**-7 960**	**746**	**-5 424**	**-2 724**	**4 960**
Rahoitustoiminnan kassavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lis. muille						
Antolainasaamisten lis. liikelait.						
Antolainasaamisten väh. muilta	3 338	3 311	3 668	3 739	3 627	7 167
Antolainasaamisten väh. liikelait.						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	58 514	76 687	29 686	28 790	64 218	12 873
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 381	-72 038	-32 100	-27 105	-65 121	-25 000
Liikelaitoksen lainojen lisäys						
Liikelaitoksen lainojen vähennys						
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-9 000					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-517					
Rahavarojen muutos			-2 000			
Rahoitusjäämä/Rahoitustarve	**21 954**	**7 960**	**-746**	**5 424**	**2 724**	**-4 960**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**5 580**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Nettovelkaantuminen	**28 133**	**2 297**	**-2 414**	**1 685**	**-903**	**-12 127**

Velkaantuminen saadaan pysäytettyä ja kääntymään laskuun.

Taulukko. Vuosikatteen, nettoinvestointien ja suunnitelmappoistojen kehitys vuosina 2017-2026.

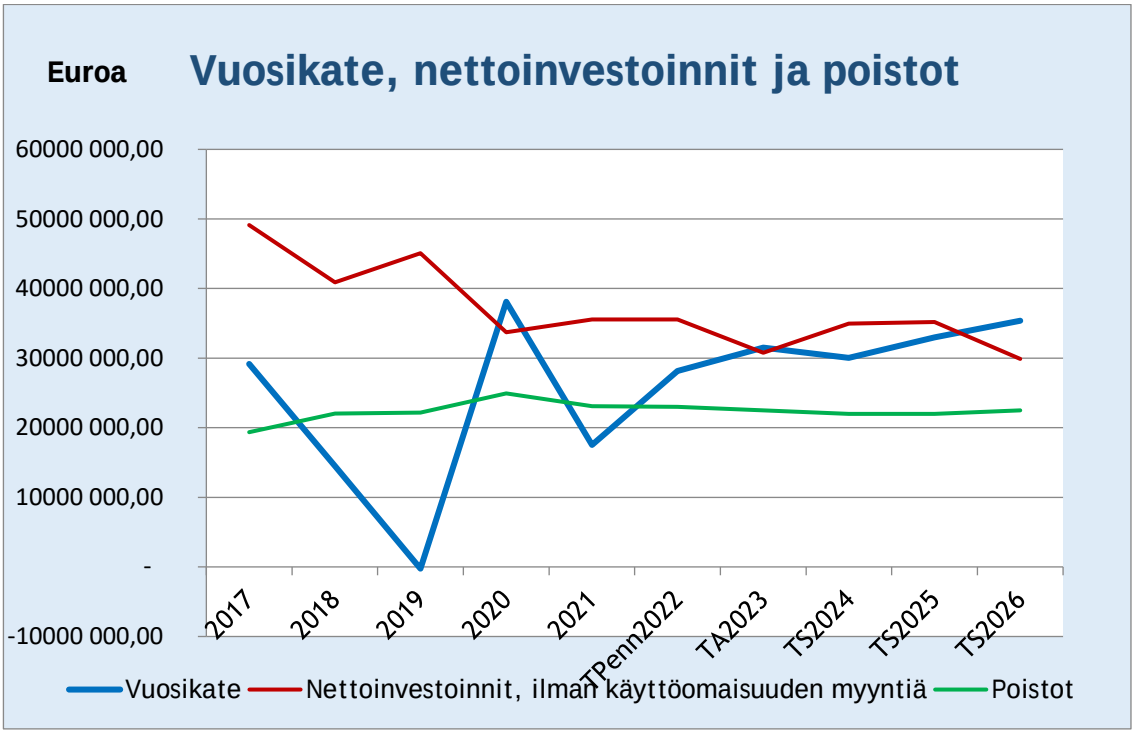

Kuvio. Kaupungin kokonaislainamäärän kehitys vuosina 2017 - 2026.

Kuvio. Kaupungin kokonaislainamäärä asukasta kohti -kehitys vuosina 2017 – 2026

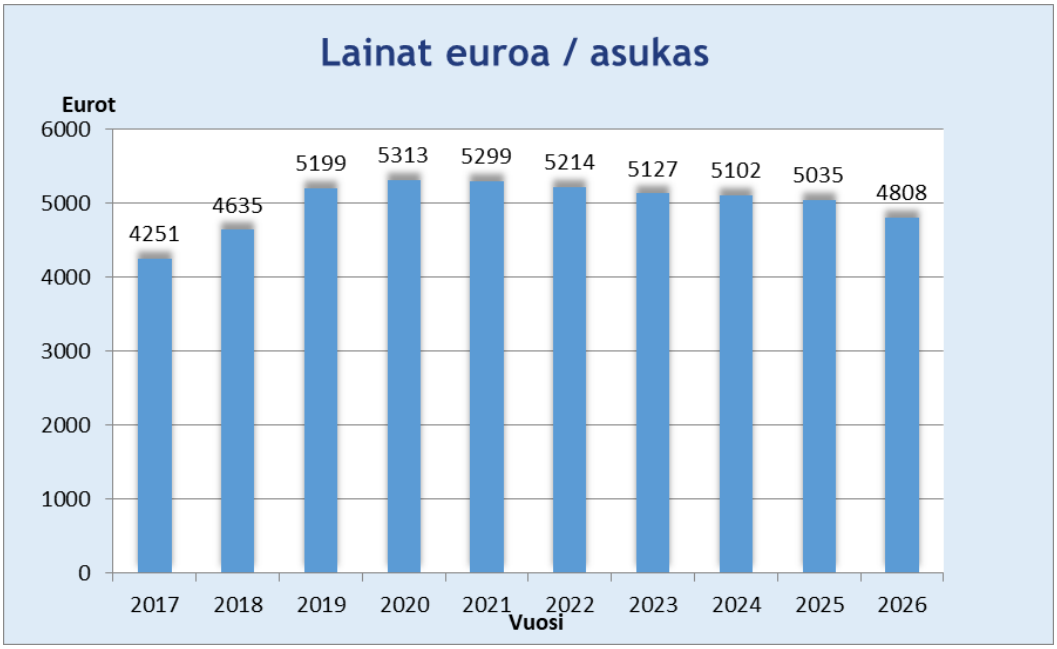

Kokonaisvelkamäärä on vuoden 2026 lopussa 326,2 milj. euroa. Ennakoitu asukaskohtainen lainamäärä laskee taloussuunnitelmavuosien 2024-2026 aikana 319 euroa/asukas ja on suunnitelmakauden lopussa 4 808 euroa.

5. LOPUKSI

Isossa kuvassa julkisen talouden ennusteen merkittävimmät riskit liittyvät yleisen talouskehityksen epävarmuuteen. Taantuman uhka on voimistunut Ukrainan sodan ja Venäjän pakotteiden myötä, eletään myös kasvavan inflaation sekä korkeampien energiahintojen ja korkojen aikaa. Kestävyysvaje on yhä ratkaisematta. On nähtävissä, että sote-kustannukset ovat Suomessa kasvaneet ennakoitua voimakkaammin viimeisen kahden vuoden aikana, mikä tarkoittaa siirtymälaskelmissa vuonna 2024 sitä, että kuntien valtionosuudet vähenevät nyt ennakoidusta. Tämä korostaa omien toimien merkitystä.

Kaupungin talouden kehitys kääntyy suunnitelmakaudella merkittävästi parempaan suuntaan. Kaupungin myönteinen kehitys ja asukasluvun kasvu tuovat verotuloja, mutta toisaalta myös menoihin kasvupaineita. Vaikuttavalla ja kustannustehokkaalla palvelukokonaisuudella mahdollistetaan tarvittavat positiiviset tulokset ja sitä kautta myös entistä paremmat näkymät tulevaisuuden haasteiden kohtaamiseen.

Seinäjoen kaupunki rakentaa kuntaa uudella kuntarakenteella, kun sosiaali- ja terveystoimi sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alussa hyvinvointialueelle.

Taloussuunnitelmavuosina ei tehdä alijäämäisiä tilinpäätöksiä. Vuotuisesti kaupungin toimintakate kasvaa taloussuunnitelmavuosina 2024-2026 enintään 2,0 %/vuosi, minkä tulee riittää kestävään kasvuun ja palvelujen järjestämiseen. Tulopuolta tarkastellaan menojen rinnalla. Strategian tavoite tasapainoisesta taloudesta viedään käytäntöön erikseen määriteltyinä konkreettisina toimina kaikilla toimialoilla ja siten osaltaan vahvistetaan kasvukaupungin mahdollisuuksia sekä panostaa laadukkaisiin ja vaikuttaviin palveluihin että toisaalta vaikuttavaan investoimiseen. Tarkastellaan myös kaupungin organisaatiota, miten se vastaa tulevaisuuden kehitysnäkymiin ja miten toiminta on vaikuttavaa ja kustannustehokasta sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Seinäjoen kaupunkistrategia on hyväksytty vuosille 2022-2029. Kaupunkistrategiaan kytkeytyvä ja kaupungin kasvua lisäävä digiohjelma toteutuu vuosina 2022-2025. Yksi keskeisimmistä tavoitteista liittyy kaupungin ydinkeskustan yhteiskehittämiseen kiinteistönomistajien ja yrittäjien kanssa. Visio ja suunnitelma ydinkeskustan kehittämiseksi laitetaan vaiheistaen täytäntöön. Myös kaupungin pääsisääntulo uudistuu. Asemanseudun ensimmäinen vaihe ja perhekeskus Aallokko valmistuvat 2024. Asemanseudun kehittämiseen kohdistetaan erityistä huomiota koko 2020-luvun. Kaupungin hyvä sijainti Suomiratana tunnetun pääradan äärellä tuo uusia mahdollisuuksia kasvulle, työpaikat ovat saavutettavissa yrittäjyyden pääkaupunkina tunnetussa maakuntakeskuksessa.

Haasteena on yhä investointien rahoitus investointitason ylittäessä tuloslaskelman vuosikatteen. Suunnittelujänteen pituus tekee vaikeaksi investointien arvioinnin, mutta tavoitetasoon on mahdollista päästä. Investoinneissa tulorahoituksella on myös merkitystä. Asemanseutu kehittyy ja siihen haetaan mukaan myös muuta ulkoista rahoitusta, samoin kuin muihinkin investointeihin. Investointeja toteutetaan myös jatkossa kaupungin taseen ulkopuolella kaupunkikonsernin tytäryhtiöissä. Tämä asettaa oman haasteen konsernitalouden, velkakehityksen ja takausten hallitsemiselle. Lisäksi etsitään vaihtoehtoja yksityistenkin investointien hyödyntämiselle.

Tavoite on saada talous kestävälle pohjalle myös pidemmälle ajalle. Kun hyvä kehitys kyetään pitämään, kaupungin velkaantuminenkin saadaan taittumaan ja kertyneet

ylijäämät parhaiten turvattua. Digiälykäs kaupunki hyödyntää jatkossa myös digitalisaation mahdollisuuksia tavoitteena sujuva arki, tehokkaat prosessit ja hyvä tiedolla johtaminen.

Avainasemassa ovat pidemmän tähtäimen rakenteelliset uudistukset ja niiden vieminen käytäntöön siten, että ne olisivat voimassa täysimääräisesti jo vuonna 2024. Talousarvio pitää sisällään selvityksiä, jotka tehdään vuoden 2023 aikana, mutta vaikuttavat myös talousarvion suunnitelmavuosina: kouluverkkoselvitys, lukioverkkoselvitys sekä tukipalveluissa hankintapalvelujen ja siivous- ja ruokahuoltopalvelujen mahdollinen uudelleen organisointi. Kaikki tämä tehdään, jotta olemme kaupunkina valmiimpia ja iskukykyisiä myös tulevaisuudessa.

LIITTEET

SEINÄJOEN KAUPUNGIN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOAJAT

Kuntalaki edellyttää kunnissa kirjanpitolain käyttöönottamista soveltuvin osin. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kunnissa on käytössä suunnitelman mukaiset poistot. Kirjanpitolain 16 §:n mukaan poistojen kirjaamisesta todetaan seuraavaa:

”Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi. Mikäli muita pitkävaikutteisia menoja on aktivoitu, ne on poistettava vaikutusaikana suunnitelman mukaan. Kirjanpitovelvollinen, jonka on kirjattava poistot suunnitelman mukaan, saa, jos siihen on erityistä syytä, kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.”

Seinäjoen kaupungin taloussäännön 22 §:n poistosuunnitelman hyväksyminen kuuluu seuraavasti:

”Suunnitelmapoistojen perusteet hyväksyy valtuusto. Käyttöomaisuuden perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenoon, jollei erityiseen poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä.

Valtuuston hyväksymien suunnitelmapoistojen perusteiden pohjalta kaupunginhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kaupunginhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.”

Valtuustolle esitetään hyväksyttäväksi talousarvion ja taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä oheiset Seinäjoen kaupungin suunnitelman mukaiset poistoajat:

SEINÄJOEN KAUPUNGIN SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOAJAT

PYSYVÄT VASTAAVAT	TASAPOISTO
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta
Liikearvo	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta
Muut	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa-ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto-ja laitosrakennukset	30 vuotta
Tehdas-ja tuotantorakennukset	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta
Vapaa-ajanrakennukset	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut,tiet,torit ja puistot	20 vuotta
Sillat,laiturit ja uimalat	20 vuotta
Muut maa-ja vesirakenteet	20 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta
Sähköjohdot,muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta
Muut putki-ja kaapeliverkot	15 vuotta
Sähkö-,vesi-yms.laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 vuotta
Kiinteät nosto-ja siirtolaitteet	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet,laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Koneet ja kalusto	
Muut kuljetusvälineet	7 vuotta
Muut raskaat koneet	10 vuotta
Muut kevyet koneet	10 vuotta
Sairaala-,terveydenhuolto-yms.laitteet	5 vuotta
Atk-laitteet	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto
Arvo-ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

Konsernitaseessa hyväksytään tytäryhteisöjen osalta käytettäväksi niiden omien poistosuunnitelmien mukaisia poistoaikoja.

TALOUSARVIOLAINOJEN OTTAMISTA KOSKEVA DELEGOINTI

Hyväksyessään vuoden 2023 talousarvion valtuusto oikeuttaa kaupunginhallituksen ottamaan Seinäjoen kaupungille

- 29 685 500 euron suuruisen euromääräisen lainan siten, että laina-aika on vähintään 1 vuosi ja enintään 20 vuotta ja lainasta viitekoron lisäksi maksettava marginaali enintään 1,20 % kuitenkin siten, että maksettava kokonaiskorko on enintään 6 %.

- 150 000 000 euron suuruisen euromääräisen kassalainan kaupungin rahoitusaseman turvaamiseksi siten, että laina-aika on enintään 1 vuosi ja lainasta viitekoron lisäksi maksettava marginaali enintään 1,20 % kuitenkin siten, että maksettava kokonaiskorko on enintään 6 %.

TALOUSARVION SITOVUUSTASOMÄÄRITTELY

Hyväksyessään vuoden 2023 talousarvion valtuusto hyväksyy talousarvion sitovuusmäärittelyn seuraavasti:

KÄYTTÖTALOUSOSA

Valtuustoon nähden sitovia ovat tulosalueitten toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niitä vastaavat määrärahat:

VAALIT
100 Vaalit

TARKASTUSLAUTAKUNTA
120 Tarkastustoimi

KAUPUNGINHALLITUS
130 Yleishallinto
140 Hallintopalvelut
150 Henkilöstöpalvelut
160 Talouspalvelut

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA
400 Sivistyksen ja hyvinvoinnin toimialan hallinto
410 Perusopetus
420 Erityispalvelut
430 Varhaiskasvatus
480 Lukiokoulutus
490 Kansalaisopisto
500 Ammatillinen koulutus

HYVINVOINTILAUTAKUNTA
510 Kirjastopalvelut
530 Kulttuuripalvelut
550 Museopalvelut
570 Liikuntapalvelut
590 Nuorisopalvelut

KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA
600 Kaupunkiympäristön toimialan hallinto
610 Toimitilat
620 Kiinteistö- ja paikkatietopalvelut
630 Yhdyskuntatekniikka
650 Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus
680 Pelastustoimi

LUPA-ASIAINLAUTAKUNTA
660 Rakennusvalvonta
670 Ympäristönsuojelu
690 Ympäristöterveydenhuolto

ELINVOIMALAUTAKUNTA
700 Elinvoima ja kilpailukyky

Käyttötalouden tulosalueet jakaantuvat talousarviorakenteessa kustannuspaikoiksi. Nämä kustannuspaikat muodostavat määrärahatason, joka on sitova ao. lautakunta- tai johtokuntatasolla. Mikäli tulosalueella ei ole omaa lautakuntaa tai johtokuntaa, päättää määrärahan sitovuudesta tällä tasolla kaupunginhallitus.

Lautakuntaa tai johtokuntaa sitovan määrärahan jakamisesta pienempiin määrärahoihin päättää asianomaisen tulosalueen tai kustannuspaikan vastuuhenkilö, laaditun talousarvion muodostaessa ohjeellisen määrärahojen käyttösuunnitelman.

INVESTOINTIOSA

Valtuustoon nähden sitova määrärahataso on seuraava:

- Muut pitkävaikutteiset menot
- Maa- ja vesialueet
- Rakennukset
- Kadunrakentaminen
- Puistorakentaminen
- Liikuntapaikkarakentaminen
- Muut kiinteät rakenteet ja laitteet
- Hulevesiviemärit
- Koneet ja kalusto
- Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Investointiosan määrärahakokonaisuudet jakaantuvat investointiprojekteiksi, joiden määrärahat ovat sitovia asianomaiseen lautakuntaan tai johtokuntaan nähden. Poikkeuksen muodostaa talonrakennuksen (rakennuttaminen) projektit, jotka ovat sitovia valtuustoon nähden.

Rakennukset
Mestarintie 1, muutokset
Keskuskatu 32 muutostyöt
Joupin päiväkodin peruskorjaus
Uimahallin laajennus
Varaus korjauskohteet
Seinäjoen yhteiskoulun peruskorjaus
Kouran koulun tilaratkaisut
Lintuviidan palvelutalon peruskorjaus ja laajennus
Museon kokoelmakeskus
Törnävän kartano
Kansalaistori
Alakylän koulun laajennus
Nurmon urheiluhallin laajennus

Törnävän kentän huoltorakennus
Törnävän museoalueen rakennukset
Alaviitalan koulu
Torikeskuksen parkkihalli
Törnävänsaaren rakennukset

TULOSLASKELMAOSA

Valtuuston nähden sitova taso on kustannuspaikkojen määrärahataso:

- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoitustuotot ja –kulut

RAHOITUSOSA

- Tulorahoituksen korjauserät
- Ottolainat
- Antolainat

MUUTA

Sitovuustason määräykset eivät koske laskennallisia määrärahoja (tilityserät).

Lautakunnan tai muun viranomaisen on vuosittain määrättävä henkilöt, jotka hyväksyvät sen puolesta tositteet, jollei hyväksyjä ole määrätty ohje- tai johtosäännössä.

Ennen kuin lasku tai muu maksun suorittamisen perusteena oleva asiakirja esitetään maksettavaksi, on hyväksyjän huolehdittava,

- että tarvikemäärät, yksikköhinnat, alennukset ja laskutoimitukset ovat oikein ja että tavara, työsuoritus tai muu palvelus on merkitty vastaan otetuksi,
- että laskussa on oikea tilimerkintä ja
- että menon suorittamiseen on käytettävissä määräraha.

Vastaanottajana ja hyväksyjänä ei saa olla sama henkilö. Laskut ja muut tositteet on esitettävä maksettavaksi viivytyksettä, hyvissä ajoin ennen eräpäivää, jotta mahdolliset käteisalennukset saadaan hyväksi ja vältytään viivästyskoroilta.

Tarkemmat talousarvion käyttöohjeet ilmenevät *Seinäjoen kaupungin hallintosäännöstä*.